

R. 2687

SACROSANCTI
 ET OECUMENICI
 CONCILII
 TRIDENTINI,
 SUB PAULO III. JULIO III.
 Paulo IV. Pontificibus
 Maximis

CELEBRATI,
 CANONES ET DECRETA.
 JUXTA EXEMPLARIORUM EDITUM
 Ann. MDCXXIII
 ACCESSERUNT DUORUM EDIT. VIRORUM
 D. Joannis Sotelli Theologi et Horatii Lucii
 J. C. utilissimas annotationes.

BULLIS ETIAM PONTIFICIS
 Maximi ad calcem adjectis.

Cur. Scribitur. MISSU.

MA. RITI: Typo. DOBLADO.

Biblioteca Universitatis
 ORANACENSIS

A
 377

175

32-12

000

000

000

000

*Commune et amabile
 negotium. Sotelli et Lucii
 annotationes. Sotelli et Lucii
 annotationes.*

Canonici

R. 2681

SACROSANCTI
 ET OECUMENICI
 CONCILII
 TRIDENTINI,
 SUB PAULO III. JULIO III.
 Paulo IV. Pontificibus
 Maximis

CELEBRATI,
 CANONES ET DECRETA,
 JUXTA EXEMPLAR ROMAE EDITUM
 Ann. MDLXIII.
 ACCESSERUNT DUORUM ERUDIT. VIRORUM
 D. Joannis Sotealli Theologi, & Horatii Lucii
 J. C. utilissimae annotationes.
 BULLIS ETIAM PII IV. PONTIFICIS
 Maximi ad calcem adjectis.

CUM SUPERIORUM PERMISSU.

MATRITI: Typis JOSEPHI DOBLADO.

Biblioteca Universitatis
 CRANACIENSIS

A
 377

175

30-12

Compendio de...
 de...
 de...

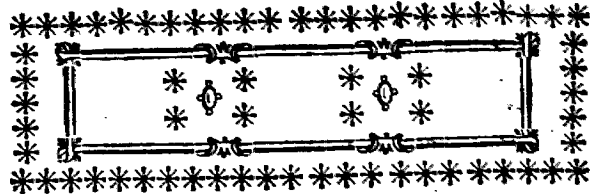
de...

de...

DESCRIPTIO TRIDENTINÆ CIVITATIS.

Tridenti Civitas in finibus Venetæ Provinciæ inter
montes in planitie posita est, muris vallata la-
pideis, quam ex Sep.entrione abluit A.thesis flu-
vius,ambitus milliarius Itali. In ea vias latas, et lapidi-
bus structas, domos vero ita honorificas cernes, ut no-
vam, non vererem civitatem præseferat. Tempa salis
pulchra conspicies; sed in omnibus iis parum structuræ.
Arcem habet conspicuam, ut domum auream dicas po-
tius, et quam possint et Imperatores, et Reges percom-
modè inhabitare, à Bernardo Ciesio Trid. Præside auctam,
et illustratam non multos antehàc annos. Influit placidè
in urbem per muros ab Oriente aquæ rivus, super quo aedi-
ficia sericea, et molæ frumentariæ multæ sunt, unde item
plurimi rivuli deducuntur per medias vias, in usum, et
publicam commoditatem. Super A.thesis, ad portam, quæ
dicitur S. Laurentii, pontem habet magnificum, sed lig-
neum, 140. passuum longitudinis. Montes circum se ha-
bet rivibus continuè obsitos, scopulosos, inacessos, præci-
pites, et ita præaltos, ut dicas, cœlum summa montium
cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera
vergit ad Septentrionem, altera verò duci Perdonam: plani-
tiam admodum parvam, sed ridentem, et arboribus, et vi-
tibus mirum in modum consitam, quam A.thesis circumit, et
lambit undequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet
Teutonica, et Itala; sed Itali omnes etiam, cum
placet, Teutonice loquuntur. Tridentum Germanicum

sentina, Italorum verò refugium est, cum quid infortunii illis occurrit. Parum frumenti, sed plurimum vini, ac Persuave habent, album, et subrubeum. Per aestatem Coelum temperatum est: diebus autem canicularibus. Sol aprimè fervens. Hyberno verò tempore propter nivium, et glacierum ingentes horrores vix hujusmodi regio habitari potest: neque salis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quae eo tempore tam magna sunt, ut non sinant aquas descendere in terram, sed statim venientes convertant in nives: et quod datur miraculo, ut putei ipsius Civitatis per tempus id aquis omnino careant. Bovēs, et vaccas, pro mulis, asellis, et equis onerariis habent, cum eorum plaustris tam ad res convehendas facilibus, ut ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planitie, à viarumque publicarum curatoribus ita juga apta sunt, ut usque ad culmen accessibile quorūcumque montium ab eisdem iri possit. Nunc demum civitas ista, et opulenta, et clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos, et nunc viget maxime. Nam hic convenere quinque primum Card. Praesidentes, et Legati Concilii pro S. D. N. Pio IV. Pontif. Opt. Max. duo similiter Cardinales, Lotharingius, et Madrutius, Patriarchae tres, Archiepiscopi 33. Episcopi 235. Abbates 7. Ordinum Generales 7. cum Theologis 146. et ultra, Saecularibus, et Regularibus, Ferdinandique Caesaris, Regis Galliae, Hispaniarum, Portugaliae, Hungariae, Bohemiae, Poloniae, Venetiarum, Septem Cantonum Helvetiorum, Bavariae Sabaudiae, Florentiae, et aliorum Principum Ecclesiasticorum Oratores.

BULLA INDICATIONIS

SACRI, OECUMENICI,

ET GENERALIS

CONCILII TRIDENTINI

SUB PAULO III. PONT. MAXIM.

PAULUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Initio nostri hujus Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei Omnipotentis providentia nobis commisit, cernentes jam tum, in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè omnium nostra Pastoralis sollicitudo, et vigilia esset vocata: cupiebamus quidem mederi Christianae Reipub. malis, quibus illa jam dudum vexata, et propemodum oppressa est: sed ipsi etiam, ut homines, circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus. Nam cum pace opus esse intellegeremus ad liberandam et conservandam à plurimis independentibus periculis Remp. omnia invenimus odiis, et

BUL-

dissensionibus plena, dissentientibus praesertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum penè omnino a Deo permessa est. Cum unum ovile, et unum Pastorem Domini esse gregis, ad integritatem Christianae Religionis, ad coelestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus: schismatibus, dissidiis, et haeresibus erat Christiani nominis divulsa jam pene, et lacerata unitas. Cum tutam atque unitam ab infidelium armis, atque insidiis Remp. optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet irâ peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum, et meditatam contra Italiam, contraque Austriam, et Illyricum terrâ, marique bellum: cum impius, et immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret: nostrorumque inter se odia, et dissensiones suam benè gerendae rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta haeresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam, et gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus: primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutrirer, animumque nostrum firmitate, et robore, mentem consilio, sapientiaque instrueret, deinde animo repetentes majores nostros, sapientia admirabili, et sanctitate praeditos, saepè in summis Christianae Reipubl. periculis remedium optimum, atque opportunissimum oecumenica Concilia, et Episcoporum generales conventus adhibuisse, ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus: exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur utilis in primis, et opportuna ad hanc rem esse consensus: cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, oecu-

me-

menicum Concilium, et generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conventum in civitate Mantuae indiximus, anno incarnationis Domini, sicut litteris, et monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x. Kalend. Jun. inchoandum spem propè certam habentes, fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, (1) et bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula spiritui oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, et expectationem nostram, denegata fuit nobis Mantuana civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis majorum nostrorum, et conditione temporum, nostrae, ac hujus Sanctae Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliamque deligere civitatem necesse habuimus, quae cum non statim nobis occurreret idonea et apta ad sequentes Kalend. Novemb. progare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim saevus, et perperuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in litoribus Apuliae cepit, vastavit, diripuit, praedas hominum abegit: nos in maximo timore, et periculo omnium, muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, et hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco, quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertae, variaeque sententiae, tempusque diu-

A 4

tius,

(1) Matth. 18.

ius, quam erat opus, videretur extrahis nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus, urbem copiosam, et Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, parentia, cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. Sed, cum jam tempus longius progressum esset, novaeque urbis electionem omnibus significari conveniret, jamque Kalendae Novemb. appetentes facultatem hujus divulgationis excluderent, hiemsque esset propinqua; rursus altera prorrogatione tempus Concilii differre in proximum sequens ver, Maiique futuras Kalendas, compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, etque decreta, cum et nos ipsos, et caetera omnia ad eam benè agendum, Deo juvante, celebrandumque conventum paravimus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tum universae Christianae Reip. Christianos Principes pacis inter se, et concordia consentire charissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, et Christianissimum Regem Franciscum, duo praecipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, et nobiscum una convenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nuntiis, et à latere nostro missis ex venerabilium fratrum nostrorum numero Legatis, saepissimè egeramus, ut ex similitate, et dissidiis ambo in unum foedus, et piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus, quarum servandarum cum esset illis potestas à Deo praecipuè tributa, si id non agerent, et ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris, et severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus

nostris annuentes, Nicaeam se contulere, quod nos quoque longum iter, et senili aetati nostrae vehementer contrarium, Dei et pacis conciliandae causa suscepimus; neque praetermissimus interea, cum tempus Concilii praestitum, Kalendae videlicet Majae appropinquarent, tres Legatos summae, virtutis ac auctoritatis, à latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilii facerent; Praelatosque undique venientes exciperent, et ea, quae judicare esse opus, agerent, et tractarent, quoad nos, ab itinere, et negotio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim vero in illud sanctum opus, maximèque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, et quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cujus fieri clementia, nosmetipsos itineris, et vitae periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quae nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat, aut praetermissae, aut non quaesitae ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tan saepe, tamque vehementer Nuntiis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecravimus, ut similitates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianae Reipubl. in maximum et propinquum jam adducte discrimen, communibus studiis, et subsidiis optularentur. Jam verò testes illae yigiliae, atque curae, illi diurni nocturnique animi nostri labores, gravesque sollicitudinis, quas ob hanc rem et causam plurimas jam suscepimus; nec tamen ad optatam exitum nostra consilia, et acta adhuc perducta sunt. Ira enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum; ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod

quod esset nostro pastoralis officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias Deo Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, et doctrinam, patientiae nostrae suos voluit Apostolos (1) haberi dignos, qui pro nomine Jesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquioque nostro, quod Nicaeae habitum est, etsi, peccatis nostris impediētib; inter duo Principes vera, et perpetua pax non potuit confici, induciae tamen decenales factae sunt: quarum opportunitate nos sperantes et sacrum Concilium commodius celebratum iri, et deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem, apud Principes insitimus, ut et ipsi venirent ad Concilium, et Praelatos suos praesentes ducerent, absentesque accerterent. Qui cum de utroque se excusassent; quod et ipsis redire in Regna sua tum necesse esset, et Praelatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos, recreari et refici oportere nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus. Qua in re contendenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis nostris, qui Vincentiae erant, accepimus, transacto jam, et longius praeterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum ex externis nationibus Praelatum Vincentiam se contulisse. Quo nuntio accepto, cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futurae Dominicae Resurrectionis. Cujus nostri praeepti, expectationisque decretae litterae Genuae:

anno.

anno Incarnationis Dñi. M. D. XXVIII. iv. Kalend. Jul. factae publicataeque sunt; atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps, Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea, quae ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicaeae ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romae commodius coram nobis agerentur, et tractarentur; et ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, ut haec pacificationis procuratio Concilii celebrationi praeponeretur: cum ipsum Concilium, pace facta, multò deinde utilius, et salutari Christianae Reipub. futurum esset; semper enim haec pacis spes nobis injecta; Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicaea nostrum ipsorum duorum Principum inter se benevola, amicaque congressio: quae, maxima nostra cum laetitia, à nobis intellecta, confirmavit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, et vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum et expecteremus, et urgeremus: nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam charissimo in Christo filio nostro Ferdinando, Regi Romanorum, videretur, actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere: cunctique à nobis per litteras, suosque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus; praecipuè autem instaret Serenissimus Caesar, promissis se demonstrans iis, qui à Catholica unitate dissentiuunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiae ratio iniretur, quod ante suam in Germaniam profectioem apud non posset fieri: Nos, in eadem semper spe pacis, et tantorum Principum voluntate adducti, cum praesertim cerneremus, nec ad

dic

(1) Act. 5. Iu. fin. & 2. Cor. 11.

dictum quidem Resurrectionis festum alios Praelatos Vincentiam convenisse, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam saepe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum suspendere maluimus. Itaque fecimus, et de suspensione hujusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum x. die Junii M. D. XXXIX. dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessarie per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, pacisque aliqua conclusio expectaturque et dignitatem postea, frequentiamque Concilio, et Christianae Reipubl. praesentio rem salutem erat allatura: Christianae interea res in deterius quotidie prolapsae sunt, Hungaris, Regis ipsorum mortuo, Turcam vocantibus, Ferdinando Rege bellum in eos movente, Belgis ad defectionem à Caesare ex parte quadam incitatis: cujus defectionis comprimendae causa per Galliam amicissimè, et cum Rege Christianissimo concordissimè, magno benevolae inter eos voluntatis indicio transiens in Belgas Serenissimus Caesar, et illinc deinde in Germaniam profectus, Conventum Germaniae Principum, et civitatum, tractandae ejus, quam dixerat, concordiae causa habere coepit. Sed cum, spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandae in conventibus, tractandaeque concordiae ad majores potius discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per Legatos quod etiam postremo, et praecipue in Ratisponensi Conventu egimus: cum illic dilectus filius noster Gaspar, tituli S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, summa doctrina, et integritate Legatum nostrum ageret. Nam cum id,

quod

quod ne accideret, antea veriti eramus, ex ejus Conventus sententia peteretur à nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararem, quoad per oecumenicum Concilium illi excuterentur, et deciderentur: idque nobis ut concederemus, neque Christiana, et Catholica veritas, neque nostra, et Sedis Apostolicae dignitas permitteretur: palam potius Concilium, ut quam primum fieret, proponi mandavimus. Neque verò in alia unquam sententia et voluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium oecumenicum, et generale congregaretur: sperabamus enim ex eo et pacem populo Christiano, et Christianae Religionis integritatem posse recuperari: verum tamen id cum bona gratia, et voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, (1) dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, ó Deus: aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, et ad christianam pietatem pertinentibus, consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem christianam quotidie in pejus ruerè, Hungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, caeteris omnibus metu moeroreque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei Omnipotentis voluntatem, et Christianae Reipubl. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum universae Christianorum salutis, tum Germanicae nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere: aliquotque locis propositis, ipsam Tridentinam civitatem ab ipsis desiderari videremus

mus

(1) Psalm. 68.

mus: nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna charitate defleximus. Itaque Tridentinam civitatem elegimus, qua in civitate oecumenicum Concilium ad proxime venturas Kalendas Novemb. haberetur, idoneum locum illi studentes, quò ex Germania quidem, aliisque Germaniae finitimis nationibus facilimè ex Gallia, Hispania, caeterisque provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, et Praelati convenire possent. Dies autem Concilii ea à nobis expectata est, quae spatium in se haberet, et publicandi per Christianas nationes nostri hujus decreti et facultatis omnibus Praelatis adveniendum tribuendae. Quominus autem annuum tempus praefiniremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus alias praescriptum est, ea res fuit in causa, quòd longius extrahi spem sanandae aliqua in parte Christianae Reip. quae tot detrimentis, et calamitatibus affecta est, nolimus: et tamen videmus tempora: agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consilii nostris, incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, (1) et spera in eo, et ipse faciet: Magis Dei clementiae et misericordiae confidere, quam nostrae imbecillitati diffidere, constitui-
mus. Saepè enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humana consilia non valent, Divina virtus efficiat. Hujus igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ac Beatorum ejus Apostolorum Petri, et Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, et assensu sublata, amotaque suspensione, de qua supra

com-

commemoratum est, quam per praesentes tollimus, & amovemus, sacrum oecumenicum, et generale Concilium in civitate Tridentina, loco commodo, et libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Novemb. anni praesentis ab Incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, prosequendum, et eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam, atque laudem, et Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendumque indicimus, et annuntiamus, convocamus, statuimus atque decernimus, omnes omnibus ex locis tam venerabiles Fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, et sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes ac nihilominus eis vi jurisjurandi, quod nobis et huic sanctae Sedi praestiterunt, ac sanctae virtute obedientiae, aliisque sub poenis jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, et proponi solitis, mandantes, arctaque praecipientes, ut ipsimet, nisi forte justo detineatur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos Procuratores et Nuncios, sacro huic Concilio omninò adesse, et interesse debeant. Suprà autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon caeteros Reges, Duces, Principes, quorum praesentia, si alias nequam, hoc quidem tempore maximè Sanctissimae Christi fidei, et Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiae Dei, et Domini nostri Jesu-Christi, cujus fidei veritas et religio, et intus, et extrà graviter jam oppugnatur, ut, si salvam volunt Christianam esse Kempub. si se Domino obstrictos, et obliga-

tos

(1) Psalm. 36.

tos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, et negotium ipsimet ad sacri concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suae, ac caeterorum, et temporali, et terrenae plurimum est profutura. Sin autem id, quod nollemus, accedere ipsi non potuerunt, at graves saltem viros legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque, et cum prudentia, et cum dignitate possint in Concilio referre. In primis verò, ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac provinciis Episcopi, et Praelati sine tergiversatione, et mora ad Concilium proficiscantur, quod maxime quidem à Praelatis, Principibusque Germaniae Deum ipsum, atque nos impetrare aequum est, ut cum eorum praecipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, et in ea civitate indictum, quae ab eis est desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum praesentia id celebrare, et ornare, quo melius atque eommodius, quae ad integritatem, et veritatem Christianae Religionis, quae ad bonorum morum reductionem emendationemque malorum, quae ad Cristianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, et quae ad repellendos impetus Barbarorum, et infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliantur, sint necessaria Deo nostris consultationibus praecedente, et lumen sapientiae suae, ac veritatis mentibus nostris praeferente, agi in dicto sacro oecumenico Concilio, et conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quam primum, et quam optimè possint. Atque ut nostrae hae litterae, et quae in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, neve quis illorum ignorantiae

ex-

excusationem praetendat, cum praesertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illae essent intimandae, tuus forsitan pateat accessus, velumus, et mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, et in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palam clara voce per curiae nostrae cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectaque in valuis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariae Apostolicae portis, et Campi Florae solito loco affigantur ubi ad lectionem, et notitiam cunctorum aliquandiu expositae pendeant: cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes, et quoscumque, quos antedictae nostrae litterae comprehendunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis, et affixionis, ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si ipsimet illae coram lectae, et intimatae essent, transumptis quidem earum, quae manu publici notarii scriptae, aut subscriptae, et sigillo personae alicujus Ecclesiasticae in dignitate constitutae, munita fuerint, ut fides certa, et indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae indicationis, annuntiationis, convocationis, statuti, decreti, mandati, praecepti et obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae MDXLII. xi. Kalend. Jun. Pontificatus nostris anno VIII.

B

SES-

SESSIO PRIMA
SACROSANCTI, OECUMENICI,
ET GENERALIS
CONCILII TRIDENTINI,
SUB PAULO III. PONT. MAX.
CELEBRATA

DIE XIII. MENSIS DECEMBRIS,

ANNO DOM. M. D. XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

Placetne vobis, ad laudem, et gloriam sanctae, et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ad incrementum, et exaltationem fidei, et religionis Christianae, ad extirpationem haeresum, ad pacem, et unionem Ecclesiae, ad reformationem Cleri, et populi Christiani, ad depressionem, et extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, et declarare, sacrum Tridentinum, et generale Concilium incipere, et inceptum esse? *Responderunt*, Placet.

Indictio futurae Sessionis.

Et cum proxima sit celebritas Nativitatis Domini nostri Jesu-Christi, et subsequantur aliae festivitates la-

anno quae communitur Jacoba

SESSIO SECUNDA.

19

bentis, et incipientis anni: placetne vobis, primam futuram Sessionem habendam esse die Jovis post Epiphaniam, quae erit septima mensis Jan. anno Domini M. D. XLVI? *Responderunt*, Placet.

SESSIO SECUNDA,

CELEBRATA

DIE VII. MENSIS JANUARIII M. D. XLVI.

Decretum de modo vivendi, et aliis in Concilio servandis.

Sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, in ea praesidentibus eisdem trionis Apostolicae Sedis Legatis, agnoscens cum beato Jacobo Apostolo, quod (1) omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, descendens à Patre luminum, qui iis, qui postulant à se sapientiam, dat omnibus affluenter, et non improperat eis: et simul sciens, quod (2) initium sapientiae est timor Domini: statuit, et decrevit, omnes, et singulos Christi fideles, in civitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se à malis, et peccatis hactenus commissis emendare, ac de caetero in timore Domini ambulare, (3) et desideria carnis non perficere, orationibus instare, saepius confiteri, Eucharistiae Sacramentum sumere, Ecclesias frequentare, praecepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace

B 2

Prin-

(1) *Jacob. i.* (2) *Proverb. i. et 9. Eccle. i.* (3) *Galat. 5.*

Principum Christianorum, et unitate Ecclesiae privatim orare velint: Episcopos verò, et quoscumque alios in ordine Sacerdotali constitutos, oecumenicum Concilium in ea civitate concelebrentes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, et preces offerre, sacrificium Missae quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, et à mortuis resurrexit, ac (1) Spiritum Sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus Sanctus per (2) Apostolum praecipit, ut observationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, et caeteris, qui in sublimitate constituti sunt, et pro omnibus hominibus: ut quietam, et tranquillam vitam agamus, pace fruamur, et fidei incrementum videamus. Praeterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini, et eleemosynas pauperibus erogent: in Ecclesia autem Cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu Sancto, cum Litanis, et aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis verò Ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litaniae, et Orationes: (3) tempore autem quo sacra peraguntur, colloquutiones, et confabulationes non fiant: sed ore, et animo celebranti assistatur. Et quoniam (4) oportet Episcopos, esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suae bene praepositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa (5) servet sobrietatem, mo-

de-

(1) *Act. 2.* (2) *1. Tim. 2.* (3) *Infra Session. 22. in Decreto de observandis in celebr. Missae.* (4) *1. Tim. 3.* (5) *Tim. 3. c. fin. 1. q. 7. cum sim. Conc. Tol. 3. cap. 7. Conc. Rhemen. c. 17. Euseb. in 4. Decr. q. infra Sess. 25. cap. 1. de Reform.*

derationemque ciborum: deinde cum in eo loco saepe otiosi sermones oriri soleant, ut (1) in ipsorum Episcoporum mensis divinarum Scripturarum lectio admisceatur, familiares verò suos unusquisque instruat, et erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, et voluptatum amatores: vitia demum fugiant, et virtutes amplectantur, et in vestitu, et cultu, et omnibus actibus honestatem prae se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad haec, cum huius sacrosancti Concilii praecipua cura, sollicitudo, et intentio sit, ut propulsatis haeresum tenebris, quae per tot annos operuerunt terram, Catholicae veritatis lux, Iesu-Christo, (2) qui vera lux est, annuente, candor, puritasque refulgeat: et ea, quae reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, et congregandos, atque eos praesertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis, et modis ipsius Synodi intentio dirigi, et operatum effectum sortiri possit, quò maturius, et consultius damnari damnanda, et probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, et eadem fidei confessione glorificent Deum, et Patrem Domini nostri Iesu-Christi.

In sententiis verò dicendis, juxta (3) Toletani Concilii statutum, in loco benedictionis considentibus Domini Sacerdotibus, nullus debeat aut immoderatis vocibus perstreperere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, vanisve, aut obstinatis discrepationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima

B 3

ver-

(1) *C. Pro reverentia. dist. 44.* (2) *Joann. 1.* (3) *Conc. Tolet. 2. c. 1. Conc. Constant. Sess. 1. in princ. c. in loco 5. q. 4. Vide et 4. Tol. c. 3*

verborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo inflectantur.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decrevit, quod, si forte contigerit, aliquos debito in loco (1) non sedere, et sententiam, etiam sub verbo, placet, proferre, et Congregationibus interesse, et alios quoscumque accus facere, Concilio durante: nulli propterea praeiudicium generetur, nullique novum jus acquiritur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Jovis, quartam mensis Febr. proximi venturi.

SESSIO TERTIA,

C E L E B R A T A

DIE IV. MENSIS FEBRUAR. M. D. XLVI.

Decretum de Symbolo Fidei.

IN nomine sanctae, et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Haec sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata in ea praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, praesertim earum, quae duobus illis capitibus, de extirpandis haeresibus, et moribus reformandis, continentur, quorum causa praecipue est congregata:

(1) *Idem in conclusione repetitur, Episcopis forma praescripta est 1. Brac. c. 24. et c. Episcopos 17. Dist.*

agnoscens autem cum Apostolo, (1) non esse sibi collocationem adversus carnem, et sanguinem, sed adversus spirituales nequitias in coelestibus: cum eodem omnes, et singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, et in potentia virtutis eius, in omnibus sumentes (2) scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque, ut haec pia ejus sollicitudo principium, et progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, et decernit, praemittendam esse confessionem fidei, (3) Patrum exemplam in hoc secuta, qui sacratoribus Conciliis hoc scutum contra omnes haereses in principio suarum actionum apponere consueverunt: quo solo aliquando et infideles ad fidem traxerunt, haereticos expugnaverunt, et fideles confirmaverunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessario conveniunt, ac fundamentum firmum, et unicum, contra quod (4) portae Inferi numquam praevalerunt, totidem verbis, quibus in omnibus Conciliis legitur, exprimendum esse censuit: quod quidem ejusmodi est.

Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem Coeli, et terrae, visibilibus omnium, et invisibilium: et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum

B 4

(1) *Ephes. 6. (2) Cap. Qui resistit. 11. q. 3. (3) Conc. Nicaen. Conc. Rom. sub Jul. 2. Conc. Hippon. in princ. Conc. Constan. 6. Actione 17. cum sim. c. 1. Dist. 15. c. Baptizandos cum seq. de Cons. Dist. 4. c. 1. de Sum. Trin. (4) Malch. 16.*

de Deo vero; genitum, non factum; consubstantialiam Patri; per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, et propter nostram salutem, descendit de Coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, et sepultus est; et resurrexit tertia die, secundum Scripturas; et ascendit in Coelum; sedet ad dexteram Patris; et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos, et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas; et unam sanctam Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, Et exspecto resurrectionem mortuorum; et vitam venturi saeculi, Amen,

Indictio futurae Sessionis.

Eadem sacrosanta oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata in ea praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, intelligens multos Praelatos ex diversis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quo huc veniant: cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eò majoris apud omnes existimationis, et honoris videri posse, quo (1) majori fuerint, et pleniori patrum consilio, et praesentia sanctità, et corroborata; statuit, et decrevit, futuram Sessionem post praesentem celebrandam esse die Iovis, quae subsequetur Dominicam, *Lactare*, proximè futuram:

in-

(1) Vide infra Catalogum eorum qui Concilio interfuerunt sub Pio IV.

interim tamen non differri discussionem, et examinationem eorum, quae ipsi Synodo discutienda, et examinanda videbuntur.

SESSIO QUARTA, CELEBRATA

DIE VIII. MENSIS APRILIS

M. D. XLVI.

Decretum de Canonicis scripturis.

Sacrosanta, oecumenica, et generalis Tridentina Sinodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, ut sublatis erroribus, puritas ipsa Evangelii in Ecclesia conservetur; quod (1) promissum ante per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei Filius, proprio ore primùm promulgavit: deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis, et salutaris veritatis, et morum disciplinae, (2) omni creaturae praedicare iussit: perspicuensque hanc veritatem, et disciplinam contineri in libris scriptis, et sine scripto traditionibus, quae ipsius Christi ore ab Apostolis acceptae, aut (3) ab ipsis Apostolis, Spiritu Sancto discante, quasi per manus traditae, ad nos usque pervenerunt; orthodoxorum patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quam Novi Testamenti,

cum

(1) Jer. 31. f. (2) Matth. et Marc. ult. (3) 2. Thess. 2. c. Ecclesiasticarum, Dist. II. et c. Cum Marthae. de celebr. Miss. Conc. Senonense tempore Clementis 7. dec. 5.

cum utriusque unus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam vel ore tenens à Christo, vel à Spiritu Sancto dictatas, et continuâ successione in Ecclesia Catholica conservatas, pari pietatis affectu, ac reverentia suscipit, et veneratur. Sacrorum verò librorum (1) indicem huic decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infrâ scripti: Testamenti veteris, quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium: Josue, Judicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdrae primus, et secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Judith, Hester, Job, Psalterium Davidicum centum quinquaginta psalmodum, Parabola, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Jeremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Osea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michaeas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggaeus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, et secundus: Testamenti Novi quatuor Evangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, et Joannem: Actus Apostolorum à Luca Evangelista conscripti: quatordecim Epistolæ Pauli Apostoli ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Thimotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Joannis Apostoli tres, Jacobi Apostoli una, Judæ

(1) *In can. Apost. c. 84. Innocent. I. epist. 3. c. 7. Gelasius in Conc. 70. Episc. Conc. Laod. cap. 59. Conc. Carth. 3. c. 47. c. Sancta Romana, Dist. 15. et infra Epist. Eugen. in Conc. Flor. ad Archemus.*

daë Apostoli una, et Apocalipsis Joannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, et in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, et canonicis non susceperit, et traditiones prædictas sciens, et prudens contempserit: anathematisit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, et via, ipsa Synodus, post jactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, et quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, et instaurandis in Ecclesia moribus sit usura.

Decretum de editione, et usu sacrorum librorum.

Insuper eadem sacrosancta Synodus considerans, non parum utilitatis accedere posse Ecclesiae Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quae circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat: statuit, et declarat, ut hæc ipsa vetus, et vulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, et expositionibus pro authentica habeatur, et ut nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præsumat.

Praeterea, ad (1) coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, et morum, ad aedificationem doctrinae Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, et tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, et interpretatione Scripturarum Sanctarum, aut

(1) *C. Haeresis Sess. et c. Quidam, in fi. 2. q. 3. et infra 13. c. 1.*

etiam (1) contra unanimum consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat: etiam si hujusmodi interpretationes nullo umquam tempore in lucem edendae forent. Qui contravenerint, per Ordinarios declarentur, et poenis à jure statutis puniantur.

Sed et (2) impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui jam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacrae Scripturae libros, et super illis annotationes, et expositiones quorumlibet indifferenter, saepè tacito, saepè etiam emendato praelo, et, quod gravius est, sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros hujusmodi temerè venales habent: decernit, et statuit, ut posthac sacra Scriptura, potissimum verò haec ipsa vetus, et vulgata editio, quam emendatissimè imprimatur: nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primùm examinati probatique fuerint ab Ordinario, sub poena anathematis, et pecuniae in canone (3) Concilii novissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerint, ultra examinationem, et probationem hujusmodi, licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, juxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel evulgant, nisi antea

exa-

(1) Sic Synodus in Trull. c. 19. quam putant Constant. 6. c. Exiit, circa fi. de verb. sig. in 6. (2) Vide infra de libr. prohibitis regula 10. Nunc etiam censuris Bullae Caenae Impressores librorum prohibitorum innotantur. (3) Vide infra 1.

examinati probatique fuerint, eisdem poenis subiacent, quibus impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò hujusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque aded in fronte libri vel scripti, vel impressi, authenticè appareat: idque totum, hoc est, et probatio, et examen gratis fiat: ut probanda probentur, et reprobanda improbanda. Post haec temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quaeque convertuntur, et torquentur verba, et sententiae Sacrae Scripturae, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias et diabolicas incantationes, divinationes, sortes, libellos etiam famosos: mandat et praecipit, ad tollendam hujusmodi irreverentiam, et contemptum, ne de caetero quisquam quomodolibet verba Scripturae sacrae ad haec, et similia audeat usurpare: ut omnes hujus generis homines, temeratores, et violatores verbi Dei, juris, et arbitrii poenis per Episcopos coerceantur.

Indictio futurae Sessionis.

Item haec sacrosancta Synodus statuit, et decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, et celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO QUINTA,

CELEBRATA

DIE XVII. MENSIS JUN. M. D. XL. VI.

Decretum de peccato originali.

UT fides nostra Catholica, (1) sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, et illibata permaneat: et ne populus Christianus (2) omni vento Doctrinae circumferatur: cum (3) Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, ejusque remedio non solum nova, sed vetera etiam dissidia excitaverit: sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem tribus Apostolicae Sedis Legatis, jam ad revocandos errantes, et nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, et sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, et ipsius Ecclesiae judicium, et consensum secuta, haec de ipso peccato originali statuit, fateretur, ac declarat.

1. Si (4) quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, et justitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam praevaricationis hujusmodi, iram, et indignationem

Dei,

(1) Hebr. 11. (2) Ephes. 4. (3) Gen. 3. (4) Coelest. 1. Ep. 1. c. 4.

Dei, atque ideo mortem, quam antea illi (1) comminatus fuerat Deus, et cum morte captivitatem sub ejus potestate, (2) qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, Diaboli, totumque Adam, per illam praevaricationis offensam, secundum corpus, et animam in deterius commutatum fuisse: anathema sit.

2. Si quis Adae praevaricationem sibi soli, et (3) non ejus propagati, asserit, nocuisse: et acceptam a Deo sanctitatem, et justitiam, quam perdidit, sibi soli, et non nobis etiam eum perdidisse: aut inquinatum illum per inobedientiae peccatum, mortem, et poenas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem et peccatum, quod mors est animae: anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: (4) per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors: et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

3. Si quis hoc Adae peccatum, quod origine unum est, et propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium, vel per humanae naturae vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini nostri Jesu Christi, (5) qui nos Deo reconciliavit in sanguine suo, factus nobis (6) justitia, sanctificatio, et redemptio: aut negat, ipsum Christi Jesu meritum per Baptismi Sacramentum in forma Ecclesiae rite collatum, tam adultis, quam parvulis applicari: anathema sit:

(1) Genes. 3. (2) Hebr. 2. Conc. Arausicanum 2. cap. 1. (3) Rom. 5. 1. Cor. 15. Conc. Arausican. 2. cap. 1. (4) Rom. 5. cap. Placuit 15. cap. Regenerante, et cap. Quaevis in fin. de con. dist. 4. (5) 1. Tim. 2. Coluss. 1. (6) 1. Cor. 1.

sit; quia (1) non est aliud nomen sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Unde illa vox: (2) Ecce agnus Dei: ecce qui tolit peccata mundi. Et illa: (3) quicumque baptizati estis, Christum induistis.

4. Si quis parvulos recentes ab uteris Matrum baptizandos negat, etiam si fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit, (4) in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro necesse sit expiari ad vi tam aeternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur; anathema sit. Quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: (5) Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors; et ita in omnes homines mors pertransit, in quo omnes peccaverunt: nisi quem admodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis aduc committere potuerunt, idem in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur quod generatione contraxerunt. (6) Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei.

5. Si quis per Jesu-Christi Domini nostri gratiam, quae in Baptismate confertur, reatum originalis pec-

(1) Actor. 4. (2) Joann. 1. (3) Gal. 3. (4) Conc. Milevit. num. cap. 2. Conc. Afric. c. 77. et c. Placuit 153. de Cons. Dist. 4. (5) Rom. 5. c. Placuit, c. Quaevis infi. et c. Regeverantie de Cons. Dist. 4. (6) Joann. 3. c. Filius et c. Non dubito. de Cons. Dist. 4. c. Debitum cum seq. de Bap.

cati remitti negat; aut etiam asserit, non tolli totum id, quod veram, et propriam peccati rationem habet; sed illud (1) dicit tantum radi, aut non imputari anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus, quia (2) nihil est damnationis iis, qui vere (3) consequuti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui (4) non secundum carnem ambulant, sed (5) veterem hominem exuentes, et (6) novum; qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti sunt, (7) haeredes quidem Dei, cohaeredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu coeli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, haec sancta Synodus fateatur, et sentit: quae cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Jesu gratiam repugnantibus, non valet: quin imò, (8) qui legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando (9) Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse, peccatum appellari, quod verè, et propriè in renatis peccatum sit; (10) sed quia ex peccato est, et ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit: anathema sit.

Declarat tamen haec ipsa sancta Synodus, non esse suae intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, et Immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; sed observandas esse

(1) Ex c. 13. lib. 1. contra 2. epist. Pel. (2) Rom. 8. (3) Rom. 6. & c. Propriè, de Cons. dist. 4. (4) Rom. 8. (5) Colos. 3. (6) Ephes. 4. c. Quomodo renovari de Poenit. dist. 2. (7) Rom. 8. Gal. 3. (8) 2. Tim. 2. (9) Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 3. (10) Respicit, c. 13. lib. 1. contra 2. ep. Pelag. & alios locos ejusdem.

esse (1) constitutiones felicis recordationis Sixti Papae IV. sub poenis in eis constitutionibus contentis, quas innovat.

Decretum de Reformatione.

C A P U T I.

De Instituenda Lectione sacrae Scripturae et liberalium artium.

E Adem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, et probatorum (2) Conciliorum constitutionibus inhaerens, easque amplectens, et illis adiciens; ne coelestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus Sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat; statuit, et decrevit, quod in illis Ecclesiis, in quibus praebenda, aut praestimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacrae Theologiae deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primate, et alii locorum Ordinarii, eos, qui praebendam, aut praestimonium, seu stipendium hujusmodi obtinent, ad magis sacrae Scripturae expositionem, et interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum, ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, et aliis locorum Ordinariis eligendum etiam per subtractionem fructuum, cogant, et compellant. De caetero verò praebenda, praestimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, et quae per se ipsos id munus explicare possint, conferantur et aliter

fac

(1) Vide infra 11. (2) Conc. Lateran. sub Innoc. 3. cap. 12. Cabilon. 2. c. 3. c. De quibusdam 37. dist.

ta provisio nulla sit, et invalida. (1) in Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, si civitas insignis, vel populosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius dioecesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla praebenda, aut praestimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, praebenda quomodocumque, praeterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui aliud onus in compatibile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuò constituta, et deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens praebenda foret, (2) Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suae civitatis, et dioecesis, vel alias prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa sacrae Scripturae lectio habeatur, ita tamen, ut quaecumque aliae lectiones, vel consuetudinae, vel quavis alia ratione institutae, propter id minimè praemittantur. Ecclesiae verò, quarum annui proveniunt tennes fuerint, et ubi tam exigua est Cleri, et populi multitudo, ut Theologiae lectio in eis commode haberi non possit, saltem (3) magis ratum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes Grammaticam gratis doceat, ut deinceps ad ipsa sacrae Scripturae studia, annuente

C 2

Deo,

(1) C. Quia, et c. si. de Magistr. et infra sess. 23. de Ref. c. 18. (2) Inf. sess. 24. c. 15. de Reform. (3) Concil. Constantin. 6. c. 5. c. 1. et cap. Quia de Mag. Conc. Lateran. sub Alex. 3. c. 18. et sub Inn. 3. c. 11. et inf. sess. 23. c. 18. de Reform. Clem. Ne in agro de stat. Mon. cap. 2. de Mag.

Deo, transire possint; ideoque illi (1) Magistro Grammatices, vel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tam diu percipiat, quam diu in docendo persistenter, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suae Ecclesiae, et Diocesis accommodam, ne pia haec, utilis, atque fructuosa provisio quovis quaesito colore negligatur. In Monasteriis quoque Monachorum, ubi commodè fieri queat, etiam lectio sacrae Scripturae habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicae delegati, eos ad id oportunis remediis compellant. In Conventibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacrae Scripturae lectio similiter habeatur: quae lectio à Capitulis Generalibus, vel Provincialibus assignetur dignioribus Magistris. (2) In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, et caeterorum omnium maximè necessaria lectio haec nō instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Reipublicarum pietate, et charitate ad Catholicæ fidei defensionem, et incrementum, saneque doctrinae conservationem, et propagationem instituat: et, ubi instituta foret, et negligatur, restituat. Et, (3) ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publicè, quam privatim ad-

(1) *Is ad professionem fidei tenetur ex Bulla Pii IV. in sacrosancta 1564.* (2) *Cui addidit Paulus V. Lectionem Hebraicam, Graecam, et Arabicam. Const. Apostolicae 1610.*

(3) *Hinc emanavit Bulla Pii IV. de Profess. fidei. 13. c. 6. m. 1564.*

admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, et scientia examinatus, et approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur. Docentes verò ipsam sacram Scripturam, dum publicè in scholis docuerint, et (1) scholares, qui in ipsis scholis student, privilegiis omnibus de perceptione fructuum, praebendarum, et beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, plenè gaudeant, et fruantur.

CAPUT II.

De Verbi Dei Concionatoribus, et Quæstoribus eleemosynariis.

Quia verò Christianae Reipublicae (2) non minùs necessaria est praedicatio Evangelii, quàm lectio, et (3) hoc est praecipuum Episcoporum munus: statuit, et decrevit eadem Sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, et omnes alios Ecclesiarum Praelatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad praedicandum sanctum Iesu Christi Evangelium. Si verò contigerit, Episcopos, et alios praedictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam (4) generalis Concilii, viros idoneos assumere (5) teneantur, ad huiusmodi praedicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtae subiaceat ultioni. Archi-Presbyteri quoque, Plebani, et quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Eccle-

C 3

sias

(1) *C. fin. de Mag.* (2) *Infra sess. 24. de Reformat.* (3) *II. Tol. c. 3.* (4) *C. Inter caetera de Offic. Ind. ord. vide inf. VILLI.* (5) *Infra sess. 24. de Ref. c. 4.*

sias quocumque modo obtinent, per se vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, (1) diebus saltem Dominicis, et festis solennibus, plebes sibi commissas pro sua, et earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo, quae scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum brevitate, et facilitate sermonis vitia, quae eos declinare, et virtutes, quas sectari oporteat, ut poenam aeternam evadere, et coelestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum praestare negligat, etiam si ab Episcopis iurisdictione quavis ratione exemptum se esse praetenderit: etiam si Ecclesiae quovis modo exemptae dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra dioecesim existenti, forsitan annexae, vel unitae, modò re ipsa in diocesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: (2) Parvuli petierunt panem, et non erat qui frangeret eis. Itaque, ubi ab Episcopo moniti, trium mensium spatium muneris suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur: ita ut etiam, si ei sic expidere visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id praestet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse respiciens officium suum impleat.

Si quae verò Parochiales Ecclesiae reperiantur subiectae monasteriis in nulla diocesi existentibus si Abbates, et regulares Praelati in praedictis negligentibus fuerint à Metropolitanis, in quorum Provinciis, dioceses ipsae sitae sunt, tamquam, quoad hoc, Sedis Apostolicae delegatis, compellantur: neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut re-

(1) Conc. Constantin. 6. c. 8. c. Exiit, §. Habetur etiam de ver. sig. in 6. Conc. Later. ult. sess. 1. l. (2) Fer. Th. 4.

clamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summarie, et sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, et decisum fuerit. (1) Regulares verò cuiuscumque ordinis, nisi à suis superioribus de vita, moribus, et scientia examinati, et approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, praedicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis praesentare, ab eis benedictionem petere teneantur, antequam praedicare incipiant. In Ecclesiis verò, quae suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum, (2) etiam Episcopi licentiam habere teneantur sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo praedicare possint ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si vero, quod absit, praedicator errores, aut scandala disseminaverit in populum, etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis praedicaet, Episcopus ei praedicationem interdicit. Quòd si haereses praedicaerit contra eum, secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat etiam si praedicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse praetenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, et tamquam sedis Apostolicae delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis praedicator vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur, iustamve de eis conquerendi occasionem habeat.

Caveant preterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui, cum sint nomine Regulares, extra claustra, tamen,

C 4

(1) Conc. Lat. ult. sess. II. de modo praed. (2) C. Excommunicamus, §. Quia verò de haeret. infra sess. 24. c. 4. de Reform.

et obedientiam Religionum suarum vivunt; vel Presbyterorum saecularium, nisi ipsis noti sunt, et moribus, atque doctrina probati, etiam quorumlibet privilegiorum pretexto, in sua civitate, vel dioecesi praedicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; á qua privilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, et expresso mendacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

(1) Quaestores verò eleemosynarii, qui etiam Quaestuarii vulgò dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo, nec per se, vel per alium praedicare praesumant et contra facientes, ab Episcopis, et Ordinariis locorum, privilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omninò arceantur.

Indictio futurae Sessionis.

Item haec sacrosanta Synodus statuit, et decernit, primam futuram Sessionem renendam, et celebrandam esse die Iovis, Feria quinta post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XII. mensis Ianuarii, M. D. XLVII.

SES-

(1) *Conc. Later. sub Inn. III. c. 62. cap. Cum ex eo, de Poenit et remiss. Clement. Abusionibus, eo tit. infra sess. 27. de Reform. c. 9. c. V. officium, §. Compescendi de haer. in 6. Ex Bulla Pii V. Et si Dominici 1567. sublatae sunt indulgentiae etiam perpetuae, quae quaesandi praebeant occasionem.*

SESSIO SEXTA,

CELEBRATA

DIE XIII. MENSIS JANUarii
M. D. XLVII.

Decretum de justificatione.

Proemium.

CUM hoc tempore, non nisi multarum animarum iactura, et gravi Ecclesiasticae unitatis detrimentum, erronea quaedam disseminata sit de iustificatione doctrinae ad laudem, et gloriam omnipotentis Dei Ecclesiae tranquillitatem, et animarum salutem, sacrosanctae oecumenicae, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, Praesidentibus in ea nomine sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papae Tertii, Reverendissimis Dominis, Dominis Joann. Maria, Episcopo Praeestimo, de Monte. et Marcello tit. S. Crucis in Ierusalem Presbytero, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, et Apostolicis de latere Legatis: exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram, sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam (1) Sol iustitiae Christus Iesus, (2) fidei nostrae auctor, et consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, et Catholica Ecclesia, Spiritu Sancto suggerente, perpetuò retinuit: districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, praedicare, aut docere, quam praesenti decreto statuitur, ac declaratur.

CA-

(1) *Malac. 4.* (2) *Hebr. 12.*

CAPUT I.

De naturae, et legis ad iustificandos homines imbecillitate.

Primùm declarat sancta Synodus, ad iustificatio- nis doctrinam probè, et sincerè intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, et fateatur, quòd (1) cùm omnes homines in praeverificatione Adae innocentiam perdidissent, (2) facti immundi, et ut Apostolus inquit, (3) natura filii irae, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, usque adèdè servi erant peccati, et (4) sub potestate diaboli, ac mortis, ut non modò gentes per vim naturae, sed ne Iudaei quidem per ipsam etiam litteram legis Moysis, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, (5) viribus licet attenuatum, et inclinatum.

CAPUT II.

De dispensatione, et mysterio adventus Christi.

QUO factum est, ut coelestis Pater, (6) Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, Christum Iesum, Filium suum, et antè legem, et legis tempore, multis sanctis (7) Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa (8) plenitudo temporis, ad homines miserit, ut et Iudaeos, qui sub

(1) Coelest. I. epist. I. cap. 4. I. Cor. I. 5. Rom. 5. (2) I. Tim. I. c. Multiplex de pecc. dist. 4. (3) I. Joann. 2. (4) 2. Cor. 5. (5) *Allusio ad verb. August. epist. 89.* Omnes qui renascuntur in iustificationem, et c. *Quae a tibi crebrò inculcat. infra can. I. (6) Coloss. I.*

lege erant, redimeret; et (1) gentes, quae non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc (2) proposuit Deus propitiorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, (3) non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

CAPUT III.

Qui per Christum iustificantur.

Verùm, et si ille (4) pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ii dumtaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur: nam, sicut reverà homines, (5) nisi ex semine Adae propagati nascerentur, non nascerentur iniusti: cùm ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis ejus, gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus (6) gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, et eripuit de potestate tenebrarum, transtulit in regnum Filii dilectionis suae, in quo habemus redemptionem, et remissionem peccatorum.

CA-

(1) Rom. 9. (2) Rom. 3. et 5. Coloss. 2. I. Tim. I. et 2. Tim. I. c. Multiplex de pecc. dist. 4. (3) I. Joann. 2. (4) 2. Cor. 5. (5) *Allusio ad verb. August. epist. 89.* Omnes qui renascuntur in iustificationem, et c. *Quae a tibi crebrò inculcat. infra can. I. (6) Coloss. I.*

CAPUT IV.

Insinuatur descriptio iustificationis impii, et modus eius in statu gratiae.

Quibus verbis iustificationis impii descriptio insinuat, ut sit translatio ab eo statu, quo homo nascitur (1) filius primi Adae, in statum gratiae, et adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum-Christum, Salvatorem nostrum; quae quidem translatio post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut eius voto, fieri non potest, sicut scriptum est: (2) Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.

CAPUT V.

De necessitate praeparationis ad iustificationem in adultis, et unde sit.

Declarat praeterea, ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum praeviente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur, ut, qui per peccata à Deo aversi erant, per eius excitantem, atque adiuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eadem gratiae liberè assentiendo, et cooperando, disponantur; (3) ita ut, tangente Deo cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens: quip-

(1) Gal. 4. Tit. 3. (2) Joann. 1. cap. Filius, et cap. Non dubito de Consec. distinct. 4. (3) *Infra* Can. 3.

pè qui (1) illam et abiciere potest, neque tamen sine gratia Dei movere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Unde in sacris litteris, cum dicitur: (2) Convertimini ad me, et ego convertar ad vos: libertatis nostrae admonemur. Cum responderemus: Convertite nos Domine ad te, et convertemur: Dei nos gratia praeventi confitemur.

CAPUT VI.

Modus praeparationis.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati divina gratia, et adiuti, (3) fidem ex auditu concipientes, liberè moventur in Deum, credentes vera esse, quae divinitus revelata, et promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quae est in Christo Iesu et dum peccatores se esse intelligentes, à divinae iustitiae timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumque, tamquam (4) omnis iustitiae fontem diligere incipiunt; ac propterea moventur (5) adversus peccata per medium aliquod, et detestationem, hoc est, per eam poenitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique ipsum proponunt suscipere Baptismum, inchoare novam vitam, et servare divina mandata. De hac dispositione scrip-

(1) *Prosp. lib. 2. de Voc. gentium, c. 28. et 29.*

(2) *Zach. 2. a. Ios. 2. c. Convertimini, de Poenit. dist.*

Thren. 5. d. et c. 31. c. (3) Rom. 10. (4) Rom. 5. (5)

Psalm. 41. (6) Infra c. 14. et sess. 14. c. 4. de

Constitutione.

scriptum est: (1) Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, et quòd inquirentibus se remunerator sit. Et, (2) confide fili; remittuntur tibi peccata tua. Et, (3) timor domini expellit peccatum. Et, (4) poenitentiam agite, et baptice- tur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, et acci- pite donum Spiritus Sancti. Et, (5) euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritu Sancti, docentes eos servare quaecumque mandavit vobis. Denique: (6) Praeparate corda vestra Domine.

CAPUT VII.

Quid sit iustificatio impij, et quae eius causa.

Hanc dispositionem, seu praeparationem iustifica- tio ipsa consequitur, quae non est sola peccato- rum remissio, sed, et sanctificatio, et renovatio inte-rioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae et donorum. Unde homo ex iniusto fit iustus, et ex ini- mico amicus, ut sit: (7) haeres secundum spem vitae aeternae. Huius iustificationis causae sunt; finalis qui- dem gloria Dei, et Christi, ac vita aeterna; efficien- s, misericors Deus, qui gratuito (8) abluit, et (9) sanctificat, signans, et ungens (10) Spiritu Sancto, qui est pignus haereditatis nostrae: me- ritoria autem, dilectissimus unigenitus suus, Domi-

nus noster Iesus-Christus, qui, cum (1) essemus inimi- ci, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno Crucis nobis (3) iustifi- cationem meruit, et pro nobis Deo Patri satisfacit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi, quod est Sacramentum fidei, sine qua (4) nulli umquam contigit iustificatio; demùm unica formalis cau- sa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; quia videlicet ab eo donati, renova- mur spiritu mentis nostrae, et non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, et sumus, iustitiam in no- bis recipientes, unusquisque suam secundum mensu- ram, quam (5) spiritus Sanctus partitur singulis prout vult, et secundum propriam cuiusque dispositio- nem, et cooperationem: quamquam enim nemo pos- sit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nos- tri Iesu-Christi (6) communicantur; id tamen in hac impii iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimae pas- sionis merito per Spiritum Sanctum (7) charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhaeret, unde ipsa iustifi- catione cum remis- sione peccatorum haec omnia simul infusa accipi- mus per Iesum-Christum, cui inseritur, fidem, spem, et charitatem; (8) nam fides, nisi ad eam spes acce- dat, et charitas, neque unit perfectè cum Christo, neque corporis eius vivum membrum efficit; qua ra- tione virissimè dicitur, (9) fidem sine operibus mor- tuam, et otiosam esse. Et, (10) in Christo Iesu neque

(1) Hebr. 11. (2) Marc. 2. et Matth. 9. (3) Eccli. 2. circumcisionem aliquid valere, neque praeputium, sed
(4) Act. 2. cap. Agunt. et c. Propriè, de cons. dist. 4. (5) Matth. et Marc. ult. c. Prima, c. Si quis 79. et c. Propriè, (1) Ephes. 2. Rom. 5. (2) Ephes. 2. Rom. 4. d. (3) Nihil
de Consec. dist. 4. (6) 2. Reg. 7. a. (7) Tit. 3. (8) 1. Cor. 6. est, de Consec. dist. 4. (4) Hebr. 11. (5) 1. Cor. 12. Ephes.
(9) Tit. 3. (10) Ephes. 1.
(6) Philip. 3. (7) Rom. 3. (8) Inf. c. 10. (9) Iacob. 2.
(10) Gal. 5. et 6. c. Circumcisio, de Poenitent. dist. 2.

sed fidem, quae per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam aeternam praestantem, qua sine spe, et charitate fides praestare non potest; unde, et statim verbum Christi audiunt: (1) Si vis Ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque veram, et christianam iusticiam accipientes, eam (2) seu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, et nobis perdidit, per Christum Iesum donatum, candidam, et immaculatam iubentur statim renati conservare, ut eam perferant ante Tribunal Domini nostri Iesu-Christi, et habeant vitam aeternam.

CAPUT VIII.

Quo modo intelligatur, impium per fidem, et gratis iustificari.

CUM verò Apostolus dicit, (3) iustificari hominem per fidem, et gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiae Catholicae consensus tenuit, et expressit; ut scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanae salutis initium, fundamentum, et radix omnis justificationis (4) sine qua impossibile est placere Deo, et ad filiorum eius consortium pervenire: gratis autem iustificari ideò dicamur, quia nihil eorum, quae iustificationem praecedunt, sive fides, sive opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur, si enim (5) gratia est, iam non ex operibus: alioquin, ut idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

CA-

(1) *Matth. 19.* (2) *Luc. 15. c. Quomodo renovari, de Poenit. dist. 2.* (3) *Rom. 8.* (4) *Heb. 11. infr. Can. 9.* (5) *Rom. 11. Ephes. 2. Tit. 3.*

CAPUT IX.

Refellitur innanis haereticorum fiducia,

QUAMVIS autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa unquam fuisse peccata, nisi gratis divina misericordia propter Christum; nemini tamen fiduciam (1) et certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, et in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse, dicendum est; cum apud haereticos, et schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, et magna contra Ecclesiam Catholicam contentione praedicetur vana haec, et ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iustificati sunt, absque ullà omninò dubitatione, apud semetipsos statuere, se esse iustificatos, neminemque à peccatis absolvi, ac iustificari, nisi eum, (2) qui certo credat se absolutum, et iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, et iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, et aequae mortis, et resurrectionis Christi efficacia dubitet; nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christum merito, deque Sacramentorum virtute, et efficacia, si dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque lite propriam infirmitatem, et indispositionem respicit, de reali gratia formidare, et timere potest; cum nullus scilicet valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsam, se gratiam Dei esse consecutum.

[1]

[3]

fn. (1) Inf. Can. 12. et 13. (2) In Can. 14.

CA-

De acceptae iustificationis incremento.

SIC ergo iustificati, et amici Dei, ac [1] domestici facti, (2) euntes de virtute in virtutem, renovantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, (3) mortificando membra carnis suae, et (4) exhibendo ea arma iustitiae in iustificationem, per observationem mandatorum Dei, et Ecclesiae, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus crescunt, atque magis iustificantur sicut scriptum est: (5) Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: (6) Ne verearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: (7) Videris quoniam ex operibus iustificatur homo, et non ex fide tantum. Hoc vero iustitiae incrementum petit Sancta Ecclesia, cum orat: (8) Da nobis, Domine, fidei, spei, et charitatis augmentum.

CAPUT XI.

*De observatione mandatorum, eamque necessariam esse de
nec impossibilem.*

Nemo autem, quantumvis iustificatus, liberum se de
ab observatione mandatorum putare debet: n
temeraria illa, et à Patribus sub anathemate proh su
voce uti: Dei praecepta homini iustificatio ad obser
sur

- (1) *Ephes. 2.* (2) *Psalm. 83. Infr. Can. 24. 2.*
in fin. (3) *Colos. 3.* (4) *Rom. 6. c. 13.*
(5) *Apoc. ult.* (6) *Eccli. 18. c. (7) Fac. 2. d.*
(8) *Dominica 13. post Pentecost.*

SESSIO SEXTA.

tum fuisse, ut Redemptorem, cui fidant, (1) non
ut legislatorem, cui obediant: anathema sit.

CANON XXI.^a

Si quis dixerit, (2) iustificatum, vel sine speciali auxi-
lio Dei, in accepta iustitia perseverare posse, vel cum eo
non posse: anathema sit.

CANON XXIII.

Si quis hominem semel iustificatum dixerit (3) amplius
peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideò
eum, qui labitur, et peccat, numquam verè fuisse iusti-
ficatum, aut contra, posse in tota vita peccata omnia,
etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio,
que nadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia: ana-
thema sit.

CANON XXIV.

Si quis dixerit [4] iustitiam acceptam non conserva-
ri, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera:
sed opera ipsa fructus solummodò, et signa esse iustifi-
cationis adeptae, non autem ipsis augendae causam: ana-
thema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum [5] saltem venia-
liter peccare dixerit, aut quod intolerabilius est, mo-
raliter, atque ideò poenas aeternas mereri tantumque
ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad
damnationem: anathema sit.

Ca-

- [1] *Isaiae 33. d. Matth. 1. 2. 6.* (2) *Suprà cap. 13.*
[3] *Suprà cap. 14.* [4] *Suprà cap. 10.* (5) *Suprà e. 11. in
fin.*

CANON XXVI.

Si quis dixerit (1) iustos non debere pro bonis operibus, quae in Deo fuerint facta, expectare, et sperare aeternam retributionem à Deo per eius misericordiam, et Iesu-Christi meritum, si bene agendo, et divina mandata custodiendo usque (2) in finem perseveraverint: anathema sit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, (3) nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis; aut nullo alio, quantumvis gravi, et enormi, praeterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti: anathema sit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, a missa per peccatum gratia, simul, et fidem semper amitti: aut fidem, quae remanet, non esse veram fidem, licet non sit viva; aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum: anathema sit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, (4) eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Poenitentiae, prout sancta Romana, et universalis Ecclesia à Christo Domino, et eius Apostolis edocta, hucusque professus est, servavit, et docuit: anathema sit.

CA-

(1) *Suprà c. 16.* (2) *Matth. 24.* (3) *1. Cor. 6. supr. cap. 15.* (4) *Suprà c. 14.*

CANON XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori poenitenti ita culpam remitti, et reatum aeternae poenae deleri dixerit, (1) ut nullus remaneat, reatus poenae temporalis exolvendae, vel in hoc saeculo vel in futuro in (2) purgatorio, antequam ad regna caelorum aditus patere possit: anathema sit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, (3) dum intuitu aeternae mercedis bene operatur: anathema sit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut ipsum iustificatum bonis operibus, quae ab ea per Dei gratiam, et Iesu-Christi meritum, cuius vivum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiae, vitam aeternam, et ipsius vitae aeternae, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriae augmentum: anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de Iustificatione, à sancta Synodo hoc praesenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriae Dei, vel meritis Iesu-Christi Domini nostri, derogati, et non potius veritatem fidei nostrae, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari: anathema sit.

E

De-

(1) *Infra sess. 14. cap. 8.* (2) *Infra sess. 25. in princ.*
(3) *Suprà cap. 11. in fin.*

Decretum de Reformatione.

CAPUT I.

Praelatos convenit in Ecclesiis suis residere; si secus fecerint, iuris antiqui poenae in eos innovantur, et novae decernuntur.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem praesidentibus Apostolicae Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam Disciplinam, depravatosque in Clero, et populo Christiano mores; emendandos se accingere volens, ab iis, qui maioribus Ecclesiis praesunt, initium censuit esse sumendum; (1) integritas enim praesidentium salus est subditorum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, providamque ipsius Dei in terris (2) Vicarii solertiam, omnino futurum, ut ad Ecclesiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis aetas, à puerilibus exordiis usque ad perfectiores annos per disciplinas stipendia Ecclesiasticae laudabiliter acta, testimonium praebeat, secundum venerabiles beatorum (3) Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, et Cathedralibus Ecclesiis quibuscumque, quovis nomine, ac titulo praefectos monet, ac monitos esse vult, ut (4) attendentes sibi, et universo gregi,

[1] C. miramur. 61. dist. [2] Cap. Inter corporalia, de Transl. Episc. [3] Cap. in Sacerdotibus, et cap. Episcopum 61. dist. cap. fin. 59. dist. Conc. Sardic. cap. 13. et Infra sess. 24. de Ref. cap. 1. (4) Act. 20.

in quo Spiritus Sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus praecipit, (1) in omnibus laborent, et ministerium suum impleant, implere autem illud se nequam posse sciant, si greges sibi commissos mercenario- rum more deserant, atque ovium suarum, quarum (2) sanguis de eorum est manibus à supremo Iudice requirendus, custodiae minimè incumbant: cum certissimum sit, [3] non admitti pastoris excusationem, si lupus oves comedit, et pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriae etiam salutis immemores, terrenaque coelestibus, ac divinis humana praferentes, in diversis Curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium sollicitudine, ovili derelicto, atque ovium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos; placuit sacrosanctae Synodo, (4) antiquos Canones, qui temporum, atque hominum iniuria penè in desuetudinem abierunt, adversus non residentes promulgatos innovare, quemadmodum virtute praesentis decreti innovat, ac ulterius, pro firmiori eorundem residentia, et reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. (5) Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia, sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, qua-

E 2

cum-

(1) 2. Tim. 4. Ioan. 10. cap. Sit rector 43. dist. cap. Adversitas 7. q. 1. pal. cap. Nisi, de Renun. (2) Ezech. 33. & 34. Act. 20. (3) Cap. Ephesiis 43. dist. cap. 1. 13. q. 1. et infra sess. 24. cap. 1. in fine de Reform. (4) Cap. pervenit, cum multis seq. 7. q. 1. de Cler. non resid. per totum, et cap. Cum ex eo, de Elect. in 6. (5) Novas adhuc poenas aducis Rins IV. in Bulla In Suprema 1564.

cumque ille dignitate, gradu, et praeceminentia praefulgeat, legitimo impedimento, seu iustis (1) et rationabilibus (2) causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam dioecesim morando abfuerit; quartae partis fructuum unius anni, fabricae Ecclesiae, vel pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrat. (3) Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseveraverit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente vero contumacia, ut severiorum Canonum censurae subiiciatur. Metropolitanum Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, poenae interdicti ingressus Ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuntium Rom. Pontifici denuntiare teneatur; qui in ipsos absentes prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animadvertere, et Ecclesiis ipsis (4) de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

CAPUT II.

Nulli beneficium exigens personalem residentiam obtinendi abesse licet, nisi iusta de causa ab Episcopo approbanda: qui tam etiam vicarium subducta parte fructuum substituat, ob curam animarum.

Episcopis interiores quaevis beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, sive consuetudine exigentia, in titulum sive commendam obtinentes, ab

(1) Vide Sess. 23. c. 1. de Res. ubi causae subinducuntur.

(2) Cap. Ex tuae, de Cler. non resid. cap. Quoniam §. Porro ut lit. non contest. (3) Infr. sess. 23. de Refor. c. 1. (4) Cap. Ex parte, de Cler. non resid.

eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, et divini cultus augmento, locorum, et personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportuniis iuris remediis residere cogantur: nullique privilegia, seu indulgentia perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, (1) suffragentur. Indulgentiis vero, et dispensationibus temporalibus, ex veris, et rationalibus causis tantum concessis, et (2) coram Ordinario legitime probandis, in sub robore permansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte (3) a Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, et (4) congruae portiones fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nisi, quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacumque deffragante.

CAPUT III.

Excessus saecularium Clericorum, et Regularium agentium extra Monasteria, ab Ordinaria loci corrigantur.

Eccliesiarum Praelati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant, et nemo saecularis Clericus, cuiusvis (5) personalis, vel regularis, extra monasterium, degens, etiam sui ordinis privilegii (6) preteritu tutus censeatur, quominus

E 3

si

(1) Cap. fin. de Rescr. in 6. (2) Roboratur decl. Pii IV. 1564. 24. Novembr. (3) Cap. Cum ex eo, Elect. in 6. cap. Beneficium, de Regul. cad. et infra sess 7. cap. 5. et 7. de Reform.

(4) Vide Const. Pii V. Ad exequendum 1567. (5) Refert. ad vocem Privilegii. (6) Infrá sess. 14. cap. 4. et 5. de Ref.

si deliquerit ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, et corrigi valeat.

CAPUT IV.

Ecclesias quascumque Episcopi, & alii maiores Praelati, quoties opus fuerit, visitent omnibus, quae huic decreto obstare possent, sublatis.

Capitula [1] Cathedralium, et aliarum maiorum Ecclesiarum, illorumque personae, nullis exemptionibus, consueudinibus, sententiis, iuramentis, concordis, quae tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quò minus à suis Episcopis, et aliis maioribus Praelatis; per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta [2] canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, et emendari, etiam autoritate Apostolica, possint, et valeant.

CAPUT V.

Episcopi in aliena Dioecesi nec Pontificalia exercent, nec Ordines conferant.

Nulli Episcopo liceat, cuiusvis privilegii praetextu [3] Pontificalia in alterius dioecesi exercere, nisi de ordinarii loci expressa licentia, et in personas eidem Ordinario subiectas tantum; si secus faciam fuerit.

(1) Sess. 25. cap. 6. de Reform. et cap. 4. de Reform. sess. 14. [2] *Infr. sess. ult. de Reform. cap. 6. (3) Vide 1. Nicaeae. cap. 15. et 16. et 2. Arelat. cap. 13. et Antioch. sub Iul. 1. cap. 3. Sard. cap. 18. et 19. 3. et Cart. cap. 20. et 21. C. nc. Aysel. 3. cap. 15. cap. Placuit cum seq. 7. q. 1. et infra à sess. 14. de Reform. cap. 2. 3. et 8.*

fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, et sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futurae Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem celebrari die Iovis, feria quinta post primam Dominicam subsequenti Quadragesimae, quae erit dies tertia mensis Martii? *Responderunt*: Placet.

SESSIO SEPTIMA.

CELEBRATA.

DIE III. MENSIS MARTII

M. D. XLVII.

Decretum de Sacramentis

PROOEMIUM.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinae, quae in praecedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit, consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiae Sacramentis agere, per quae omnis vera iustitia vel (1) incipit, vel coeptra augetur, vel amissa reparatur; propterea sacrosancta, eocumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ad errores eliminandos, et extirpandas haereses, quae circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempe-

E 4

(1) *Cap. Nulla, de Cons. dist. 4.*

tate, tum de damnatis olim à Patribus nostris haeresibus suscitatae, tum etiam de novo adinventae sunt, quae Catholicae Ecclesiae puritati, et animarum salutis magno opere efficiunt, sanctarum Scripturarum doctrinae, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, et Patrum consensui inhaerendo, hos presentes canones statuendos, et decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad coepto operis perfectionem, deinceps, divino spiritu adiuvante, editura.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON I.

Si quis dixerit, (1) Sacramenta novae legis non fuisse omnia à Iesu-Christo Domino nostro instituta; aut esse plura, vel pauciora quam septem, videlicet, Baptismum Confirmationem, (2) Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam-Untionem, Ordinem, et Matrimonium, aut etiam aliquod horum septem non esse verè, et propriè Sacramentum; anathema sit.

CAPUT II.

Si quis dixerit, ea ipsa novae legis Sacramenta à Sacramentis antiquae legis non differre, nisi quia coeemoniae sunt aliae, et alii ritus externi; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, (3) haec septem Sacramenta ita esse in-

(1) *Concil. Florent. in Decretis Eugenii ad Armenos.* (2) *Cap. ad abolendam, de Haeret.* (3) *Cap. Nihil, de Cons. dist. 2. cum sim.*

inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignus: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, Sacramenta novae legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; et sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam (1) iustificationis adispici, licet omnia singulis necessaria non sit: anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, haec Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse: anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, (2) Sacramenta novae legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptae per fidem gratiae, vel iustitiae, et novae quaedam Christianae professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus: anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta, semper, et omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant; sed aliquando, et aliis quibus: anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa novae legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem di-

(1) *Suprà sess. 6. de Iustif. cap. 5. et can. 7.* (2) *Concil. Florent. sub Eug. IV. in Decr. de Sac.*

divinae promissionis ad gratiam consequendam sufficere : anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, (1) in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, et Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale, et indelebile, unde ea iterari non possunt anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, (2) Christianos omnes in verbo, et omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem: anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, (3) in ministris, dum Sacramenta conficiunt, et conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia: anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, (4) ministrum in peccato mortali existentem, modò omnia essentialia, quae ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere, aut conferre Sacramentum: anathema sit.

CA.

(1) *Infr. sess. 23 can. 4. ex Decretis Eugenii in Conc. Florent.* (2) *Vide Concil. Carth. 4. cap. 98. & Conc. Const. art. 13. Ioan: Uviclef. Infrà sess. 14. de Puenit. cap. 6.*

(3) *Conc. Flor. in Decretis Eugenii.* (4) *Idem error damnatur in Uviclef. à Concil. Constant. sess. 8. capit. Multae, cap. Remissionem, cap. Christus cum plur. seq. I. q. I. c. ult. 15. q. ult.*

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, et approbatos Ecclesiae Catholicae ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse: anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

Si quis dixerit, (1) Baptismum Ioannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi: anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, (2) aquam veram, et naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illa Domini nostri Iesu-Christi: (3) Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, ad metaphoram aliquam detorsit anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quae omnium Ecclesiarum (4) mater est, et magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, (5) Baptismum, qui etiam datur ab

hae-

(1) *Aug. Enchir. c. 49. cap. Aliud, et c. Non regenerabatur, de Cons. dist. 4.* (2) *cap. pen. de Bapt. cap. Filius, & cap. Non dubito, de Cons. dist. 4.* (3) *Ioann. 3.* (4) *Cap. Non decet 12. dist. cap. Ad abolendam de Haeret.* (5) *Conc. Florent. in Decr. Eug. cap. Dictum, §. Quod verò, cum 2. c. seq. I. q. I.*

haereticis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum : anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, (1) Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem : anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiamsi vellit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nollit, credere : anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, (2) baptizatos per baptismum ipsum, solius tantum fidei debitores fieri, non autem universae legis Christi servandae : anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctae Ecclesiae praeceptis, quae, vel scripta, vel tradita sunt, ita ut ea observare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint : anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, ita revocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut vota omnia, quae post Baptismum fiunt, ut promissionis in Baptismo ipsorum factae, irrita esse intelligant, quasi per ea, et fidei, quam professi sunt, detrahatur, et ipsi baptismum : anathema sit.

CA-

[1] Ioann. 3. c. Nulla praeter, de Cons. dist. 4. (2) Gal. 5.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quae post Baptismum fiunt, sola recordatione, et fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri : anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, verum, et ritè collatum Baptismum (1) iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negaverit, cum ad poenitentiam convertitur : anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea aetate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo : anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, parvulos eo quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo (2) inter fideles computandos non esse, ac propterea, cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos, aut praestare omitti eorum baptismum, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiae : anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, huiusmodi parvulos baptizatos cum adoleverint, interrogandos esse, aut ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt, et ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos: nec alia interim poena ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiae, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant : anathema sit.

DE

(1) Cap. maiores, S. ult. de Baptismo. (2) August. lib. 1. de Pec. mer. et rem. cap. 19. lib. 3. cap. 2.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

Si quis dixerit, (1) Confirmationem baptizatorum otiosam coeremoniam esse, et non potius verum, et proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quamdam, qua adolescentiae proximi fidei suae rationem coram Ecclesia exponebant: anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, (2) iniurios esse Spiritui Sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt: anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, (3) sacrae Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem sacerdotem: anathema sit.

Decretum de reformatione.

Eadem sacrosancta Synodus, eisdem praesidentibus Legatis, (4) inceptum residentiae, et reformationis negotium ad Dei laudem, et christianae religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, [5] salva semper in omnibus Sedis Apostolicae auctoritate.

CA-

- (1) *Cap. nullus ministrorum, de Cons. dist. 4. (2) Vide finem Epist. Urbani I. Ad omnes, &c. cap. 1. cum seq. de Con. dist. 5. (3) Cap. Manus de Cons. dist. 5. Concil. Florent. in Decret. Eugen. Vide Eus. Pap. I. Epist. ad Episc. Tusciae. Innocent. I. Epist. 1. cap. 3. et infra sess. 23. cap. 4. (4) Supra sess. 6. cap. 2. et infra sess. 23. cap. 1. (5) Infra sess. ult. de Reformatione, cap. 1.*

CAPUT I.

Qui sit status regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

AD Cathedralium (1) Ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, et aetate matura, gravitate morum, litterarumque scientia, iuxta constitutionem Alexandri Tercii, quae incipit: *Cum in curiis*, in Concilio Lateranensi promulgata praedictis assumatur.

CAPUT II.

Tenentes plures Cathedralis Ecclesias, iubeantur omnes, excepta una, dimissionem curam modo, et tempore.

Nemo, quacumque etiam dignitate, gradu, aut praeminentia praefulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedralis Ecclesias in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra (3) sacrorum Canonum instituta, recipere, et simul retinere praesumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam Ecclesiam bene, ac fructuose, et cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plu-

[1] *Sess. 22. c. 2. Plus exigitur. [2] Part. 1. c. 3. Constit. Eus. Vide infra 12. [3] Cap. Cum in curiis, §. Cum curam de Elect. cap. natus, de Excess. Praeb. cap. 1. et 2. 21. q. 1. cap. Sanctorum 70. dist. cap. Unica, §. Sed 10. q. 3. cap. Quia in tantum, c. ad haec, et cap. De multa, de Praeb. cap. Quia nonnulli, de mag. cap. Cum singula, de Praeb. in 6. Cum Gratia, de Reform. cap. Excess. §. Qui vero in excessu. cum. de Praeb. et infra sess. 24. cap. 17. de Reform.*

plures Ecclesias, contra praesentis decreti temorem nunc detinent, unâ, quam maluerint, retentâ, reliquas infra sex mensis, si ad liberam sedis Apostolicae dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin Ecclesiae ipsae, ultimò obtentâ dumtaxat exceptâ, eo ipso vacare censeantur.

CAPUT III.

Habilibus dumtaxat personis beneficia conferantur.

Inferiora beneficia Ecclesiastica, praesertim curam animarum habentia, personis dignis, et habilibus, et quae in loco residere, ac per ipsos curam ipsam exercere valeant: iuxta constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quae incipit: (1) *Quia nonnulli*; et aliam Gregorii X. in generali Lugdunensi Concilio, quae incipit: (2) *Licet Canon*; editam, conferantur, aliter autem facta collatio, sive provisio, omninò irritetur: et ordinarius collator poenas constitutionis Concilii generalis, quae incipit: (3) *Grave minus*, se novèrit incursum.

CAPUT IV.

Plurium beneficiorum non retentor contra canones, nisi privatur.

Quicumque de caetero plura curata, (4) aut alias incompatibilia beneficia Ecclesiastica, sive per vim unionis ad vitam, seu commendae perpetuae aut alio quocumque nomine, et titulo con-

(1) *Vide infr. X. (2) Vide inf. XI. (3) Vide infr. XII. (4) Infr. sess. 24. de Reform. c. ap. 17.*

contra fontem sacrorum Canonum, et praesertim Constitutionis Innocentii III. quae incipit, (1) *de maiest.*, recipere, ac simul revocare praesumptivè beneficium ipsis iuxta ipsius Constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam praesentis Canonis vigore, privatus existat.

CAPUT V.

Plura beneficia curata obtinentes Ordinarii suas dispensationes exhibeant, quae de Vicario Forisano provideant congrua portione facultatum assignata.

Ordinarium locorum, quocumque plura curata, aut aliis incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere disimulè compellantur: et aliter procedant iuxta Constitutionem Gregorii X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quae incipit: (2) *Ordinarii*: quàm eadem sancta Synodus innovandum censet, et innovat; addens insuper, quod ipsi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, et (3) congruae portione fructuum assignationem omninò provideant, ut animarum cura negligentius negligatur: et beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, et exemptionibus quibuscumque etiam cum iudicium specialium deputatione, illorum inhibitionibus in praemis memini suffragantibus.

(1) *Vide infr. XIII. (2) Infr. c. ap. 17. et suprâ sess. 6. de Reform. c. ap. 21. in fine. Vide infr. XIV. (3) Vide Confess. Pii V. Ad exsequendum 1567.*

CAPUT VI.

Quae beneficiorum uniones validè consentur.

UNiones perpetuae, (1) á quadraginta annis citra factae, examinari ab Ordinariis tamquam á Sede Apostolica delegatis, possint: & quae per surreptionem, vel obreptionem obtentae fuerint, irritae declarentur: Illae verò, quae á dicto tempore circa concessae nondum in toto, vel in parte sortitae sunt effectum, et quae deinceps ad cuiusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alijs rationalibus causis, coram loci Ordinario vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per surreptionem obtentae praesumantur: ac propterea nisi aliter á Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omninò careant.

CAPUT VII.

Beneficia Ecclesiastica unita visitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceantur: quorum deputatio fiat cum portione assignanda, etiam super re certa.

Beneficia Ecclesiastica curata, (2) quae Cathedralibus Collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel Monasterijs, beneficijs, seu Collegijs, aut pijs locis quibuscumque perpetuò unita, et anexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur: (3) qui sollicitè

pro-

(1) Vide sess. 14. c. 9. de Refor. inf. sess. 24. de Refor. c. 13. et sess. 25. de Refor. cap. 9. (2) Infra sess. 14. de Reform. cap. 9. (3) Vide sess. 25. cap. 16. de Refor. et supr. cap. 5.

providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expediri videbitur, ab eis cum portione partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinarium, (1) portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, privilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, et illorum inhibitionibus quibuscumque in praemissis minimè suffragantibus.

CAPUT VII.

Ecclesiae reparentur: cura animarum sollicitè habeatur.

Locorum Ordinarii Ecclesias quascumque, (2) quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, et opportunis iuris remedijs providere, ut quae reparatione indigent, reparentur, et cura animarum, si qua illis immineat, alijsque debitis obsequijs minimè defraudentur: appellationibus, privilegijs, consuetudinibus, etiam ab immemoriabili tempore praescriptis, iudicum deputationibus, et illorum inhibitionibus penitus exclusis.

F 2

CA-

(1) Qualiter sit assignanda declarat Bulla Pii V. 1567. Ad exequendum (2) Infra Sess. 24. de Reform. cap. 9. et sess. 25. de Reform. cap. 8. Conc. Tolet. 4. cap. 35. Conc. Braccaren. 2. cap. 1. Conc. Arel. sub Leone III. cap. 17. cap. Decernimus, cap. Episcoporum, et cap. Placuit 10. q. 1.

CAPUT VI.

Quae beneficiorum uniones valide censentur.

Uniones perpetuae, (1) á quadraginta annis citra factae, examinari ab Ordinariis tamquam á Sede Apostolica delegatis, possint & quae per subreptionem, vel obreptionem obtentae fuerint, irritae declarentur: Illae veró, quae á dicto tempore circa concessae nondum in toto, vel in parte sortitae sunt effectum, et quae deinceps ad cuiusvis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut aliis rationalibus causis, coram loci Ordinario vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentae praesumantur: ac propterea nisi aliter á Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

CAPUT VII.

Beneficia Ecclesiastica unita visitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceantur: quorum deputatio fiat cum portione assignanda, etiam super re certa.

Beneficia Ecclesiastica curata, (2) quae Cathedralibus Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel Monasteriis, beneficiis, seu Collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo unita, et anexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur; (3) qui sollicitè pro-

(1) Vide sess. 14. c. 9. de Reform. inf. sess. 24. de Reform. c. 13. et sess. 25. de Reform. cap. 9. (2) Infrá sess. 14. de Reform. cap. 9. (3) Vide sess. 25. cap. 16. de Reform. et supr. cap. 5.

providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expediri videbitur, ab eis cum portione partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, (1) portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, et illorum inhibitionibus quibuscumque in praemissis minime suffragantibus.

CAPUT VII.

Ecclesiae reparentur: cura animarum sollicitè habeatur.

Locorum Ordinarii Ecclesias quascumque, (2) quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, et opportunis iuris remediis providere, ut quae reparatione indigent, reparentur, et cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, privilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemoriabili tempore praescriptis, iudicum deputationibus, et illorum inhibitionibus penitus exclusis.

F 2

CA-

(1) Qualiter sit assignanda declarat Bulla Pii V. 1567. Ad extingendum (2) Infrá Sess. 24. de Reform. cap. 9. et sess. 21. de Reform. cap. 8. Conc. Tolet. 4. cap. 35. Conc. Braccaren. 2. cap. 1. Conc. Aurel. sub Leone III. cap. 17. cap. Determinimus, cap. Episcoporum, et cap. Placuit 10. q. 1.

CAPUT IX.

Munus consecrationis non differendum.

AD maiores Ecclesias prometi, [1] munus consecrationis infra tempus á iure statutum suscipiant; et prorogationes ultra sex menses concessae nulli suffragentur.

CAPUT X.

Sede vacante Capitula nulli dent reverendas, nisi arctata occasione obtinendi, aut obtenti beneficii: variae contravenientiam poenae.

NON liceat Capitulis Ecclesiarum [2] Sede vacante, infra annum á die vacationis, ordinandi licentiam aut litteras dimissorias, seu reverendas, ut aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusvis privilegii, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficii Ecclesiastici recepti, sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat, (3) Capitulum contraveniens Ecclesiastico subiaceat interdicto: et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, praesertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus verò, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Praelati, sint ipso iure suspensi.

CA-

(1) Sess. 23. cap. de Reform. cap. Quoniam, dist. 100.

(2) Sess. 23. de Reform. cap. 10. cap. Cum nullus, de temp. ordin. in 6. [3] Infra sess. 23. ibid.

CAPUT XI.

Facultates de promovendo sine iusta causa nemini suffragentur.

Facultates de promovendo á quocumque non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam á propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam; et tunc non ordinentur, (1) nisi ab Episcopo in sua dioecesi residente, aut pro eo Pontificalia exercente, et diligenti praevio examine.

CAPUT XII.

Facultas de non promovendo annum non excedat.

Facultates de non promovendo, (2) praeterquam in casibus á iure expressis, concessu, ad annum tantum suffragentur.

CAPUT XIII.

A quocumque praesentati non instituantur, sine praevio examine Ordinarii, et approbatione, certis exceptis.

Praesentati, seu electi, vel nominati á quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicae Nuntiis, ad quaevis Ecclesiastica beneficia non instantur, (3) nec confirmantur, neque admittantur, etiam praeter-

F 3

(1) Suprà sess. 6. cap. 5. de Reform. infr. sess. 14. cap. 2. de Reform. (2) Cap. Licet. canon, et cap. Cum ex eo, de Elect. in 6. (3) Infr. sess. cap. 9. de Reform.

textu cuiusvis privilegii, seu consuetudinis, etiam ab immemoriabili tempore praescriptae, nisi fuerint prius à locorum Ordinariis examinati, et idonei reperti. Et nullus appellacionis remedio se tueri possit, quò minus examen subire teneatur. (1) Praesentatis tamen, electis, seu nominatis ab Universitatibus, sen Collegiis generalium studiorum exceptis.

CAPUT XIV.

Causae civiles exemptorum, clericorum saecularium, et regularium degentium extra Monasterium, ab Episcopis cognoscantur.

In exemptorum causis constitutio Innocentii IV. quae incipit, (2) *Volentes*, in generali Concilio Lugdunensi edita, servetur, quam eadem sacrosancta Synodus innovandam censuit, et innovati addendo insuper, quòd in civilibus causis mercedum, et miserabilium personarum, Clerici saeculares, aut regulares extra Monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum in partibus habeant; in aliis verò, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conveniri, et iure medio ad solvendum debitum cogi, et compelli possint: privilegis, et exemptionibus, Conservatorum deputationibus, et eorum inhibitionibus adversus praemissa nequaquam valituris.

CA-

(1) *Vide sess. 24. cap. 18. de Reform. ubi exceptio videtur revocari.* (2) *Vide infra XVI. infra sess. 14. de Reform. c. 6. in fin.*

CAPUT XV.

Ordinarii curent, ut hospitalia quaecumque, etiam exempta à suis administratoribus fideliter gubernentur.

Curent Ordinarii, (1) ut hospitalia quaecumque suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter et diligenter gubernentur, constitutionis Concilii Viennensis, quae incipit: (2) *Quia contingit*, forma servata; quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innovandam duxit, et innovat, cum derogationibus in ea contentis.

Indicium futurae Sessionis.

Item haec sacrosancta Synodus statuit, et decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse die Iovis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quae erit vigesima prima mensis Aprilis praesentis anni M. D. XLVII.

BULLA FACULTATIS

TRANSIERENDI CONCILII.

PAULUS Episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariae, Episcopo Praenestino, et dilectis, filiis, Marcello titul. S. Crucis in Ierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariae in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris, et Apostolice

F 4

cae

(1) *Sess. 25. cap. 8. de Reform.* (2) *Vide infra XVII.*

cae Sedis Legatis de latere salutem, et Apostolicam benedictionem.

Regimini Universalis Ecclesiae, meritis licet imparibus, disponere Domino, praesidentes, nostri officii partes esse putamus, ut, si quid gravius causa Reipublicae Christianae constituendum sit, id non modo tempore opportuno, verum etiam loco commodo, et idoneo perficiatur. Cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri, oecumenici, et universalis Concilii, alias per nos in Civitate Tridentina, ex causis cans expressis de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, et assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, usque ad aliud opportunius, et commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, et assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem semper Augustum, et Franciscum Francorum Regem Christianissimum conciliata, pari consilio, et assensu sustuleramus, et amoveramus: nequeunt ipsi tunc legitime impediti, ad dictam civitatem personaliter accedere, et eidem Concilio interesse, vos nostros, et Apostolicae Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, et deputaverimus, vosque ad eandem civitatem, tamquam pacis Angelos, destinaverimus, prout in diversis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos ne tam sanctae celebrationis Concilii huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut aliis quovis modo impediatur aut plus debito differatur, opportunè providere volentes, Motu proprio, et ex certa scientia ac de Apostolicae potestatis plenitudine, parique consilio, et assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento de-

ten-

tento, seu inde fortè absente, quandocumque vobis videbitur, Concilium praedictum de eadem Civitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem, et opportuniorem, seu tutiorem civitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, et mutandi, ac illud in ipsa Civitate Tridentina supprimendi, et dissolvendi; nec non Praelatis, et aliis personis Concilii huiusmodi, nec in eo ad ulteriora in dicta Civitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, et poenis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia civitate huiusmodi, ad quam illud transferri, et mutari contigerit, continuandi, tenendi, et celebrandi, et ad illud Praelatos, et alias personas Concilii Tridentini huiusmodi, etiam sub periurii, et aliis in litteris indictionis Concilii huiusmodi expressis poenis, evocandi, eidemque sit translato, et mutato Concilio, nomine, et auctoritate praedictis praesidentibus, ac in eo procedendi, ceteraque in praemissis, et circa ea necessaria, et opportuna, alias iuxta priorum vobis directarum litterarum continentiam, et tenorem faciendi, statuendi, ordinandi, et exequendi, plenam, et liberam Apostolica auctoritate, tenore praesentium concedimus potestatem, et facultatem; ratum, et gratum habituri, quidquid per vos in praemissis factum, statutum, ordinatum, executumve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inviolabiliter observari: Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum.

rum,

rum. Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae M. D. XLVII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

I. Moti.

SESSIO OCTAVA.

CELEBRATA

DIE XI. MENSIS MART. M. D. XLVII.

Decretum de Translatione Concilii.

Placetne vobis decernere, et declarare de huiusmodi morbo ex praemis, et aliis allegatis ita manifeste, et notorie constare, ut Praelati in hac civitate sine vitae discrimine commorari, et in ea idcirco inviti minime retineri possint, et debeant? itemque, attento recessu multorum Praelatorum post proximam praeteritam Sessionem, et attentis protestationibus aliorum complurium Praelatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium, qui iuste detinere non possunt, et ex quorum discessu Concilium vel dissolveretur, vel ex paucitate Praelatorum, bonus eius progressus impediretur, et attento etiam imminente periculo vitae, et aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, utporè notorie veris, et legitimis placetne vobis similiter decernere, et declarare, pro conservatione, et prosecutione ipsius Con-

ci-

cilii securitate, vitae ipsorum Praelatorum, Concilium ipsum ad civitatem Bononiae, veluti ad locum magis purum, salubrem, et idoneum, pro tempore transferendum esse, et ex novo transferri, et ibidem Sessionem hanc indicam, statuta die vigesima prima Aprilis celebrandam esse: et celebrari et successive ad alteriora procedendum, donec sanctissimo Domino nostro, et sacro Concilio expedire videbitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum invictissimo Caesare, Christianissimo Rege, et aliis Regibus ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, et debeat? *Respondunt, Placet.*

SESSIO NONA,

BONONIAE CELEBRATA

DIE XXI. MENSIS APRIL. M. D. XLVII.

Decretum praeparatum Sessionis.

HAEC sacrosancta, oecumenica, et generalis Synodus, quae dudum in Civitate Tridentina congregata erat nunc Bononiae in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea nomine sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pauli, divina providentia Papae III. cistern Reverendissimis Dominis D. Ioann. Maria, Episcopo Praenestino de Monte, et Marcello tit. S. Crucis in Ierusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, et Apostolicis de latere Legatis, considerans, quod de undecima mensis Martii praesentis anni in generali publica Sessione, in eadem civitate Tridenti, et in loco consuetudo celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus,

ur-

argentibus, et legitimis, interveniente etiam auctoritate Sanctae Sedis Apostolicae, eisdem Reverendissimis praesidentibus etiam specialiter concessa, decrevit, et ordinavit, Concilium ex eo loco in hanc civitatem transferendum esse, sicuti transtulit, itemque Sessionem pro praesenti die vigesima prima Aprilis illic indictam, ut de Sacramentorum, et Reformationis materiis, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur, et promulgarentur, in hac ipsa Civitate Bononiae celebrari debere; consideransque, nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueverunt, his superioribus maioris hebdomadae, et solemnitatis Paschalis diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen brevi affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, praelatorum frequentia potuerint materiae ipsae Sacramentorum, et reformationis examinari, et discuti; ut omnia maturo consilio, cum dignitate, et gravitate debita fiant, bonum, opportunum, et expediens censuit, censerque Sessionem praedictam, quae hoc ipso die, ut praefertur, celebranda erat, ad diem Iovis, infra octavam Pentecostes proximè futuram, quoad ipsas materias expediendas differendam, et propagandam esse, quemadmodum differt ac prorogat; quam diem, et rei gerendae maximè opportunam, et Patribus praesertim, absentibus per commodam iudicavit, et iudicat: hoc tamen adiecto, quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, et voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in privata Congregatione restringere, et imminuere possit, et valeat.

SES-

SESSIO DECIMA,

BONONIAE CELEBRATA

DIE II. MENSIS JUNII, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Quamvis haec sacrosancta, oecumenica, et generalis Synodus Sessionem, quae die vigesima prima mensis Aprilis proxime praeteriti super Sacramentorum, et reformationis materiis in hac inclitya Civitate Bononiae, ex decreto, in Urbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martii promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac praesertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos brevi affuturos sperabat, ad hunc praesentem diem differendam, et prorogandam esse decreverit: volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benignè agere, eandem sacrosancta Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, et Apostolicae Sedis Legatis, statuit, et decrevit, Sessionem ipsam quam hac die secunda mensis Junii, praesentis anni millessimi quingentesimi quadragesimi septimi, celebrare decreverat, ad diem Iovis post festum Nativitatis Beatae Mariae Virginis, quae erit decima quinta mensis Septembris proximè futuri, quoad praedictas, et alias materias expediendas, differendam, et prorogandam esse, quemadmodum differt, et prorogat: ita tamen, quod prosecutio discussionis, et examinationis eorum, quae tam ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur, et terminum

ip-

ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libro, et voluntate etiam in privata Congregatione, abbreviare, et prorogare liberè possit, et valeat.

Die XIV. Septemb. M. D. XLVII. in Congregatione generali Bononiae, prorogata fuit Sessio, quae futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilii.

BULLA RESUMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI

SUB IULIO III. PONT. MAX.

JULIUS Episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Cùm ad tollenda religionis nostrae dissidia, quae in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo, vigerunt, bonum, opportunum, et expediens esse videatur, sicuti etiam charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, nobis per suas litteras, et nuntios significari fecit, ut sacrum oecumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. praedecessorem nostrum indictum, et per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius praedecessoris nomine, unà cum duobus aliis sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ipsi Concilio praesidentes, inceptum, ordinatum, et continuatum, in quò plures publicae, et solemnes habitae fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quàm reformatio-

nis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, et discussa, ad Civitatem Tridentinam reducatur: Nos, (*) ad quos, ut summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilia indicere, et dirigere, ut Ecclesiae pacem, et Christianae fidei, atque orthodoxae religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, et gloriam procuremus, et quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniae, quae sanè provincia retroactis temporibus in vera religione, sacrorum Conciliorum, et sanctorum Patrum doctrina excollenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia, et reverentia, nulli Christianorum provinciae fuit unquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam, et benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani iustis piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant: Venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Abbates, omnesque aliosq; et singulos, qui de iure, vel consuetudine, vel privilegio Conciliis generalibus interesse debent, quosque idem praedecessor noster confectis, et publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiae Domini nostri Jesu-Christi hortamur, requirimus, et monemus, ut proximis futuris Kalend. Maii quem diem ad ipsum Concilium, in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum, et proseguendum, praevia matura deliberatione, et ex certa nostra scientia, et Apostolicae aucto-

(*) Teste Marcel. 1. in epist. 1. ad Episc. prov. Antioch. et Pelag. 2. in epist. sua decret. et Bonifac. Epis. ad Zachar. Pap. scrib. et Synodo Chalcedo. act. 1. et 2. Nicaenae, sum. 1. act. 6. Nicolao 1. in epist. ad Michael. Imp.

ritatis plenitudine ac venerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio, et assensu, statuimus, decernimus, et declaramus in ipsa Civitate Tridenti, legitimo cessante impedimento convenire, et se congregare ac ipsius Concilii continuationi, et prosecutioni, omni mora postposita incumbere velint. Nos enim operam sedulò daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem civitate, nostri omninò adsint Legati, per quos, si per aetatem nostram, valetudinemque, et sedis Apostolicae necessitates, personaliter adesse nequeverimus, Spiritu Sancto duce, ipsi Concilio praesidebimus; quaecumque ipsius Concilii translatione, et suspensione, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, ac praesertim illis, quae idem praedecessor noster in suis litteris praedictis, quas cum omnibus, et singulis in eis contentis clausulis, et decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, et quatenus opus sit, innovamus, voluit non obstante; irritum nihilominus decernentes, et innane, si secùs super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innovationis, voluntatis, et decretorum infringere, vel ei auso temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae M. D. XLVIII. Kalend. Decemb. Pontificatus nostri anno 1.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amasens.

SA-

SACROSANCTI, OECUMENICI,
ET GENERALIS
CONCILII TRIDENTINI,
SESSIO XI.

Quae est prima

SUB IULIO III. PONT. MAX.
CELEBRATA.

KAL. MAII. M. D. LI.

Decretum de resumendo Concilio

Placète vobis ad laudem, et gloriam sanctae, et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ad incrementum, et exaltationem Fidei, et Religionis Christianae, sacrum, oecumenicum, et generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, et tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri, resumì debere, et procedendum esse ad ulteriora? *Responderunt, Placet.*

Indictio futurae Sessionis.

Placète vobis, proximam futuram Sessionem, habendam, et celebrandam esse in futuris Kal. Septembris? *Responderunt, Placet.*

G

SESSIO XII.

Quae est secunda

SUB IULIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE I. SEPTEMB. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicae Legato, et Nuntiis, quae in proximè praeterita Sessione sequentem hanc hodiè habendam, et ad ulteriora procedendum esse, decreverat, cum ob inclytæ Germanicae nationis, cuius praecipuè causa agitur, absentiam, ac non magnam caeterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de Venerabilium in Christo fratrum, et filiorum suorum, Moguntini, et Treverensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperii Principum Electorum, et complurium ipsius, aliarumque provinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem advento in Domino exultans, et dignas ipsi omnipotentii Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quam plurimos alios tam ipsius Germanicae, quam aliarum nationum Praelatos, et sui officii debito, et hoc exemplo commotos, prope diem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quae erit undecima mensis Octobris proximè sequen-

tis. (1) *Matth. 4.*

ris, indicit; et Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, proseguendo, cum in praeteritis Sessionibus de septem Sacramentis novae Legis in genere, et in specie de Baptismate, et Confirmatione definitum fuerit statuit, et decernit, de sanctissimae Eucharistiae Sacramento, nec non, quod ad reformationem attrinet, de reliquis, quae ad faciliorem, et commodiorem Praelatorum residentiam pertinent, agi, et tractari debere; ac monet, et hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri Iesu-Christi (1) exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis, et orationibus vacent; ut tandem placatus, qui in saecula sit benedictus, Deus corda hominum ad verae suae fidei agnitionem, et sanctae matris Ecclesiae unitatem, ac rectè vivendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

Quae est tertia

SUB IULIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XI. OCTOB. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiae Sacramento.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae Le-

Ga

ga

gato, et Nuntiis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus Sancti ductu, et gubernatione conveniret, ut veram, et antiquam de fide, et de Sacramentis doctrinam exponeret, et ut haeresibus omnibus, et aliis gravissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitur, et in multas, et varias partes scinditur, remedium afferret, hoc praesertim iam inde à principio in votis habuit, (1) ut stirpitus convelleret zizaniam execrabiliū errorum, et schismatum, quae inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, usu, et cultu sacrosanctae Eucharistiae superseminavit: quam alioquin Salvator noster in Ecclesia sua tamquam Symbolum reliquit eius unitatis, et charitatis, qua christianos omnes inter se coniunctos, et copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, et sinceram illam de venerabili hoc, et divino Eucharistiae Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu-Christo Domino nostro, et eius Apostolis erudita, atque à Spiritu Sancto, illi (2) omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, et ad finem usque saeculi conservabit omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut predicare audeant, quam ut est hoc praesenti decreto explicatum, atque definitum.

CA.

(1) *Matth. 13. (2) Lucae 12. Ioan. 14. et 16. dist. 21. in princ. vers. Ego rogavi, et infr. sess. 22. cap. 1. et sup. sess. 5. cap. 12.*

CAPUT I.

De reali praesentia Domini nostri Iesu-Christi in sanctissimo Eucharistiae Sacramento.

Pincipio docet sancta Synodus, et apertè ac simpliciter proficitur, in almo sanctae Eucharistiae Sacramento, post panis, et vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum-Christum (1) verum Deum, atque hominem, verè, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilem contineri neque enim haec inter se pugnant, (2) ut ipse Salvator noster semper ad dexteram Patris in Coelis assideat, iuxta modum existendi naturalem; et ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter praesens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, (3) possibilem tamen esse Deo cogitatione per fidem illustrata assequi possumus, et constantissimè credere debemus; ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de Sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt, hoc tamen admirabile Sacramentum (4) in ultima coena Redemptorem nostrum instituisse, cum post panis viniq; benedictionem, se suum ipsius corpus illis praebere, ac suum sanguinem, disertis ac perspicuis verbis testatus est; (5) quae verba à sanctis Evangelistis commemorata, (6) et à Divo Paulo postea

G 3

re-

(1) *Ioan. 1. (2) Cap. 1. de Sum. Trin. sup. sess. 3. in simb. Eph. 1. Marc. 16. in fin. (3) Matth. 19. Lucae 18.*

(4) *Cap. Cum Marthae, de celeb. Miss. clem. unic. de Ref. et ven. sancti. (5) Matth. 26. Marci 14. Lucae. 22.*

(6) *1. Cor. 11.*

repetita, cum propriam illam, et apertissimam significationem praeserant, secundum quam à Patribus intellecta sunt; indignissimum sanè flagitium est, ea à quibusdam contentiosis, et pravis hominibus ad fictorios, et imaginarios tropos, quibus veritas carnis et sanguinis Christi negatur, contra Universum Ecclesiae sensum detorqueri: quae tamquam (1) columna, et firmamentum veritatis, haec ab impiis hominibus excogitata commenta, velut fanatica, detestata est, grato semper, et memori animo praestantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

CAPUT II.

De ratione institutionis Sanctissimi huius Sacramenti.

Ergo Salvator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo divitias divini sui erga homines amoris velut effudit, (2) memoriam faciens mirabilium suorum; (3) et in illius sumptione colere nos sui memoriam praecipit, suamque annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. (4) Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tamquam spirituales animarum cibum, quo alantur, et confortentur viventes vita illius, qui dixit: (5) Qui manducat me, et ipse vivet propter me: et tamquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, et à peccatis mortalibus praeservemur. Pignus praeterea id esse voluit futurae nostrae gloriae, et perpetuae felicitatis; adeoque symbolum unius illius corporis,

[1] 1. Tim. 3. (2) Psalm. 110. (3) 1. Cor. 11. Luc. 22. cap. iteratur, de Cons. dist. 2. (4) Matth. 26. (5) Ioan. 6.

ris, [1] cuius ipse caput existit, cuique nos, tamquam membra, arctissima fidei, spei, et charitatis connexionne adstrictos esse voluit, ut id ipsum omnes dicereamus, (2) nec essent in nobis schismata.

CAPUT III.

De excellentia sanctissimae Eucharistiae Super reliqua Sacramenta.

Commune hoc quidem est sanctissimae Eucharistiae cum caeteris Sacramentis, (3) symbolum esse rei sacrae, et invisibilis gratiae formam visibilem: verum illud in ea excellens, et singulare reperitur, (4) quòd reliqua Sacramenta tunc primùm sanctificandam vim habent, cum quis illis utitur: ac in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usus est; nondum enim Eucharistiam (5) de manu Domini Apostoli susceperant, cum verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse quod praebat; et semper haec fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem (6) verum Domini nostri corpus, verumque eius sanguinem sub panis, et vini specie unà cum ipsius anima, et divinitate existeret; sed corpus quidem sub specie panis, et sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, et sanguinem, sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis, et concomitantiae, quae partes Christi Domini, (7) qui iam ex

G 4

mor-

(1) 1. Cor. 5. et 11. Ephes. 5. Rom. 12. (2) 1. Cor. 1. (3) Cap. Sacrificium, de Cons. dist. 2. (4) Cap. Multi 1. q. 1. (5) Matth. 26. Marc. 14. (6) Infrà can. 1. [7] Rom. 6. cap. Semel Christus, cap. iteratur. cap. singuli, et cap. Qui manducat, de Cons. dist. 2.

mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Divinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore, et anima hypostaticam unionem. Quapropter verissimum est, (1) tantundem sub alterutra specie, atque utraque contineri; totus enim, et integer Christus, sub panis specie, et sub quamvis ipsius specie parte, totus item sub vini specie, et sub eius partibus existit.

CAPUT IV.

De Transubstantiatione.

Quoniam autem Christus Redemptor noster, corpus suum id, (2) quod sub specie panis offerrebat, verè esse dixit; ideò persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuò sancta haec Synodus declarat, per consecrationem panis, et vini conversionem fieri totius substantiae (3) panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, et totius substantiae vini in substantiam sanguinis eius; quae conversio convenienter, et proprie à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

CAPUT V.

De cultu, et veneratione huic Sanctissimo Sacramento exhibenda.

Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, (4) quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto patriae cultum, qui vero Deo de-

(1) *Infr. can. 3, sess. 21. c. 3. Vide hom. 5. de Pascha, inter eas, quae Eus, Emisseno ascribuntur, et de Cons. dist. 2. c. 35, ubi pars est.* (2) *Luc. 22. Ioan. 6. 1. Cor. 11.* (3) *Cap. Panis, de Cons. dist. 2. cap. Cum Martine, de Celebr. Miss. inf. can. 2.* (4) *Infr. can. 6.*

debetur, huic Sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim ideò minùs est adorandum, (1) quòd fuerit à Christo Domino, ut sumatur institutum. Nam illum eundem Deum praesentem in eo adesse credimus, quem Pater aeternus introducens in orbem terrarum, dicit; (2) Et adorent eum omnes Angeli Dei; quem (3) Magi procidentes adoraverunt; (4) quem denique in Galilaea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat praeterea sancta Synodus, piè, et religiosè admodum in Dei Ecclesiam (5) inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, et festo die praecelsum hoc, et venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, (6) utque in processionibus reverenter, et honorificè illud per vias, et loca publica circumferretur. Aequissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies cum Christiani omnes singulari, ac rata quadam significatione gratos, et memores restentur animos erga communem Dominum, et Redemptorem pro tan ineffabili, et planè divino beneficio; (7) quo mortis eius victoria, et triumphus repraesentatur. Atque sic quidem oportuit vitricem veritatem de mendacio, et haeresi triumphum agere; ut eius adversarii in conspectu tanti splendoris, et in tanta universae Ecclesiae laetitia positi, vel debilitati, et fracti tabescant, vel pudore affecti, et confussi aliquando respiscant.

CA-

(1) *Matth. 26.* (2) *Psalm. 96. Heb. 1.* (3) *Matth. 2.* (4) *Matth. 28. Luc. 24.* (5) *Urbanus Papa citatus in Clementina un. de Reliq. et venerat. sanct.* (6) *Infr. can. 6.* (7) *1. Cor. 15. Hebr. 2.*

CAPUT VI.

De asservando sacrae Eucharistiae Sacramento, et ad infirmos deferendo.

Consuetudo (1) asservandi in sacrario sanctam Eucharistiam adè antiqua est, ut eam saeculum etiam (2) Nicaeni Concilii agnoverit. Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, et hunc usum diligenter in Ecclesiis conservari, praeterquam quòd cum summa aequitate, et ratione coniunctum est, tum multis in (3) Conciliis praeceptum invenitur, et vetustissimo Catholicae Ecclesiae more est observatum. Quare sancta haec Synodus retinendum omninò salutarem hunc, et necessarium morem statuit.

CAPUT VII.

De praeparatione adhibenda, ut dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

Si non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sanctè; certè quòd magis sanctitas, et divinitas coelestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cavere ille debet, ne absque magna reverentia, et sanctitate ad id percipiendum accedat, praesertim cùm illa plena formidinis

ver-
(1) *Infr. can. 7. cap. Sanè, de celeb. Miss. cap. Presbyter. de Cons. dist. 2.* (2) *Nicaeni 1. cap. 13.* (3) *Cono. Rhemen. cap. 2. Conc. Lateran. sub Inn. III. cap. 26. cap. Praesente, 93. Dist. Ancyr. cap. 6. Carth. 4. cap. 77. et 78. 4ta Syn. cap. 15. &c.*

verba apud (1) Apostolorum legamus: Qui manducat, et bibit indignè iudicium sibi manducat, et bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti revocandum est in memoriam eius praeceptum: (2) Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi (3) contritus videatur, absque praemissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quod à Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, et sancta Synodus perpetuò servandum esse decrevit, (4) modo non desit illis copia confessoris; quòd si, necessitate urgente, sacerdos absque praevia confessione celebraverit, quam primùm confiteatur.

CAPUT VIII.

De usu admirabilis huius Sacramenti.

Quoad usum autem, (5) rectè, et sapienter Patres nostri tres rationes hoc Sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt; quosdam enim, docuerunt sacramentaliter duntaxat id sumere, ut peccatores, alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum coelestem panem edentes

fide
(1) *1. Cor. 11. cap. Quid est, cap. Et sancta cap. Sicut Iudas, et cap. Timorem, de Cons. dist. 2.* (2) *1. Cor. 1. cap. Qui scelerate, cap. Quoniam et cap. Panem, de Cons. dist. 2. cap. Omnis, qui cum seq. de Poen. dist. 1. Pal.* (3) *Infrà Canone 11.* (4) *Infrà ibid.* (5) *Cap. Quid est, cum seq. Cap. Dupliciter, et cap. In illo, de Cons. dist. 2. Augustinus contra Donat, sacpè, Prosper. in lib. 1. Sentent.*

fide viva; (1) quae per dilectionem operatur, fructuum eius, et utilitatem sentiunt; tertios porró (2) sacramentaliter simul, et spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant, et instruunt, (3) ut vestem nuptialem menti ad divinam hanc mensam accedant; in sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici á Sacerdotibus communionem acciperent; (4) Sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent: qui mos, (5) tamquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paternum affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, et obsecrat per viscera misericordiae Dei nostri, ut omnes, et singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiae symbolo iam tandem aliquando conveniant, et concordent, memoresque tantae maiestatis, et tam eximii amoris Iesu Christi Domini nostri, (6) qui dilectam animam suam in nostrae salutis pretium, et carnem suam nobis dedit ad manducandum; haec sacra mysteria corporis, et sanguinis eius, ea fidei constantia, et firmitate, ea animi devotione, ac pietate, et cultu credant, et venerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint, et iis verè eis sit animae vita, et perpetua sanitas mentis, cuius vigore confortati, ex huius miseriae peregrinationis itinere ad coelestem patriam pervenire valeant, eundem (7) panem Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque ullo velamine manducaturi.

Quo-

(1) Gal. 5. (2) *Infr. Can. 8.* (3) *Matth. 22.* (4) *Cap. Relatum de Cons. dist. 2. Infrá Can. 10.* (5) *Hebr. 5. et 7.* (6) *Ioan. 6. cap. Prima, de Cons. dist. 2.* (7) *Psal. 77. cap. Recvera, de Cons. dist. 2.*

Quoniam autem non est satis, veritatem dicere, nisi detegantur, et refellantur errores: placuit sanctae Synodo hos canones subiungere, ut omnes, iam agnita catholica doctrina, intelligant quoque, quae ab illis haereses caveri vitarique debeant.

De Sacrosancto Eucharistiae Sacramento.

CANON I.

Si quis negaverit, (1) in sanctissimae Eucharistiae Sacramento contineri verè, realiter, et substantialiter corpus, et sanguinem una cum anima, et divinitate Domini nostri Iesu-Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodò esse in eo, ut in signo, vel figura, aut virtute: anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, (2) in sacrosancto Eucharistiae Sacramento remanere substantiam panis, et vini una cum corpore, et sanguine Domini nostri Iesu-Christi; negaveritque mirabilem illam, et singularem conversionem totius substantiae panis in corpus, et totius substantiae vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, et vini; quam quidem conversionem Catholica Ecclesia aptissimè (3) Transubstantiationem appellat: anathema sit.

CA-

(1) *Suprà cap. 3. Concil. Constantinense.* (2) *Idem Concil. damnant articulos Ioan. Uviclef.* (3) *Suprà cap. 4.*

CANON III.

Si quis negaverit, (1) in venerabili Sacramento Eucharistiae sub unaquaque specie, et sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, peractâ consecratione, in admirabili Eucharistiae Sacramento non esse corpus, et sanguinem Domini nostri Iesu-Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante vel post; (2) et in hostiis, seu particulis consecratis, quae post communionem reservantur, vel suspersunt, non remanere verum corpus Domini: anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, (3) vel praecipuum fructum sanctissimae Eucharistiae esse remissionem peccatorum, vel ex ea, non alios effectus provenire: anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Sancto Eucharistiae Sacramento Christum unigenitum Dei Filium non esse (4) cultu laetiae, etiam externo, adorandum, atque idè nec festiva peculiari celebritate venerandum, neque in Processionibus; secundum laudabilem, et Universalem Ecclesiae sanctae ritum, et consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publicè, ut adoretur, popu-

(1) *Concil. Florent. in Decretis Eugenii ad Armenos supra cap. 3. et infra sess. 21. cap. 1. de Commun.* (2) *Supra cap. 3.* (3) *Concil. Florent. ibid. supra cap. 2.* (4) *Supra cap. 5.*

pulo proponendum, et eius adoratores esse idolatras: anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam (1) in sacrario reservari, sed statim post consecrationem adstantibus necessariò distribuendam; aut non licere, ut illa ad infirmos honorificè deferatur: anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, (2) et non etiam sacramentaliter ac realiter: anathema sit.

CANON IX.

Si quis negaverit, (3) omnes, et singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis saltem in Paschate, ad communicandum, iuxta praecceptum sanctae Matris Ecclesiae: anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, (4) non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare: anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, (5) solam fidem esse sufficientem praeparationem ad sumendum sanctissimae Eucharistiae Sacramentum: anathema sit. Et, ne tantum Sacramentum indignè, atque idè in mortem, et condem-

(1) *Supra cap. 6.* (2) *Supra cap. 8.* (3) *Infrà sess. 14. can. 8. de Poenit. Vide Infrà XX.* (4) *Supra cap. 8.* (5) *Supra cap. 7.*

nationem sumatur: statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque etiam se contritos existiment; habita copia Confessoris, necessariò praemittendam esse Confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, praedicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando, defendere praesumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de Reformatione.

CAPUT I.

*Episcopi prudenter moribus castè informandis invigilent
ab eorum correctione non appeletur.*

EAdem sacrosancta Tridentina oecumenica, et generalis Synodus, in Spiritu S. legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicae Legato, et Nuntiis, intendens nonnulla statuere, quae ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, ut, iuxta proximae Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eò libentiùs residant, quò facilius, et commodiùs sibi subiectos regere, et in vitae, ac morum honestate continere potuerint; illud primùm eos admonendos censet, (2) *ut se pastores, non percussores esse meminerint*, atque ita praesse sibi subditis oportere, ut non eis dominantur, sed illos, tamquam filios, at fratres, diligant; elaborentque, ut hortando, et monendo ab illicitis deterrant, ne, ubi deliquerint, debitis eos poenis coercere cogantur; quos

(1) Tit. 1. 1. Timot. 3. 1. Pet. 5. dist. 45. in princ. dist. 94. cap. ult. et dist. 95. cap. Esto subiectus.

ramen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, (1) illa Apostoli est ab eis servanda praeceptio ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, et patientia; cùm (2) saepe plus erga corrigendos agat benevolentia, quàm austeritas; plus exhortatio, quàm comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti gravitatem à virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate severitas adhibenda est; ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conservetur; et qui correcti fuerint, emendentur; aut, si resistere noluerint, ceteri, salubri in eos animadversionis exemplo, à vitiis deterreantur, cùm sit diligentis, et pii simul pastoris officium, morbis ovium lenia primùm adhibere fomenta; post, ubi morbi gravitas ira postulet, (3) ad acriora, et graviora remedia descendere: sin autem nec ea quidem proficiant illis submovendis, ceteras saltem oves à contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad evitandas poenas, et Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, et gravamina simulent, et appellationis diffugio iudicis processum impediunt, (4) ne remedio, ad innocentiae praesidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque ut huiusmodi eorum calliditati et tergiversationi occurratur, ita statuit, et decrevit. (5) In causis visitationis, et correctionis, sive habilitatis, et inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario Generali,

H an-

(1) 2. Tim. 4. (2) 23. q. 4. cap. Quod Christus. 45. Dist. 6. c. Licet nonnumquam. (3) Cap. Rescandae, et cap. Corripiantur 24. q. 3. (4) Cap. Cum speciali, §. Porrò, cap. Ad nostram, et cap. Suggestum, de Appell. (5) infra sess. 21. cap. 1. de Reform. et sess. 24. cap. 20. de Reform.

ante definitivam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocumque gravamine, non appelletur: nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi, tamquam frivolae deferre teneatur; sed ea, ac quoscumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, nec non omni stylo, et consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad ulteriora valeat procederet: (1) nisi gravamen huiusmodi per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit. quibus casibus, sacrorum, et antiquorum canonum statuta illibata persistant.

CAPUT II.

In criminalibus appellatio ab Episcopo, quando Metropolitanano, aut uni ex vicinioribus committenda.

A Sententia (2) Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarii Generalis, in criminalibus appellationis causa ubi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitanano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel ultra duas legales (3) diaetas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus committatur.

CA-

(1) Cap. *Ut debitus*, de *Appel. cum sim.* (2) Cap. 2. de *Consuet.* (3) Cap. *Sicutum*, de *Rescript. in 6.*

CAPUT III.

Acta primae instantiae intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

Reus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, criminali, causa appellans coram iudice, ad quem appellabit, acta primae instantiae omnino producat: et iudex, nisi illis, ad eius absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat; alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit terminetur.

CAPUT IV.

Qua ratione Clerici ob gravia delicta sacris exaustrandi.

CUM verò tam gravia nunquam sint delicta, (1) ab Ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem è sacris Ordinibus deponendae, et curiae sint tradendae saeculari: in quo (2) secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: (3) quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur; si quando autem intervenire possent, eorum residentia intermitteretur; propterea statuit; et decrevit, Episcopum per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem

H 2

de-

(1) 3. quaest. 3. c. *Suggero* et 15. q. 7. cap. *Felix Episcopus.* (2) *Conc. 2. Hispalens. cap. 6.* (3) *Cap. Si quis*, *cum aeq. 15. q. 7. cap. Degradatio*, de *Poen. in 6.*

depositionem; et per seipsum etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, et gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum praesentia, in numero à Canonibus definito requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, et in hoc sibi adistentibus totidem Abbatibus, usum mitrae, et baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in civitate, aut dioecesi reperiri, et commodè interesse possint; alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quae aetate graves, ac iuris scientia commendabiles existant.

CAPUT V.

Sumariè cognoscat Episcopus de gratis, quibus peccatum remittitur, aut poena.

ET quoniam per factas causas, quae tamen satis probabile videntur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas poenae illis Episcoporum iusta severitate inflictæ, aut remittuntur omninò, aut minuantur: cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modò ipsum (1) impunitum sit; verùm etiam alterius delicti veniam impetret metiendi; idcirco, ut sequitur, statuit, et decrevit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, et obreptione gratiae, quae super absoluteione, alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere coeperat, aut remissione poenae, ad quam criminis per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum,

(1) Exod. 23. Levit. 19. Proverb. 6. 10. 12. et 19. cap. Si quis dixerit, cum seq. et cap. Nemo peritorum 11. q. 3.

sum, tamquam Sedis Apostolicae delagatus, etiam summarie cognoscat: (1) ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veritatem obtentam esse, legitime constiterit, non admittat.

CAPUT VI.

Non citetur personaliter Episcopus, nisi depositionis, aut privationis causa.

QUoniam verò subditi Episcopo, (2) tametsi iure correpti fuerint, magno operè tamen eum odisse, et tamquam iniuriæ affecti sint, falsa illi crimina obicere solent, ut, quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant: cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda et punienda eorum delicta segniore reddit: idcirco, ne is, magno suo: et Ecclesiae incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, et decrevit: (3) Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus sive privandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, sive alio quovis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequam citetur, vel moneatur.

(1) Cap. Super litteris, et cap. Cum dilecta, de Rescr.
(2) Cap. Sunt nonnulli 2. q. 7. (3) Infrà sess. 24. cap. 5. de Reform.

CAPUT VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur.

Testes in causa criminali (1) ad informationem, vel indicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, et bonae conversationis, existimationis, famae fuerint, non recipiantur, et si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, gravibus poenis mulcentur.

CAPUT VIII.

Graves Episcoporum causae à Pont. Max. cognoscantur.

Causae Episcoporum, cum pro criminis obiecit qualitate comparere debeant, (2) coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis definitionis quatuor Articulorum de Sacramento Eucharistiae et salvi conductus Protestantibus dandi.

Eadem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc Sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam vepres ex agro Dominico evellere, ac omnium fide-

(1) *Cap. Accusatio quoque, cap. Accusatio. Episcoporum cap. Testes 2. q. 7. et cap. ult. 2. q. 5. Conc. Rom. sub Sylvest. I. iusta Anaclleti Papae, Epist. 2. et Carthag. 2. cap. 6. et Carthag. 4. cap. 96. et Sixt. III. epist. 3. cap. 2.*
 (2) *Conc. Card. cap. 3. cap. Ad Abolendam, de Haeret. et inf. sess. 24. cap. 5. de Reform.*

fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblati, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos diligentissima veritatis catholicae inquisitione tractatos plurimis accuratissimisque pro rerum gravitate disputationibus habitis, cognitis quoque praestantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem, et divino iure praeceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minùs sumat, qui sub altera, quàm qui sub utraque communicat. Et: An erraverit sancta Mater Ecclesia, laicos, et non celebrantes Sacerdotes, sub panis specie dumtaxa communicando. Et: An parvuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniae provincia ii, qui se protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur audiri à Sancta Synodo cupiunt, eam ob causam fidem publicam ab illa postularum, ut ipsis tutò huc venire, et in hac urbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere, atque proponere, quae senserint, et postea cum libuerit, recedere liceat; sancta ipsa Synodus, liceat magno desiderio eorum adventum multos antea menses expectarit tamen, ut pia mater, quae ingemiscit, et parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed, quemadmodum eundem omnes Deum, et Redemptorem agnoscunt ita idem dicant, idem credant, idem sapiant; confidens Dei misericordia, et sperans fore; ut illi in sanctissimam, et salvatorem unius fidei, spei, charitatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, et fidem, ut petierunt, publicam, quam salvum conduc-

tum vocant, quoad se pertinet, eius, qui infrascriptus erit tenoris, dedit, atque concessit; et eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit, quam, ut illi commodè interesse possint, in diem festum Conversionis D. Pauli, quae erit vigesima quinta die mensis Ianuarii anni sequentis, indixit: illudque praeterea statuit, ut in eadem Sessione de Sacrificio Missae agatur, propter magnam utriusque rei connexionem; interea Sessione proxima de Paenitentiae, et Extrema Unctionis Sacramentis tractandum: illam autem dies festo D. Catharinae Virginis et Martyris, qui erit vigesima quinta Novembris, habendam esse decrevit, simulque, ut in utraque materiam reformationis prosequantur.

SALVUS CONDUCTUS
DATUS PROTESTANTIBUS.

SAcrosancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae Legato, et Nuntiis, omnibus et singulis, sive Ecclesiasticis, sive Saecularibus personis universae Germaniae, cuiuscumque gradus, status, conditionis, et qualitatis sint, quae ad oecumenicam hoc, et generale Concilium accedere voluerint, ut de iis rebus, quae in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, et tractare, ac ad ipsum oecumenicum Concilium liberè, et tuto venire, in eo manere, et commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam scripto, quam verbo, offerre, proponere, et cum patribus, sive iis, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, et

et absque ullis convitiis, et contumeliis disputare, nec non, quando illis placuerit, recedere possint, et valeant, publicam fidem, et plenam securitatem, quam salvum conductum appellant, cum omnibus, et singulis clausulis, et decretis necessariis, et opportunis, etiam si, specialiter, et non per verba generalia exprimi deberent, quae per expressis haberi voluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit praeterea Sanctae Synodo, ut si pro maiori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quam pro committendis per eos delictis, iudices deputari cupiant, illos sibi benevolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac haeresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quae est quarta.

SUB IULIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XXV. NOVEM. M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis Poenitentiae, et Extrema Unctionis Sacramentis.

SAcrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem S. Sedis Apostolicae Legato, et Nuntiis, quamvis in decreto de (1) Iustificatio-

(1) *Suprà sess. 6. cap. 14. de Iustificatione.*

tione multus fuerit de Poenitentiae Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus; tanta nihilominus circa illud nostra hac aetate diversorum errorum est multitudo, ut non parum publicae utilitatis retulerit, de eo exactiorem, et pleniorum definitionem tradidisse, in qua demonstratis, et convulsis, Spiritus Sancti praesidio, universis erroribus, catholica veritas perspicua, et illustris fieret; quam nunc sanctae haec Synodus Christianis omnibus perpetuo servandam proponit.

CAPUT I.

De necessitate, et institutione Sacramenti Poenitentiae.

SI ea in regeneratis hominibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, et gratia, susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. (1) Quoniam autem Deus, dives in misericordia, cognovit figmentum nostrum; illis etiam vitae remedium contulit, qui sesse postea in peccati servitute, et daemone potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet poenitentiae, quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. (2) Fuit quidem poenitentia universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam, et iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui baptismi Sacramento ablui petivissent, ut, perversitate obiecta, et emenda-

(1) *Infracan. 1. de Poenit. Psal. 102. Ephes. 2. (2) Suprà sess. 6. cap. 14. de iustif. Conc. Cabilon. sub Vitaliano 2. cap. 8.*

datam, tantam Dei offensionem cum peccati odio, et pio animi dolorem detestarentur. Unde Propheta: ait (1) Convertimini, et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: et non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: (2) Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et Princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo iniandis poenitentiam commendans, dicebat (3) Poenitentiam agite, et baptizetur unusquisque vestrum. Porro nec ante adventum Christi Poenitentia erat Sacramentum, nec est post adventum illius quicquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Poenitentiae tunc praecipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflavit in discipulos suos, dicens: (4) Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis retenta sunt. Quo tam insigni facto, et verbis tan perspicuis, potestatem remittendi, et retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, et eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit. (5) et Novatianos remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tamquam haereticos explosit, atque condemnavit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta haec Synodus, probans, et recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad potestatem praedicandi verbum Dei, et Christi Evangelium an-

(1) *Exech. 18. (2) Lucae 13. (3) Actov. 2. cap. Agunt. et cap. Proprie, de Cons. dist. 4. (4) Ioan. 20. Matt. 16. cap. Ut constitueretur 10. dist. et infrà cap. 8. in fin. et can. 3. (5) *Enseb. Caesariens. Hist. Eccles. lib. 6. cap. 38. Cypr. contra Novat.**

annuntiandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.

CAPUT II.

De differentia Sacramenti Poenitentiae, et Baptismi.

Ceterum hoc Sacramentum (1) multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur; nam praeterquam quod materia, et forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè distat: consta certè, Baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. (2) Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus (3) lavacro Baptismi sui corporis membra semel effecit; nam hos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, non iam repetito baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc Tribunal, tamquam reos sisti voluit, ut per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ad admissis peccatis ad ipsum poenitentes confugerint, possent liberari. Alius est praeterea Baptismi, alius poenitentiae fructus; per Baptismum enim Christum (4) induentes, nova prorsus in illo effici-mur creatura, plenam, et integram peccatorum omnium remissionem consequentes; ad quam tamen novitatem, et integritatem per Sacramentum Poenitentiae sine

(1) *Suprà sess. 6. de Iustif. cap. 14. et inf. can. 2. (2)*

1. Cor. 5. in fin. cap. Multii 2. q. 1. can. gaudemus, de Divor.

(3) *1. Cor. 12. b. cap. Verbum., de Poenit. dis. 1. (4) Galat. 3.*

sine magnis nostris flectibus, et laboribus, divina id exigente iustitia, pervenire nequaquam possumus; ut meritò poenitentia laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Poenitentiae lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

entia qual consistit CAPUT III.
De partibus, et fructu huius Sacramenti.

Docet praeterea sancta Synodus, Sacramenti Poenitentiae formam, in qua praecipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: *Ego te absolvo*, &c. quibus quidem de Ecclesiae sanctae more preces quaedam laudabiliter adiunguntur; ad ipsius tamen formae essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariae. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius poenitentis actus, (1) nempe Contritio, Confessio, et Satisfactio. Qui quatenus in poenitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, et perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Poenitentiae partes dicuntur. Sanè verò res, et effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim, et efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis, et cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiae pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Haec de partibus, et effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias demnat, qui

Poe-

(1) *Suprà sess. 6. de Iustif. cap. 14. et inf. can. 4.*

Poenitentiae partes, incussos conscientiae terrores, et fidem esse contendunt.

CAPUT IV.

De Contritione.

Contritio, (1) quae primum locum inter dicitur poenitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius, et in homine post baptismum lapsa, ita demum praeparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia divinae misericordiae, et voto praestandi reliqua, coniunctus sit; quae ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionem, non solum (2) cessationem à peccato, et vitae novae propositum, et inchoationem, sed veteris etiam odium continere, juxta illud: (3) Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus praevericati estis; et facite vobis cor novum, et spiritum novum. Et certè, qui illos sanctorum clamores consideraverit: (4) Tibi soli peccavi, et malum coram te feci: (5) Laboravi in gemitu meo, lavabo peccata singulas noctes lectum meum: (6) Recognitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animae: et alios huius generis: facile intellige, eos ex vehementi quodam anteactae vitae odio, et ingenti peccatorum destinatione mansisse. Docet praeterea, etsi contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse

con-

(1) *Suprà sess. 6. de de Iustif. cap. 6. et 14.* (2) *Infrà can. 5. (3) Ezech. 18. (4) Psalm. 50. cap. et venit. de Poen. dist. 1. cap. Totam, de Poen. dist. 3. (5) Psalm. 6. (6) Isaiæ 38.*

contigat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto; quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam verò Contritionem imperfectam, quae Actritio dicitur, quoniam, vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae, et poenarum metu communiter concipitur, et voluntatem peccandi excludat, cum spe veniae declarat, non solum non facere hominem hypocritam, et magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, et Spiritus Sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo poenitens adiutus, viam sibi ad iustitiam parat. Et quamvis sine Sacramento poenitentiae per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen cum ad Dei gratiam in Sacramento Poenitentiae impetrandum disponit. Hoc enim timore utiliter (1) concussi Nini-vitae ad Ionae praedicationem plenam terroribus poenitentiam egerunt, et misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Poenitentiae, absque bono motu suscipiendum, gratiam conferre; quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit; sed, et falsò docent, Contritionem esse extortam, et coactam non liberam, et voluntariam.

CA-

(1) *Ionae 3. Matth. 12. Lucae 11. cap. Quamobrem, de Poenit. dist. 1.*

CAPUT V.

De Confessione.

EX (1) institutione Sacramenti Poenitentiae iam explicata, universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, et omnibus post Baptismum lapsis iure divino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus-Christus, (2) è terris ascensus ad coelos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam praesides, et iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quae Christi fideles ceciderint, quò, pro potestate Clavium, remissionis, aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntiant: (3) constat enim, Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque aequitatem quidem illos in poenis iniungendis servare potuisse, si in genere dumtaxat, et non potius in specie; ac sigillatim, sua ipsi peccata, (4) declarassent. (5) Ex his colligitur, oportere à poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in Confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint, et tantum adversus duo ultima (6) Decalogi praecepta commissa, quae nonnumquam animum gravius sauciant, et periculosiora sunt illis, quae in manifestò admit-

(1) *Lucae 5. et 17. Iac. 5. 1. Ioan. 1. Infrà can. 6. (2) Ioan. 20. Matth. 16. cap. Verbum, de Poenit. dist. 1. et c. Adhuc, de Poenit. dist. (3) Hieron. exponens illud Eccl. 10. Si mordeat serpens in silentio. (4) An tamen ter litteras seu internuntium, consule Bullam Clementis VIII. Sanctissimus. 1602. (5) Infrà can. 6. (6) *Deuter. 5.**

mittuntur; nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, (1) et in quae frequentius labimur, quamquam rectè, et utiliter, citraque omnem praesumptionem in Confessione dicantur, quòd potius hominum usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verùm, cum universa mortalia peccata, etiam cogitationis, (2) homines irae filios, et Dei inimicos reddant necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta, et verecunda Confessione, à Deo quaerere. Itaque dum omnia, quae memoriae occurrunt, peccata, Christi fideles confiteri studeat, praeculatio omnia divinae misericordiae ignoscenda exponunt: qui verò seculis faciunt, et scienter aliqua retineat, nihil divinae bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt, (3) si enim erubescat aegrotus vulnus medico detegere, quòd ignorat, medicina non curat. Colligitur praeterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quae speciem peccati mutant: quòd sine illis peccata ipsa neque à poenitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant, et si non nequeat, ut de gravitate criminum rectè censere possint, et poenam, quam oportet, pro illis poenitentibus imponere: unde alienum à ratione extenderet circumstantias has ab hominibus otiosis extoratas fuisse: per unam tantùm circumstantiam conditendam esse, ut scilicet peccasse in factum. Sed et impium est, Confessionem, quae hac ratione fieri praecipitur, impossibilem iudicare, aut carnificiam illam conscientiarum appellare: constat enim nihil aliud in Ecclesia à poenitentibus exigi, quam, ut, postquam quisque diligentibus excusserit, et cons-

(1) *Suprà sess. 6. can. 23. cap. Adhuc (1. cap. de Quotidianis, de Poenit. dist. 3. (2) Eccl. 2. 3. Hieron. dicto loco,*

conscientiae suae sinus omnes, et latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, et Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quae diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: (1) Ab oculis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata, detegendi verecundia, gravis quidem videri posset, nisi tot, tantisque commodis, et consolationibus levaretur, quae omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissimè conferuntur. Ceterum, quoadmodum confitendi secretò apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, et sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, et in ob Ecclesiae offensus aedificationem, delicta sua publicè confiteri possit, non est tamen hoc divino praecepto mandatum; nec satis consultè humana aliqua lege praeciperetur, ut delicta, praesertim secreta, publica essent confessione aperienda: unde eum à sanctissimis, (2) et antiquissimis Patribus magnò, unanimesque consensu secreta Confessio Sacramentalis, qua ab initio Ecclesia Sancta usa est, et modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à divino mandato alienam, et inventum humanum esse, atque à (3) Patribus in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non verentur: neque enim ver (4) Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod iure divino necessarium, et institutum esse intellexerat: sed ut

(1) Psalm. 18. (2) Conc. Cabilon. cap. 33. (3) Infrà. can. 8. et 14. (4) Vide infrà XX.

praeceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, et singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur: unde iam in universa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, observatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, et maximè acceptabili tempore Quadragesimae: quem morem haec sancta Synodus maximè probat, et amplectitur, tamquam pium, et meritò retinendum.

CAPUT VI.

De Ministro huius Sacramenti, et Absolutione.

Circa Ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, et à veritate Evangelii penitus alienas doctrinas (1) omnes, quae ad alios quosvis homines, praeter Episcopos, et Sacerdotes, Clavium ministerium perniciosè extendunt, putantes, verba illa Domini: (2) Quaecumque alligaveritis super terram, erunt alligata et in coelo: et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in coelo: (3) et, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: et quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter, et promiscuè, (4) contra institutionem huius Sacramenti ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeant remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit; secreta verò per spontaneam Confessionem, cuicumque factam, Docet quoque, etiam Sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus Sancti in ordinatione collatam, tamquam Christi Ministros, func-

I 2

(1) Infrà can. 10. (2) Matth. 16. et 18. (3) Ioan. 20. (4) Supr. sess. 7. de Sacramen. can. 10.

tionem remittendi peccata exercere; eosque pravè sentire, qui in malis Sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. (1) Quamvis autem absolutio Sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio, tamen non est solum nudum ministerium, vel annuntiandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata, sed (2) ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à iudice, sententia pronuntiatur; atque idè non debet poenitens adè sibi de sua ipsius fide blandiri, aut etiam si nulla illi adsit contritio, aut Sacerdoti animus seriò agendi, et verè absolvendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, verè, et coram Deo esse absolutum; nec enim fides sine Poenitentia remissionem ullam peccatorum praestaret; nec is esset, nisi salutis suae negligentissimus, qui Sacerdotem loco se absolventem cognosceret; et non alium, seriò agentem, sedulo requireret.

CAPUT VII.

De casuum reservatione.

Quoniam igitur natura, et ratio iudicii illud exposcit ut sententia in subditos dumtaxat feratur; (3) persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, et verissimum esse Synodus haec confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quaedam, et graviora crimina non à quibusvis, sed (4) summis dum-

(1) *Cap. Secundum Ecclesiae 19. dist. et cap. Non nocet 3. q. 1.* (2) *Infrà can. 9.* (3) *Cap. Si Episc. de Poen. in 6.* (4) *Cyprian. in Epist. quae incipit, Ingemiscero, et in Epist. cuius initium, Miror, Origenes humil. 10. in Gen.*

dumtaxat Sacerdotibus absolventur: (1) unde meritò Pontifices Max. pro supremà potestate, sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum graviore sibi potuerunt peculiari iudicio reservare. (2) Neque dubitandum est, quando omnia quae à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem (3) Episcopis omnibus in sua cuique dioecesi in adificationem tamen, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, praesertim quoad illa quibus excommunicationis censura annexa est. Haec autem delictorum reservationem, consonum est divinae auctoritati, non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere: verum tamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, [4] ut nulla sit reservatio in articulo mortis; atque idè omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes à quibusvis peccatis, et censuris absolute vere possunt: extra quem articulum Sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum poenitentibus persuadere nitantur, ut (5) ad Superiores, et legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

(1) *Cap. Si quis suadente 17. q. 4. cap. I a quorundam, de Iudaeis, cap. Conquesti, de Sentent. excom. Cap. Quicumque, eod. tit. in 6. c. 2. eod. tit. in Clem. et cap. Etsi Dominici, de Poenit. in Extrav. com. cum sim.* (2) *Rom. 13. (3) Infr. sess. 24. c. 6. de Reform. (4) Cap. Felicis, de Poenit. in 6. cap. Pastoralis, de Off. ord. Cap. Cupientes, de Poenit. id Clem. cap. Inter cunctas, §. Duos, de Priv. in Extrav. commun. Coelest. epist. 2. c. 2. et 4. Carth. cap. 76. et 11. Tolet cap. 12. (5) Quos casus superiores regularium reservare possint, vide in Decreto Clementis VIII. incip. Sanctissimus, 26. Maii. 1593.*

CAPUT VIII.

De satisfactionis necessitate, et fructu.

Demum, quoad satisfactionem, quae ex omnibus poenitentiae partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime nostrae aetate, summo pietatis praetextu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, et à verbo Dei alienum, (1) culpam à Domino numquam remitti, quin universa etiam poena condonetur; perspicua enim, et illustra (2) in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, praeter divinam traditionem, hic error quam manifestissime revincitur. Sanè et divinae iustitiae ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter verò, qui semel à peccati, et daemonis servitute liberati, et accepto Spiritus Sancti dono, scienter (3) Templum Dei violare, et (4) Spiritum Sanctum contristare non formidaverint. Et divinam clementiam decet, ne ita nobis; absque ulla Satisfactione, peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leviora putantes, velut iniurii, et (5) contumeliosi Spiritui Sancto, in graviora labamur, (6) thesaurizantes nobis iram in die irae. Proculdubio enim magnoperè à peccato revocant, et quasi freno quodam

(1) *Supr. sess. 6. c. 14. et can. 30. de Iustif. et infr. can. 12. de hoc Sacramento.* (2) *Genes. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. et 20. 2. Mach. 12. Matth. 11. c. (3) 1. Cor. 3. (4) Ephes. 4. (5) Hebr. 10. (6) Rom. 2.*

decoercent haec satisfactoriae poenae, cautioreque; et vigilantiores in futurum poenitentes efficiunt: merentur quoque peccatorum reliquiis; et virosos habitus, malè vivendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt. (1) Neque verò securior ulla via in Ecclesia Dei unquam existimata fuit ad amovendam imminentem (2) à Domino poenam, quam ut haec poenitentiae opera, homines cum verò animi dolore frequentent. Accedit ad haec, quod, dum satisfaciendò patimur pro peccatis, Christo Iesu, (3) qui pro peccatis nostris satisfecit, (4) ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur; (5) certissimam quoque inde arrham habentes; quod si compatimur, et conglorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio haec; quam pro peccatis nosris exsolvimus, ut non sit per Christum Iesum; nam qui (6) ex nobis, tamquam ex nobis; nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo, unde gloriatur: (7) sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo (8) vivimus; in quo mere-mur: in quo satisfacimus, (9) facientes fructus dignos poenitentiae, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, ex per illum acceptantur à Patre. Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus, et

I 4

(1) *Ezech. 33. Ioan. 3. Ier. 3. 18. et 25. (2) Isai. 30. Eccli. 17. Matth. 3. 4. 11. et 18. cum sim. (3) Rom. 5. 1. Ioan. 2. in princ. (4) 2. Cor. 3. (5) Rom. 8. (6) 2. Cor. 3. Philip. 4. 1. Cor. 1. in fin. (7) 2. Cor. 10. in fin. Gal. 6. (8) Act. 17. (9) Matth. 3. et 4. Luc. 3. 10. 17. cap. Tempora, cum multis seq. 26. q. 7. cap. de Poenitentibus, de Cons. dist. 3. Conc. Carthag. 3. cap. 31. et Conc. Carthag. 4. cap. 74. Con. Cabilon. cap. 34. et 38. Con. Afric. cap. 9.*

prudencia suggesterit, pro qualitate criminum et poenitentium facultate, salutare, et convenientes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conveant, et indulgentius cum penitentibus agant, levissima quaedam opera pro gravissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prae oculis, ut Satisfactio, qua imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam, et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum vindictam, et castigationem; (1) nam Claves Sacerdotum non ad solvendum duntaxat, sed et ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres et credunt, et docent: nec propterea existimarum, Sacramentum Poenitentiae esse forum irae, vel poenarum, sicut nemo unquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus vim meriti, et (2) satisfactionis Domini nostri Iesu-Christi vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Novatores intelligere volunt, ita optimam Poenitentiam novam vitam esse docent, ut omnem Satisfactionis vim, et usum tollam.

CAPUT IX.

De operibus Satisfactionis.

Docet praeterea, tantam esse divinae munificentiae largitatem, ut non solum poenis, sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris (3) argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, et a nobis patienter

(1) *Matth. 16. et Joan. 10. supr. cap. 1. fin et infr. can. 3. et ult. de Poenit.* (2) *Infr. can. 13.* (3) *Cap. Sunt plures in fin. de Poenit. dist. 3.*

toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

Doctrina de Sacramento Extremae-Unionis.

Visum est autem sanctae Synodo, praecedenti doctrinae de Poenitentia adiungere ea quae sequuntur de Sacramento Extremae-Unionis: quod non modo Poenitentiae, sed et totius Christianae vitae, quae perpetua poenitentia esse debet, consummativum existimatum est a Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat et docet, (1) quod clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de salutaribus remediis (2) adversus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis praeparavit, quibus Christiani conservare se integros, dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint ita Extremae-Unionis Sacramento finem vitae, tamquam firmissimo quodam praesidio, munivit: nam etsi (3) adversarius noster occasiones per omnem vitam quaerat, et captet ut devorare animas nostras quoquo modo possit; nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suae versutiae nervos intendat ad perdendos nos penitus, et a fiducia etiam, (4) si possit, divinae misericordiae deturvandis, quam cum impendere novis exitum vitae perspicit.

CA-

(1) *Infr. can. 1. de Sacram. Extremae-Unionis.*
 (2) *Ephes. 6.* (3) *1. Petr. 5. cap. Nulli dubium 3. q. 1.*
 (4) *Gen. 3. et infr. cap. 2. in fin.*

CAPUT I.

De Institutione Sacramenti Extremæ-Uncionis.

INstituta est autem sacra hæc Unctio infirmorum, tamquam verè et propriè Sacramentum Novi Testamenti, à Christo Domino nostro, (1) apud Marcum quidem insinuatam, (2) per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatam ac promulgatam: infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus; et, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium Ministerium, et effectum huius salutaris Sacramenti: intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum, nam Unctio aptissimè Spiritus Sancti gratiam, qua invisibiliter anima aegrotantis inungitur, repræsentat: formam deinde esse illa verba: Per instam unctionem, &c.

CAPUT II.

De effectu huius Sacramenti.

RES porrò, et effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et (3) oratio fidei salvabit infirmum; et alleviabit eum Dominus; et, si in peccatis sit,

(1) Marc. 6. (2) Iac. 5. cap. Presbyteros, pal. 95. dist. c. 1. S. 1. de Sacra Unctione, Conc. Cabilon. c. 48. Innoc. I. Epist. cap. 8. (3) Iacobi 5.

sit, dimittentur ei: (1) res etenim hæc gratia est Spiritus Sancti, cuius Unctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; et aegroti animam alleviat, et confirmat, magnam in eo divinae misericordiae fiduciam excitando, qua infirmus sublevatus, et morbi incommoda ac labores levius fert, et tentationibus daemones, (2) calcaneo insidiantis, facilius resistit; et sanitatem corporis interdum, ubi salutis animæ expeditur: consequitur.

CAPUT III.

De Ministro huius Sacramenti, et tempore, quo dari debeat.

IAM verò, quòd attinet ad præscriptionem eorum, qui et suscipere, et ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam et ostenditur illic, proprios, huius Sacramenti Ministros esse Ecclesiae Presbyteros: quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed (3) aut Episcopi, aut Sacerdotes, ab ipsis ritè ordinati, (4) per impositionem manuum Presbyterii. Declaratur etiam, esse hanc Unctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur: unde et Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quòd si infirmi post susceptam hanc unctionem convalescerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuvari poterunt, cum in aliud simi-

(1) Infr. can. 2. de Sacram. Extremæ-Unci. (2) Gen. 3. (3) Cap. illud superfluum, 95. dist. et infrà can. ult. (4) 1. Tim. 4. cap. Ecce ego, §. Presbyteri, dist. 95.

mile vitae discrimen inciderint. Quare nulla ratiohe audiendi sunt, qui contra tam apertam, et dilucidam Apostoli (1) Iacobi sententiam docent, hanc Unctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiae habentem; nec qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiva Ecclesia referenda esset; et qui dicunt, ritum, et usum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione observat, (2) Iacobi Apostoli sententiae repugnare, atque ideo in alium commutandum esse; et denique, qui hanc Extremam-Unctionem a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant: haec enim omnia manifestissimè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. Nec perfectò Ecclesia Romana, (3) aliarum omnium mater, et magistra aliud in hac administranda Unctione, quantum ad ea quae huius Sacramenti substantiam perficiunt, observat, quam quod beatus Iacobus prescripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, et ipsius Spiritus Sancti iniuria esse posset.

Haec sunt, quae de Poenitentiae, et Extremae Unctionis Sacramentis haec sancta oecumenica Synodus profiteretur, et docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, et tenenda proponit. Sequentes autem Canones inviolabiliter servandos esse tradit, et asserentes contrarium, perpetuò damnat, et anathematizat.

De

(1) Iacobi 5. (2) *Infra can. 3. de Sacram. Extrem. Unct.*
 (3) *Cap. Non decet 12. dist. cap. 2. in fin de Sum. Trid. et cap. de For. compert.*

De Sanctissimo Poenitentiae Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia (1) Poenitentiam non esse verè, et propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum: anathema sit.

CANON II.

Si quis Sacramenta confundens, (2) ipsum Baptismum, Poenitentiae Sacramentum esse dixerit, quasi haec duo Sacramenta distincta non sint; atque ideo Poenitentiam non rectè (3) secundam post naufragium tabulam appellari: anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, verba illa Domini Salvatoris; (4) Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi, et retinendi peccata in Sacramento Poenitentiae, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem praedicandi Evangelium: anathema sit.

CA-

(1) *Suprà cap. 1. de Poenit.* (2) *Suprà cap. 1.* (3) *Cap. Secunda post naufragium, Poenit. dist. 1.* (4) *Ioan. 20. Matth. 16. supr. cap. 1. et sess. 6, de Iustif. cap. 14.*

CANON IV.

Si quis negaverit, (1) ad integram, et perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in poenitente, quasi materiam Sacramenti Poenitentiae, videlicet, Contritionem, Confessionem, et Satisfactionem, quae tres Poenitentiae partes dicuntur: aut dixerit, duas tantum esse Poenitentiae partes, terrores scilicet incussos conscientiae, agnito peccato, et fidem conceptam ex Evangelio, vel absolutione, qua credit.

CANON V.

Si quis dixerit, (2) eam Contritionem, quae paratur per discussionem, collectionem, et detestationem peccatorum, qua quis (3) recogitat annos suos in amaritudine animae suae, ponderando peccatorum suorum gravitatem; multitudinem, foeditatem, amissionem aeternae beatitudinis, et aeternae damnationis incursum, cum proposito melioris vitae, non esse verum, et utilem dolorem, nec praeparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, et magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, et non liberum, ac voluntarium: anathema sit.

CANON V.

Si (4) quis negaverit, Confessionem Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse iure divino; aut dixerit, modum secretè confitendi soli Sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper

(1) *Suprà cap. 3. de Poenit.* (2) *Suprà cap. 4. de Poenit.*
 (3) *Isai. 38. d.* (4) *Suprà cap. 5. de Poen. Clemens I. in Epist. ad Iacob. Conc. Cabilon. cap. 8.*

observavit, et observat, alienum esse ab institutione, et mandato Christi, et inventum esse humanum: anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, (1) in Sacramento Poenitentiae ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure divino, confiteri omnia et singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, et diligenti praemeditatione habeatur, etiam occulta, et quae sunt contra (2) duo ultima Decalogi praecepta, et circumstantias, quae peccati speciem mutant; sed eam confessionem tantum esse utilem ad erudiendum, et consolandum poenitentem et olim observatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere velle divinae misericordiae ignoscendum, aut demum; non licere confiteri peccata venialia: anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, (3) esse impossibilem, et traditionem humanam, à piis obolendam, aut ad eam non teneri omnes et singulos utriusque sexus Christi fideles, (4) iustà magni Concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno, et ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimae anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, (5) Absolutionem Sacramentalem Sacerdotis non esse actum iudiciale, sed nudum mi-

(1) *Suprà cap. 5.* (2) *Deut. 5.* (3) *Suprà cap. 5.* (4) *Vi- de infi. XX.* (5) *Suprà cap. 6. in fin.*

nisterium pronuntiandi, et declarandi remissa esse peccata confitenti, modò tantum credat se esse absolutum, aut sacerdos non seriò, sed loco absolvat: aut dixerit, non requiri Confessionem poenitentis, ut sacerdos eum absolvere possit: anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, Sacerdotes, qui in (1) peccato mortali, sunt potestatem ligandi, et solvendi non habere; aut non solos Sacerdotes esse ministros absolutionis; sed omnibus, et singulis Christi fidelibus esse dictum; (2) Quaecumque ligaveritis super terram; erunt ligata et in coelo; et quaecumque solveritis super terram; erunt soluta et in coelo; et (3) Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absolvere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acieverit; secreta verò per spontaneam confessionem: anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius (4) reservandi sibi casus, nisi quoad externam politiam, atque idè casuum reservationem non prohibere, quo minus sacerdos à reservatis verè absolvat: anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam poenam simul cum (5) culpa remitti semper à Deo, satisfactionemque poenitentium non

(1) *Suprà c. et cap. 6. de Poenit.* (2) *Matth. 16. et 18.*
 (3) *Ioan. 20.* (4) *Suprà cap. 7. cap. Si Episcopo. de Poenit. in 6. c. De cetero, et cap. De monialibus, de Sent. excom. cum sim* (5) *Suprà cap. 8. de Poenit.*

non esse aliam, quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse: anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro (1) peccatis, quoad poenam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri poenis ab eo inflictis, et patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis, sed neque spontè susceptis, ut ieiuniis, orationibus, elemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque idè optimam poenitentiam esse tantum novam vitam: anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, (2) satisfactiones, quibus poenitentes per Christum Jesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, et verum Dei cultum, acque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes: anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claves Ecclesiae esse (3) datas tantum ad solvendum, non etiam ad ligandum; et propterea Sacerdotes, dum imponunt poenas confitentibus, agere contra finem Clavium, et contra institutionem Christi; et fictionem esse, quod virtute clavium, sublata poena aeterna, poena temporalis plerumque exsolvenda remaneat: anathema sit.

(1) *Suprà cap. 8. et 9.* (2) *Suprà cap. 8.* (3) *Suprà cap. 1. et cap. 8. in fin. de Poenit.*

De Sacramento de Extremat-Uctionis.

CANON I.

Si quis dixerit, Extremam-Uctionem non esse verè, et propriè Sacramentum, à (1) Christo Domino nostro institutum, et à (2) beato Iacobo Apostolo promulgatum; sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum (3) Uctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alivare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationum: anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, (4) Extremæ-Uctionis ritum, et usum, quem observat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ (5) beati Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, (9) Presbyteros Ecclesiæ, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quavis communitate; ob idque proprium Extremæ-Uctionis ministrum non esse solum Sacerdotem: anathema sit.

De

(1) *Suprà de hoc Sacramento in princ. et cap. 1.* (2) *Marc. 6. Tac. 5.* (3) *Suprà. 2. c. de hoc Sacramento*, (4) *Suprà. cap. ult. Conc. Cabilon. c. 48.* (5) *Fac. 5. (6) d. c. ult. Fac. 5.*

Decretum de Reformatione.

PRO OEMIUM.

Episcoporum munus est, subditos, præsertim ad animarum curam constitutos, admonere officii sui. —

CUM propriè Episcoporum munus sit, (1) subditorum omnium vitia redargueret hoc illis præcipuè cavendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti criminosi sint, nève inhonestam vitam, ipsis conniventibus, ducant: nam si eos pravis, et corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum vitiis (2) redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent, quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt Sacerdotes; (3) cum tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, (4) in quocumque ordine fuerint, ut conversatione, sermone, et scientia, commisso sibi Dei populo præeant, memores eius quod scriptum est: (5) Sancti estote, quia et ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem: (6) Nemini dent ullam ofensionem, ut non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se sicut ministros Dei: ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: (7) Sacerdotes Dei contaminant sancta, et

K 2

re-

(1) *Sic præfatur ferè Conc. 9. Tot etatum. Suprà sess. 6. de Reform. cap. 3.* (2) *1. Cor. 9. cap. Quid autem 8. q. 1.* (3) *Ca p. ult. 25. dist. cap. Una tantùm 26. dist. cap. Sicut ii, §. Ne cesse, pal. 45. dist. cap. In Sacerdotibus 61. dist. et cap. Proposuit 82. dist. Levit. 11. 1. Petr. 1. (4) *Sess. 22. cap. 1. de Reform. (5) Levit. 19. (6) 2. Cor. 6. in princ. (7) Ezech. 22. Sophon. 3.**

reprobant legem. Ut autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam praetextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legato, et Nuntiis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, et decernendos duxit.

CAPUT I.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant; si interdicti, si suspensi, puniantur.

CUM honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Praepositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam praepositorum scandalo, graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros Ordines à suo Praelato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodo-libet, etiam extrajudicialiter, fuerit interdictus; aut qui à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, ut ad priores Ordines, gradus, et dignitates, sive honores, restitutio suffragetur.

CAPUT II.

Si Episcopus quoscumque Ordines contulerit sibi non subdito, etiam familiari, sine expresso proprii Praelati consensu, uterque decretae poenae subiaceat.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quae in partibus infidelium consistunt, clero carentes, et populo Christiano, cum ferè vagabundi sint, et permanentem sedem non habeant, non quae Jesu-

Christi, (1) sed alienas oves, inscio proprio Pastore, quaerentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius dioecesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, et in personas eidem Ordinario subiectas tantum, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, et contemptum, quasi Episcopalem Cathedram in loco nullius dioecesis sua temeritate eligunt et quoscumque ad se venientes, etiamsi suorum Episcoporum, seu Praelatorum litteras commendatitias non habeant, Clericali characterè insignire, et ad sacros etiam Presbyteratus Ordines promovere praesumunt; quo pierumque fit, ut minus idonei, et rudes, ac ignari, et qui à suo Episcopo tamquam inhabiles, et indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec divina Officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius dioecesis, etiam exempto, aut aliquo Monasterio cuiusvis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cuiusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam praetextu familiaritatis continuae commensalitatissuae, absque sui proprii Praelati expresso consensu, aut litteris (2) dimissoriis, ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonsuram promovere, seu ordinare valeat. Contra faciens, ab exercitio Pontificalium per annum; taliter vero promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Praelato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

K 3

CA-

(1) *Infrà cap. 8. suprà sess. 6. cap. 5. de Reform. (2) Supr. sess. 6. cap. 5. de Reform. et infr. sess. 23. cap. 3. 8. et 10. de Reform. Conc. Nicaen. 1. cap. 15. Conc. Aurelian. 3. cap. 13. Conc. 6. Magunt. cap. 14. cap. 1. 2. 1. q. 2. cap. 1. cum seqq. de Temp. Ord. in 6.*

CAPUT III.

Episcopus suos Clericos ab aliis male promotos non admittat ad officia celebranda, nisi praevio examine.

Episcopus quoscumque (1) suos Clericos, praesertim in sacris constitutos, absque suo praecedenti examine, et commendatitiis literis, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad divina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, et capaces repererit, à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, et illis, ne in Altari, aut aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

CAPUT IV.

Nullus Clericus eximatur à correctione Episcopi, etiam extra visitationem.

Omnes (2) Ecclesiarum Praelati, qui ad corrigendos subditorum excessus diligenter intendere debent, et à quibus nullus Clericus per huius sanctae Synodi statuta, cuiusvis privilegii praetextu, tutus censetur, quò minus iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, et corrigi possit, si in Ecclesiis suis residerint, quoscumque saeculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui aliàs suae iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, et delictis, quoties, et quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tamquam

(1) *Suprà cap. prox. et infr. sess. 23. de Reform. cap. 8.* (2) *Suprà cap. 1. et sess. 6. de Reform. cap. 3. cap. Irrefragabili, in princ. de Offic. Ordin.*

quam ad hoc Apostolicae Sedis delegati, corrigendi, et castigandi (1) facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiiis, quae tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, et aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, et intuitu minimè suffragantibus.

CAPUT V.

Conservatorum iurisdiclio certis finibus concluditur.

In super, cum nonnulli, qui sub praetextu, quòd super bonis, et rebus, ac irubis suis diversae eis iniuriae, ac molestiae inferantur, (2) certos iudices per litteras Conservatorias deputari obtinent, qui illos à molestiis, et iniuriis huiusmodi tueantur, ac defendant, et in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, et conservent, nec super illis eos molestari permittant, eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: Idcirco nemini omninò, cuiuscumque dignitatis, et conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, (3) Conservatoriae litterae, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quoviscumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio praetextu, aut colore concessae, suffragentur ad hoc, ut coram suo Episcopo, sive alio superiore Ordinario, in criminibus, et mixtis causis accusari, et conveniri, ac contra

K 4

tra

(1) *Suprà sess. 6. cap. 4. de Reform. et infr. sess. 24. de Reform. cap. 5.* (2) *Cap. 1. et cap. ult. de Offic. deleg.* (3) *Paulus V. Const. Religiosorum 1607. Religiosos coram superioribus, vel conservatoribus conveniendos esse declarat.*

tra eum inquiri, et procedi non possit; aut, quominus, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis libere valeat apud iudicem ordinarium conveniri. In civilibus etiam causis, si ipse actor existerit, aliquem ei apud suos conservatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. Quod si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo conservator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos Iudices, Conservatorem, et Ordinarium, controversia super competentia iurisdictionis orta fuerit; nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius, qui huiusmodi litteris conservatoriis tueri se solent, nihil illae prosint, praeterquam duobus dumtaxat si tamen illi propriis eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similibus litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis verò mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctae Synodi super (1) hoc decretum in suo robore permaneat. Universitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu Scolarium, et regularia loca, nec non hospitalia, actu hospitalitatem servantia, ac Universitatum, Collegiorum, locorum et hospitalium huiusmodi personae in praesenti Canone minimè comprehensae, sed exemptae omninò sint, et esse intelligantur.

(1) *Suprà sess. 7. cap. 14. de Reform.*

CAPUT VI.

Poenā decernitur in Clericis, qui in sacris constituti aut beneficia possidentes, decenti sui ordinis veste non utuntur.

Quia verò, (1) et si habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos (2) vestes proprio congruentes ordini semper defferre, ut per decentiam habitus extrinseci, motum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliorum inolevit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem, et honorem Clericalem parvi pendentes (3) vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesiasticae personae, quantumcumque exemptae, quae aut in sacris fuerit, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtulerint, si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum Clericalem, illorum ordini, et dignitate congruentem, et iuxta ipsius Episcopi ordinationem, et mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, et beneficio, ac fructibus, redditibus, et proventibus ipsorum beneficiorum, necnon, si semel correpti, denuò in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum, et beneficiorum huiusmodi coerceri possint, et debeant: Constitutionem Clementis Quinti, in Concilio Vienensi edidi-

(1) *Cap. Porrectum, &c. Ex parte, de Regul.* (2) *Conc. 1. Matiscon. c. 5. c. ult. 41. dist. Vide Const. Sixti V. Cum sacrosanctam, et Pastoralis 1589.* (3) *21. q. 4. per totam Conc. Constantien. ult. sess. 43. de Vit. et Hon. Cler.*

editam, (1) quae incipit, *Quoniam*, inovando, et ampliando.

CAPUT VII.

Voluntarii homicidae nunquam, casuales quomodo ordinandi.

CUM etiam, qui (2) per industriam occiderit proximum suum, et per insidias, ab alteri avelli debeat; qui sua voluntate (3) homicidium perpetraverit, (4) etiam si crimen id nec ordine iudicario provatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferri liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, et officio Ecclesiastico perpetuo careat: si verò homicidium non ex proposito, sed (5) casu, vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, et altaris ministerium, et beneficia quaecumque, ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeat, committatur loci Ordinatio, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, et probatis precibus, ac narratis nec aliter, dispensare possit.

Ca-

(1) Vide infra XXI. (2) Exodi 21. cap. 1. de Homic. (3) Extendit illud ad abortum procurantes Bulla Sixti V. Effrenatam 1588. quam ad foetum animatum restrinxit Gregorius XIV. per Bullam Sedes Apostolica 1591. (4) Cap. inquisitionis, de Accus. et. cap. Cum non ab homine, de Iud. (5) Cap. Siudeat 50. dist, et cap. Significasti, de Homic.

CAPUT VIII.

Nulli alienos Clericos ex privilegio punire liceat.

PRaeerea, (1) quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oves habent, alienis etiam ovidibus praesse quaerunt, et ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant; quicumque, etiam Episcopali praeditus dignitate, qui alienos subditos puniendi privilegium habuerit, contra Clericos (2) sibi non subditos, praesertim in sacros constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprii ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam resederit, aut personae ab ipso Episcopo deputandae interventu nequam procedere debeat, alias processus, et inde secuta quaecumque viribus omnino careant.

CAPUT IX.

Beneficia unius dioecesis nullo praetextu uniantur beneficiis alterius.

ET, quia iure optimo (3) distinctae fuerunt dioeceses, et Parochiae, ac unicuique gregi proprii attributi Pastores, et inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui suarum quisque ovium curam habeant, ut ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut una, eadem Ecclesia duarum quodammodo dioecesium fiat, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius dioecesis, etiam si Parochiales Ecclesiae, vi-

(1) Suprà cap. 2. et sess. 6. cap. ult. de Ref. (2) Conc. Magunt. sub Arnulpho Imperatore, cap. 14. et 15. (3) A Dionysio Papa in Can. Ecclesiae 13. q. 1. c. Pastoralis, de his quae sunt à Prael. Conc. 1. Constantinop. cap. 2. infra sess. 24. de Reform. cap. 13. in fin. et cap. 17.

vicariæ perpetuæ, ac simplicia beneficia, seu præstimonialia, aut præstimonialia portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiorum, aut alia quacumque de causa, alterius diocesis beneficio, aut Monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuo (1) non uniantur decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.

CAPUT X.

Regularia beneficia Regularibus concedantur.

Regularia (2) beneficia, in titulum Regularibus professis provideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, vel aliâs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosi tantum illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino suscipere, et professionem emitte- re teneantur, et non aliis, ne (3) vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

CAPUT XI.

Translati ad alium ordinem in claustro suo sub obedientia maneant, et beneficiorum secularium incapaces existant.

Quia vero Regulares, (4) de uno ad alium ordinem translati, facilè à suo Superiore licentiam standi extra Monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, et postatandi occasio tribuitur; (5) nemoscu- ius-

(1) *Suprà sess. 7. cap. 6. et 7. et infrà sess. 24. de Ref. c. 1. 3. et 15. (2) Cap. Cum de Beneficio, de Praeb. in 6. et infr. sess. ult. c. 21. circa med. de Regul. et Mon. (3) Deuter. 21. cap. cum causam, de Elect. et cap. Quidam, de Apost. c. In nova 16. q. 7. (4) Additio ad c. 27. Concilii Agathensis. (5) Indulta, et privilegia huic cap. Adversantia antiquat Pius 6. Consit. Quaecumque 1569.*

iuscumque ordinis Prælati, vel Superior vigore cuiusvis facultatis, aliquem ad habitum, et professionem admittere possit, nisi ut in ordine ipso ad quem transfertur, sub sui superioris obedientia in claustro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiamsi Canonico- rum Regularium fuerit, ad beneficia secularia, etiam curata, omnino incapax existat.

CAPUT XII.

Nemo nisi ex fundatione, vel donatione, ius patronatus obtineat.

Nemo, etiam cuiusvis (1) dignitatis Ecclesiasticæ vel secularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, et construxerit, seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, et patrimonialibus bonis competenter dotaverit; (2) ius patronatus impetrare, aut obtineri possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut donationis, huiusmodi institutio Episcopo, et non alteri inferiori reservetur.

CA-

(1) *Sess. 25. cap. 9. de Reform. (2) Cap. Piae mentis, cum seq. 16. quæst. 7. et cap. Nobis, de Iur. Patron. et infrà sess. ult. cap. 9. de Reform. in princ.*

CAPUT XIII.

Praesentatio fiat Ordinario, alias institutio sit nulla.

NON liceat praeterea [1] patrono cuiusvis privilegii praetextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus nisi Episcopo loci Ordinario, ad quem provisio, seu institutio ipsius beneficii, cessante privilegio, iure pertineret, quoquomodo praesentare; alias praesentatio, ac institutio, forsitan securae, nullae sint, et esse intelligantur.

CAPUT XIV.

Tractandum deinceps de Missa, Ordine, et Reformatione.

DEclarat praeterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad XXV. diem Ian. subsequentis anni M. D. LII. habendam esse iam decrevit, una cum sacrificio Missae agendum, et tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, et prosequendam esse materiam reformationis.

SES-

(1) *Infrà sess. 25. de Reform. cap. 9. cap. Illud, et cap. Relatum, de Iur. Patr. Conc. Magunt. tom. Arnulphi, cap. 4. Concil. Salegundandiense, cap. 13.*

SESSIO XV.

Quae est quinta

SUB IULIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XXV. IANUAR. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

CUM ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta haec, et universalis Synodus per hos dies accuratissime diligentissimeque tractaverit ea, quae ad sanctissimum Missae sacrificium, et ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus Sanctus suggestisset, decreta de his rebus, et quatuor praeterea articulos ad sanctissimum Eucharistiae Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret, atque interim affuturos esse putaverit ad hoc sacrosanctum Concilium publicationem articulorum distulerat; et ut libere ac sine cunctatione ulla huc venirent, fidem eis publicam, sive (1) salvum conductum concesserat, tamen, cum illi nondum venerint, et eorum nomine supplicatum huic sanctae Synodo fuerit, ut publicatio, quae hodierno die facienda fuerit, in sequentem Sessionem differatur, cerra spe allata, affuturos eos esse omnino multò ante illam Sessionem, salvo conductu amplioris formae interim accepto; eadem sancta Synodus, in

[1] *Suprà ses. 13.*

in Spiritu Sancto legitime congregata, eisdem Legato, et Nuntiis praesidentibus, nihil magis oprans, quam ex praestantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, et schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioque consulere; parata, ipsos, si venerint, et humaniter excipere, et benignè audire; confidensque, eos non fidei Catholicae pertinaciter oppugnandae, sed veritatis cognoscendae studio esse venturos, et, ut Evangelicae veritatis studiosos decet, sanctae Matris Ecclesiae decretis ac disciplinae ad extremum esse acquieturos; sequentem Sessionem ad edenda, et publicanda ea, quae suprâ commemorata sunt, in diem festum Sancti Iosephi, qui erit die XIX. mensis Martii, distulit; ut satis illi temporis, et spatii habeant, non solum ad veniendum, verum etiam ad ea, quae voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutiùs causam adimat, fidem publicam, sive saluum conductum, eius, qui recitabitur tenoris, et sententiae, libenter dat, et concedit. Interea vero de Matrimonii Sacramento agendum, et de eo, praeter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse, eadem Sessione statuit, et decernit, et prosequendam esse materiam reformationis.

SALVUS CONDUCTUS

DATUS PROTESTANTIBUS:

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae Legato, et Nuntiis, inhaerendo salvo conductui, in penultima Sessione dato, et illum iuxta tenorem infra scriptum ampliando.

Universis fidem facit, quod omnibus, et singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militaribus, Popularibus, et aliis quibuscumque viris, cuiuscumque status, et conditionis, aut qualitatis existant, Germanicae provinciae, et nationis, civitatibus, et aliis locis eiusdem, et omnibus aliis Ecclesiasticis, et saecularibus, praesertim Augustanae confessionis personis, qui aut quae una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut huc usque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore praesentium publicam fidem, et plenissimam, verissimamque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc Civitatem Tridentinam veniendi, iidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, et omnia, quaecumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quam verbo, liberè offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, et beatorum Patrum verbis, sententiis, et rationibus declarandi, astruendi, et persuadendi, et si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, et cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi christianè, aut charitativè, absque omni impedimento conferendi, oprobriis, convitiis, ac contumeliis penitus femotis; et signanter quòd causae controversiae, (1) secundum sacram Scripturam, et Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicae Ecclesiae consensum, et Sanctorum Patrum auctoritates in praedicto Concilio Tridentino tractentur; il-

Id etiam addito, ut religionis praetextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impartitur, ac omninò conceditur: sic etiam, ut propter illorum praesentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec ipsa Civitate Tridentina à divinis officiis quovis modo cessetur. Et ut, his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit aut maiorum suorum mandato, et assensu ad propria reverti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque ulla renitentia, et occasione, aut mors, salvis rebus eorum, etsuorum pariter honore, et personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè, et secure redire, de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportunè eorum securitati, absque dolo, fraude provideatur. Vult etiam S. Synodus in hac publica fide, salvoque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quae pro plena, efficaci, et sufficienti securitate in eundo, stando, redeundo, necessariae, et opportunae fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, et pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quòd, si quispiam, aut illorum aliqui, sive in itinere, Tridentum veniendo, sive ibidem morando, aut redeundo, aliquid enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quod posset huius fidei publicae, et assecurationis beneficium, eis concisum, annullari, aut cessari; vult, et concedit, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, et non ab illis, condigna animadversione, cum emmenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, et laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, et modis omninò manentibus illibatis. Pa-

riformiter etiam vult, ut si quisquam, vel aliqui, ex ipsa Synodo, sive in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquid enorme, quod adsit egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicae, et assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli: in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, et non ab aliis, condigna animadversione, et emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Agustanae confessionis, tunc hic praesentium, meritò laudanda, et aprovanda, mox puniantur, praesenti assecurationi forma, conditionibus, et modis omninò manentibus illibatis. Vult praeterea ipsa, Synodus quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, et singulis toties quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capienda, exire de Civitate Tridentina, et reverti ad eandem, necnon nuntium, vel nuntios suos ad quaecumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis liberè mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, et destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire, ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati provideant, vel provideat: Qui quidem salvus conductus, et securitas stare ac durare debeat à tempore, et per tempus, quo in ipsius Synodi, et suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, et usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem et rursus, post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum praemisso, cum ipsi petierint aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsi recessum indixerit, à Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo favente, restituer, dolo et fraude prorsus exclusis. Quae quidem omnia pro universis

et singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam saecularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis et saecularibus personis, cuiuscumque status, et conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, et bona fide spondet. ¶ Insuper, omni fraude, et dolo exclusis, vero et bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè, vel occultè occasionem quaesituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, privilegio legum, vel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, praesertim (1) Constantiensis, et Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquo huius fidei publicae, et plenissimae assecurationis, ac publicae, et liberae audientiae, ipsis per ipsam Synodum concessae, praeiudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram, quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status aut praesementinae existens, praescriptae assecurationis, et salvi conductus formam, et modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit; quod tamen avertere dignetur Omnipotens; et sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, et ipsorum arbitrio merito approbanda, et laudanda, habeant ipsam Synodum, et habere poterunt, incidisse in omnes poenas, quas iure divino, et humano, aut consuetudine, huiusmodi salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut qualvis in hac parte contradictione.

(1) *Conc. Constant. sess. 19. in cap. Quod non obstantibus salvis conductibus.*

SES-

SESSIO XVI.

Quae est sexta, et ultima.

SUB JULIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA.

DIE XXVIII. APRIL. M. D. LII.

Decretum suspensionis Concilii.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea Reverendissimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuntis, tam eorum proprio, quam Reverendissimi, et Illustrissimi Domini Marcelli, tit. San Marcelli Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, Crescentii, Legati, ob adversam eius gravissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium oecumenicum Tridentum primò à Paulo fel. rec. convocatum, et collectum fuisse, deinde à sanctissimo Domino nostro Julio III. efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea praecipuè de causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus, et praesertim in Germania, in diversis opiniones, miserabiliter distractum, in statum pristinum revocaretur: abusus, et mores Christianorum corruptissimos emendaret: eumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum, periculorumque habita ratione, è diversis regionibus alacrite confluisissent; resque strenuè

fluè, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non levis, illos Germanos, qui eas novitates excitaret, in concilio venturos, et sic animatos, ut veris Ecclesiae rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quaedam rebus affulsisse videretur; caputque attolere inciperet profligata antea, et afflicta Respublica Christiana; ii repente tumultus, ea bella hostis generis humani vesutia esarserunt, ut Concilium velut haerere, ac suum cursum interrompere satis incommode cogeretur, spesque omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, et incommotis moderetur, ut multorum mentes, praeter sui animi sententiam, irritaret potius quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia et praecipue Germaniam, armis ardere, et discordiis, videret, omnes ferè Episcopos Germanos, praesertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis, è Concilio abiisse; decrevit tantae necessitati non reluctari, et ad meliora tempora relicire: ut Patres, quo eis nunc agere non licet, suis ovibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent; ne diutius utrobique inutili orio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, huius oecumenici Concilii Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout praesenti decreto suspendit, ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina revertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo forte spatio futurum, ipsius Concilii progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem vigoremque habere censeatur; sin autem, quod Deus avertat, peracto biennio praedicta legitima impedimenta non fuerint submotà, cum primum cessaverint, talis suspensio

eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor, et robur Concilio sit restitutum, et esse intelligatur sine alia nova Concilii convocatione, accedente ad hoc decretum consensu, et autoritate Sanctitatis suae, et sanctae Sedis Apostolicae.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, et omnes praelatos, ut observent, et respectivè, quatenus ad eos spectat, observare faciant in suis Regnis, dominiis, et Ecclesiis omnia, et singula, quae per hoc sacrum oecumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta et decreta.

BULLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI,

SUB PIO IV. PONT. MAX.

PIUS Episcopus, *servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.*

Ad Ecclesiae regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicae Christianae partes, cernentesque non sine magno horrore, quam longè, lateque pestis haeresum, et schismatis pervasisset, et quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, et cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere coepimus, quemadmodum ipsas haereses extirpare, tantumque, et tam perniciosum schisma tollere, moresque adeò corruptos, et depravatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad haec sananda mala aptissimum esse remedium, quòd sancta haec Sedes adhibere consuevisset,

oecumenici, generalisque Concilii, eius congregandi, et Deo iuvante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit á fel. rec. Paulo III. et eius successore Julio, praedecessoribus nostris, sed variis de causis saepius impeditum, et interpellantum, perfici non potuit; siquidem Paulus, (1) cum id primò in Urbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primò suspendit, postea Tridentum transtulit; deinde cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem Civitate Tridentina inchoatum fuit: verum Sessionibus aliquot habitis, et nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicae auctoritate (2) Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei succedit, in eandem Civitatem Tridentinam id revocavit, quo quidem tempore facta alia quaedam decreta sunt; (3) sed cum novi in propinquis Germaniae locis tumultus excitari fuissent; et bellum in Italia et Gallia gravissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum, et dilatatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates, et impedimenta obiacente ut tantum Ecclesiae commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissimè retardaret. Quantoperè verò interá auctae fuerint, et multiplicatae, ac propagatae haereses quantoperè schisma creverit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, et misericors Dominus, (4) qui numquam ita irascitur, ut misericordiae obliviscatur, Regibus, et Principibus

Chris-

(1) *Supr.* in prima Bulla. (2) *Super sess.* 2. (3) *Sess.* 11. *eum seq.* (4) *Habac.* 3.

Christianis pacem, et unanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem vinimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tantis quoque Ecclesiae malis eadem Concilii via finis imponatur. Nos itaque ad schisma, haeresesque tolendas, ad corrigendos, et reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris, sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, deliberatione matura, actis etiam consilii nostri certioribus charissimis in Christo filiis nostris Ferdinando, Romanorum Imperatore electo, et aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, et sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adiuvandam invenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem, et gloriam, atque universalis Ecclesiae utilitatem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, et assensu sacrum, oecumenicum, et generale Concilium, ex auctoritate eiusdem Dei, et beatorum Petri, et Pauli Apostolorum, qua nos quoque (1) in terris fungimur, freti et subnixi, in Civitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicae proximè futurum indicimus, et ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus, atque decernimus. Quo circa venerabiles fratres nostros omnibus ex locis, Patirarchas, Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Abbates, ceterosque, quibus in Concilio Generali sedere, et sententiam dicere, iure communi, ex privilegio, vel

ex

(1) *Matth.* 16. *cap.* Quanto, de *Transl. Episc.* *cap.* un. *ut Eccl. benef. cap.* Ad *Apostolic.* §. *pen. de Reind.* in *6. cap.* 1. de *Hom. cod. Pelagius* 2. in 2. *Epist. circa princ.*

ex antiqua consuetudine, licet; vehementer in Domino hortamur, et monemus, atque etiam districtè præcipiendo mandamus, in virtute sanctae obedientiae, in vi quoque iuramenti, quod praestiterunt, et sub poenis, quas in eos, qui ad concilia generalia convenire neglexerint, (1) sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandam convenient intra eam diem; nisi fortè impedimento fuerint legitimo praepediti; quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus praeterea omnes, et singulos, quorum interest, interesse poterit, ut in Concilio adesse ne negligent. Charissimos verò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, et Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur, et rogamus, ut, si ipsi Concilio interesse non potuerint, ut Oratores suos, prudentes, graves, et pios viros, utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Praelati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, et Ecclesiae officium suum prestent; eosdem etiam curaturos esse minimè dubitantes, ut per ipsorum regna, et dominia tutum, ac liberum iter Praelatis, eorumque familiaribus, comitibus, et aliis omnibus ad Concilium euntibus, et ab illo redeuntibus pateat, benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omninò praetermittere decrevimus, quod ad tam pium, et salutare opus perficiendum; à nobis in hoc loco constitutis, praestari possit; nihil, ut Deus

(1) *Conc. Carth. 3. c. 43. infr. sess. 24. c. 2. in fin. de Reform.*

scit, quaerentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, et perpetuam Christianae Reipublicae tranquillitatem, ac quietem. Ut verò hae litterae, et quae in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quòd illa ignoraverit, praesertim, cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitam pateat aditus; volumus, et mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, et in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populos, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm, clara voce à Curiae nostrae cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur; et postquam recitatae fuerint, ad valvae earum Ecclesiarum, itemque Cancellariae Apostolicae, et in loco solito Campi Florae affigantur; ibique, quo legi, et omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquuntur: cum autem inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, et affixionem; omnes, et singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis, et affixionis earum, volumus perinde adstrictos, et obligatos esse, ac si ipsismet illae coram editae, et lectae fuissent. Transumptis quoque earum, quae manu publici alicuius notarii scripta, subscriptave, et sigillo, et subscriptione alicuius personae, in dignitate Ecclesiastica constituta, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam nostrae indictionis, statuti, decreti, praeepti, admonitionis, et adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem

hoc

hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae M. D. LXIII. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

*Antonius Florebellus.
Barengus.*

SACROSANCTI, OECUMENICI.

ET GENERALIS

CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XVII.

Quae est prima

SUB PIO IV. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XVIII. JANUarii M.D.LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

Placètne vobis, ad laudem, et gloriam sanctae, et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ad incrementum, et exaltationem Fidei, et Religionis Christianae, sacrum, oecumenicum, et generale Concilium Tridentinum, in Spiritu Sancto legi-

gitimè congregatum, ab hodierno die, quæst XVIII. mensis Jan. anni à Nativitate Domini M. D. L. XII. Cathedrae Romanae B. Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam, et tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri Pii IV. Pont. Max. celebrari, (1) et in eo ea, debito servato ordine, tractari, quae proponentibus Legatis, ac praesidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coercendas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiae veram, atque Christianam pacem conciliandam apta, et idonea ipsi sanctae Synodo videbuntur? *Responderunt: Placet.*

Indictio futurae Sessionis.

Placètne vobis, proximam futuram Sessionem, habendam, et celebrandam esse feria quinta post secundam Dominicam Quadragesimae, quae erit die XXVI. mensis Februarii? *Responderunt: Placet.*

(1) *Infr. sess. 24. et 25. Cap. 21. de Reform.*

SES-

SESSIO XVIII.

Quae est secunda

SUB PIO IV. PONT. MAXIM.

CELEBRATA

DIE XXVI. FEBR. M. D. LXII.

*Decretum de librorum delectu, et omnibus ad Concilium
fide publica invitandis.*

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Jesu-Christi, (1) quos, et sapientiam Ecclesiae suae daturum se promisit, ope et auxilio frota, illud praecipue cogitat, ut, Catolicae fidei doctrinam multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, et obscuratam, in suam puritatem, et splendorem aliquando restituat; et mores, qui a veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitae rationem revocet; corque (2) patrum ad filios, et cor filiorum ad patres convertat. (3) Cum itaque omnium primum animadverteri, hoc tempore, suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, et longè lateque diffunditur, numerum nimis excrevisse; quod quidem in causa fuit, ut multae censurae in variis provinciis, et praesertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editae fuerint; neque tamen huic

(1) *Lucea 21.* (2) *Lucea 1.* (3) *Inf. sess. ut 4. circa fin.*

huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam; (1) censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris librisque, quid facto opus esset diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent; quò facilius ipsa possit varias, et peregrinas doctrinas, tamquam (2) zizania, à Christianae veritatis tritico separare, deque his commodius deliberare, et statuere, quae ad scrupulum ex complurium animis eximendum, et tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Haec autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse vult, prout etiam praesenti decreto deducit; ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putaverit, quae vel de hoc librorum, et censurarum negotio, vel de aliis, quae in hoc generali Concilio tractanda praedixit; non dubiter à sancta Synodo se benignè auditum iri.

Quoniam verò eadem sancta Synodus ex corde opta, Deumque enixè rogat, (3) quae ad pacem sunt Ecclesiae, ut universi comunem Matrem in terris agnoscentes, quae, (4) quos peperit oblivisci non potest, unanimes, (5) uno ore glorificemus Deum, et Patrem Domini nostri Jesu-Christi; per viscera misericordiae eiusdem Dei, et Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam, et reconciliationem, et ut ad hanc sanctam Synodum veniant, invitatur atque hortatur: utque charitatem, (6) quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacemque Christi, exultatem in cordibus suis, praesferant, in quam vocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus Sancti vocem audien-

(1) *Inf. sess. 25. in fin.* (2) *Matth. 13. c. III. a nos in fin. 25. v. 2.* (3) *Psal. 121.* (4) *Isa. 49.* (5) *Rom. 15.* (6) *Coloss. 3.*

dientes, (1) nē obdurent corda sua, sed in suo sensu non (2) ambulantes, neque sibi (3) placentes, ad tam piam, et salutarem matris suae admonitionem excitentur, et convertantur; omnibus enim charitatis officiis sancta Synodus eos, ut invitatur, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decrevit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, et eandem vim habituram, eiusdemque roboris, et momenti futuram, ac si in publica Sessione data, et decreta fuisset.

Indictio futurae Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, statuit, et decernit, proximam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quae erit die XIV. mensis Maii.

SALVUS CONDUCTUS

CONCESUS.

GERMANICAE NATIONI,

IN CONGREGATIONE GENERALI

DIE IV. MARTII M. D. LXII.

Sacrosancta, (*) oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicae Legatis,

(1) *Psal. 94. et Hebr. 3 [2] Ephes. 4. (3) Rom. 15. a.*
[*] *Hic salvus conductus, excepta extensione ad alias nationes, habetur supra sess. 15.*

gatis, Universis fidem facit, quod omnibus, et singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, et aliis quibuscumque viris cuiuscumque status, et conditionis, aut qualitatis existant, Germanicae provinciae, et nationis, civitatibus, ac aliis locis eiusdem, et omnibus aliis Ecclesiasticis, saecularibus, praesertim Augustanae confessionis, personis, qui, aut quae, una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque, venerunt quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore praesentium publicam fidem, et plenissimam verissimamque securitatem, quam salvum conductum appellant, liberè ad hanc Civitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, et omnia, quaecumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quam verbo liberè offerendi, proplandi, eosque Scripturis sacris, et beatorum Patrum verbis, sententiis, et rationibus declarandi, astruendi, et persuadendi, et si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, et cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi Christianè, aut charitativè absque omni impedimento conferendi, oprobriis, convitiis, ac contumeliis penitus semotis; et signanter, quòd causae controversiae, (1) secundum sacram Scripturam, et Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicae Ecclesiae consensum, et sanctorum Patrum auctoritates, in praedicto Concilio Tridentino tracten-

M

tur:

[1] *Suprà sess. 5. in prim.*

tur : illo etiam addito , ut religionis praetextu , aut delictorum circa eam commissorum , aut committendorum , minime puniantur , impartitur , ac omnino concedit : sic etiam , ut propter illorum praesentiam , neque in itinere , aut quocumque locorum eundo , manendo , aut redeundo , nec in ipsa Civitate Tridentina à Divinis Officiis quovis modo cessetur . Et ut , his peractis , vel non peractis , quandocumque ipsis libuerit , aut maiorum suorum mandato , et assensu ad propria reverti optabunt , aut aliquis eorum optabit : mox absque ulla renitentia , et occasione , aut mora , salvis rebus eorum , et suorum pariter honore , et personis , vice versa , possint iusta beneplacitum liberè , et secure redire , de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum : ut tunc opportunè eorum securitati , absque dolo , et fraude provideatur . Vult etiam S. Synodus in hac publica fide , salvoque conducto , omnes quas-cumque clausulas includi , ac contineri , ac pro inclusis haberi , quae pro plena , efficaci , et sufficienti securitate , in eundo , stando , et redeundo , necessariae , et opportunae fuerint . Illud etiam , ad maiorem securitatem , et pacis , ac conciliationis bonum , exprimens , quòd , si quispiam , aut illorum aliqui , sive in itinere , Tridentum veniendo , sive ibidem morando , aut redeundo , aliquod enorme , quod absit , egerint , ut commiserint , quo posset huius fidei publicae , et assecurationis beneficium , eis concessum , annullari , aut cassari , vult et concedit , ut in huiusmodi facinore deprehensi , ab ipsis dumtaxat , et non ab aliis , condigna animadversione , cum emenda sufficienti , per partem ipsius Synodi meritò approbanda , et laudanda , mox puniantur , illorum assecurationis forma , conditionibus , et modis omnino manentibus illibatis . Pari-

for-

formiter etiam vult , ut , si quisquam , vel aliquis ex ipsa Synodo , sive in itinere , aut manendo , aut redeundo , aliquod enorme , quod absit , egerint , aut commiserint , quod posset huius fidei publicae , et assecurationis beneficium violari , aut quoquomodo tolli , in huiusmodi facinore deprehensi , ab ipsa Synodo dumtaxat , et non ab aliis , condigna animadversione , et emenda sufficienti , per Partem Dominorum Germanorum Augustanae confessionis , tunc hic praesentium , meritò laudanda , et approbanda , mox puniantur , praesenti assecurationis forma , conditionibus , et modis omnino manentibus illibatis . Vult praeterea ipsa Synodus , quod liceat ipsis Ambasciatoribus , omnibus et singulis , toties quotiescumque opportunum fuerit , seu necessarium , ad iuram capiendam exire de Civitate Tridentina , et reverti ad eamdem , necnon nuntium , vel nuntios suos ad quaecumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis liberè mittere , seu destinare , ac ipsos missos , seu destinatos , seu missum , et destinatum suscipere toties , quoties eis videbitur expedire : ita quod aliqui , vel aliquis per deputandos Concilii societur , qui eorum securitati provideant , vel provideat : Qui quidem salvus conductus , et securitas stare , ac durare debeat à tempore , et per tempus , quo in ipsius Synodi , et suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit , et usque ad Tridentum perduci , ac toto tempore mansionis eorum ibidem : et rursum post sufficientem audientiam habitam , spatio viginti dierum praemisso , cum ipsi petierint : aut Concilium , habita huiusmodi audientia , ipsi recessum indixerit , à Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum , Deo favente , restituet dolo , et fraude prorsus exclusis . Quae quidem

omnia pro universis, et singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam saecularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis, et saecularibus personis, cuiuscumque status, et conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inviolabiliter observanda esse promittit, et bona fide sponder. Insuper, omni fraude, et dolo exclusis, vera, et bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè, vel occultè occasionem quaesituras, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, privilegio legum, vel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, praesertim (1) Constantiensis, et Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fide publicae, et plenissimae assecurationis, ac publicae, et liberae audientiae, ipsis per ipsam Synodum concessae, praesudicium quovis modo usuram, aut quemquam uti permissuram, quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status, aut praecminentiae existens, praescriptae assecurationis, et salvi conductus formam, et modum in quocumque puncto, vel clausula violaverit, quod tamen advertere dignetur Omnipotens, et sufficiens emenda non fuerit mox subsequuta, et ipsorum arbitrio meritò approbanda, et laudanda; habeant ipsam Synodum, et habere poterunt, incidisse omnes poenas, quas iure divino, et humano, aut consuetudine, huiusmodi salvorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excussatione, aut quavis in hac parte contradictione

Ex

(1) *Conc. Constant. sess. 10. in cap. Quòd non obstantibus salvis conductibus.*

Extensio ad alias nationes.

Eadem sacrosancta Synodus in Spiritu Sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis de Latere Legatis, omnibus, et singulis aliis, qui nobiscum iniis, quae sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regni nationibus, provinciis, civitatibus, ac locis, in quibus publicè, et ipmune praedicatur, vel docetur, sive creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, sive salvum conductum sub eadem forma, et eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quae est tertia. 110

SUB PIO IV. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XIV. MAI. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, decreta ea, quae hodie in praesenti sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nonnullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam solemnitatem Corporis Christi, quae erit pridie Nonas Iunii, prorogan-

ganda esse censuit, ac prorogat; dictaque die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, et Pater Domini nostri Jesu-Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adiubante, sancta Synodus et nunc et semper meditari, atque peragere valeat, quae ad eius laudem, et gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quae est quarta

SUB PIO IV. PONT. MAXIM.

CELEBRATA

DIE IV. JUN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus eisdem tribus Apostolicae Sedis legatis, propter varias difficultates, ex diversis causis exortas, atque etiam, ut congruentius, maiorique cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quae ad reformationem spectant, simul tractentur, et sanciantur; ea que statuenda videbuntur, tam de reformatione, quam de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Julii definienda esse decrevit: (2) Hoc tamen adiecto, quod dictum

(2) *Idem supra sess. 9.*

ter-

terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, et voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, et prorogare liberè possit, et valeat.

SESSIO XXI.

Quae est quinta

SUB PIO IV. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XVI. IULII. M. D. XLII.

Doctrina de Communionem sub utraque specie, et parvulorum

Sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae Legatis, cum de tremendo, et sanctissimo Eucharistiae Sacramento varia diversis in locis errorum monstra nequissimi demonis artibus circumferantur, ob quae in nonnullis provinciis multi à Catholicae Ecclesiae fide, atque obedientia videantur discessisse, censuit ea, quae ad communionem sub utraque specie, et parvulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel praedicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

CAPUT I.

Laicos, et Clericos non conficientes, non adstringi iure divino ad Communionem sub utraque specie.

ITaque sancta ipsa Synodus, á Spiritu Sancto, qui spiritus est (1) sapientiae, et intellectus, spiritus consilii, et pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiae (2) iudicium, et consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo divino praecepto laicos, et Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiae Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salva fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei communi ad salutem sufficiat; nam (3) etsi Christus Dominus in ultima coena venerabile hoc Sacramentum in panis, et vini speciebus instituit, et Apostolis tradidit; non tamen illa institutio, et traditio eò tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectè colligitur, utriusque speciei communionem á Domino praeceptam esse, utcumque iusta varias Sanctorum Patrum, et Doctorum interpretationes intelligatur; namque qui dixit: (4) Nisi manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis; dixit quoque: (5) Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum: Et qui dixit: (6) Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam; dixit etiam: (7) Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: (8)

Qui

- (1) *Isaiae 11.* (2) *Conc. Constant. sess. 13. infr. can. 2.*
 (3) *Matth. 26. Marci. 14. Luc. 22. 1. Cor. 11.* (4) *Ivanti 6.* (5) *Ibid.* (6) *Ibid.* (7) *Ibid.* (8) *Ibid.*

Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo: dixit nihilominus:
 (1) Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum.

CAPUT II.

Ecclesiae potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiae.

Praeterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quae suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, et locorum varietate magis expedire iudicaret: id autem Apostolus non obscure visus est innuisse, cum ait: (2) Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei: atque ipsum quidem hac potestate usum esse, satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cum ordinatis nonnullis circa eius usum. (3) Cetera, inquit, cum venero, disponam. Quare agnoscens sancta Mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licèt ab initio Christianae Religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset, tamen progressu temporis latissimè jam mutata illa consuetudine, gravibus et iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi (4) approbavit, et pro lege habendam decrevit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiae auctoritate pro libito mutare non licet.

- (1) *Ibid.* (2) *1. Cor. 4. 2. Cor. 6.* (3) *1. Cor. 11.*
 (4) *Conc. Constant. sess. 13.*

CAPUT III.

Totum, et integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

Insuper declarat, quamvis Redemptor noster, ut antea dictum est, (1) in suprema illa coena hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, et Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, (2) atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem, eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.

CAPUT IV.

Parvulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.

Denique eadem sancta Synodus docet, (3) parvulos, usu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad Sacramentalem Eucharistiae Communionem: siquidem per (4) Baptismi lavacrum regenerati, et Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa aetate amittere non possunt: neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit: ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controversia credendum est.

De

(1) *Matth. 26. Marci 14. 1. Cor. 11. supr. cap. 1. (2) Cap. Qui manducant, cap. In vitat. cap. Singuli, de Cons. dist. 2. sup. sess. 13. cap. et can. 3. de Sacram. Eucharist.*

(3) *Infrá can. 4. (4) Tit. 3.*

De Communionem sub utraque specie, et parvulorum.

CANON I.

Si quis dixerit, (1) ex Dei praecepto, vel necessitate salutis omnes, et singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti sumere debere: anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam (2) Catholicam non iustis causis, et rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conficentes, sub panis tantummodo specie communicaret; aut in eo errasse: anathema sit.

CANON III.

Si quis negaverit, totum, (3) et integrum Christum omnium gratiarum fontem, ac auctorem sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi institutionem sub utraque specie sumatur: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, (4) parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistiae communionem: anathema sit.

Duos vetò articulos, (5) aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet: an rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret

lai-

(1) *Suprà cap. 1. Conc. Constant. sess. 13. (2) Suprà cap. 1. et Conc. Constant. ibid. (3) Suprà cap. 3. et sess. 13. cap. 3. et can. 3. Conc. Constant. ibid. (4) Suprà in princ. et cap. 4. (5) Suprà sess. 13. in fine. Vide etiam infr. sess. 22. in Decreto finali.*

laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub una tantum panis specie, ita sint retinendae, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: et, An, si honestis, et christianae charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit: et quatenam sint illae: Eadem sancta Synodus, (1) in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque definiendos reservat.

Decretum de Reformatione.

Eadem sacrosancta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus; in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, et sanctae Ecclesiae ornamentum, ea, quae sequuntur, de reformationis negotio in praesenti statuenda esse censuit.

CAPUT I.

Episcopi gratis cum Ordinibus conferant; tum dimissorias et testimoniales dent, pro quibus eorum ministri nihil prorsus, Notarii, quod in Decreto praefinitum est, accipiant.

Quoniam (3) ab Ecclesiastico ordine omnis avariciae suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericatis tonsurae, nec pro (4) litteris dimissoris, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de

(1) *Infr. sess. 22. ibid.* (2) *Vide quae circa Simoniacos statuit Pius V. in Const. Cum primum 1566.* (3) *Conc. 2. Lateran. cap. 1. et Later. 4. cap. 63. Chalcedo. cap. 2. Braccaren. 2. cap. 3. Aurelian. 2. cap. 3. et Tolet. 8. Can. 3. cap. Sicut Episcop. 1. q. 2. et cap. 1. de Simonia.* (4) *De quibus Milevit. Conc. cap. 14.*

causa etiam sponte oblatum, Episcopi, et alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quovis praetextu accipiant. Notarii vero in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoris, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè provenire possit, tunc enim gratis operam suam eos praestare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, et consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quae potius abusus, et corruptelae, simoniacae pravitati faventes, nuncupari possunt, penitus cassando, et interdicendo: et qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem, poenas (2) à iure inflictas ipso facto incurrant.

CAPUT II.

centur à sacris Ordinibus, qui non habent unde vivere possint.

CUM non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore (2) mendicare, aut sordidum aliquem quaestum exercere comperitumque sit, complures plerisque in locis ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti, qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta

Sy-
(1) *Locis supra citatis.* (2) *Cap. Diaconi sunt, 9. Nunc autem, 93. dist.*

Synodus, ne quis deinceps Clericus (1) saecularis, quàm vis aliàs sit idoneus moribus, scientia, et aetate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quòd sibi ad vicium honestè sufficiat, pacificè possidere. Id verò beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quòd ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constituto, quòd aliunde vivere commodè possit; et aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium verò, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint; nisi illi, quos Episcopus iudicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem verè ab eis obtineri, taliaque esse, quae eis ad vitam sustentandam satis sint; atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguì, vel remitti nullatenus possint, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti; vel aliundè habeant, (2) unde vivere possint; antiquorum canonum poenas super his innovando.

CA-

(1) Bulla Pii V. 1568. quae incipit, Romanus, extendit ad Clericos regul. non proffessos; quae tamen non ligat Religiosos Societatis IESU, licet vota tantùm simplicia emiserint, quia verè nihilominus sunt Religiosi professi, uti declaravit Gregorius XII. Bulla Ascendente 1584. et Gregorius XIV. Bulla Ecclesiae 1591. (2) Cap. non liceat, cap. Episcopus, cap. Cum secundum, et cap. Tuis, de Praeb. cap. Si Episcopus, eod. in 6. Conc. Later. sub Alex. III. Part. 1. cap. 9.

CAPUT III.

Ratio distributiones quotidianas augendi praesertim: consuetudo, qua non residentes nihil vel minus tertia parte fructuum percipiunt, laudatur: absentium contumacia puniatur.

CUM (1) beneficia ad divinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur divinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium praestetur; statuit sancta Synodus in Ecclesiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in (2) quibus nullae sunt distributiones quotidianae, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, et quorumcumque proventuum, et obventionum, tam dignitatum, quàm canonicatum, personatum, portionum, et officiorum, separari debere, et in distributiones quotidianas converti, quae inter dignitates obtinentes, et ceteros divinis interestes, proportionabiliter iuxta divisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, dividantur: salvis tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes; nihil vel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, et appellationibus quibuscumque. Crescenteque non servientium contumacia, licet contra eos procedere, iuxta iuris (3) ac sacrorum canonum dispositionem.

CA-

(1) Cap. fin. de Reser. in 6. (2) Infrà. sess. 21. de Reform. cap. 3. (3) Infr. sess. 23. de Reform. cap. 1. cap. Cum ad hoc, et seq. de Cler. non resid.

CAPUT IV.

Sacramenta per convenientem Sacerdotum numerum exhibeantur, Ratio novas Parochias erigendi traditur.

Episcope, etiam tanquam Apostolicae Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, et cultui divino peragando, (1) cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet; sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quod sufficienter ad Sacramenta exhibenda, et cultum divinum celebrandum. In iis verò, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, et divina officia audienda accedere non possunt, novas Parochias, etiam invitatis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III. quae incipit, (2) *Ad audientiam*, constituere possint. Illis autem Sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis praeficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiam Matricem quomodocumque pertinentibus; et, si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quae sufficienter ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam: quacumque reservatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis Ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, et erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

(1) *Exp. fin. de Eccl. aedif.* (2) *Vide infra XXII.*

CAPUT V.

Possint Episcopi facere uniones perpetuas in casibus à iure permissis.

UT etiam Ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conserventur; possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicae Sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen praepiudicio obtemperantium, facere (1) uniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium, et baptismalium, et aliorum beneficiorum, curatorum, vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, et in caeteris casibus à iure permissis, etiam si dictae Ecclesiae, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercumque affecta. (2) Quae uniones etiam non possint revocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

CAPUT VI.

Imperitis Rectoribus vicarii cum parte fructuum pro tempore deputentur: in scandalo perseverantes privari beneficiis possint.

Quia (3) illiterati, et imperiti Parochiafium Ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officijs, et alii propter eorum vitae turpitudinem potius destruunt, quam aedificant: Episcopi, etiam tanquam

N

Apos-

(1) *Cap. Sicut unire, de Excels. Praelat. Conc. Later. sub Laone X. sess. 9. de Ref. Curiae, et infr. sess. 24. de Ref. c. 13. supr. sess. 14. c. 9. de Ref.* (2) *Cap. Unio in fine 10. q. 3. c. Et temporis cum seq. 16. q. 1. (3) c. Illiteratos, 36. dist. 6. Nisi cum pridem, de Renun. c. 1. 38. dist. c. Cum ex eo, de Elcet. in 6. Conc. Tolet. 8. can. 8.*

Apostolicae Sedis delegati, eisdem illitteratis, et impeditis, si aliàs honestae vitae sint, Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eiusdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint; quacumque appellatione, et exemptione remota. (1) Eos verò, qui turpiter, et scandalosè vivunt, postquam praemoniti fuerint, coerceant, ac castigent; et, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseverent, eos beneficiis, iuxta sacrorum (2) canonum constitutiones, exemptione, et appellatione quacumque remota, privandi facultatem habeant.

CAPUT VII.

Episcopi transferant unà cum oneribus Ecclesias, quae non queunt instaurari; aliàs verò reparari procurent.

CUM illud quoque valdè curandum sit, ne ea, quae sacris ministeriis dicata sunt, temporum iniuria obsolescant, et ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex Ecclesiis, quae vetustate, vel aliàs collapsae sint, et ob eorum inopiam nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorumdem, seu viciniorum; arbitrio suos atque in eisdem Ecclesiis erigant Altaria, vel Capellas sub eisdem invocacionibus; vel in iam erecta Altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, et oneribus, prioribus Ecclesiis impositis. (3) Parochiales

ve-

(1) *Cap. Quia frater 7. q. 1. cap. Ut Clericorum, et seqq. de Vita, et honest. Cler. (2) Cap. Felicis, de Poenis in 6. et Clem. Multorum, de Poen. (3) Cap. 1. et cap. pen. de Eccl. edif. vel repar. infr. cap. 8. et supr. sess. 7. cap. 8. de Reform.*

verò Ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici; et instaurari procurent ex fructibus, et proventus quibuscumque, ad easdem Ecclesias quomodocumque pertinentibus; qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, et alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis provenientes percipiunt, aut in illorum defectum, parochianos omnibus remediis opportunis ad praedicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, et contradictione remota. Quòd si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur; cum facultate tam dictas Parochiales, quàm alias Ecclesias dirutas, in profanos usus non sordidos, erecta tamen ibi cruce, convertendi.

CAPUT VIII.

Monasteria commendata, in quibus non viget regularis observantia, et beneficia quaecumque quorundam ab Ordinario visitentur.

Quaecumque in Dioecesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oppotet, provideri aequum est: propterea commendata monasteria, etiam Abbatiae, Prioratus, et Praepositurae nuncupatae, in quibus non viget regularis observantia, nec non Beneficia tam curata quam non curata, saecularia, et Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegatis, annis singulis (1) visitentur, curentque iisdem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quae renovatione indigent, aut restauratione, reficiantur;

N 2

et

(1) *Supr. sess. 7. de Ref. cap. 8. et infr. sess. 24. cap. 9. et sess. ult. de Regul. cap. 20. Conc. Tarrason. cap. 7. et Conc. Braccaren. 2. cap. 1.*

et cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia rectè exercentur; appellationibus quibuscumque, privilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore praescriptis, conservatoriis, iudicum deputationibus, et eorum inhibitionibus non obstantibus; et, (1) si in eis vigeret observancia Regularis, provideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam vivendi rationem observent, et observari faciant, et sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd si admoniti, intra sex menses eos non visitaverint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicae, eos visitare possint, et corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta; quibuscumque appellationibus, privilegiis, et exemptionibus penitus remotis, et non obstantibus.

CAPUT IX.

Quaestorum eleemosynarum nomen, et usus tollitur. Indulgentias, et spirituales gratias Ordinarii publicent. Duo de capitulo eleemosynas gratis accipiant.

CUM multa à diversis antea Conciliis, tam (2) Lateranensi, ac Lugdunensi, quam (3) Vienensi adversus prava eleemosynarum Quaestorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, et querela ex-

(1) *Infrà sess. ult. d. l. (2) Conc. Later. c. 62. sub Inn. III. cap. Cum ex eo, de Poenit. et rem. (3) Clem. Abusionibus, eod. tit. et infr. sess. ult. in Decreto de Indulg. et Impr. sess. 5. cap. 2. de Reform.*

erescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, ut posthac, in quibuscumque christianae religionis locis, eorum nomen, atque usus penitus aboleatur, nec ad officium huiusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus privilegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, piis locis, et quibusvis, cuiuscumque gradus, status et dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet privari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit, quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur, ut tandem coelestes hos Ecclesiae thesauros (1) non ad quaestum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

Indictio futurae Sessionis.

Sacrosancta oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, statuit, et decrevit, proximam futuram Sessionem habendam, et celebrandam esse feria quinta post octavam festi Nativitatis Beatae Mariae Virginis, quae erit XVII. mensis Septembris proximè futuri: (2) Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum, ac unicuique Sessioni in posterum praefigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, et voluntate, sicuti rebus Concilii putaverit expedire, etiam in generali Congregatione restringere, et prorogare liberè possit, et valeat.

N 3

SES-

(1) *Vide Const. Pli V. Etsi Dominici 1567. (2) Idem, caprà sess. 9.*

SESSIO XXII.

Quae est sexta.

SUB P I O I V . P O N T . M A X .

C E L E B R A T A

D I E X V . S E P T E M B R I S M . D . L X I I .

Doctrina de Sacrificio Missae.

Sacrosanta, oecumenica, et generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ut vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta (1) de magno Eucharistiae misterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineantur, et in sua puritate, propulsatis erroribus, atque haeresibus, conservetur, de ea, quatenus verum, et singulare sacrificium est, Spiritus Sancti illustratione edocta, haec, quae sequuntur, docet, declarat, et fidelibus populis praedicanda decernit.

CAPUT I.

De institutione sacrosancti Missae sacrificii

Quoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter (1) Levitici Sacerdotii imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech sur-

(1) *Supr. sess. 13. in princ.* (2) *Hebr. 7. d.*

gere Dominum nostrum Jesum-Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, et ad perfectum adducere. Is igitur Deus, et Dominus noster, etsi (1) semel seipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut aeternam illic redemptionem operaretur; quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat, in coena novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectae sponsae suae Ecclesiae visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret (2) sacrificium, quo cruentum illud, semel in cruce peragendum representaretur, eiusque (3) memoria in finem usque saeculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quae a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; (4) Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in aeternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis, et vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; et eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, praecepit per haec verba: (5) Hoc facite in meam commemorationem, uti semper Catholica Ecclesia intellexit, et docuit; nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam (6) exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, novum instituit Pascha, seipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, (7) eripuitque de potestate tenebrarum, et in regnum

N 4

(1) *Hebr. 7. 9. et 10. cap. semel immolatus, cum seq. de Cons. dist. 2.* (2) *Conc. Tolet. 12. cap. 5.* (3) *1. Cor. 11.* (4) *Psalm. 109. cap. In calicem, et cap. Accipite, de Cons. dist. 2.* (5) *Matth. 26. Lucae. 22.* (6) *Exodi 13.* (7) *Cor. 1.*

num suum transtulit. Et haec quidem (1) illa mundana oblatio est, quae nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest; quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam praedixit, et quam non obscure innuit Apostolus Paulus (2) Corinthiis scribens, cum dicit: non posse eos, qui participatione mensae daemoniorum polluti sunt, mensae Domini participes fieri: per mensam Altare utrobique intelligens. Haec denique illa est, quae (3) per varias sacrificiorum, naturae, et legis tempore, similitudines figurabatur: ut potè quae bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio, et perfectio, complectitur.

CAPUT II.

Sacrificium visibile, esse propitiatorium pro vivis, et defunctis.

ET quoniam in divino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, et incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum (4) cruentè obtulit; docet santa Synodus, Sacrificium illud verè propitiatorium esse, per ipsumque fieri, ut, si cum verò corde, et recta fide, cum metu et reverentia, contriti, ac poenitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno: (5) Huius quippe oblatione placarus Dominus, gratiam, & donum poenitentiae concedens, crimina & peccata, etiam ingentia, dimittit: una enim, eademque est hostia, idem nunc

(1) Malach. 1. (2) 1. Cor. 10. d. cap. Non satis 34, q. 1. (3) Gen. 4. et 22. Levit. 1. 2. et 3. et alibi. (4) Hebr. 9. (5) August. 10 de Civit. Dei. cap. 20.

offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. Cuius quidem oblationis, cruentae, inquam, fructus per hanc uberrimè percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quovis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, poenis, satisfactionibus, et aliis necessitatibus, sed et pro defunctis in (1) Christo nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

CAPUT III.

De Missis in honorem Sanctorum.

ET quamvis (2) in honorem, et memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit; non tamen illis sacrificium, offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit; unde nec Sacerdos dicere solet: offero tibi sacrificium, Petre, vel Paule, sed Deo, de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam facimus in terris.

CAPUT IV.

De Canone Missae.

ET cum sancta sanctè administrari conveniat, (3) et sique hoc omnium sanctissimum sacrificium, Ecclesia Catholica, ut dignè, reverenterque offerretur,

(1) Infr. can. 3. et sess. 25. in princip. 2. Aug. de Civ. Dei, lib. 8. cap. 27. infr. can. 5. et sess. 25. de Invoc. Sanctorum. (3) Cap. Nihil, de Cons. dist. 2.

CONCIL. TRID.

tur, ac perciperetur; sacrum Canonem (1) multis antè sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo concineatur, quod non maximè sanctitatem, ac pietatem quamdam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat, is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

CAPUT V.

De solemnibus Missæ sacrificii caeremoniis.

Cumque (2) natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum divinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quaedam summissa voce, alia verò clariore, in Missa pronuntiarentur, instituit: (3) Caeremonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina, et traditione; quo et maiestas tanti sacrificii commendaretur, et mentes fidelium per haec visibilia religionis, et pietatis signa ad rerum altissimarum, quae in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

CA-

(1) *Ambr. de Sacram. l. 4. c. 6. August. ad Iannuar. super illis verbis Pauli, Caetera cum venero disponam. et serm. de Corp. Christi, et Ep. ad Paulin, ex Apostolica verò iradit, emanasse, testantur c. Iacobus, cum gloss. de Cons. dist. 1. Vigil. PP. Ep. ad Euther, et Innoc. 3. in c. Cum Marthae de Celebr. Miss. (2) *Aug. lib. 51. de Lib. arbit. c. 10. Humana autem anima, (3) Infrà can. 7.**

CAPUT VI.

De Missa in qua solus sacerdos communicat.

Optaret (1) quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificii fructus uberius proveniret: nec tamen, si id non semper fiat, (2) propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas, et illicitas damnat, sed probat, atque ad eò commendat; siquidem illae quoque Missae verè communes censi debent: partim, quod in eis populus spiritualiter communicet; partim verò, quod à publico Ecclesiae ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Christi pertinent, celebrentur.

CAPUT VII.

De aqua in calice offerendo, vino miscenda.

Monet deinde sancta Synodus, praeceptum esse (3) ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscerent; tum quòd Christum Do-

mi-
(1) *Sicut in primitiva Ecclesia factum testatur, c. Omnes fideles, de Cons. dist. 1. et c. Peracta, eod. dist. 2. (2) Alioqui nec Fabian. de Cons. dist. 2. cap. Et si non nec Con. Eliberit. de Cons. dist. 2. cap. Omnis homo; nec 1. Tolet. c. 13. probasset certis tantum temporibus communicantes. (3) *Syn. 6. c. 32. Conc. Carth. 3. cap. 24. Braccaren. 3. c. 1. ex Cyprian. l. 2. epist. 3. Triburien, 6. 19. et Florentin. de Sacram. Euch. c. In Sacram. c. Non oport. c. Cum omnes, et c. In Calicem, ide Cons. dist. 2. cap. Cum Marthae, S. Quaesivisti, de Celebr. Miss.**

minum ita fecisse credatur ; tum etiam quia (1) é late-
cius aqua simul cum sanguine exierit , quod Sacra-
mentum hac mixtione recolitur : et cum (2) aquae in
Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur ; ipsius popu-
li fidelis cum capite Christo unio representatur.

CAPUT VIII.

*De Missa vulgari lingua passim non celebranda , et mys-
teriis eius populo explicandis.*

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis erudi-
tionem , (3) non tamen expedire visum est Patri-
bus , ut vulgari passim lingua celebraretur. Quamob-
rem , retento ubique cuiusque Ecclesiae antiquo , et á
sancta Romana Ecclesia , omnium Ecclesiarum matre ,
et magistra , probato ritu , ne oves Christi esuriam , (4)
neve parvuli panem petant , et non sit , qui frangat eis ;
mandat sancta Synodus (5) Pastoribus , et singulis cu-
ram animarum gerentibus , ut frequenter inter Missa-
rum celebrationem vel per se , vel per alios , ex iis , quae
in Missa leguntur , aliquid exponant ; atque inter caetera
sanctissimi huius sacrificii mysterium aliquod decla-
rent , diebus praesertim Dominicis , et festis.

CAPUT IX.

Prolegomenon Canonum sequentium.

Quia verò adversus veterem hanc in sacrosancto
Evangelio , Apostolorum traditioibus ,
sanctorumque Patrum doctrina fundatam fi-
dem , hoc tempore multi disseminati sunt errores , mul-
ta-

(1) Ioann. 19. (2) Apoc. 17. (3) Latini Graecè , et 2.
cissim Graeci Latine celebrare prohibentur , ex Const. Pii Vi-
P. Ovidentia 1566. (4) Thren. 4. (5) Supr. sess. 5. cap. 2.
de Reform. et Inf. sess. 24. cap. 7. de Reform.

taque á multis docentur , atque disputantur , sacrosan-
ra Synodus , post multos gravesque his de rebus maúr e
habitos tractatus , unanimi Patrum omnium consensu ,
quae huic purissimae fidei , sacraeque doctrinae adversan-
tur , damiare , et á sancta Ecclesia eliminare , per sub-
iectos hos Canones , constituit.

DE SACRIFICIO MISSAE.

CANON I.

Si quis dixerit , in Missa non offerri Deo verum , et
proprium sacrificium ; aut quod offertur non sit aliud ,
quam nobis Christum ad manducandum dari : anathe-
ma sit.

CANON II.

Si quis dixerit , illis verbis : (1) Hoc facite in meam
commemorationem , (2) Christum non instituisse Apos-
tolos Sacerdotes ; aut non ordinasse , ut ipsi , aliique Sa-
cerdotes offerrent corpus , & sanguinem suum : anathe-
ma sit.

CANON III.

Si quis dixerit , Missae sacrificium tantum esse laudis ,
& gratiarum actionis , aut nudam commemorationem
sacrificii in Cruce peracti , (3) non autem propitiato-
rium ; vel soli prodesse sumentis ; neque pro vivis , et de-
functis , pro peccatis , poenis , satisfactionibus , et aliis
necessitatibus offerri debere : anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit , blasphemiam irrogari Sanctissimo
Christi sacrificio in Cruce peracto , per Missae sacrifici-
um , aut illi per hoc derogari : anathema sit

CA-

(1) 1. Cor. 11. (2) Lucae 21. supr. cap. 1. de hoc sacrif.
(3) Suprà cap. 2. ibid.

CONCIL. TRID.
CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas delectare (1) in honorem Sanctorum, et pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit: anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem Missae (2) errores continere, ideoque abrogandum esse: anathema sit,

CANON VII.

Si quis dixerit, (3) caeremonias, vestes, et externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabilia impietatis esse magis, quam officia pietatis anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, (4) in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas: anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiae Romanae ritum, quo summissa voce pars Canonis, et verba consecrationis profertur, damnandum esse, (5) aut lingua tantum vulgari Missam celebrari debere: (6) aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem: anathema sit.

Decretum de observandis, et evitandis in celebratione Missae.

Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missae sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quivis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris Litteris eum voca-

(1) *Supr. cap. 3. ibid.* (2) *Supr. c. 4. ibid.* (3) *Cap. Sane, de Celeb. Mis. supr. c. 5. ibid.* (4) *Supr. c. 6. de hoc Sacrif.* (5) *Supr. cap. 8. ibid.* (6) *Cap. In Sacramentor. de Cons. dist. 2.*

ari, (1) qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac divinum à Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in Altari per Sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam, et diligentiam in eo ponendam esse, (2) ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, et puritate, atque exteriori devotionis, ac pietatis specie peragatur. Cùm igitur multa iam sive temporum: vitios, sive hominum incuria, et improbitate irrepsisse videantur, quae à tanti sacrificii dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor, et cultus ad Dei gloriam, et fidelis populi aedificationem restituatur, decernit sancta Synodus ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulo curent, ac teneantur, quae vel avaritia, (3) idolorum servitus, vel irreverentia, quae ab impietate vix seiuncta esse potest, vel superstitio, verae pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cuiusvis generis mercedum conditiones, pacta, et quidquid pro Missis novis celebrandis datur; nec non importunas, atque illiberales elemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliaque huiusmodi, quae à Simoniaca labe, vel certe à turpi quaestu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singuli in suis dioecibus interdican, ne cui vago, et ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem praeterea, qui publicè, et notoriè criminus sit, aut sancto Altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neve pa-

(1) *Ierem. 48.* (2) *Suprà sess. 13, cap. 7. de Sacram. Euch.* (3) *Ephes. 5.*

pariantur (1) privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, et ad divinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, et visitanda, sanctum hoc sacrificium à saecularibus, (2) aut regularibus quibuscumque peragi: ac nisi prius, qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab Ecclesiis verò (3) musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur, item (4) saeculares omnes actiones, vana atque adeò profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut (5) domus Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremò ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, et poenis propositis caveant, ne Sacerdotes aliis quam debitis horis celebrent; neve ritus alios, aut alias caeremonias, et preces in Missarum celebratione adhibeant, praeter eas, quae ab Ecclesia probatae, ac frequenti, et laudabili usu receptae fuerint. Quarumdam verò Missarum, et candelarum certum numerum, qui magis à superstitione cultu, quam à vera religione, inventus est, omnino ab Ecclesia removeant; doceantque populum, quis sit, et à quo potissimum proveniat sanctissimi huius sacrificii tam pretiosus ac coelestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter (6) ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, et maioribus festis, accedant.

Haec

(1) Conc. Laodicea. can. 58. Conc. Carth. 2. can. 9. c. Si-
cut, cum seq. c. Hic ergo, c. Nullus Presbyter, et c. Cleyfaks,
de Cou. dist. 1. Anacletus ep. 1. (2) Cap. Auctoritate, de
Privat. in 6. (3) Conc. Antisiod. c. 9. et Cablon. sub Vita-
tiano, cap. 19. (4) Poenas pecuniarias adiecit Pius V. in
Bulla, Cum primum 1566. (5) Isa. 59. Matth. 22.
(6) Cap. 2. de Paroch. Conc. Agath. cap. 21. et 63.

Disciuntur omnia, quae summamente mandata sunt, Cir-
cibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut non so-
lum ea ipsa, sed quaecumque alia huic pertinere visa
fuerint, ipsi pro dignitate à sacrosancta Synodo potes-
tate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicae, prohibe-
ant, mandant, corrigant, statuunt, atque ad ex-
ecutionem hanc servanda consensu Ecclesiarum, aliisque poenis,
quae illorum arbitrio consistuerunt, fidelem populum
compellant: non obstantibus privilegii, exemptionibus,
appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

Decretum de reformatione.

Eadem sacrosancta, oecumenica, et generalis Tri-
dentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime con-
gregata, praesentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis
Legatis ut reformationis negotium prosequatur, haec,
in praesenti Sessione, statuenda censuit.

CAPUT. I.

Canonis de vita, et honestate Clericorum immutabitur.

Nihil est, quod alios magis ad pietatem, et Dei cul-
tum assidue inseruit, quam (1) eorum vita, et
(2) exemplum, qui se divini ministerio dedicaverunt
cum enim à rebus saeculi in altiore sublati locum
conspiciantur, in eos, tanquam (3) in speculum, reli-
qui oculos coniciunt, ex hisque sumunt, quod imiten-
tur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem
Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes compo-
ne-

(1) Infr. sess. ult. de Reform. cap. 1. (2) Cap. His igli-
tur, dist. 23. (3) Matth. 5. Tit. 2. cap. Qualiter, 17. de
Accus. cap. Cleros, 21. dist.

nere, (1) ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nihil, nisi grave, moderatum, ac religione plenum, praeseferant; levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo maiore in Ecclesia Dei, et utilitate, et ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sint observanda, statuit sancta Synodus, ut quae aliàs à summis Pontificibus, et à sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, nec non saecularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem poenis, vel maioribus arbitrio Ordinarii imponendis, observentur; nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abiisse compererint, ea quamprimum in usum revocari, et ab omnibus accuratè custodiri, studeant; non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglecte emendationis ipsi condignas, Deo vindice, poenas persolvant.

CA-

(1) Sess. 14. in Proemio, et sess. 24. de Reform. c. 12. tot. tit. de Vit. et bon. Cleric. extra in 6. et Clem. cap. Non oportet in 2. de Cons. dist. 5. cap. Canonum 14. q. 4. cap. Credo 21. q. 3. Con. Carthag. 3. cap. 15. Conc. Chalced. can. 3. Con. Arelat. 2. cap. 14. I. Con. Malisc. cap. 5. et 2. Nicae cap. 16. et 4. Carib. cap. 44. et seqq.

CAPUT II.

Quinam ad Cathedralis Ecclesias assumendi.

Quicumque posthac ad Ecclesias Cathedralis erit assumendus, is non solum natalibus, aetate, moribus, et vita, ac aliis, quae à sacris (1) Canonibus requiruntur, plenè sit praeditus, verùm etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus, quarum rerum instructio, si eius noticia nulla aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apostolicae Legatis, seu Nuntiis provinciarum, aut eius Ordinario, eoque deficiente, à vicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia verò praeter haec eiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere: ideoque antea in (2) Universitate Studiorum Magister, sive Doctor, aut Licentiatum in sacra Theologia, vel iure Canonico, meritò sit promotus, aut publico alicuius Academiae testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quòd si Regularis fuerit, à Superioribus suae religionis similem fidem habeat. Praediti autem omnes, unde instructio, seu restitucio erit sumenda, haec fideliter, et gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias graviter oneratas esse scient; ac Deum, et superiores suos habebunt ultores.

O 2

CA

(1) Cap. Cùm in cunctis et c. Cùm nobis, de Elect. Graevè nimis, de Praeb. et infi. sess. 24. c. 1. de Reform. Conc. Sardicen. cap. 13. Conc. Rom. sub Nicol. I. vers. Ut nullus laicus, Conc. Braccaren. I. cap. 20. cap. de Syracusanae, 28. dist. et 61. dist. per totam, supr. sess. 7. c. 1. de Reform. (2) Vide Const. Pii. Quamvis 1568.

DAPUT III.

Creandae distributiones quotidianae ex tertia parte quorumcumque fructuum: portio absentium quibus cedat: ceteri casus excepti.

EPiscopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus et proventibus quibuscumque omnium dignitatum, personatum, et officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, (1) tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, dividere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi servitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis praescribendam, quolibet die statuto non impleverint, illius diei distributionem amittant; nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabricae Ecclesiae, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarii applicetur. (2) Crescente vero contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex praedictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra civitatem in dioecesi (3) cura animarum imminet, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia residerit, ac ministraverit, tamquam praesens sic, divinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Haec in iis tantum Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictae dignitates non servientes alicui amittant, quod ad tertiam partem dictorum fruc-

(1) *Supr. sess. 21 de Reform. cap. 3.* (2) *Toto tit. de Cer. non resid. et cap. Cum ex eo, de Elect. in 6.* (3) *Vide not. 65. Pri V, Cupientes 1568.*

fructuum, et proventuum accedat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus exemptionibus, et constitutionibus, etiam iuramento, et quavis auctoritate firmatis.

CAPUT IV.

In quacumque Cathedrali, vel Collegiata, Maioribus necesse initiati, vocem in Capitulo non habeant: qui praestare teneantur ad eas promoti, quibus deinceps promovendi.

Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata, saeculari, vel regulari Ecclesia divinis mancipatus officii, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis liberè fuerit concessum. II verò, dignitates, personatus, officia, praebendas, portiones, ac quaelibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent, quocumque ii privilegio, exemptione, praerogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, (1) infra annum Ordines suscipere requisitos, alioquin poenas incurrant iuxta constitutionem Concilii Viennensis, (2) quae incipit: *Ut in qui*; quam praesenti decreto innovat: cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos (3) exercere ac caetera omnia officia, quae debent in cultu divino praestare, sub eisdem, et aliis etiam gravioribus poenis, arbitrio eorum imponendis. Nec aliis in posterum fiat

O 3

(1) *Iusta cap. praetereh, cum gloss. de Arbit. et Qual. et cap. Si is, de Instit. in 6.* (2) *Vide infr. XXIII.* (3) *Infr. sess. 24. c. 11. de Reform.*

Aisio nisi iis, qui iam aetatem, et caeteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit provisio.

CAPUT V.

Dispensationes extra Curiam Episcopo committantur, et ab eo examinentur.

Dispensationes, quacumque auctoritate concedendae, si extra Romanam Curiam committendae erunt, committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint; eae verò, quae gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi priùs ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantùm, et extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces surreptionis, vel obreptionis vitio non subiacerent.

CAPUT VI.

Circumspecte commutandae ultimae voluntates.

In commutationibus ultimarum voluntatum, (1) quae non nisi ex iusta, et necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicae, summarie, et extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes predictae executioni demandentur.

CAPUT VII.

Innovatur cap. Romana, de Appellationibus in Sexto.

Legati, et Nuntii Apostolici, Patriarchae, Primates, et Metropolitani, in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appe-

(1) *Infr. sess. ult. de Reform. cap. 4.*

appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, servare teneantur formam, et tenorem sacrarum constitutionum, et praesertim (1) Innocentii IV. quae incipit: *Romana*: quacumque consuetudine etiam immemorabili, aut stilo, vel privilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, et processus, et inde secuta quaecumque, sint ipso iure nulla.

CAPUT VIII.

Episcopi pias omnium dispositiones exequantur: quaecumque pia loca visitent, dummodo non sub immediata Regum protectione sint.

Episcopi, (2) etiam tamquam Sedis Apostolicae delegati, in casibus à iure concessis omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores, habeant ius visitandi Hospitalia, Collegia quaecumque, ac (3) confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocumque alio nomine vocant; non tamen, quae sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis, sive Charitatis, et pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi praedictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita, ac omnia, quae ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo (4) iuxta sacrorum Canonum statuta cognoscant, et exequantur:

○ 4

(1) *In Conc. Lugdun. Vide infrà. XXIV.* (2) *Clem. Quia contingit, de Relig. dom.* (3) *Vide Const. Clement. VIII. Quaecumque 1604.* (4) *Cap. Nos quidem, cap. Si haereticos, cap. Tua, et cap. Formosus, de Testam.*

tur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.

CAPUT IX.

Administratores quorumcumque piorum locorum reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

Administratores, tam Ecclesiastici, quam laici, fabricae cuiusvis Ecclesiae, etiam Cathedralis, (1) Hospitalis, Confraternitatis, elemosynae Montes Pietatis, et (2) quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus, et privilegiis quibuscumque in contrarium sublatis: nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis Ecclesiae, seu fabricae expressè cautum esset. Quòd si ex consuetudine, aut privilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, tum cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: et aliter factae liberationes dictis administratoribus minimè suffragentur.

CAPUT X.

Notarii Episcoporum examini, et iudicio subiaceant.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna, et multarum occasio litium oriatur: possit Episcopus quoscumque notarios, etiamsi Apostolica, imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicae, examinatione adhibita, eorum sufficientia scrutari: illisque non idoneis repertis, aut quandoquumque in officio delinquentibus, officii eius in ne-

(1) *Suprà sess. 7. c. ult. de Refor.* (2) *Clem. Quia contingit, §. Ut autem praemissa, de Reliq. dom. Infr. sess. 24. c. 8. de Reform.*

negotiis, litibus, et causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere, neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii supendat.

CAPUT XI.

Bonorum cuiuscumque Ecclesiae, aut pii loci occupatores puniantur.

SI (1) quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam imperiali, aut regali, praeferat, in tantum malorum (2) omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicuius Ecclesiae, seu cuiusvis saecularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictionis, bona, census, ac iura, etiam feudalia, et emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obventiones; quae in ministrorum, et pauperum necessitates converti debent, per se, vel alios vi, vel timore incusso, sed etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quaesito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare praesumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiuntur; is (3) anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, et redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositae personae, pervenerint, Ecclesiae, eiusque administratori, sive beneficiato integre restituerit; ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit.

Quod

(1) *Conc. 5. Aurelian. c. 13. et seqq. Conc. Triburiens. 1. cap. 7. Conc. Aurel. 3. c. 17. Conc. Turonen. 2. c. 25. Conc. Magunt. sub Leone IV. c. 6. et 11. Conc. Aquisgran. sub Stephan. V. c. 88. Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. et 10. cap. Praedia, cum seq. 12. q. 2. (2) 1. Tim. 6. (3) *Vide Bullam Coenae, claus. 17.**

Quod si eiusdem Ecclesiae patronus fuerit, etiam iure patronatus ultra predictas poenas eo ipso privatus existat. Clericus verò, qui nefandae fraudis, et usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem poeni subiaceat; necnon quibuscumque beneficiis privatus sit, et ad quaecumque alia beneficia inhabilis efficiatur, et à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, et absolutionem, sui Ordinaris arbitrio suspendatur.

Decretum super petitione concessionis Calicis.

Insuper, (1) cum eadem sacrosancta Synodus superiori Sessione duos articulos, aliàs propositos, et tum nondum discussos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, a quibus etiam non celebrantes Sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendae, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permitendus: et, an, si honestis, et christianae charitati consentaneis rationibus concedendus alicui, vel nationi, vel regno Calicis usus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, et quanam illae sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos atque definiendos reservaveritis unum eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decrevit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout praesenti decreto refert, qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Christianae, et salutare parentibus usum Calicis fore iudicaverit.

In-

(1) *Supr. sess. 21. can. 4. et sess. 13. in Decret. prorog.*

Indictio futurae Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futurae Sessionis ad feriam quintam post octavam festivitatis omnium Sanctorum, quae erit dies XII. mensis Novembri. indicit; et in ea decernetur de Sacramento Ordinis, et Sacramento Matrimonii, &c.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem XV. Julii

M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.

Quae est septima

SUB PIO VI. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XV. IULII M. D. LXIII.

Vera, et catholica doctrina de Sacramento Ordinis ad condemnandos errores nostri temporis, à sancta Synodo Tridentina decreta, et publicata Sessione septima.

C P U T I.

De institutione Sacerdotii Novae Legis.

Sacrificium, et Sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, (1) ut utrumque in omni lege extiterit. Cùm igitur in Novo Testamento sanctum Evangelium sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; (2) fateri etiam oportet, in

(1) *Cyprian. lib. 1. Adver. Judaeos.* (2) *Hebr. 7.*

in ea novum esse visibile, et externum Sacerdotium, quod vetus translatum est: hoc autem ab eodem Domino Salvatore nostro institutum esse, atque Apostolicorumque successoribus in Sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, (1) et ministrandi corpus, et sanguinem eius, nec non et peccata dimittendi, et retinendi, sacrae Litterae ostendunt, et Catholicae Ecclesiae traditio semper docuit.

CAPUT II.

De septem Ordinibus.

CUM aatem divina res sit tan sancti Sacerdotii ministerium; consentaneum fuit, quò dignius, et maiori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiae ordinatissima dispositione (2) plures, et diversi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut, qui iam Clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent: nam non solum de Sacerdotibus, (3) sed et de Diaconis sacrae Litterae apertam mentionem faciunt; et quae maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis verbis docent; et ab ipso Ecclesiae initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistae, Lectoris, et Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu, nam Subdiaconatus ad maiores ordines (4) à Patri-

(1) *Matth. 16. Marc. 14. Lucae. 22. Joan. 20.* (2) *Infrà can. 2. et cap. 17. de Reform.* (3) *1. Tim. 3. et Act. 1.* (4) *Ignatius Epist. ad Antioch. Tertull. de Praescript. 9. 1. cap. 41. Cyprian. epist. 55.*

bus, et (1) sacris Conciliis refertur, in quibus, et de aliis inferioribus frequentissime legimus.

CAPUT III.

Ordinem verè esse Sacramentum.

CUM Scripturae testimonio, Apostolica traditione, et Patrum unanimi consensu perspicuum, sit, per sacram ordinationem, quae verbis, et signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè, et propriè unum ex septem sanctae Ecclesiae Sacramentis; inquit enim Apostolus: (2) *Admonéo te, ut resuscites gratiam Dei, quae est in te, per impositionem manuum mearum,* (3) non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis,

CAPUT IV.

De Ecclesiastica hierarchia, et Ordinatione.

QUONIAM verò in Sacramento (4) Ordinis, sicut et in Baptismo, et Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, quiasserunt, Novi Testamenti Sacerdotes temporariam tantummodò potestatem habere; et semel ritè ordinatorum, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscuè Novi Testamenti Sacerdotes esse, aut omnes pari-

(1) *Conc. Rom. 3. sub Sylvest. Eliberit. cap. 33. Carthag. 4. cap. 5. et seqq. c. Nullus, ult. 60. dist. cap. Si quis eorum, cap. Erubescant. et cap. Nemo, dist. 32. cap. A multis, de AEt. et Qual. et cap. Miramur, de Ser. non ord.* (2) *2. Tim. 1. b. 1. Tim. 4. d. (3) 2. Tim. 1. h. (4) Supr. sess. de Sacram. in genere, can. 9. et infr. can. 4.*

inter se potestate spirituali praeditos affirmer, nihil aliud facere videtur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quae (1) est ut castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac si contra beati Pauli (2) doctrinam, omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Evangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, praeter caeteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem praecipuè pertinere; et positos, (3) sicut idem Apostolus ait, à Spiritu Sancto, regere Ecclesiam Dei; (4) eosque Presbyteris superiores esse; ac (5) Sacramentum Confirmationis conferre; Ministros Ecclesiae ordinare; atque alia pluraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, caeterorum Ordinum, (6) nec populi, nec cuiusvis saecularis potestatis, et magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem iri requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodò à populo, aut saeculari potestate, ac magistratu vocati, instituti, ad haec ministeria exercenda ascendunt, et qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiae Ministros, (7) sed fures, et latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Haec sunt, quae generatim sacrae Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis et propriis Canonibus in hunc qui

sc-

(1) Cant. 6. (2) 1. Cor. 12. Ephes. 4. c. Cum ex iniuncto, de Haeret. (3) Actov. 20. (4) Coclest. 1. Epist. ad Episc Gall. c. 1. (5) Supr. sess. 7. de Confir. can. 3. Cen. Hispanen. 2. c. 57. et alibi. (6) Laodicen. Con. cap. 13. (7) Joan. 10. c. Ordinationes 1. q. 1. et c. Relatum, de Iur. Pat.

sequitur, modum damnare constituit; ut omnes, adiuvante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris catholicam veritatem faciliùs agnoscere, et tenere possint.

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

Si quis dixerit, (1) non esse in Novo Testamento Sacerdotium visibile, et externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, et offerendi verum corpus, et sanguinem Domini, (2) et peccata remittendi, et retinendi; sed officium tantum, et nudum ministerium praedicandi Evangelium; vel eos, quinon praedicant, prorsus non esse Sacerdotes: anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, praeter Sacerdotium (3) non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, et maiores, et minores, per quos, velut per gradus quosdam, in Sacerdotium (4) tendatur: anathema sit.

CANON III.

(5) Si quis dixerit, Ordinem, sive sacram ordinationem, non esse verè, et propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum; vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quemdam eligendi Ministros verbi Dei, et Sacramentorum: anathema sit.

CA-

(1) Supr. c. 1. de hoc Sacram. (2) Matth. 16. c. Manet, eum seq. 24. q. 1. (3) Cap. In singulis, cum seq. dist. 77. S. p. c. 2. de hoc Sacram. (4) Infrà de Reform. c. 13. (5) Supr. c. 1. de hoc Sacram.

CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum Sanctum, ac proinde frustra Episcopus dicere: Accipe Spiritum Sanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui Sacerdos semel fuit (1) laicum rursus fieri posse: anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Unctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantum non requiri, sed contemnendam, et perniciosam esse, similiter et alias Ordinis caeremonias: anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divina ordinatione institutam, quae constat ex Episcopis, Presbyteris, et Ministris: anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteros superiores, vel non habere potestatem confirmandi, et ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis saecularis consensu, aut vocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica et canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliundè veniunt, legitimos esse verbi, et Sacramentorum Ministros: anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos viros Episcopos, sed figmentum humanum: anathema sit.

De

(1) Conc. Tolet. 8. cap. 7.

Decretum de Reformatione.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, haec, quae sequuntur, in praesenti decernenda esse statuit, et decernit.

CAPUT I.

Rectorum Ecclesiarum in residendo negligentiae variè coercetur; animarum curae providetur.

CUM (1) praecepto divino mundatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini praedicatione, Sacramentum administratione, ac (2) bonorum omnium operum exemplo, pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, et in caetera munia pastoralia incumbere, quae omnia nequaquam ab iis praestari, et impleri possunt, qui gregi suo non invigilant neque assistunt, sed (3) mercenariorum more deserunt; sacrosancta Synodus eos admonet, et hortatur, ut divinatorum praeceptorum memores, factique (4) forma gregis, in iudicio, et veritate pascant, et regant. Ne verò ea, quae de residentia sanctè, et utiliter iam (5) antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt in sensus à sacrosanctae Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhaerendo declarat sacrosancta Synodus, (6) omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, et titulo

P

prae

(1) Ioan. 21. Act. 20. (2) Cap. Ephes. 43. dist. c. Sicut, 7. q. c. Qui Episcopatum, 8. q. 1. c. Procipue, 11. q. 3. c. Gloria Episcopi, 12. q. 2. (3) Ioan. 10. (4) 1. Petr. 5. n. (5) Supr. sess. 6. de Reform. c. 1. (6) Vide Bullam Pii IV. ann. 1564. In Suprema.

praefectos, etiam si sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel dioecesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis; et modis infra scriptis. (1) Nam cum christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiae, vel Reip. utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, et exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimae absentiae causas á Beatissimo Romano Pontifice, aut á Metropolitano, vel eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitanus absentiam probare debet, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, et Reip. officium; Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causae sunt notoriae, et interdum repentinae, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit; ad eundem tamen cum Concilio provinciali spectabit iudicare de licentiis á se, vel á Suffraganeo datis, et videre, ne quis eo iure abutatur; et ut poenis canonicis errantes puniatur. (2) Interea meminerint discessuri, ita ovibus suis providendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt; sacrosancta Synodus vult illud absentiae spatium singulis annis, sive continuum, sive interruptum extra praedictas causas, nullo

pac-

(1) *Cap. De caetero, cap. Inter quatuor, cap. Tuae, et c. Relatum, de Cleric. non resid. cap. Ad supplicationem, de Renunt. cap. Quorundam, 74. dist. cap. Praesentium, 7. q. 1. et cap. Postulatis, de Voto. (2) Cap. Cum ex eo, de Elect. in 6. cap. Beneficium, de Reg. eod. et cap. 2. in fin. supr. **Nov. 6. de Reform. Sardicens. Conc. cap. 14.***

pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere, et haberi rationem, ut id aequa ex causa fiat, et absque ullo gregis detrimento; quod aut ita sit, abscedentium conscientiae relinquit, quam sperat religiosam et amoram fore, (1) cum Deo corda pateant, (2) cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur, (3) ne per illius temporis spatium, Dominici Adventus, quadragesimae, Nativitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, et Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, et in Domino gaudere Pastoris praesentia oves debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua dioecesi eos alio vocent.

Si quis autem, quod utinam numquam eveniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta Synodus, praeter alias poenas adversus non residentes, sub (4) Paulo III. imposita, et innovatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis absentiae fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per superiorem Ecclesiasticum illos fabricae Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare, prohibita quacumque conventionione, vel compositione, quae pro fructibus male perceptis appellatur, ex qua etiam praedicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque privilegiis cuicumque Collegio, aut fabricae concessis

Eadem omnino, etiam, quoad culpam, amissionem

P 2

fruc-

(1) *Psalm. 7. (2) Ierem. 48. (3) Cap. Si quis in Clero 7. q. 1. ex Conc. Agath. (4) Supr. Sess. 6. de Reform. c. 1. 6. 2. c. Conquerente, et feré per totum de Cler. non residen.*

fructum, et poenas de curatis inferioribus, (1) et aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, et decernit: (2) ita tamen, ut, quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, et probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratis concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Quod si, per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum esse vult Ordinariis per censuras Ecclesiasticas, et sequestrationem, et subtractionem fructuum aliaque iuris remedia, etiam usque ad privationem, compellere; nec executionem hanc quolibet privilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quae potius corruptela censenda est, sive appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore (3) Eugenianae constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub (4) Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Provincialibus, et Episcopalibus publicari sancta Synodus praecipit; cupit enim, quae adeo ex Pastorum munere, animarumque, salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, ut in posterum, Deo iuvante, nulla temporum iniuria, aut hominum oblivione, aut desuetudine aboleantur.

CA-

(1) *Supr. sess. 6. de Reform. c. 2.* (2) *Cap. Beneficium. de Regul. in 6.* (3) *Cap. Divina, de Privileg. in Extrav. com.* (4) *Supr. sess. 6. de Reform. cap. 1.*

CAPUT II.

Ecclesiis praefacti consecrationis munus intra tres menses suscipiant: consecratio quo loco peragenda.

Ecclesiis (1) Cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo praefecti, etiam si sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur; si intra eundem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso iure sint privati. Consecratio vero, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in provincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

CAPUT III.

Episcopi extra aegritudinem per se Ordines conferant.

Episcopi per semetipsos Ordines conferant, quod si aegritudine fuerint impediti, (2) subditos suos non aliter, quam iam probatos, et examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

CAPUT IV.

Qui prima Tonsura initiandi.

Prima Tonsura (3) non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, et fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, et scribere nesciant; et de quibus probabilis coniectura non sit,

P 3

COB

(1) *Conc. Chal. act. 26. c. 25. Conc. Vormatten, c. 76.*
 6. *Quoniam, 75. dist. c. Quoniam, 100. dist. et supr. sess. 7. c. 9. de Reform.* (2) *Infr. c. 8. et 10. Conc. Carth. 3. c. 21.*
 (3) *Cap. fin. de Tem. ordin. in 6.*

eo non saecularis iudicii fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum praestent, hoc vitae genus elegisse.

CAPUT V.

Ordinandi quibus instructi esse debeant.

AD minores ordines promovendi, bonum à Parocho, et à Magistro Scholae, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoveri, publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum (1) natalibus, aetate, moribus, et vita à fide dignis diligenter inquirat; (2) et litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimùm transmittat.

CAPUT VI.

Aetas quatuordecim annorum ad beneficium Ecclesiasticum requiritur: quis privilegio fori gaudere debeat.

NULLUS prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, (3) ante decimum quartum annum beneficium possit optinere. (4) Is etiam fori privilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat; aut Clericalem habitum, et Tonsuram deferens, alicui Ecclesiae ex mandato Episcopi inserviat; vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Universitate, de licentia Episcopi, quasi in
via

(1) *Cap. Quando, dist. 24.* (2) *Conc. 3. Carth. cap. 22. et 4. Carth. c. 22. infr. cap. 7.* (3) *Cap. Indecorum, de Aet. et Qual.* (4) *Cap. Ioannes, de Cler. coning.*

via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis verò coniugatis servetur Constitutio Bonifacii VIII. quae incipit: (1) *Clerici, qui cum unicis*: modò hi Clerici, alicuius Ecclesiae servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiae serviant, vel ministrent, et Clericali habitu, et tonsura utantur: nemini, quo ad hoc, privilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

CAPUT VII.

Examinandi sunt ordinandi à viris peritis iuris divini et humani.

SANCTA Synodus, (2) antiquorum Canonum vestigiis inherendo, decernit, ut quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur. Episcopus autem Sacerdotibus, et aliis prudentibus viris, peritis divinae legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, aetatem, institutionem, mores, doctrinam, et fidem (3) diligenter investiget, et examinet.

CAPUT VIII.

Quomodo, et à quo unusquisque promoveri debeat.

ORDINATIONES (4) sacrorum Ordinum, statutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis, praesentibusque ad Ecclesiae Canonicis, publicè celebrentur; si autem in alio dioecesis loco praesente
P4 Cle-

(1) *Vide infr. XXVII.* (2) *Cap. Quando, 24. dist.* (3) *Sup. cap. 5.* (4) *Gelasius 1. in Epist. 1. c. 13. c. ult. 75. dist. c. 1. cum seqq. de Temp. ordi.*

Clero loci, dignior, quantum fieri poterit; Ecclesia semper adestur. Unusquisque autem á (1) proprio Episcopo ordinetur. Quód si (2) quis ab alio promoveri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusvis generalis, aut specialis rescripti, vel privilegii praetextu, etiam statutis temporibus permittatur; nisi eius probitas ac mores (3) Ordinarii sui testimonio commendentur: si secus fiat, ordinans á collatione Ordinum per annum, et ordinatus á susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

CAPUT. IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim beneficium reipsa.

E piscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus; (4) et beneficium, quacumque fraude cessante statim reipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

CAPUT X.

Episcopis inferiores Praelati Tonsuram, vel minores Ordines ne conferant, nisi Regularibus sibi subditis: nec ipsi, aut Capitula quaecumque dimissorias concedant: gravius in Decretum peccantibus poena statuta.

A bbatibus, ac aliis quibuscumque, quantumvis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius dioecesis consistentibus, etiam si nullius dioecesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Re-

(1) Conc. Carth. 3. c. 21. (2) Sup. sess. 14. de Ref. c. 2. et 3. (3) Sup. c. 3. Conc. Aurel. 5. c. 5. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totam c. 1. cum seq. de Temp. ord. in 6. (4) Cap. Non liceat, de Praeb.

gularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre; nec ipsi Abbates, et alii exempti, aut Collegia, vel Capitula quaecumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis saecularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant: sed horum omnium ordinatio, servatis omnibus, (1) quae in huius sanctae Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum dioecesis fines existant, pertineat; non obstantibus quibusvis privilegiis, praescriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Poenam quoque impositam iis, qui contra huius sanctae Synodi (2) sub Paulo III. decretum, á Capitulo, Episcopali Sede vacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras non á Capitulo, sed ab aliis quibusvis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obrinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, et beneficio per annum sint ipso iure suspensi

CAPUT XI.

Interstitia in susceptione minorum Ordinum, et certa alia praecepta observanda.

M inores Ordines iis, qui saltem (3) Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit huius disciplinae pondus, possint edoceri; (4) ac in unoquoque munere, iuxta praescriptum Episcopi, se exercent; idque in ea, cui adscripti erunt, Ecclesia, nisi forte ex causa studiorum

(1) Supr. c. 5. cum seq. et inf. c. 17. cum seq. (2) Supr. sess. 7. de Ref. c. 10. (3) Cap. In singulis, 77. dist. et infr. c. 13. (4) Infr. c. 17. c. 25. dist. Conc. 1. Braccar. c. 37. c. 1. Nir. c. 2. Sardic. in cap. 15.

absint; atque ita de gradu in gradum ascendant, ut in eis cum aetate vitae meritum, et doctrina maior accrescat; quod et bonorum morum exemplum, et assiduum in Ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, et Superiores Ornines reverentia, et crebrior, quam antea, Corporis Christi communio maximè comprobant. Cumque hinc ad altiores gradus, et sacratissima mysteria sit ingressus; nemo iis initiatur, (1) quem non scientiae spes maioribus ordinibus dignum ostendat. Hi verò non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoveantur; nisi necessitas, aut Ecclesiae utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

CAPUT XII.

Aetas ad maiores Ordines requisita: digni dumtaxat assumendi.

NULLUS in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante (2) vigesimum tertium, (3) ad Presbyteratus, (4) ante vigesimum quintum aetatis suae annum promoveatur. Sciant tamen Episcopi, non singulos, in ea aetate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos dumtaxa, et quorum probata vita senectus sit. Regulares quoque nec in minori aetate, nec sine diligenti (5) Episcopi examine ordinentur: privilegiis quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis?

CA-

(2) *Conc. Tolet 8. c. Qui Ecclesiasticis, et seq. dist. 59.*
 (2) *2. Tolet. c. 1. et 3. Carth. c. 4. et Agab. c. 16 annum 25. requirebant.* (3) *Annum 30. requirit c. Si quis, et c. Presbyter 78. dist. et Conc. 4. Tolet. c. 18. et 19.* (4) *Cap. Generalem, de AEt. et Qual. in Clem. (5) Ordinarium laici debere esse decrevit VIII. 1596.*

CAPUT XIII.

Subdiaconi, et Diaconi ordinatio quales, et eorum munus: nulli Ordines sacri duo conferantur eodem die.

SUBdiaconi, et Diaconi ordinentur, (1) habentes bonum testimonium, et (2) in minoribus Ordinibus iam probati ac litteris, et iis, quae ad ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperant, Deo auctore, (3) se continere posse, Ecclesiis, quibus ascribentur, inserviant; sciantque maximè decere, si saltem diebus Dominicis, et solemnibus, cum Altari ministraverint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, (4) si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines (5) non eodem die, etiam Regularibus conferantur: privilegiis, ac indulgentiis quibusvis concessis, non obstantibus quibuscumque.

CAPUT XIV.

Quinam ad Presbyteratum assumendi: assumptorum munus.

QUI piè, et fideliter in ministeriis antè actis se gesserint, et ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, (6) bonum habeant testimonium; et hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minùs annum in-

(1) *2. Tim. 3. (2) Conc. 4. Tolet c. 19. c. Quicumque, dist. 77. (3) Cap. A multis, de AEt. et Qual. (4) Supr. c. 11. (5) Cap. Litteras, et c. Dilectus, de Tem. ord. (6) 1. Tom. 3. Com. Tolet 4. cap. 19.*

tegrum, nisi ob Ecclesiae utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministraverint, sed etiam ad populum docendum ea, quae scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine praecedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac cassis moribus conspicui, ut praeclarum bonorum operum exemplum, et vitae monita ab eis possint spectari. Curet Episcopus, ut ii saltem diebus Dominicis, et festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. (1) Cum promotis per saltum, si non ministraverint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

CAPUT XV.

Nullus confessiones audiat, nisi ab Ordinario approbatus.

Quamvis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum (2) etiam Regularem, posse confessionem saecularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, et approbationem, quae gratis detur, obtineat privilegii, et consuetudine quacumque, etiam immemorabili non obstantibus.

(1) *Cap. Sollicitudo 23. dist. et 6. Si officia, dist. 59.*
 (2) *Clem. Dudum, §. Ac deinde, de Sepult. Confirmatur Bulla Pii V. Romani Pontificis. 6. Aug. 1571. c. Si Episcopus, de Poenit. in 6.*

CAPUT XVI.

Arcentur ab Ordinibus Ecclesiis inutiles, et vagi.

CUM nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis (1) Concilii Chalcedonensis inhaerendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiae, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. (2) Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit; ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus praeterea Clericus peregrinus (3) sine commendatitiis sui Ordinis litteris ab ullo Episcopo ad divina celebranda, et Sacramenta administranda admittatur.

CAPUT XVII.

Qua ratione exercitia minorum Ordinum repetenda.

UT sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptae, et pluribus in locis aliquandiu intermissae, in usum iuxta sacros (4) Canones revocentur; nec ab haereticis, tamquam otiosae, traducantur; illius pristini moris restituendi de-

(1) *Cap. Neminem, 70. dist. (2) Conc. Nicaenum 1. c. 15. et 16. c. Sanctorum, 70. dist. c. Tuat, de Cleric. pereg. Conc. Antioch. sub Jul. 1. c. 7. Chalced. c. 126. Aquisgran. sub Steph. 5. passim. Epauenen. c. 6. et Aurel. 5. c. 5. (3) Conc. Laodicen. c. 41. et 3. Carl. c. 28. (4) *Cap. 1. 25. dist. 6. Acolytus, c. Exorcista, c. Lector, et Ostiarius, et c. Psalmista 23. dist. supr. c. 11. Innocent. Epist. 4. c. 5.**

disiderio flagrans sancta Synodus, decernit, ut in posterum huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exercentur; omnesque, et singulos Praelatos Ecclesiarum in Domino hortatur, et illis praecipit, ut, quantum fieri commodè poterit in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, et Parochialibus suae dioecesis, si populus frequens, et Ecclesiae proventus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, et ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricae Ecclesiae, si proventus suppetant, aut utriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent; quibus, si negligentes fuerint, Ordinarii iudicio, aut ex parte mulari, aut in totum privari possint. Quòd si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici caelibes praestò non erunt; suffici possint etiam coniugati, vitae probatae (1) dummodò non bigami, ad ea munia obeunda idonei, et qui tonsuram, et habitum Clericalem in Ecclesia gement.

CAPUT XVIII.

Forma erigendi Seminarium Clericorum, praesertim tenuiorum, in cuius erectione plurima observanda: de educatione promovendorum in Cathedralibus, et maioribus Ecclesiis.

CUM adolescentium aetas, (2) nisi rectè instituat, prona sit ad mundi voluptates sequendas; et nisi à teneris annis ad pietatem, et religionem informetur, an-

(1) Cap. 3. cum seqq. de Bigam. non ord. (2) 4. Tolet. in cap. Omnis aetas, 12. q. 1. Gen. 8. Conc. Aquisgran. c. 135. Lateran. sub Leone 10. sess. 9. de Reform. Curiae.

antequam vitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfectè, ac sine maximo ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseveret; sancta Synodus statuit (1) ut singulae Cathedrales, Metropolitanae, atque his maiores Ecclesiae, pro modo facultatum, et dioecesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis, et dioecesis, vel eius provinciae, si ibi non reperiantur; numerum in Collegio ad hoc propè ipsas Ecclesias, vel aliò in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, et Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc verò Collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, et ex legitimo matrimonio nati sunt, ac legere, et scribere competenter noverint; et quorum indoles, et voluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuò inservituros. Pauperum autem filios praecipuè elegi vult; nec tamem ditiorum excludit, modò suo sumptu alentur, et studium praesferant Deo, et Ecclesiae inserviendi: Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, divisos, iusta eorum numerum, aetatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet; partim in Collegio erudiendos retinebit; aliosque in locum eductorum sufficet; ita ut hoc Collegium Dei ministeriorum perpetuum seminarium sit. Ut verò in eadem disciplina Ecclesiastica commodius instituantur; tonsura statim atque habitu Clericali semper utentur; grammatices, cantus, computi Ecclesiastici, (2) aliarumque bonarum artium disciplinam discent; sacram

Script.

(1) Conse. Alexandri III. part. 1. c. 18. et in 2. Later. c. 11. in c. Quia nonnullis, de Magistris, supr. sess. 5. c. 1. de Reform. (2) Cap. Quae ipsis, dist. 38.

Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quae ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, et rituum ac caeremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missae sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; et iuxta confessoris iudicium sumant Corpus Domini nostri Iesu-Christi; Cathedrali, et aliis loci Ecclesiis diebus festis inserviant. Quae omnia atque alia, ad hanc rem opportuna, et necessaria, Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, et graviorum, quos ipsi eligerint, prout Spiritus sanctus suggererit, constituent, eaque ut semper observentur, saepius visitando operam dabunt. Dyscolos, et incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo; omniaque impedimenta auferentes, quaecumque ad conservandum, et augendum tam pium, et sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegii fabricam instituendam, et ad mercedem Praeceptoribus, et ministris solvendam, et ad alendam iuventutem, et ad alios sumptus certi redditus erunt necessarii; ultra ea quae ad instituendos, vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesiis, et locis destinata, quae eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur; iidem Episcopi cum Consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur, itemque duorum de Clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius verò ad Clerum pertineat; ex fructibus integris mensae Episcopalis, et Capituli, et quarumcumque dignitatum, personatum, officiorum, praebendarum, portionum, Abbatiarum, et Prio-

ra-

raturum, (1) cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, et Hospitalium, quae dantur in titulum, vel administrationem, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quae incipit: (2) *Quia contingit*: et beneficiorum quoruncumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius dioecesis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, et Hospitalibus, et aliis quibusvis locis piis, etiam exemptis, annexa, et ex fabricis Ecclesiarum, et aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis Ecclesiasticis redditibus, seu proventibus, etiam aliorum Collegiorum; in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium (3) ad commune Ecclesiae bonum promovendum actu non habentur; haec enim exempta esse voluit, praeterquam ratione reddituum, qui superflui essent ultra convenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum vel confraternitatum, quae nonnullis locis scholae appellantur, et omnium Monasteriorum, non tamen medicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos ex quibus subsidia Ecclesiastica solvi solent, et milites cuiuscumque militiae ordinis pertinentibus, fratribus Sancti Ioannis Ierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, vel portionem detrahent; et eam portionem sic detractam, nec non beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis et dignitatis fuerint, vel etiam praestimonia, vel praestimoniales portiones nuncupatas etiam ante vacationem, sine cultus divini, et illa obtinen-

Q

(1) *Qui excipiantur, vide in Bullis Pii V. Apostolicae 1567. Roman. 1567. Roman. 1568. Dum indefessae 1571. et Clementis 8. Romanum 1603.* (2) *Vide infr. XVII sup. sess. 7. c. 15. de Reform.* (3) *Cap. fin. de Mag. 1. Cum ex eo, de Elect. in 6. et c. de Quibusdam, dist. 37.*

nentium praeiudicio, huic Collegio applicabunt, et incorporabunt: quod locum habeat, etiam si beneficia sint reservata, vel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones, et applicationes suspendi, vel ullo modo impediri possint; sed omnino quacumque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sorciantur, et quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem solvendam, beneficiorum, dignitatum, personatum, et omnium, et singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus solverent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus illis erit solvendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur, etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachii saecularis: quibusvis, quoad omnia, et singula supradicta, privilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quavis appellatione, et allegatione, quae executionem impediatur, non obstantibus. Succedente vero casu, quo per uniones effectum suum sortentes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; portio ex singulis beneficiis, ut supra detracta, et incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod si Cathedralium, et aliorum maiorum Ecclesiarum Praelati in hac Seminarii erectione, eiusque conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere detrectaverint; Episcopum Archiepiscopum, Archiepiscoporum et Superiores Synodus provincialis acriter corripere, eosque ad omnia supradicta cogere debeant, et ut quamprimum hoc sanctum, et pium opus, ubicumque fieri poterit, promoveatur, studiosè curabit.

bit. Rationes autem reddituum huius Seminarii Episcopo annis singulis accipiat, praesentibus duobus à Capitulo, et toridem à Clero civitatis deputatis.

(1) Deinde, ut cum minori impensâ huiusmodi scholis instituendis provideatur, statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primate, et alii locorum Ordinarii scholasterias obtinentes, et alios, quibus est lectionis, vel doctrinae munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per seipsos; si idonei fuerint; alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, et ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, et compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota; quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem praedicti, quae videbuntur Episcopo expedire. De cætero verò officia, vel dignitates illae, quae scholasteriae dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis, in sacra pagina, aut in iure Canonico, et aliis personis idoneis, et qui per seipsos id munus explere possint, conferantur: et aliter facta provisio nulla sit, et invalida, non obstantibus quibusvis privilegiis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si verò in aliqua provincia Ecclesiae tanta paupertate laborent, ut Collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus provincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia provinciae Ecclesia commodiori unum, aut plura Collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum in quibus singulis Collegium commodè institui non

Q 2

po

(1) *Suprà sess. 5. cap. 1. de Reformat.*

potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum Ecclesiarum educantur.

In Ecclesiis autem, amplas dioeceses habentibus, possit Episcopus unum, vel plura in dioecesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria, quae tamen ab illo uno, quod in civitate erectum, et constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo, si vel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione, et incorporatione, aut quolibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarii institutio, vel conservatio impediretur, aut perturbaretur; Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis pro regionis suprascripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia et singula, quae ad felicem huius Seminarii profectum necessaria, et opportuna videbuntur, discernere, ac providere valeat.

Indictio futurae Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit; in qua agetur de Sacramento Matrimonii, et de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quae expediri possint; item de provisionibus Episcopatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diversis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI. Nov. M. D. LXIII,

SES-

SESSIO XXIV.

Quae est octava

SUB PIO IV. PONT. MAX.

CELEBRATA

DIE XI. NOVEMB. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

Matrimonii perpetuum indissolubilemque nexum primus humani generis parens divini Spiritus instinctu pronuntiavit, cum dixit: (1) Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea: quamobrem (2) relinquet homo patrem suum, et matrem, et adhaerabit uxori suae, et erunt duo in carne una.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, et coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa verba, tamquam à Deo prolata, referens, dixit: (3) Itaque iam non sunt duo, sed una caro: statimque eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronuntiatam, his verbis confirmavit: (4) Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam verò quae naturalem illum amorem perficeret, et indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfectior, sua nobis passio-

Q 3

- (1) Gen. 2. Ephes. 5. (2) Cap. Fraternalitas, 35. q. 10. c. Debitum, de Big. c. 1. in princ. de Coniug. Supr. Matth. 19. (3) Matth. 19. Marci 10. c. Maritus, de Cogn. 4. p. (4) Cap. Sunt qui, 27. q. 2. c. de Infidelibus, de Cons. et Affin.

sione promeruit, quod (1) Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri diligite uxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea; mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo, et in Ecclesia.

Cum igitur Matrimonium in lege Evangelica veteribus connubiis per Christum gratia praestet; merito inter novae Legis Sacramenta annumerandum, sancti Patris nostri, (2) Concilia, et (3) universalis Ecclesiae traditio semper docuerunt: adversus quam impii homines huius saeculi insanientes, non solum perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo, praetextu Evangelii, libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiae Catholicae sensu, et ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, et verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura; quorum temeritati sancta, et universalis Synodus cupiens occurrere, insigniores praedictorum schismaticorum haereses, et errores, ne plures ad se trahat pecciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos haereticos, eorumque errores decernens anathematismos.

De Sacramento Matrimonii.

CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, et propriè unum ex septem legis Evangelicae Sacramentis, (4) à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inventum; neque gratiam conferre: anathema sit.

CA.

(1) *Ephs. in fin. c. Nemo, in fin. 32. q. 4. c. Debitum, de Fig.* (2) *Conc. Florent. sub Eugenio IV.* (3) *Cap. Ad abolendam, de Haerer.* (4) *Matth. 19. Marc. 10. Ephes. 5. c. Ad abolendam, de Haeres.*

CANON II.

Si quis dixerit, (1) licere Christianis plures simul habere uxores, et hoc nulla lege divina esse prohibitum: anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, (2) eos tantum consanguinitatis, et affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, et dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant et dirimant: anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, (3) Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse: anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, (4) propter haeresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolvi posse matrimonii vinculum: anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, (5) matrimonium ratum, non consumatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi: anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare cum docuit, et docet,

Q 4

(1) *Matth. 19. cap. Si quis, 32. q. 7. toto tit. de Spons. duorum, cap. Gaudemus, de Divor.* (2) *Levit 18. cap. Pittacium, 30. q. 3. 35. q. 2. et 3. per totam, cap. Non debet, de Consang. & Affin.* (3) *Matth 16. 1. Cor. 4. sup. sess. 21. cap. 2.* (4) *Cap. Lege, dist. 10. cap. de Illa, eum seq. de Divor. cap. de Infidelibus, de Consang. et Affin.* (5) *Cap. Commissum, de Spon.*

cet, (1) iuxta Evangelicam, et Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum, matrimonii vinculum non posse dissolvi, et utrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge vivente, aliud matrimonium contrahere; moecharique eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, et eam, quae, dimisso adultero, alii nupserit: anathema sit.

CANON VIII. *

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri posse decernit: anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, (2) Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel vôtis et oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium, posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam voverint, habere donum: anathema sit: cum Deus id rectè petentibus non denegat, nec (3) patiatur nos suprà id, quod possumus, tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, (4) statum coniugalem anteponendum esse statui virginitalis, vel caelibatus, et non esse me-

(1) *Matth. 19. Lucae 10. 1. Cor. 7. c. Placuit, cum multis seq. 32. q. 7. c. Gaudemus, de Divor. (2) Dist. 27. c. Presbyteris, et seqq. 17. q. 1. per totam, Extr. Qui Cler. vel voven, per totum. Con. Cart. 4. c. 104. et Maliscon. 1. c. 12. (3) 1. Cor. 10. (4) *Matth. 19. 1. Cor. 7. in fin. c. Nuptiae 32. q. 1. c. Qui sinit, 33. q. 5. c. Commis. de Sponsal.**

meliùs (1) ac beatius manere in virginitate, aut caelibatu, quàm iungi matrimonio: anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitalis nuptiarum (2) certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam: aut benedictiones, et alias caeremonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnaverit: anathema sit.

CAPUT XII.

Si quis dixerit: (3) causas matrimoniales non spectare ad Iudices Ecclesiasticos: anathema sit.

Decretum de Reformatione Matrimonii.

CAPUT I.

Matrimonii solemniter contrahendi forma in Concil. Lateran. praescripta innovatur: quoad proclamationes dispensare possit Episcopus. Qui aliter quam praesentibus Parocho, et duobus, vel tribus testibus contrahit, nihil agit.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, (4) rata, et vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit: et proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique falso affirmant, matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta irrita esse, et parentes ea rata, vel irrita facere posse:

(1) *Cap. Nuptiarum, 27. q. 1. (2) Infr. c. 10. de Reform. matr. (3) Cap. Multorum, 35. q. 6. e. 1. in fin. de Consang. et Affin. cap. Accedentibus, de Exce's. Praelat. (4) *Can. 2. de Cland. despons.**

nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper (1) detestata est, atque prohibuit: verum, cum sancta Synodus animadvertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, et gravia peccata prepedat, quae ex eisdem clandestinis coniugiis ortum habent, praesertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent; dum, priore uxore, cum qua clàm contraxerant, relicta, cum alia palàm contrahunt, et cum ea in perpetuo adulterio vivunt; cui malo cum ab Ecclesia, (2) quae de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; (3) idcirco sacri Lateranensis Concilii, sub Innocentio III. celebrati, vestigiis inhaerendo, praecipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festivis in Ecclesia inter Missarum solemnias publicè denuntiatur, inter quos matrimonium sit contrahendum; quibus denuntiationibus factis si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonii in facie Ecclesiae procedatur; ubi Parochus, viro, et muliere interrogatis, et eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat: Ego vos in matrimonium coniungo, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti: vel aliis utatur verbis, iuxta receptum uniuscuiusque provinciae ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspitio, ma-

(1) *Cap. Non omnis, c. Honorantur, et c. fn. 32. q. 2. c. Aliter, et c. Nostrales, 30. q. 5. c. Videtur, qui matr. acc. poss. Conc. Tolet. 3. c. 16. Conc. Biscuntin. anno 1559. art. 6. de Spons. et Matr. Conc. Camerac. anno 1556. tit. 9. de Matr.* (2) *Cap. Consulvisti, 2. q. 4. c. Ut nostrum, ut Eccl. benef. sine dim. conferuntur.* (3) *Conc. Lateran. 4. cap. 51. c. Cum inhibitiis, de Claud. desp.*

trimonium malitiosè impediri posse, si tot praecesserint denuntiationes, tunc vel una tantum denuntiatio fiat, vel saltem Parocho, et duobus vel tribus testibus praesentibus matrimonium celebretur: deinde ante illius consumationem denuntiationes in Ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur, nisi Ordinarius ipse expedire iudicaverit, ut praedictae denuntiationes remittantur: quod illius prudentiae, et iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam praesente Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsis Parochi seu Ordinarii licentia, et duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; et (1) huiusmodi contractus irritos, et nullos esse decernit, prout eos praesenti decreto irritos facit, et annullat. Insuper Parochum, vel alium Sacerdotem, qui cum minore testium numero, et testes, qui sine Parocho, vel Sacerdote, huiusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes graviter arbitrio Ordinarii puniri praecipit. Praeterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem Sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitque (2) benedictionem à proprio Parocho fieri; neque à quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario, licentiam ad praedictam benedictionem faciendam, alii Sacerdoti concedi posse: quaecumque consuetudine, etiam immemorabili, quae potius corruptela dicenda est, vel privilegio, non obstante. Quòd si quis Parochus, vel alius Sacerdos, sive regularis, sive saecularis sit, etiam si id sibi ex privilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat,

(1) *Cap. Videtur, 35. q. 6. (2) Cap. 1. cum multis seq. 30. q. 5. et cap. Nulli, 35. q. 2.*

alterius Parochiae sponsos sine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere, si ausus fuerit ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo beneficio suscipienda erat, absolvatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, et testium nomina, diemque, et locum contracti matrimonii describat; quem diligenter apud se custodiat. Postremò sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonii consumationem sua peccata diligenter confiteantur, et ad sanctissimum Eucharistiae Sacramentum piè accedant. Si quae provinciae aliis, ultra praedictas, laudabilibus consuetudinibus, et caeremoniis hac in re utuntur, eas omninò retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò haec tam salubria praecepta quemquam lateant, Ordinarii omnibus praecipit, ut cum primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum dioecesium Parochialibus Ecclesiis, idque in primo anno quam saepissimè fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, à die primae publicationis, in eadem Parochia factae, numerandos.

CAPUT II.

Inter quos cognatio spiritualis contrahatur.

Docet (1) experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia; in quibus vel non sine mag-

(1) Decretatur hic Bulla Pii V. Cum illius viderentur 1566.

magno peccato peeveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo providere, et à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, iuxta sacrorum (1) Canonum instituta, vel ad summum unus, et una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsorum, et illum patrem, et matrem, nec non inter baptizantem, et baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum (2) spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; et eum vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat; et in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excusari valeant. Quòd si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant; (3) constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniantur. (4) Ea quoque cognatio, quae ex Confirmatione contrahitur; confirmantem, et confirmatum, illiusque patrem, et matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimenti omninò sublatis.

CA-

(1) Cap. Non plu. 3, de Cons. dist. 4. c. Veniens, et ferè per tot. de Cognat. spiri. c. Quamvis, eod. in 6. (2) Cap. Super quibus, c. Pittacium, et c. fin. 30. q. 3. c. 1. c. Super eo, et ferè per totum, de Cogn. spiri. c. 1. eod. tit. in 6. (3) Cap. Quamvis, de Cogn. spir. in 6. (4) Cap. 2. 30. q. 1. c. 1. de Cogn. spir. in 6.

CAPUT III.

Publicae honestatis impedimentum certis limitibus coarctatur.

Justitiae (1) publicae honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacunque ratione valida non erunt; santa Synodus prorsus tollit; ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant; quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio observari.

CAPUT IV.

Affinitas ex fornicatione ad secundum gradum restringitur.

Praeterea sancta Synodus, eisdem, et aliis gravissimis de causis adducta, (2) impedimentum, quod (3) propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, et matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo, et secundo gradu coniunguntur, restringit; in ulterioribus vero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

CAPUT V.

Ne quis intra gradus prohibitos contrahat, quare ratione in illis dispensandum.

Si quis intra (4) gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere praesumpserit, separetur, et spe dispensationis consequendae careat; idque in eo multo ma-

(1) Declaratur hic Bulla Pii V. Ad Romanum spectat 1568. c. 1. de Spons. in 6. (2) Cap. Quaedam, cum multis seq. 32. q. 7, et toto tit. de eo, qui cogn. cons. uxor. suae. (3) Declaratur Bulla Pii V. Ad Romanum Pontificem 1566. (4) Cap. fin. S. pen. de Claud. disp. Clem. unica de Cons. et Aff.

magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consumare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subiiciatur poenis: (1) non enim dignus est, qui Ecclesiae benignitatem facile experiatur, cuius salubria praeccepta temere contempsit. Si vero solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo, et gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro; idque ex causa, et gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur nisi inter magnos Principes, et ob publicam causam.

CAPUT VI.

In raptores animadvertitur.

Decernit santa Synodus, inter raptorem, et raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. (2) Quod si rapta à raptore separata, et in loco tuto, et libero constituta illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat; et nihilominus raptor ipse, (3) ac omnes illi consilium, auxilium, et favorem praebentes, sint ipso iure excommunicati, ac (4) perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces; et si Clerici fuerint, de proprio gradu decendant. (5) Teneatur praeterea

(1) Cap. fin. de Immun. Eccle. cap. Quia frustra, de Usur. (2) Cap. fin. de Rapt. (3) Conc. Chalced. cap. 26. c. Eos et c. de Puellis, 36. q. 2. (4) cap. Consanguineorum, 3. q. 4. et 6. Constitutum, 3. q. 5. (5) Exod. 21. 6. 1. de Adul.

reâ raptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

CAPUT VII.

Vagi matrimonio caute iurgendi.

Multi sunt, (1) qui vagantur, et incertas habent sedes, et, ut improbi sunt ingenii, prima uxore relicta, aliam, et plerumque plures, illa vivente, diversis in locis ducunt; cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant; magistratus etiam saeculares hortatur, ut eos severè coerceant. Parochis autem praecipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, et re ad Ordinatum delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

CAPUT VIII.

Concubinatus poenis gravissimis punitur.

Grave peccatum est, homines solutos concubinas habere; gravissimum verò, et in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus alere, et retinere; quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis provideat, statuit huiusmodi concubinariorum, tam solutos, quàm uxoratos, (2) cuiuscumque status, dig-

(1) *Conc. Agathens. cap. 25. (2) Infr. sess. 25. c. 14 de Reform. Conc. Rom. sub. Nic. 11. in fin. Conc. Later. sub. Leone X. sess. 9. de Reform. Curiae, et aliorum, vers. Concubinarii, Conc. Tolet. l. c. 17. c. 13 qui, 34. dist.*

dignitatis; et conditionis existant, si, postquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seiunxerint, excommunicatione feriendos esse à qua non absolvantur, donec reipsa admonitioni factae paruerint. Quòd si in concubinato per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario severè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, (1) sive coniugatae, sive solutae, quae cum adulteris, seu concubinariis publicè vivunt, (2) si ter admonitae, non paruerint, ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio graviter pro modo culpa puniantur; et extra oppidum, vel dioecesim, si id iisdem Ordinariis videbitur, invocato, si opus fuerit, brachio saeculari, eiciantur: (3) aliis poenis, contra adulteros, concubinariorum inflictis, in suo robore permanentibus.

CAPUT IX.

Ne domini temporales, aut magistratus quidpiam libertatis matrimonii contrarium moliantur.

ITA plerumque temporalium dominorum, ac magistratum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excaecant, ut viros, et mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè divites, vel spem magnae hereditatis habentes, minis et poenis adigant cum iis matrimonium invitò contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis praescripserint. (4) Quare cum

R
ma-

(1) *Conc. Arelaten. 2. c. 3. c. Fraternalitatis 34. dist. c. 58 concubinae, de Sentent. excom. (2) Cap. 2. de Cohabit Cler. et mul. (3) Eadem innovat, et auget. Sixtus V. Bulla Ad compescendum 1586. (4) Cap. Cum locum, c. Requisivit, et c. Gemina, de spons.*

maximè nefarium sit, matrimonii libertatem violare, et ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur, praecipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, et conditionis existant, sub (1) anathematis poena, quam ipso facto incurrant, ne quovis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quò minùs liberè matrimonia contrahant.

CAPUT X.

Nuptiarum sollemnitates certis temporibus prohibentur.

AB (2) adventu Domini nostri Iesu-Christi usque in diem Epiphaniae, et à feria quarta Cinerum usque in octavam Paschatis inclusivè; antiquas sollemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari sancta Synodus praecipit; in aliis verò temporibus nuptias sollemniter celebrari permittit, quas Episcopi, ut ea qua decet modestia, et honestate fiant, curabunt; (3) sancta enim res est matrimonium, et sanctè tractandum.

Decretum de Reformatione.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus reformationis materiam prosequens, haec in praesenti Sessione statuendum decernit.

(1) *Conc. Parisien. t. c. 6. c. Nullus, 36. q. 2. (2) Conc. Laodiceum, Can. 52. Conc. Salegustadien. c. 3. c. Non oportet cum tribus seq. 33. q. 4. c. Capellanus, de Fer. (3) Cap. Deinde, 26. dist.*

CAPUT I.

Norma procedendi ad creationem Episcoporum, et Cardinalium.

SI (1) in quibuslibet Ecclesiae gradibus providenter, scienterque curandum est, ut in Domini domo nihil sic inordinatum, nihilque praeposterum; multò magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam totius familiae Domini status, et ordo natabit, si, quod requiritur in corpore, non inveniat in capite: unde, etsi (2) aliàs sancta Synodus de promovendis ad Cathedrales, et superiores Ecclesias nonnulla utiliter decreverit hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut, si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, ut, cum primum Ecclesia vacaverit, supplicationes, ac preces publicè, privatimque habeantur, atque à Capitulo per civitatem, et dioecesim indicentur, quibus Clerus, populusque bonum à Deo pastorem valeat impetrare. Omnes verò, et singulos, qui ad promotionem praeficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam praestant, nihil in iis pro praesenti temporum ratione innovando, hortatur, et monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, et populorum salutem ut illius posse facere, quam si bonos Pastores, et Ecclesiae gubernandae idoneos promoveri student; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, et Ecclesiae magis utiles ipsi iudicaverint; (3) non quidem

R 2

pre-

(1) *Cap. Miramur dist. 61. (2) Supr. de Remor. sess. 6. c. 1. sess. 7. c. 1. et 3. et sess. 22. c. 2. (3) Conc. Tolot. 4. c. 8.*

precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, praefici diligenter curaverint; et quos ex legitimo matrimonio natos, et vita, aetate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus praeditos sciant, (1) quae iuxta sacros Canones, et Tridentinae huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de praedictis omnibus qualitatibus gravi, idoneoque bonorum, et doctorum virorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; (2) mandat sancta Synodus, ut in provinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, praescribatur, quibusvis locis, et provinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendae forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quae magis eisdem locis utiles, atque opportuna esse videbitur ita tamen, ut, cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, (3) ac professione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Pontificem omninò transmitatur; ut ipse Summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum noticia habita, pro gregis Domini commode de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiae possit utilius providere. Omnes verò inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quaecumque de promovendi qualitatibus, et Ecclesiae statu, à quibuscumque, etiam in

(1) *Cap. Cum in cunctis, et c. Cum nobis olim, de Elect. Conc. Later. sub Leone X. de Reform. Curiae in princ. Sess. 9. cum alleg. supr. sess. 22. de Reform. c. 2.* (2) *Praescribitur alia forma in Bulla Gregorij XIV. anni 1590. quae incipit. Onus.* (3) *Vide infra XL.*

in Romana Curia, habitae, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, et alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, et trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirmant, se, adhibita ac curata diligentia, invenisse promovendos qualitatibus à iure, et ab hac (1) sancta Synodo requisitis praeditos; ac certò existimare sub periculo salutis aeternae idoneos esse, qui Ecclesiae praeficiantur; ita ut relatione in uno Consistorio facta, quò maturius inter eà de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. Ea verò omnia, et singula, quae de Episcoporum praeficiendorum vita, aetate, doctrina, et caeteris qualitatibus, aliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in (2) creatione sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda, quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus christianitatis nationibus, quantum commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò, eadem sancta Synodus, tot gravissimis Ecclesiae incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiae Dei esse necessarium, quàm ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem universae Ecclesiae ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat; et bonos maximè, atque idoneos Pastores singulis Ecclesiis praeficiat; idque eò magis, quòd ovium Christi sanguinem, quae ex malo negligentium, et sui officii immemorum Pastorum

R 3

re-

(1) *In dictis locis.* (2) *Quid in creatione Cardinalium observandum, vide in Const. Sixti V. Posquam 1586. et Religiosa 1587.*

regimine peribunt, Dominus noster Iesus-Christus
(1) de manibus eius sit requisiturus.

CAPUT. II.

Synodi Provinciales, quolibet triennio, Diocesanæ quotannis celebrentur: qui eas cogere, qui vè illis interesse debeant.

Provincialia Concilia, sicubi ommissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, controversiis componendis, (2) aliisque ex sacris Canonibus (3) permissis renoventur. Quare Metropolitanus per seipsum, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior, intra annum ad minus a fine praesentis Concilii, et deinde (4) quolibet saltem triennio post octavam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu-Christi, seu alio commodiori tempore pro more provinciae, non praetermittat Synodum in provincia sua cogere: quò Episcopi omnes, et alii, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, convenire omnino teneantur. Nec Episcopi comprovinciales praetextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere, inviti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant, in cuius Synodo provinciali cum aliis interesse debeant, et quae ibi ordinata fuerint, observent, ac observari faciant.

(1) *Exech. 3. et 18. Act. 20. c. Ephes. 43. dist. supr. sess. 6. de Ref. c. 1. (2) Cap. Propter Ecclesiasticas, cum seq. 18. dist. c. Sicut olim, de Accusat. Conc. Aurel. 2. c. 1. (3) Instr. c. 21. (4) Conc. Later. sub Leone X. sess. 10. in 2. Later. sub Innoc. III. c. 6. exigebatur ut singulis annis Metropolitanus visitaret.*

ciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, et privilegia salva, atque integra maneant. (1) Synodi quoque dioecesanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur: ratione tamen Parochialium, aut aliarum saecularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quòd si in his tam Metropolitanus, quàm Episcopi, et alii superscripti negligentes fuerint poenas, à sacris (2) Canonibus sancitas, incurrant.

CAPUT III.

Qua ratione visitatio per Praelatos facienda.

Patris Archiepiscopi, Primates, Metropolitanus, et Episcopi propriam dioecesim per seipsum, (3) aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem, visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitate non praetermittant. A Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam dioecesim, non visitentur Cathedralis Ecclesiae, neque dioeceses suorum comprovincialium, nisi causa cognita et probata in Concilio provinciali: Archidiaconi autem, Decani, et alii inferiores in iis Ecclesiis, ubi hactenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem, assumptio notario, de consensu Episcopi-

R 4

pi-

(1) *Conc. Basil. sess. 15. Tolet. sub Sixto IV. c. 1. (2) Dist. 18. servè per totam Conc. Aurel. 5. c. 18. Tarracón. 1. c. 6. Tolet. 11. c. 15. et Basil. sess. 8. (3) Conc. Tolet. 4. c. 35. c. Episcopum 10. q. 1.*

pi deinceps per seipſos tantum ibidem viſitare. Viſitato-
reſetiam, à Capitulo depurandi, ubi Capitulum ius vi-
ſitandi habet, prius ab Epifcopo approbentur; ſed non
ideo Epifcopus, vel, eo impedito, eius viſitator eas-
dem Eccleſias ſeorſum ab iis viſitare prohibeatur; cui
ipſi Archidiaconi, vel alii inferiores, viſitationis factæ
infra menſem rationem reddere, et de poſitiones teſtium,
ac integra acta ei exhibere teneantur; non obſtantibus
quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, atque
exemptionibus, et privilegiis quibuſcumque. Viſitatio-
num autem omnium iſtarum (1) præcipuus ſit ſcopus,
ſanam, orthodoxamque doctrinam, expulſis hæreſibus
inducere bonos mores tueri; pravos corrigere; populum
cohortationibus, et admonitiobus ad religionem, pa-
cem, innocentiamque accendere; cætera, prout locus,
tempus, et occasio feret, ex viſitantium prudentia ad
fidelium fructum conſtituere. Quæ ut facilius, feliciterque
ſuccedant, monentur prædicti omnes, et ſinguli, ad
quos viſitatio ſpectat, ut paterna charitate, Chriſtiano-
que zelo omnes amplectantur; ideòque modoſo con-
tenti equitatu famulari, et ſtudeant quàm celerrimè,
debita tamen cum diligentia, viſitationem ipſam abſol-
vere. Interimque caveant, ne inutilibus ſumptibus
(2) cuiquam graves, oneroſive ſint; neve ipſi, aut quiſquam
ſuorum quidquam procurationis cauſa pro viſitatione,
etiam teſtamentorum ad pios uſus, præter id, quod ex
relictis piis iure debetur, aut alio quovis nomine; nec
pecuniam, nec munus, quodcumque ſit, etiam quali-
tercumque offeratur, accipiant; non obſtante quacum-
que

(1) *Cap. 1. §. Sanè, de Cenſib. in 6. c. unic. 85. diſt.*

(2) *Conc. Bracc. 2. c. 1. et Trin. verſ. Statuimus etiam
ne Epifcopi c. Cavendum, c. Placuit, et c. Inter cætera 10,
9. 3. et c. Cum Apoſtolus, de Cenſib.*

que conſuetudine, etiam immemorabili: (1) exceptis
tamen victualibus, quæ ſibi, ac ſuis frugaliter, modera-
tèque pro temporis tantum neceſſitate, et non ultra,
erunt miniſtranda. Si tamen in optione eorum, qui vi-
ſitantur, ſi malint ſolvere id, quod erat ab ipſis antea
ſolvi, certa pecunia taxata, conſuetum; an verò præ-
dicta victualia ſubminiſtrare: ſalvo item iure conven-
tionum antiquarum cum Monafteriis, aliſve piis lo-
cis, aut Eccleſiis non Parochialibus inſito, quod illæ-
ſum permaneat. In iis vero locis, ſeu provinciis, ubi
conſuetudo eſt, ut nec victualia, nec pecunia, nec
quidquam aliud à viſitatoribus accipitur, ſed omnia
gratis ſiant, ibi id obſervetur. Quòd ſi quiſquam, quod
abſit, aliquid amplius in ſupradictis omnibus caſibus
accipere præſumpſerit, iis, præter dupli reſtitutionem,
intra menſem faciendam, aliis etiam poenis iuxta Con-
ſtitutionem Concilii generalis Lugdunenſis, quæ inci-
pit: (2) *Exigit*; nec non et aliis poenis in Synodo pro-
vinciali arbitrio Synodi, abſque ulla ſpe veniæ mulctetur.
Patroni verò in iis, quæ ad Sacramentorum admini-
ſtrationem ſpectant, nullatenus ſe præſumant inge-
rere; neque viſitationi ornamentorum Eccleſiæ, aut
bonorum ſtabilium, ſeu fabricarum proventibus im-
miſceant, niſiquatenus id eis ex inſtitutione, ac funda-
tione competat; ſed Epifcopi ipſi hæc faciant, et fabri-
carum redditus in uſus Eccleſiæ neceſſarios, et utiles,
prout ſibi expedire magis viſum fuerit, expendi curent.

(1) *Cap. Si Epifcopus, de Off. ord. in 6. (2) Vide infr.
XXVII.*

Praedicationis munus à quibus, et quando obeundum: Ecclesia Parochialis ad audiendum verbum Dei adenda. Nullus, contradicente Episcopo, praedict.

Praedicationis munus, (1) quod Episcoporum praecipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones aliàs super hoc editos sub fel. rec. (2) Paulo III. aptius praesentium temporum usui accommodando, mandat, ut in Ecclesia sua ipsi per se, (3) aut, si legitimitè impediti fuerint, per eos, quos ad praedicationis munus assumunt, in aliis autem Ecclesiis per Parochos, sive iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, quid eas praestare vel tenentur, vel solent, deputandos in civitate, aut in quacumque parte dioecesis, censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, et solemnibus diebus festis tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimae, et Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, divinamque legem annuntient, et aliàs quotiescumque id opportunè fieri posse iudicaverint. Moneatque Episcopus populum diligenter, tenèri unumquemque Parochiae suae interesse, ubi commodè id fieri potest, (4) ad audiendum verbum Dei. Nullus autem

(1) *Conc. Carth. 4. c. 20. et Remen. c. 14. in c. Episcopus nullam rei, 88. dist. (2) Supr. sess. 5. de Refor. c. 2. (3) Conc. Arelatens. 4. c. 10. Lateran. sub Innoc. III. c. 10. in c. Inter caetera de Off. ord. Conc. Magunt. cap. 25. supr. sess. 5. de Refor. c. 2. (4) 4. Carth. c. 24. in c. Sacerdote, de Cons. dist. 1. Theodulphus Episc. Aurel. Epist. ad Parochos, in fin.*

tem saecularis, (1) sive regularis, etiam Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, praedicare praesumat. Iidem etiam saltem Dominicis, et aliis festivis diebus, pueros in singulis Parochiis (2) fido rudimenta, et obedientiam erga Deum, et parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, et si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus privilegiis, et consuetudinibus. In reliquis, ea, quae de praedicationis munere (3) sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

CAPUT. V.

Causae criminales contra Episcopos, maiores à solo Summo Pont. minores à Concilio Provinciali cognoscantur.

Causae criminales (4) graviores contra Episcopos, etiam haeresis, quod absit, quae depositione, aut privatione dignae sunt, (5) ab ipso tantum Summo Romano Pontifice cognoscantur, et terminentur. Quòd si eiusmodi sit causa, quae necessario extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committantur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, à Beatissimo Papa eligendis. Haec verò commisso, et specialis sit, et manu ipsius SS. Pontificis signata, nec unquam plus his tribuat, quàm ut solam facti instructionem sumant, processumque conficiant, quem statim

(1) *Vide Bullam Gregorii XIII. in gratiam Societ. Jesu. incipit, Vigore 1584. (2) Vide Const. Pii V. Ex debito 1571. quam ampliavit Gregor. XIII. 30. Oct. 1572. (3) Sess. 5. c. 2. de Reform. (4) Conc. Sardic. c. 3. c. Ad abolendam, de Haeret. (5) Confirmatur Bulla Pii V. Si de protegendis 1569.*

tim ad Romanum Pontificem transmittant: (1) reservata eidem Santissimo sententia definitiva. Caetera alias sub fel. rec. Iulio III. super his decreta; nec non et constitutio sub Innocencio III. in Concilio generali, quae incipit: (2) *Qualiter, et quando*; quam sancta Synodus in praesenti innovat, ab omnibus observetur. Minores vero criminales causae Episcoporum in Concilio tantum provinciali cognoscantur, et terminentur, vel à deputandis per Concilium provinciale.

CAPUT VI.

Datur Episcopis potestas circa irregularitatum, et suspensionum dispensationes, et criminum absolutiones.

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, et suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus, 3) excepta ea, quae oritur ex homicidio voluntario, et exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, (4) dispensare; et in quibuscumque casibus occultis, (5) etiam Sedi Apostolicae reservatis, delinquentes quos umque sibi subditos, in dioecesi sua per seipos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiae gratis absolvere, imposita poenitentia salutari. Idem et in haeresis crimine in eodem foro conscientiae eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissum.

- (1) *Supr. sess. 13. de Ref. c. 6. 7. et 8.* (2) *Vide infr. XXIX.*
 (3) *Supr. sess. 14. c. 7. c. Miror, et c. Con umaces, 50. dist.*
 (4) *Consule Bullam Coenae Domini.* (5) *De quibus sub Alexandro; in Conc. Later. part. 17. Constitut. eius.*

CAPUT VII.

Sacramentorum virtus, antequam populo administrentur, ab Episcopis, et Parochis explicetur, inter Missarum solemnias sacrae paginae explanentur.

UT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reverentia, atque animi devotione accedat; praecipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum haec per seipos erunt populo administranda, prius illorum vim, et usum pro suscipientium capru explicent, sed etiam idem à singulis Parochis pie, prudenterque, etiam lingua vernacula, si opus sit, et commode fieri poterit, servari studeant, iuxta formam à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis praescribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populi exponi curabunt; nec non ut (1) inter Missarum solemnias, aut divinorum celebrationem, sacra eloquia, et salutaris monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent eademque in omnium cordibus, pospositis inutilibus quaestionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

CAPUT. VIII.

Publicè peccantes publicè poeniteant, ni Episcopo aliter videatur: Poenitentiarius in Cathedralibus instituendus.

Apostolus monet, (2) publicè peccantes palàm esse corripandos. Quando igitur ab aliquo publicè, et in multorum conspectu crimen commissum fuerit, un-

- (1) *Supr. sess. 22. de Sacrificio Missae, c. 8.* (2) *1. Tim. 5. c. Sed illud, 45. dist. c. Si peccaverit, S. Ergo 2. q. 1. et c. 1. de Poen. et Rem.*

unde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpae poenitentiam (1) publicè iniungi oportet; ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit, suae emendationis testimonio ad rectam revocet vitam, Episcopus tamen publicae hoc poenitentiae genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicaverit expedire. In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commodè fieri poterit, Poenitentiarius aliquis cum unione praebendae, proximè vacaturae, ab Episcopo instituat, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiat, in Theologia, vel iure Canonico, et annorum quadraginta, seu aliàs, qui aptior pro loci qualitate reperitur; qui dum confessiones in Ecclesia audiet, interit praesens in choro censeatur.

CAPUT IX.

A quo visitari debeant Ecclesiae saeculares nullius dioecesis.

QUAE (2) aliàs sub fel. rec. Paulo III. (3) et nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, visitatione constituta sunt, eadem etiam in iis Ecclesiis saecularibus observentur, quae in nullius dioecesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concilio provinciali à Praelato loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apostolicae delegato, visitentur: non

(1) *Cap. Poenitentes, et cap. In capite cum seq. 50. dist. (2) Supr. sess. 6. de Reform. c. 4. et sess. 7. de Reform. cap. 8. (3) Sess. 21. de Reform. cap. 8.*

non obstantibus privilegis, et consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

CAPUT X.

Executio visitationis à subditis ne suspendatur.

Episcopi, ut aptius, quem regunt populum, possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, quae ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius, et potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, ea ordinandi, (1) moderandi, ponendi, et exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quae illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac dioecesis suae utilitate necessaria videbuntur. (2) Nec in his, ubi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam interposita, executionem eorum, quae ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediatur, aut suspendatur.

CAPUT XI.

Honorarii tituli, aut privilegia particularia, Episcoporum iuri nihil detrahant. Cap. cum Capella, extra de privilegiis innovatur.

Quoniam (3) privilegia, et exemptiones, quae variis titulis plerisque conceduntur, hodiè perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, et exemptis occasionem laxioris vitae praebere dignoscuntur

(1) *Cap. Transmissam, de Elect. (2) Supr. sess. 13. de Reform. cap. 1. sess. 14. de Ref. cap. 4. et sess. 22. de Reform. cap. 1. (3) Supr. sess. 6. cap. 3. de Reform. cap. cum, et plantare, de Privil. et cap. Venerabili, de Verb. sign.*

cuntur; decernit sancta Synodus, ut si quando iustis, gravibus, et ferè necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariis, Acolythatus, (1) Comitis Palatini, Capellani Regii, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuicumque Monasterio obiatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine servientium militiis, seu Monasteriis, Hospitalibus, Collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex iis privilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur, quò minus ii, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicae Sedis delegatis, plenè in omnibus, et quoad Capellanos Regios, iuxta constitutionem Innocentii III. quae incipit (2) *Cum Capella*, subiecti existant exceptis tamen iis, qui praedictis locis, aut militiis actu serviunt, et intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia vivunt; sive iis, qui legitime, et secundùm regulam earumdem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam religionis Sancti Ioannis Ierosolymitani, et aliarum militiarum. Quae verò privilegia residentibus in Curia Romana vigore (3) Eugenianae Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent: ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione praedictorum beneficiorum minimè intelligantur; sed Ordinarii iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

(1) *Horum facultates, et indulta adhuc restringit Pius V. in Bulla, Quamvis 1568.* (2) *Vide infra XXXII.*
 (3) *Cap. Divina, de Privil. in Extr. com.*

CAPUT XII.

Quales esse debeant promovendi ad dignitates, et Canonicius Cathedralium Ecclesiarum: quidve promoti praestare teneantur.

CUM dignitates in Ecclesiis, praesertim Cathedralibus, ad conservandam, augendamque Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutae, ut, qui eas obtinerent, pietate praecellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera, et officio iuarent; merito, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. (1) Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoveatur, nisi qui saltem xv. suae aetatis annum attigerit; et in clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ~~et morum~~ integritate commendetur, iuxta Constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quae incipit: *Cum in cunctis*. Archidiaconi etiam, qui (2) oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiatii in iure Canonico. Ad caeteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici aliquin idonei, et xxii. annis non minores, adsciscantur. Provisi etiam de beneficiis quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur à die adeptae possessionis, ad minus intra duos menses, (3) in manibus ipsius Episcopi, vel, eo impedito, coram generali eius Vicario, seu officiali,

S

or-

(1) *Sup. sess. 22. c. 2.* (2) *Clem. 1. epist. 1. ad Iacobum, Anacletus epist. 1. c. Diacon. 93. dist. 6c. Ad haec, de Archidiacon. (3) *Conc. 4. Tolet. c. 26.**

orthodoxae suae (1) fidei publicam facere professionem et in Romanae Ecclesiae obedientiam se permansuros spondeant, ac iurent. Provisi autem de canonicatibus, et dignitatibus, in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin praedicti omnes provisus, ut supra, fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur. (2) Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, praebenda, aut portio requirit; aut in tali aetate, ut infra tempus à iure, et ab hac sancta Synodo statutum, initiari valeat. In omnibus verò Ecclesiis Cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designato, prout viderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat: ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyteri sint, caeteri verò Diaconi, vel Subdiaconi: ubi verò consuetudo laudabilior habetur, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, omninò observetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in provinciis, ubi id commodè fieri potest, dignitates omnes, et saltem dimidia pars canonicatum, in Cathedralibus Ecclesiis, et Collegiatis insignibus, conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure canonico. Praeterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, canonicatus, praebendas, aut portiones,

(1) Qui praeterea ad professionem fidei teneantur, vide in Const. Pii IV. in sacrosancta 1564. (2) Cap. 1. et aeq. de Aetat. et Qual. c. Licet. canon. et c. Cum. ex eo, de Elect. in 6. supra sess. 7. de Ref. cap. 12.

nès, (1) non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse: (2) salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quae longius servitii tempus requirunt: alioquin primo anno privetur unusquisque dimidia parte fructum, quos ratione etiam praebendae, ac residentiae fecit suos: Quòd si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos, (3) iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. (4) Distributiones verò, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacii VIII. decretum, quod incipit: (5) *Consuetudinem*: quod sancta Synodus in usum revocat: non obstantibus quibuscumque statutis, et consuetudinibus. (6) Omnes verò divina per se, et non per substitutos, compellantur obire officia: et Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, et inservire, atque in choro, ad Psallendum instituto, Hymnis, et Canticis Dei nomen reverenter, distinctè, devoteque laudare. Vestitu insuper decenti tam in Ecclesia, quam extra assidue utantur: (7) ab illicitisque venationibus, aucupiiis, choreis, tabernis, lusibusque abstineant, atque ea morum integritate polleant, ut meritò Ecclesiae Senatus dici possit.

S 2

sit.

(1) Supr. sess. 23. de Reform. c. 1. (2) Cap. Ad audiend. de Cler. non resid. (3) Cap. fin. eod. (4) Cap. Licet, de Praeb. (5) Vide infr. XXXII. (6) Supr. sess. 22. cap. 4. de Ref. c. Licet, et c. Exirpandae, §. Qui vero, de Praeb. c. Quia nonnulli, de Cleric. non resid. (7) Conc. Turon. 3. cap. 8. Conc. Agathen. can. 55. c. Episcopum, 34. dist. toto tit. de Vit. et Hon. Cler. extra, in 6. et in Clem. c. 1. de Cler. ven. et Clem. Gravi, de Cel. Miss.

sit. Caetera, quae ad debitum in Divinis Officiis rigem spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi, et permanendi, simulque de omnibus Ecclesiae ministris, quae necessaria erunt, et si qua huiusmodi, Synodus provincialis, pro cuiusque provinciae utilitate, et moribus, certam cuique formulam praescribet. Interea verò Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quae expedire videbuntur, poterit providere.

CAPUT XIII.

Quomodo tenuioribus Cathedralibus Ecclesiis, et Parochiis consulendum: Parochiae certis finibus distinguendae.

QUONIAM (1) pleraeque Cathedrales Ecclesiae, tam tenuis redditus sunt, et angustae, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant, examinet Concilium provinciale, vocatis iis, quorum interest, et diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque invicem unire, vel novis proventibus augere expediat: (2) confecta quoque de praemissis instrumenta ad Summum Romanum Pontificem mittat, quibus instructus Summus Pontifex, ex prudentia sua, prout expedire iudicaverit, aut tenues invicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec praedicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subventionem pro Dioecesis suae tenuitate indigent, poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, et Praebendae, nec Monasteria, in quibus viget Regularis observantia, vel

(1) *Sup. sess. 7. de Ref. c. 6. et 7. et sess. 14. de Ref. c. 9. et inf. c. 1. (2) Cap. Unic. 10. q. 3. c. Et temporis cum seq. 16. q. 1.*

vel quae Capitulis generalibus, et certis visitatoribus subdantur, à Summo Romano Pontifice provideri. In Parochialibus etiam Ecclesiis, quatum fructus aequè adeò exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiae necessitate decenter sufficiat. In unionibus vero quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, Ecclesiae Parochiales Monasteriis quibuscumque, aut abbatibus, seu dignitatibus, sive Praebendis Ecclesiae Cathedralis, vel Collegiatae, sive aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisve non uniantur, et quae unitae sunt, revideantur ab Ordinariis, (1) iuxta alià decretum in eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra aequè observetur: non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis, quae hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad haec in posterum, omnes hae Cathedrales Ecclesiae, quarum redditus summam ducatorum mille, et Parochiales, quae summam ducatorum centum, secundum verum annum valorem, non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum graventur: in iis quoque civitatibus, ac locis, ubi Parochiales Ecclesiae certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant, sed mandata sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis comissa: unum salute, ut, distincto populo in certas, propriasque Parochias, quicuique suum perpetuum

tuum (1) peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat; et á quo solo licitè Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, provideant. Idemque in iis civitatibus, ac locis, ubi nullae sunt Parochiales, quamprimum fieri curent: non obstantibus quibuscumque privilegiis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

CAPUT XIV.

Ne quis admittatur ad possessionem beneficii, aut distributionum, cum fructuum distributione in usus non pios convertenda.

IN pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quam Collegiatis, et Parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, presentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione, sive admissione ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesiae, vel beneficii, canonicatum, aut praebendam, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certae conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitae, aut etiam, quae in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum luxa, interponantur: haec cum sancta Synodus deestetur, mandat Episcopis, ut, (2) quaecumque huiusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacae labis, aut sordidae avaritiae suspicionem habent, fieri non permittant ipsique diligenter decorum constitutionibus, sive consue-

(1) *Cap. 1. 13. q. 1. c. Plures 16. q. 1. c. 1. de Paroch. et supr. sess. 14. de Ref. 1. 9.* (2) *Confirmatur Bulla Pii V. Datum 1570. nobis poenis adiectis.*

suetudinibus super praedictis cognoscant; et illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas, ac scandalosas reiciant, et aboleant. Eos verò, qui adversus haec, in praesenti decreto comprehensa, quavis ratione commiserint, poenis (1) contra simoniacos editis, sacris Canonibus, et variis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit; non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis de quavis surreptione, obreptione, et intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolicae Sedis delegatus, cognoscere possit.

CAPUT XV.

Ratio augendi tenues praebendas Ecclesiarum Cathedralium, et Collegiatarum insignium.

IN Ecclesiis Cathedralibus, (2) et Collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt praebendae simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonico gradu pro loci, et Personarum qualitate non sufficiant, (3) liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iis unire, vel, si haec ratione provideri non possit, aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, et proventus reliquarum

S 4

(1) *1. q. 1. serè per totam. Conc. Tol. 8. can. 3. cap. Cum super, de Cons. totu tit. Extrav. de Simon. et cap. Sicut 1. Extr. de Simon.* (2) *Supra cap. 13.* (3) *Supr. sess. 5. de Reform. cap. 1.*

novcrint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet aetate, moribus et sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo provinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, (1) examinentur ab Episcopo, sive, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatorebus non paucioribus, quàm tribus, quorum votis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in Dioecesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario, ad minùs sex proponantur, qui Synodo satisfaciant, et ab ea probentur. Advenienteque vacatione cuiuslibet Ecclesiae, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examenes perficiant; indeque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex praedictis illis sex eligat. Sint verò hi examinatores Magistri, seu Doctores, aut Licentiatii in Theologia, aut iure Canonico, vel alii Clerici, seu regulares, etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam saeculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentque omnes ad sancta Dei Evangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus exequuturos. (2) Caveantque, ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec antè, nec post accipiant; alioquin simoniae vitium tam ipsi, quàm alii dantes incurrant, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque etiam antea obtinebant, et ad alia in postero in habitales reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo provinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur, à qua, si quid con-

(1) *Infr. sess. ult. de Ref. c. 9.* (2) *Cap. Quando, 24. dist.*

contra officium eos fecisse compertum fuerit, graviter eius arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine renuntientur, quotcumque ab his (1) idonei iudicati fuerint aetate, moribus, doctrina, prudentia, et aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis; (2) ex hisque Episcopus eum eligat, quem caeteris magis idoneum iudicaverit atque illi, et non alteri, collatio Ecclesiae ab eo fiat, ad quem spectavit eam conferre. Si verò iuris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, et non alium pertineat, is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatorebus iudicabit, (3) Episcopo praesentare teneatur, ut ab eo instituat. Cum verò institutio ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda: tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei praesentet, ad quem institutio spectat. (4) Quod si iuris patronatus laicorum fuerit, debeat, qui à patrono praesentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, et non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque supradictis casibus non cuiquam alteri, quàm uni ex praedictis examinatis, et ab examinatorebus approbato, iuxta supradictam regulam, de Ecclesia provideatur; nec praedictorum examinatorebus relationem, quo minùs executionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio etiam ad Sedem Apostolicam, sive eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primares, vel Patriarchas interposita, impediatur, aut suspendatur; alioquin Vicarius, quem Ecclesiae vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsitan postea deputabit, ab eius Ecclesiae cus-

(1) *Cap. Eim te, de Aetat. et Qual.* (2) *Infr. sess. 25. c. 9. de Ref.* (3) *Sup. sess. 14. de Ref. c. 13.* (4) *Cap. Illud et cap. Relatum, de Iur. patr.*

custodia, et administratione non amoveatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, et electus fuerit, ut supra, sit provisum; alias provisiones omnes, seu institutiones, praeter supradictam formam factae, surreptitiae esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, privilegiis, praeventionibus, affectionibus, novis provisionibus, indultis concessis quibuscumque (1) Universitatibus, etiam ad certam summam, et aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen ad eum exigui redditus dictae Parochialis fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quaerat subicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quae in aliquibus locis reperuntur, facile graviores rixae, ac tumultus possint excitari; poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputationum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, privatum aliud examen, caeteris tamen, ut supra, servatis, adhibere. Licebit etiam Synodo provinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittenda esse censerit, providere.

CAPUT XIX.

Mandata de providendo, Expectativae, et aliae id genus antiquantur.

Decernit sancta Synodus, mandata de providendo, et gratias, quae Expectativae dicuntur, nemini amplius, etiam Collegiis, (2) Universitatibus, Senatibus, et aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quovis colore con-

(1) *Supr. sess. 7. cap. 13. de Reform.* (2) *Infr. sess. 25. cap. 9. de Reform.*

cedi, nec hactenus concessis cuiquam uti licere. (1) Sed nec reservationes mentales nec aliae quaecumque gratiae ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel Monasteria alicui, etiam ex sanctae Romanae (2) Ecclesiae Cardinalibus, concedantur, et hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

CAPUT XX.

Ratio tractandi causas, ad Forum Ecclesiasticum pertinentes, praescribitur.

CAusae omnes, ad Forum Ecclesiasticum quomodo libet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium à die motae litis, (3) terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum, iudices superiores, aliàs tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, et quamprimum terminari curent, nec antea aliis committantur; nec avocentur; neque appellationes ab eisdem interpositae, per superiores quoscumque recipiantur; eorumque commissio, aut inhibitio fiat, nisi à definitiva, vel à definitivae vim habente, et cuius gravamen per appellationem à definitiva reparari nequeat. Ab his excipiantur causae, quae (4) iuxta canonicas sanctiones apud Se-

(1) *Cap. 2. de concess. praeb. et c. Detestanda, eod. in 6.*

(2) *Declaratur Bulla Gregor. XIII. Ad Roman. 1574. Quid porrò ad causarum expeditionem statuerit Clem. VIII. vide in eius Const. Litium 1592.* (3) *Infr. sess. ult. de Ref. c. 10. in fin.* (4) *Cap. Praeceptis, 12. dist. c. Neelicuti. 17. dist. c. Maiores de Bap. Vigilias Papa in Ep. ad Eutherum, in fin. et Pelag. 2. in 1. epist. circa fin. conc. Sard. c. 3. et 4.*

Sedem Apostolicam sunt tractandae; vel quas ex urgenti, rationabilique causa iudicaverit Summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturae Sanctitatis suae manu propria subscribendum, committere, aut advocare. Ad haec, caerae matrimoniales, et criminales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini, et iurisdictioni relinquuntur; etiam si in praesenti inter Episcopum, et Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars verè paupertatem probaverit, non cogatur extra provinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare, nisi pars altera et alimenta, et expensas litis velit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuntii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii quarumcumque facultatum vigore, non solum Episcopos in praedictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis praeripere, aut turbare non praesumant: sed nec etiam contra Clericos, aliasve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito, etoque negligente, procedant: aliàs eorum processus, ordinationesve nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. (1) Praeterea, si quis in casibus à iure permissis appellaverit, aut de aliquo gravamine conquestus fuerit: seu aliàs ob lapsum biennii, de quo supra, ad alium iudicem recurrit, teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre, eodem tamen Episcopo priùs admonito: ut, si quid ei pro causae instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appella-

(1) C. Placuit, 2. q. 6. et de Appel. forè per totum.

latus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quae translata sunt, expensas pro portione sua, si illis uti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudines servetur: ut scilicet ad appellandam integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quantò citius et ad minus intra mensem, exhibere. Qui notarius, si in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur, et ad dupli poenam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, et pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex vero, si et ipse impediementi huius conscius, particepsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur, ad eandem dupli poenam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quoad omnia suprascripta, privilegiis, indultis, concordiiis, quae suos tantum teneant auctores, et aliis quibuscumque consuetudinibus.

CAPUT XXI.

Declaratur, ex certis verbis supra positis, non immutari solitam rationem tractandi negotia, in generalibus Conciliis.

Cupiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla unquam futuris temporibus dubitanti occasio oriatur, verba illa, posita in decreto publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio IV, (1) videlicet: Quae proponentibus Legatis, ac Praesidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandas de religione controversias, coer-

(1) Suprà sess. 17.

condas linguas dolosas, depravatorum morum abusus corrigendas, Ecclesiae veram, et christianam pacem conciliandam, apta, et idonea ipsi sancta Synodo videbuntur: explicando declarat, mentis suae non fuisse, ut in praedictis verbis (1) solita ratio tractandinegotia in generalibus Conciliis ulla ex parte immutaretur: neque novi quidquam, praeter id, quod à sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma, hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futurae Sessionis.

In super eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post Conceptionem Beatae Mariae Virginis, quae erit dies nona mensis Decembris proximè venturi, habendam esse statuit, et decernit, cum potestate etiam abbreviandi. In qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, et de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, et tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

(1) *Cap. fin. dist. 14. cap. De quibus, dist. 20.*

SESSIO XXV.

Quae est nona et ultima

SUB PIO IV. PONT. MAX.

QUOËPTA DIE III. ABSOLUTA

DIE IV. DEC. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

CUM Catholica Ecclesia, Spiritu Sancto edocta, ex sacris litteris, et antiqua Patrum traditione, in sacris Conciliis, et novissimè in hac oecumenica Synodo docuerit, (1) Purgatorium esse, animasque ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum verò acceptabili Altaris sacrificio iuari; praecipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, (2) à sanctis Patribus (3) et sacris Conciliis traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, et ubique praedicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliore, ac subtiliore quaestiones, (4) quaeque ad aedificationem non faciunt, et ex quibus plerumque nulla sit pietatis accessio, à popularibus conditionibus secludantur. (5) Incerta item, vel quae specie falsa laborant, evulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quae ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tamquam scandala, et fidelium offencicula prohibeant. (6) Curent autem

T 2

Epis-

(1) *Supr. sess. 6. can. 30. et sess. 22. c. 2. et can. 3.* (2) *Cap. Qualis, et seq. dist. (3) Conc. Flor. sess. ult. in fin. (4) 1. Tim. 1. (5) Conc. Later. sub Leone X. (6) Infr. c. 4. de R. ef.*

caenae Synodi, decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud verò diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostrae redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, et confirmari populum in articulis fidei commemorandis, et assidue recolendis: tum verò ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solum, quia admonetur populus beneficiorum, et munus, quae à Christo sibi collata sunt, sed etiam, quia Dei per Sanctos miracula, et salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur; ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam moresque suos componant; excitenturque ad adorandum; ac diligendum Deum, et ad pietatem coeundam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit, anathema sit. In has autem sanctas, et salutares observationes, si qui abusus irrepererint, eos prius aboleri sancta Synodus vehementer cupit; ita ut nullae falsi dogmatis imagines, et rudibus periculosi erroris occasionem praebentes, statuuntur. Quod si aliquando historias, et narrationes sacrae Scripturae, cum id indoctae plebi expediat, exprimi, et figurari contingerit; doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus aut figuris exprimi possit. (1) Omnis porò superstitio in Sanctorum invocatione, reliquiarum veneratione, et imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quaestus eliminetur; omnis denique lascivia vitetur; ita ut procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur; et Sanctorum celebratione, ac reliquiarum visitatione homines ad comessationes, atque ebrietates (2) non

(1) *Cap. ult. de Reliq. et ven. Sanct.* (2) *Cap. I. dist. 44. et cap. Irreligiosa, de Const. dis. 3.*

abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciviam agantur. Postremo, tanta cura hoc diligantia, et cura ad Episcopos ahibeatur, ut nihil inordinatum, aut praeposterè, et tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat: (1) cum domum Dei deceat sanctitudo. Haec ut fidelius observentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, (2) nisi ab Episcopo approbata fuerit (3) nulla etiam admittenda esse nova miracula, (4) nec novas reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, et approbante Episcopo, qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, a libitis in consilium Theologis, et aliis piis viris, ea faciat, quae veritati, et pietati consentanea iudicaverit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus gravior quaestio incidat; Episcopus, antequam controversiam dirimat, Metropolitanis, et comprovincialium Episcoporum, in Concilio Provinciali sententiam expectet; ita tamen, ut nihil, inconsulto Santissimo Romano Pontifice, novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De Regularibus, et Monialibus.

Eadem sacrosancta Synodus, (5) reformationem prosequens, ea quae sequuntur, statuenda esse censuit.

(1) *Psalm. 92. a. c. Decet, de Immun. Eccl. in 6.*
 (2) *Epitome, Const. Caroli Magni, l. iii. de Pace, c. 27* (3) *Cap. Audivimus, de Rel. et ven. Sanct.* (4) *Cap. fin. eod.* (5) *Contra Bullam Greg. XV. Inscrutabili. 1622.*

CAPUT I.

Regulares omnes, ad regulæ, quam professi sunt, præscriptam vitam instituant: id, ut fiat, Superiores sedulo curent.

Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex Monasteriis piè institutis, et rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur, necessarium esse censuit, quò faciliùs ac maturiùs, ubi collaspæ est, vetus, & regularis disciplina instauretur, et constantiùs, ubi conservata est, perseveret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quàm professi sunt, præscriptam vitam instituant, et componant; atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, (1) ut obedientiæ, paupertatis, et castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, et Ordinis peculiaria vota, et præcepta, ad eorum respectivè essentiam, nec non ad communem vitam, victum, et vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent. Omnisque cura, et diligentia à superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, et provincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur; (2) cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ab substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari; si enim illa, quæ bases sunt, et (3) fundamenta totius Regularis disciplinae, exactè non fuerint conservata, totum corruat ædificium, necesse est.

CA-

(1) Clem. Exivi, §. Cum igitur in primis. d. Verb. sign.

(2) Cap. Cum ad Monasterium, in fin. de Stat. Monac.

(3) Cap. Cum Paulus, l. q. 1.

CAPUT II.

Proprietas Regularibus omninò prohibetur.

Nemini igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, (1) tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos officiales eorundem, ad notum Superiorum amovibilis, pertineant. Mobilium verò usum ita superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat; nihilque superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis de negetur. Quòd si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit, biennio activa de passiva voce privatus sit, atque etiam iuxta suæ Regulæ, et Ordinis constitutiones puniatur.

(1) Cap. 2. et cap. Cum ad Monasterium, de Stat. Mon. cap. Cui portio, cap. Non dicatis, et cap. Expediit 12. q. 1. Conc. Mogunt. sub Leone IV. cap. 14.

CA-

CAPUT III

Omnia Monasteria, quae hic non prohibentur, possunt possidere bona immobilia: numerus personarum in illis pro modo facultatum, aut elemosynarum constituendus erigenda.

Concedit sancta Synodus omnibus Monasteriis, et domibus, tam virorum, quam mulierum, et mendicantium, (1) exceptis domibus fratrum Sancti Francisci, Capucinorum, et eorum, qui Minorum de Observancia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex praedictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. (2) In praedictis autem Monasteriis, et domibus, tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, (3) is tantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, qui vel ex redditibus propriis Monasteriorum, vel ex consuetis elemosynis commodè possit sustentari: nec de caetero similia loca erigantur (4) sine Episcopi, in cuius Dioecesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.

CA-

(1) *Cap. Exiit qui seminavit, §. Porro, de Ver. sig. in 6.* (2) *Con. Arel. 4. c. 8. c. 1. et c. Auctoritate, de Instit. c. Quoniam ut ait, de vit. et Hon. Cleric. c. un. §. Sicut hoc, de Stat. Regul. in 6.* (3) *Vide Const. Pii V. Circa. 1566.* (4) *Vide Const. Clem. VIII. Quoniam. 1603.*

CAPUT IV.

Regularis sine superioris licentia, nec se obsequio alterius loci aut personae subiiciat, nec à Conventu recedat: absens studiorum causa in Conventibus commoretur.

Prohibet sancta Synodus, ne quis regularis sine superioris licentia, praedicationis, vel lectionis, aut cuiusvis pii operis praetextu, (1) subiiciat se obsequio alicuius Praelati, Principis, vel Universitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personae, seu loci neque ei aliquod privilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tamquam inobediens, arbitrio Superiores puniatur. (2) Nec liceat Regularibus à suis Conventibus recedere, etiam praetextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine praedicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit ab Ordinariis locorum tamquam desertor sui Instituti puniatur. Illi autem qui studiorum causa ad Universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

CAPUT V.

Clausurae monialium, praesertim quae extra urbes agunt, provideatur

Bonifacii VIII. constitutionem, quae incipit: Periculoso, renovans sancta Synodus, universis Episcopis, sub obtestatione divini iudicii, et in termina-

(1) *Cap. Quanto, de Off. ord. Clem. Ne in agro. §. Quia verò, de Stat. Mon. et c. Non magnoperè ne Cler. vel Monac. (2) Cap. Placuit, et c. Monach. in 2. 16. q. 1.*

natione maledictionis aeternae, praecipit, ut in omnibus Monasteriis sibi subiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicae auctoritate, (1) clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, et ubi inviolata, est conservari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque poenas, quacumque apellatione postposita, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Quod auxilium, ut praebetur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, et sub excommunicationis poena, ipso facto incurrenda, omnibus Magistratibus saecularibus iniungit. (2) Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire à Monasterio, etiam ad breve tempus, quocumque praetextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumque, et privilegiis non obstantibus. (3) Ingredi autem intra septa Monasterii nemini liceat, cuiuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel aetatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis poena, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque alius ullo modo possit, etiam vigore cuiuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia Monasteria Sanctimonialium extra menia urbis, vel oppidi constituta, malorum hominum praedae, et aliis facinoribus sine ulla saepe custodia sunt exposita:

cu-

(1) *Vid. Const. Pii V. Circa 1566. et Decori. 1569. Gregorij XIII. Deo sacr. 1572. Ubi gratiae. 1575. et Dubiis. 1581.* (2) *Conc. Cabilon. 2. c. 57. et 62.* (3) *Conc. Matissim. 1. c. 2. Arel. 4. c. 7. Cabilon. 2. c. 63. et Hispal. 2. c. 11. Diffinimus, et seq. 18. q. 2.*

curant Episcopi, et alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut Sanctimonialia ex iis ad nova, vel antiqua Monasteria intra urbes, vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii saecularis. Impedientes verò, vel non obedientes, per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

CAPUT VI.

Ratio eligendi Superiores.

In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, et aliorum Officialium, ac Generalium, et Abbatissarum, atque aliarum Praepositarum quo omnia rectè, et sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè praecipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendae constituere, aut voces et suffragia absentium supplere. Si verò contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit; et his, qui ad hunc effectum se in Provinciale, Abbatem, aut Priorem creare permiserit, deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat; facultatesque super his concessae eo ipso abrogatae censeantur, et si in posterum aliae concedantur, tanquam surrepticiae habeantur.

a. n. e. l. a. d. a. s.

CAPUT VII.

Quae, et quomodo in Abbatissas, et quocumque nomine praefectas eligendae: duobus Monasteriis nulla praeficiatur.

Abbatissa, et Priorissa, et quocumque alio nomine Praefacta, vel Praeposita appelletur, eligatur (1) non minor annis quadraginta, et quae octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quod si his qualitatibus non reperitur in eodem Monasterio, ex alio eiusdem Ordinis elegi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni praest, videatur: ex iis, (2) quae in eodem Monasterio annum trigesimum excesserint, et quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore, consentiente, eligatur. (3) Duobus verò Monasteriis nulla praeficiatur. Et si quaedam vel plura quocumque modo obrinet, cogatur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id verò tempus, nisi resignaverit, omnia ipso iure vacant. Is verò qui electioni praest, Episcopus, sive alius Superior, claustra Monasterii non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam vota singularum audiat; vel accipiat. In reliquis serventur singularum Ordinum, vel Monasteriorum constitutiones.

(1) *Conc. Agath. c. 19. c. Juvenulas, et seq. 20. q. 1. (2) Cap. Indemnitatibus, de Elect. in 6. (3) Conc. Agath. c. 57. Spann. c. 9. et Cabilon. c. 12. c. ult. 20. q. ult. c. Unum, 21. q. 1.*

CAPUT VIII.

Regimen Monasteriorum non habentium Ordinarios Regulares Visitatores, quomodo insituendum.

Monasteria omnia, quae generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent Ordinarios Regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicae protectione, ac directione regi consueverunt, teneantur infra annum à fine praesentis Concilii, et deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iusta formam Constitutionis Innocentii III. in Concilio generali, quae incipit: *In singulis*: ibique certas regulares personas deputare, quae de modo, et ordine, de praedictis Congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, et statuunt. Quod si in his negligentes fuerint, liceat Metropolitanis, in cuius Provincia praedicta Monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicae delegato, eos pro praedictis causis convocare. Quod si infra limitis unius Provinciae non sit sufficiens talium Monasteriorum numerus ad erigendam Congregationem, possint duarum, vel trium Provincialium Monasteria unam facere Congregationem. Ipsis autem Congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, et ab illis electi Praesides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suae Congregationis Monasteria, ac Regulares in eis commorantes, quam alii Praesides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus; teneanturque suae Congregationis Monasteria frequenter visitare, et illorum reformationi incumbere, et ea observare, quae (1) in sacris Canonibus, et in hoc

(1) *Toto tit. de Stat. regul. in 6. et Clem. c. Exiii, de Verb. sign. in 6. et Exivi, eod.*

hoc sacro Concilio sunt decreta. Quòd si etiam Metropolitano instante, praedicta exequi non curaverint Episcopis, in quorum diocesis loca praedicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicae delegatis, subdantur.

CAPUT IX.

Monasteria monialium immediatè subiecta Sedi Apostol. ab Episcopo regantur; alia verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel aliis Regularibus.

Monasteria Sanctimonialium, sanctae Sedi Apostolicae immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum Sancti Petri, vel Sancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur, (1) ab Episcopis, tamquam dictae Sedis delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quae verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab aliis Regularibus reguntur; sub eorum cura, et custodia relinquuntur.

CAPUT X.

Moniales unuquoque mense conficiantur, et communicent: de confessorio extraordinario iis ab Episcopo provideatur: apud illas extra publicam Ecclesiam Eucharistia non conservetur.

Atendant diligenter Episcopi, et ceteri Superiores Monasterium Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoventur Sanctimonialiales, (2) ut saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, et sacrosanctam Eucharistiam suscipiant ut eo se salutari presidio muniant ad omnes oppugnationes daemonis fortiter superandas. Praeter ordinarium au-

(1) Cap. Cognovimus 18. q. 2. (2) Clem. Nec in agro, S. Sane, de Stat. Mon.

autem confessorum alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Quòd verò Sanctissimum Christi corpus intra chorum, vel septa Monasterii, et non in publica Ecclesia conservetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut privilegio.

CAPUT XI.

In Monasteriis quibus imminet cura personarum saecularium, praeter eas, quae sunt de illorum familia, visitet Episcopus, et eidem curae praeficiendas examinet, certis exceptis.

IN Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum saecularium, praeter eas, quae sunt de illorum Monasteriorum seu locorum familia, personae, tam regulares, quam saeculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quae ad dictam curam, et Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius dioecesi sunt sita. (1) Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amobiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac praevio examine, per eum, aut ejus Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis Monasteriis, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis Monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium superiores jurisdictionem Episcopalem, et temporalem in Parrochos, et parochianos exercent; salvo tamen eorum Episcoporum

(1) Cap. Qui religiosi 18. q. 2.

iure, qui maiorem in praedicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

CAPUT XII.

Conformentur Regulari: saecularibus in observatione censurarum Episcopatum, & festorum dioecesi.

Censurae, et interdicta, nedum á Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, (1) á Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque servantur. (2) Dies etiam festi, quos in dioecesi sua servandos idem Episcopus praeceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, servantur.

CAPUT XIII.

Controversias de praecedentia è vestigio componat Episcopus. Exempti non instrictioni clausura videntes ad supplicationes publicas accedere comp. l. an. ur.

Controversias (3) omnes de praecedentia, quae per saepe m. xmo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam saeculares, quam regulares, cum in processibus publicis, tum in iis, quae fiunt in tumultandis de sanctorum corporibus, et in deferenda umbella, et aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem omnes, tam Clerici saeculares, quam regulares, quicumque, etiam Monachi, ad publicas processiones vocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò vivunt.

CA-

(1) *Clem. 1. de Sent. exc.* (2) *Cap. De iis, 12. dist. Vid. Const. Pii V. Cum primum 1566.* (3) *V. de Bullam Pii V. 1568. Divin. et Greg. XIII. 1588. Exposcit.*

CAPUT XIV.

Regulari publicè delinquenti poena á quo irroganda.

Regularis, (1) non subditus Episcopo, qui intra claustra Monasterii degit, et extra ea ita notoriè delinquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, á suo Superiore intra tempus, ab Episcopo praefigendum, severè puniatur, ac de punitione Episcopus certio rem faciat: (2) sin minus, á suo Superiore officio privetur, et delinquens ab Episcopo puniri possit.

CAPUT XV.

Professio non fiat nisi anno probationis exacto, et decimo sexto actis completo.

In quacumque religione, tam virorum, quam mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, (3) quam per annum, post susceptum habitum in probatione sceterit, ad professionem admittatur. (4) Professio autem antea facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius Regularae, vel religionis, vel ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

(1) *Super huius decreti executione extat Const. Clem. VIII. Suscepti muneris. 1596.* (2) *Cap. fr. §. Si vero, de Stat. Mon.* (3) *Cap. Gonsardus 17. q. 2. c. Ad Apost. de Regul. et c. Non solum, eod. in 6.* (4) *Cap. Ad nostram, 6. Cum virum, q. c. Postulasti, de Regul. et c. 1. eod. in 6.*

CANON XVI.

Renuntiatio, aut obligatio, facta ante duos menses proximos professioni, sit nulla. Finita probatione, novitii aut proficiantur, aut eiciantur. In pio Clericorum Societatis Jesu instituto nihil innovatur. Caveatur, ne quid ex bonis novitii Monasterio tribuatur ante professionem.

Nulla quoque renuntiatio, aut obligatio antea facta etiam cum juramento, vel in favorem cujuscumque causae piae, valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive eius Vicarii fiat, intra duos menses proximos ante professionem ac non aliis intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter verò facta, etiamsi cum huius favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, sit irata, et nullius effectus. (1) Finito tempore novitiatus, Superiores novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant, aut è Monasterio eos eiciant. Per haec tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin (2) religio Clericorum Societatis Jesu, iusta pium eorum institutum, (3) à sancta Sede Apostolica approvatum, Domino et eius Ecclesiae inservire possint: sed neque ante professionem, excepto victu, et vestitu, novitii, vel novitiae, illius temporis, quo in probatione est, quocumque praetextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius Monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quòd totam, vel maiorem partem substantiae suae Monasterium possideat,

(1) *Cap. Cum causam, in fin. de E'ect.* (2) *Vide Const. Gregor. XIII. Ascendente Domino. 1584.* (3) *Vide Bullam Pauli III. Regimini 1540. & Julii 3. Exposit. 1550.*

deat, nec facile, si discesserit, id recoperare possit: quin potius praecipit sancta Synodus, sub anathematis poena dantibus, et recipientibus, ne hoc ullo modo fiat: et ut abeuntibus ante professionem (1) omnia restituantur, quae sua erant: quod ut rectè fiat, Episcopus, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

CAPUT XVII.

Puella maior duodecim annis, si habitum regularem suscipere voluerit, exploretur ab Ordinario, iterumque ante professionem.

Libertati (2) professionis virginum Deo dicandarum praespiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut, si puella, quae habitum regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non antè eum suscipiat: nec postea ipsa, vel alia professionem emitat, quàm (3) exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, [4] an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: et, si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habuerit conditiones requisitas iusta Monasterii illius, et Ordinis regulam, necnon Monasterium fuerit idoneum, liberè ei profiteri liceat: cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret, roneatur Praefecta Monasterio eum ante mensem certiore facere: quòd si Praefecta certiore Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

CA

V 3

(1) *Cap. Si quis 17. q. 2.* (2) *Cap. Cum virum. de Regul. lib.* [3] *Cap. Illud 20. q. 1.* (4) *Cap. Nullus, de Regul.*

CAPUT XVIII.

Nequis, praeterquam in casibus à jure expressis, cogat mulierem ad ingrediendum Monasterium, aut ingredi volentem prohibeat: Poenitentium, seu Convertitarum consuetudines seruentur.

A Nathemati sancta Synodus subiicit omnes, et singulas personas, cuiuscumque qualitatibus, vel conditionibus fuerit, tam Clericos, quam laicos, saeculares, vel regulares, et atque etiam qualibet dignitate fruentes, si quomodocumque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem invitam, (1) praeterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem: quique consilium, auxilium, vel favorem dederint; quique scientes eam non spontè ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emitte- re, quoquo modo eidem actui, vel praesentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. (2) Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctam Virginitatem, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impediunt. Eaque omnia, et singula, quae ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis subiectis Episcopo, sed et in aliis quibuscumque. (3) Ab his tamen excipiuntur mulieres, quae Poenitentes, aut Convertitae appellantur, in quibus constitutiones earum serventur.

(1) *Cap. Significavit, et c. Gaudeamus, de Convers. coniug.* (2) *Conc. Tolet. 3. can. 10. c. Puellae 20. q. 2. cap. ult. 32. q. 2.* (3) *Conc. Tolet. 4. c. 54. in fine.*

CA-

CAPUT XIX.

Quomodo in causis deficientium à Religione procedendum.

Quicumque Regularis (1) praetendat, se per vim et metum ingressum esse Religionem; aut etiam dicat, ante aetatem debitam professum fuisse, aut quid simile; velique habitum demittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantum à die professionis, et tunc non aliter, nisi causas, quas praetenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. (2) Quòd si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegendam quamcumque causam admittatur, sed ad Monasterium redire cogatur, et tamquam apostata puniatur; interim verò nullo privilegio suae religionis iuvetur. (3) Nemo etiam Regularis cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem, nec detur licentia cuidam Regulari occultè ferendi habitum suae religionis.

CAPUT XX.

Superiores Ordinum Episcopis non subiecti, inferiora Monasteria visitent, ac corrigant, etiam commendata.

Abates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri praedictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in aliis inferiora Monasteria. Prioratusve legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita Monasteria, et Prioratus, suo quisque loco, atque ordine.

V 4

(1) *Cap. Puellae 20. q. 1. cap. Cum virum, de Regul.* (2) *Conc. Arelat. 1. cap. 25.* (3) *Supr. sess. 14. cap. 11 de Reform.*

ex officio visitent, etiam si commendata existant. Quae cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, (1) quae aliàs de visitatione Monasteriorum commendarum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicumque praedictorum Ordinum Monasteriis praesunt, praedictos visitatores recipere, et illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque Monasteria, quae sunt Ordinum Capita, juxta sanctae Sedis Apostolicae, et cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quandiu durabunt hujusmodi commendae, Priores claustrales, aut in Prioratibus Conventum habentibus, Subpriors, qui correctiones, et spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitoribus, instituantur. In ceteris omnibus praefatorum Ordinum privilegia, et facultates, quae ipsorum personas, loca, et jura concernunt, firma sint, et illaesa:

CAPUT XXI.

Monasteria Regularibus conferantur: Ordinum Capita nemini in posterum commendentur.

CUM pleraque Monasteria, (2) etiam Abbatiae, Prioratus, et Praepositurae, ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non levia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta: cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitae disciplinam omnino revocare: verum adeò dura, difficilisque est praesentium temporum conditio, ut nec statim omnibus, nec commune ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil praetermittat, unde praedictis salubriter aliquando provideri possit: primum quidem confidit, Sanctissimum Roma-

(1) *Supr. sess. 21. de Reform. cap. 8. (2) Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de Reform. Curiae.*

manum Pontificem pro sua pietate, et prudentia curaturum, quantum haec tempora ferre posse viderit, ut iis, quae nunc commendata reperiuntur, et quae suos Conventus habent, regulares personae, ejusdem Ordinis expressè professae, et quae gregi praecite, et praesente possint, praeficiantur. (1) Quae verò in posterum vacabunt, non nisi regularibus spectatae virtutis, et sanctitatis conferantur. Quòd ea verò Monasteria, quae Capita sunt, ac Primates Ordinum, sive Abbatiae, sive Prioratus, filiae illorum Capitulorum nuncupantur, teneantur illi, qui in praesenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore provisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendae praedictae ipso iure vacare censuantur. Ne autem in praedictis omnibus, et singulis fraus aliqua adhiberi possit: mandat sancta Synodus, ut in provisionibus dictorum Monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimaturs aliterque facta provisio surreptitia esse censeatur nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adiuventur.

CAPUT XXII.

Praedicta de Reformatione Regularium nulla mora interposita observentur.

HÆC omnia, et singula in superioribus decretis contenta, observari sancta Synodus praecipit in omnibus Coenobiis, ac Monasteriis, Collegiis ac Domibus quorumcumque Monachorum, ac regularium, nec non quorumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam si illae sub gubernio militiarum, etiam Jerosolymitanæ, vivant, et quocumque nomine

[1] *Sup. sess. 14. c. 10. de Ref. Clem. un. de Sup. neg. Prael.*

in (1) Concilio Carthaginensi, non solum iubet, ut Episcopi modesta suppellectili, et mensa, ac frugali victu contenti sint; verum etiam in reliquo vitae genere, ac tota ejus domo caveant, ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum praeserferat. (2) Omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiae consanguineos, familiaresve suos augere studeant: cum et Apostolorum (3) Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, (4) quae Dei sunt, consanguineis donet; sed, si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrahant, nec dissipent illorum carsa: imò, quam maximè potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quae verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam saecularia, quam regularia, obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, (5) sed et ad sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales pertinere decernit quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem, cum universalis Ecclesiae administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, quae meritò omnium in se oculos convertant.

(1) *Conc. Carth. in cap. Episcopus, 41. dist. supr. sess. 2.*
 (2) *Conc. Antioch. cap. 25. cap. Quisquis, cap. Sint manifestae, cap. Episcopus, et cap. Res Ecclesiae, cum seq. 12. q. 1. cap. Quisquis 12. q. 2. (3) Canon. Apost. 39. et 75. (4) Cap. Quoniam 16. q. 1. cap. Cum secundum, de Praeb. et cap. cum eo, de Elect. in 6. (5) *Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de Reform. Curiae.**

CAPUT II.

Quibus nominatim decreta Concilii solemniter recipi, et doceri debeant.

Cogit temporum calamitas, et invalescentium haeresum malitia, ut nihil sit praetermittendum, quod ad populorum aedificationem, et Catholicae fidei praesidium videatur posse pertinere. (1) Praecipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primitibus, Archiepiscopis, Episcopis, et omnibus aliis, qui de jure, vel consuetudine in Concilio provinciali, interesse debent, ut in ipsa prima Synodo provinciali, post finem praesentis Concilii habenda, ea omnia, et singula, quae ab hac sancta Synodo definita, et statuta sunt, palàm recipiant; (2) nec non veram obedientiam Summo Romano Pontifici spondeant, et profiteantur; simulque (3) haereses omnes, à sacris Canonibus, et generalibus Conciliis, praesertimque ab hac eadem Synodo damnatas, (4) publicè detestentur et anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primate, Archiepiscopos, Episcoposque premoventi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino observent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprovinciales statim Summum Romanum Pontificem admonere sub poena divinae indignationis teneantur; interimque ab eiusdem communionè abstineant. Ceteri verò omnes, sive in praesenti, sive in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, et qui in Synodo dioeciesana convenire debent, idem

[1] *Supr. sess. 24. de Ref. c. 2. (2) Vide Bullam professionis fidei Pii IV. (3) Vide Bullam Clem. VIII. Dominici 1603. (4) Cap. 2. in fin. de Summa Trinit. c. Sicut, et c. Excommunicamus 13. de Haeret.*

dem, ut suprâ, in ea Synodo, quae primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & observent; alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad haec, omnes ii, ad quos Universitatum, et Studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Universitatibus Canones, et decreta huius sanctae Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, et alii in eisdem Universitatibus ea, quae (1) Catholicae fidei sunt, doceant, et interpretentur, seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemniter iuramento obstringant; sed et si aliqua alia in praedictis Universitatibus correctione, et reformatione digna fuerint, ab eisdem ad, quos spectat, pro religionis, et disciplinae Ecclesiasticae augmento emendentur, et statuantur. Quae verò Universitates immediate Summi Romani Pontificis protectioni, et visitationi sunt subiectae; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, quae supra ratione, et prout ei utilius visum fuerit, salubriter visitari, et reformari curabit.

CAPUT III.

Excommunicationis gladio temerè non utendum: ubi executionis realis, aut personalis fieri potest, à censuris abstinendum: iisque civili magistratum se immiscere nefas esto.

Quamvis (2) excommunicationis gladius nervus sit Ecclesiasticae disciplinae, et ad contumidos in officio populos valdè salutaris; sobriè tamen, magnaue circumspectione exercendus est: cum experien-

(1) *Supr. sess. 5. c. 1. de Ref. (2) Cap. Dilecto, de Sent. excomm. in 6. c. Multis, in princ. 2. q. 1. c. Visis, in fin. 16. 2. cap. Corripiantur 24. q. 3.*

rentia doceat, si temerè, aut levibus exrebus incutitur, magis contemni, quàm formidari; & poenitentiam potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illae, quae monitionibus praemissis (1) ad finem revelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, à nemine prorsus, praeterquam ab Episcopo, decernantur, et tunc non aliàs, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, (2) ac magna maturitate per Episcopum examinata, quae eius animum moveat, nec ad eas concedendas cuiusvis saecularis etiam magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc, in eius arbitrio, et conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicaverit. In causis verò iudicialibus mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, ut quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto; sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus, ad Forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam in laicos, per multas pecunarias, quae locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quòd exacte fuerint, assignentur, seu per captionem pignorum, personarumque distractionem, persuos proprios, aut alienos executores faciendam, sive etiam per privationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, et causas definire. Quòd si executio realis vel personalis adversus reos

hac

(1) *Formam praescripsit Pius V. 27. Jun. 1570. in c. Sanctissimus. (2) Cap. Episcopi, c. Nemo Episcoporum, et c. Nullus Sacerdotum 11. q. 3. cap. Sacro, de Sent. excomm. Conc. Arel. 5. cap. 2.*

hac ratione fieri non poterit, (1) sitque erga iudicem eorumque, tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, praeter alias poenas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis, vel personalis, ut supra, fieri poterit, erit à censuris abstinendum; sed si dictae executioni facilè locus esse non possit, licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, praecedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. Nefas sit saeculari cuilibet magistratu prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub praetextu, quòd contenta in praesenti decreto non sint observata; cum non ad saeculares, sed ad Ecclesiasticos haec cognitio pertineat. (2) Excommunicatus verò quicumque, si post legitimas monitiones non respuerit, non solàm ad Sacramenta, et communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; sed, si obdurate animo, censuris annexus, in illis per annum insorderit, etiam contra eum, tamquàm de haeresi suspectum, procedi possit.

CAPUT IV.

Ubi nimius est missarum faciendarum numerus, statuunt Episcopi, Abbaes et Generales Ordinum, quod expedit iudicaverint.

Contingit saepè in quibusdam Ecclesiis vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, à testatoribus praescriptis, nequeat satis-

(1) *Cap. Si quis deinceps, in fin. 17. q. 4. (2) Cap. Re-
s. 0, cum seq. 11. q. 3. c. Nulli, cum seq. c. Cum desideres
c. c. Si concubinae, de Sent. exc.*

tisferis; vel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeò tenuem esse, non facile inveniatur, qui velit huic se muneri, subiicere; unde depereunt piaer testantium voluntates; et eorum conscientias, ad quos praedicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens haec ad pios usus relicta, quò plenius, et utilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo dioeciesana, itemque Abbatibus, et Generalibus Ordinibus, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in praedictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, (1) statuere circa haec, quidquid magis ad Dei honorem, et cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

CAPUT V.

Rebus benè constitutis, et Annexum onus habentibus, nihil detrahatur.

Ratio postulat, ut illis, quae benè constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquae requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in praebendis Theologalibus, Magistralibus; Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandoque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur; et aliter facta provisio surrepticia censeatur.

X

CA-

(1) *Suprà sess. 2. de Reform. cap. 6.*

CAPUT VI.

Qui se gerere debeat Episcopus quoad visitationem capitulorum exemptorum.

STatuit sancta Synodus, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III. (1) quod incipit: *Capitula Cathedralium* observetur, non solum quando Episcopus visitaverit, sed et quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut cum extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, et assensu Episcopus, vel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem cause inclusive, coram notario tamen ipsius Episcopi, et in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Unum autem tantum sit utriusque votum, possitque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint: tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium aligant; et, si in electione tertii etiam discordent, ad viciniorum Episcopo electio debolvatur, et iuxta eam partem, cum qua tertius conveniet, articulos, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, et inde secuta nulla sint, nullosque producant iuris effectus. (2) In criminibus tamen ex incontinentia provenientibus, de qua in decreto de concubinariis, et in atrocioribus delictis, depositio-

(1) *Sup. sess. 6. de Reform. cap. 4. et sess. 14. de Ref. cap. 4.*
 (2) *Infr. c. 14. et sup. sess. 24. de Matrim. cap. 8.*

nem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, et ideo opus sit personali detentione, (1) possit initio solus Episcopus ad summariam informationem, et necessariam detentionem procedere: servato tamen in reliquis ordine praemisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. (2) Episcopis praeterea ubique in honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in Choro, et in Capitulo, in Processionibus, et aliis actibus publicis sit prima sedes, et locus, quem ipsi elegerint, et praecipua omnium rerum laudandarum auctoritas. Quod si aliquid Canonicis ad liberandum proponat, nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, (3) Episcopi ipsi Capitulum convocent, vota exquirant, ex iuxta ea concludant. Absente vero Episcopo, omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admitratur. Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictio, et potestas, si qua eis competit, et bonorum administratio salva, et intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, si omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiciantur: non obstantibus, quoad supradicta, privilegii, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, concordiiis, quae tantum suos obligent actores: salvis tamen in omnibus privilegiis, quae Universitatibus Studiorum generalium, seu earum personis, sunt concessa.

X 2

Haec

(1) *Cap. Qualiter 24. de Accus. et c. Tuae, de Poen.* (2) *Conc. Carth. 4. c. 35. c. Episcop. in Ecclesia 95. dis.* (3) *Cap. Novit. cum seq. de his, quae fiunt à Prael. sine cons. cap.*

Haec autem omnia, et singula in iis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarii ex constitutionibus, vel privilegiis, aut consuetudinibus sive concordiiis, seu quorumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam praesenti decreto sic comprehensum, quibus sancta Synodus derogare non intendit.

CAPUT VII.

Accessus, et regressus ad beneficia tolluntur: Coadiutor quomodo, cui, et ex qua causa concedendus.

CUM in beneficiis Ecclesiasticis ea, quae haereditariae successionis imaginem referunt, (1) sacris constitutionibus sint odiosa, et Patrum decretis contraria nemini in posterum (2) accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutoriis, quoque cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiae Cathedralis, aut Monasterii necessitas, (3) aut evidens utilitas postulet Praelato dari Coadiutorem, is non aliàs cum futura success-

(1) *Cap. Plerique, et c. Apostoli, c. 8. q. 1. c. Ex transmissa, et c. Ad extirpandas successiones, de Fil. praes. c. Quia Clerici, et c. Cum nos, de Jur. Patr. c. Ad haec, de Dec. Conc. Rom. tempore Hilarii, c. 4. et Lat. 2. c. 16. (2) Vide Const. Pii V. Romani 1571. (3) *Supr. sess. 21. de Ref. c. 6. c. Scripsit, et c. Quamvis 2. q. 1.**

cessione detur, quam haec causa priùs diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, et qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quae à iure, (1) et decretis huius sanctae Synodi in Episcopis, et Praelatis requiruntur: aliàs concessionem super his factae, sur-reptitiae esse censeantur.

CAPUT VIII.

Administratorum Hospitalium munus, eorum negligentia, à quibus, et qua ratione coercenda.

Admonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiasticabeneficia, saecularia, seu regularia, obtinentes, (2) ut Hospitalitatis officium à Sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, promptè benigneque exercere assuescant, memores eos, qui hospitalitatem amant, (3) Christum in hospitibus recipere. Illis vero, qui hospitalia vulgò nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum pauperumve usum praecipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesiis suis unita, obtinent, vel si Ecclesiae Parochiales, Hospitalibus fortè unitae, aut in hospitalia crectae, earumque patronis in administrationem concessae sint, praecipit omninò, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exercent, (4) iuxta Constitutionem Concilii Viennensis,

X 3

(1) *Supr. sess. 7. de Ref. c. 1. et 3. et sess. 22. de Ref. cap. 2. (2) §. 1. et cap. Quiescimus 42. dist. cap. Archidiaconum 85. dist. cap. Volumus 89. dist. cap. Mos est 12. q. 2. cap. Quoniam 16. q. 1. (3) *Matth. 25. (4) Suprè sess. 7. cap. ult.**

sis, aliàs in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innovatam, quae incipit: (1) *Quia contingit*. Quòd si hospitalia haec ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similis personae, aut per paucae reperiantur, mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, et tempore utilior, convertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit; nisi aliter fortè etiam in hunc eventum, in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu; quod ordinatum fuit, observari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout suprà, utiliter provideat. Itaque si praedicti omnes, et singuli, cuiuscumque Ordinis, et Religionis, et dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem Hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, ubi viget regularis observantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quae tenentur, necessariis, se ipsa obire cessaverint, non solum per Ecclesiasticas censuras, et alia iuris remedia ad id compelli possint; sed etiam Hospitalis ipsius administratione curave perpetuò privari possint; aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et praedicti nihilominus, etiam ad fructum restitutionem, quos contra ipsorum Hospitalium institutionem perceperunt, quae nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiae teneantur; nec administratio seu gubernatio huiusmodi locorum uni, et eidem personae ultra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiantur;

non

(1) *Vide infra XVII,*

non obstante, quoad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, et consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis, aut indultis quibuscumque,

CAPUT IX.

Quomodo probandum ius patronatus: cui deferendum: munus patronorum: accessiones veli. ae: quibus id iuris non acquiritur.

Sicuti legitima patronatum iura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare, aequum non est: sic etiam, ut hoc colere beneficia Ecclesiastica in servitutem, quod à multis imprudenter fit, redigantur, non est permittendum. Ut igitur debita in omnibus ratio observetur, decernit sancta Synodus, ut titulus iuris patronatus sit ex (1) fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, et aliis iure requisitis ostendatur sive etiam ex multiplicatis praesentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasve secundum iuris dispositionem. In iis verò personis, seu Communitatibus, vel Universitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione patrius quaesitum praesumi solet, plenior, et exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si praeter reliqua ad eam necessaria, praesentationis, etiam continuatae, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quae omnes effectum sortitae sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam saecularibus, quam regularibus, seu Parochialibus, vel digni-

X 4

(1) *Suprà sess. 14. de Ref. c. 12. e. Piae mensis, et seq. 16. q. 7. et 6. Nobis, de Jur. Patr.*

ratibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia, seu facultates, et privilegia concessa tam in vim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, praesentandi ad ea, cum vacant, exceptis patronatibus, super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, et exceptis aliis, quae ad Imperatorem, et Reges, seu regna possidentes, aliosque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperii in dominiis suis habentes, pertinent, et (1) quae in favorem studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata; et irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur; beneficiaque huiusmodi, tamquam libera, à suis collatoribus conferantur, ac provisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. (2) Ad haec liceat Episcopo praesentatos à patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat, ab Episcopo tamen iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio, ab inferioribus facta, irrita sit, et inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, et dignitatis, etiam si Communitates, Universitates, Collegia quaecumque Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructum, proventuum, obventionum quorumcumque beneficiorum, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, et dotatione essent, (3) nullatenus, nullave causa, vel occasione se ingerant; sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios (4) contra canonicas sanc-

(1) *Supr. sess. 24. c. 19. de Ref.* (2) *Supr. sess. 14. de Ref. c. 13. et sess. 24. de Ref. c. 18.* (3) *Cap. unic. ut Ecl. Benef. sine dimin. conf.* (4) *Cap. Quia Clerici, et cap. de Jur. Patr.*

tionès transferre praesumant; si secus fecerint, excommunicationis, et interdicti poenis subiiciantur, et dicto iure patronatus ipso iure privati existant. Insuper accessiones, per viam unionis factae de beneficiis liberis, ad Ecclesias iuris patronatus, etiam laicorum, subiectas, tam ad Parochiales, quam ad alia quaecumque beneficia etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita ut praedicta beneficia libera eiusdem naturae cum iis, quibuscumque uniantur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituentur; hae si nondum plenarium sortitae sunt effectum, vel deinceps ad cuiusvis instantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessae fuerint, simul cum unionibus ipsis per surreptionem obtentae intelligantur: non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione, quae habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur, sed beneficia ipsa unita, cum vacaverint, liberè, ut antea, conferantur. (1) Quae verò à quadraginta annis circa factae, effectum, et plenam incorporationem sunt consecutae; hae nihilominus ab Ordinariis, tamquam à Sede Apostolica delegatis, revideantur, et examinentur: ac quae per surreptionem vel obreptionem obtentae fuerint, simul cum unionibus irritae declarentur, ac beneficia ipsa separentur, et aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesiis, quibuscumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citrà, et in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex nova constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicae, ab iisdem Ordinariis, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut privilegiis impediuntur, di-

li-

(1) *Supr. sess. 7. de Reform. cap. 6.*

ligerent cognoscantur; et quos non repererint ob maximè evidentem Ecclesiae, vel beneficii, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum revocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, et restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum liberatis statum reducent: non obstantibus privilegiis, constitutionibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

CAPUT X.

Judices à Synodo designandi, qui delegentur à Sede Apostolica: à quibus et Ordinariis causae breviter terminandae.

Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem, et quandoque ob locorum longinquitatem personarum noticia, quibus causae mandantur, usque adeò haberi non potest; hincque interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causae in partibus delegantur; statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis provincialibus, aut dioecesanis aliquod personas, quae qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII. quae incipit: *Statutum*, et alioquin ad id aptas designari, ut praeter Ordinarios locorum, iis etiam posthac causae Ecclesiasticae, ac spirituales, et ad Forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandae committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituatur Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram provincialem aut dioecesanam Synodum; ita ut habeat quaeque dioecesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas, quibus huiusmodi causae à quolibet Legato vel Nuntio, etiam

etiam à Sede Apostolica committantur; alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad Summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quaecumque aliorum iudicium aliis, quàm his factae, sui reprobatione censeantur. Admoned dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoscumque iudices, (1) ut terminandis causis, quanta fieri poterit brevitate, studeant, ad litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicii differenda, modis omnibus, aut termini praefixione, aut competentia alia ratione occurrant.

CAPUT XI.

Variae locationes bonorum Ecclesiasticorum prohibentur, quaedam factae irritantur.

Magnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cum earum bona, repraesentata pecunia, in successorum praedictum aliis locantur: omnes igitur hae locationes, si anticipatis solutionibus fient, (2) nullatenus in praedictum successorum validae intelligantur quocumque indulto, aut privilegio non obstante; nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur. (3) Non liceat etiam iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare, nec conductoribus per se aut alios ea exercere; aliterque concessionibus, etiam à Sede Apostolica factae, surreptitiae cen-

(1) *Supr. sess. 24. de Ref. c. 20. c. Finem litibus. et c. fin. de Dol. et Contum. c. 2. de Re Jud. et c. Constitutis, de Proc.*

(2) *Cap. de Praecariis 10. q. 2. et c. 2. de Praecariis. (3) Cap. 1. c. et 2. Ne Praelati vices suaz.*

aseantur. (1) Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas à triginta annis citra ad longum tempus, seu ut in nonnullis partibus, ad viginti novem, seu, bis viginti novem annos, vocant factas: Synodus provincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiae, et contra Canonicas Sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

CAPUT XII.

Decimae integrè persolvendae: eas subtrahentes excommunicandi: Rectoribus Ecclesiarum tenuium piè subveniendum.

NON sunt (2) ferendi, qui variis artibus decimas, Ecclesiis convenientes, subtrahere moliantur; aut qui ab aliis solvendas temerè occupant, et in rem suam vertunt; (3) cum decimarum solutio debita sit Deo; et qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt. Praecipit igitur Sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, et conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum Cathedrali, aut quibuscumque aliis Ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, integrè persolvant. (4) Qui verò eas aut sub-

(1) Extrav. Ambitiosae, de Reb. Eccl. non alien. (2) Conc. Maisc. 2. c. 5. et Ticin. sub Leone IV. vers. In sacris. (3) Exodi 22. 23. Lev. 27. Num. 18. Tob. 1. Malach. 3. c. Ecclesia. S. His ita 13. q. 1. c. Decim. 16. q. 2. c. Decim. eum seq. 16. q. 7. c. Paroquianos, c. Ex transmissa, et c. Tua. de Decim. (4) Cap. Omnes decimae 16. q. 7. c. Per venit. c. Non est. c. Tua, y c. In aliquibus, de Decim. Clem. 1. eod. tit.

trahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absolvantur. Hortatur dehinc omnes, et singulos pro christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis, et Parochis, qui tenuioribus praesunt Ecclesiis, largè subvenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis invigilant, dignitatem tuendam, non graventur.

CAPUT XIII.

Quartam funeralium Cathedralis, vel Parochiales Ecclesiae recipiant.

Decernit sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, iam ante aunos quadraginta, (1) Quarta, quae funeralium dicitur, Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiae solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocumque privilegio, aliis Monasteriis, Hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure, et eadem portione, quae antea solebat, Cathedrali, seu Parochiali Ecclesia persolvantur: non obstantibus concessionibus, gratis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

CAPUT XIV.

Praescribitur ratio procedendi in causis Clericorum concubinariorum.

Quàm turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino culti addixerunt, sit indignum, in impudicitiae sordibus, immundoque concubinato versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, sum-

(1) De sepult. extr. in 6. et in Clem.

summoque Clericalis militiae dedecore, testatur. (1) Ut igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitae integritatem Ministri Ecclesiae revocentur; populusque hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestioris cognoverit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant: alioquin poenis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur: Quod si à Superioribus moniti, ab iis se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum, quorumcumque, et pensionum, (2) ipso facto sint privati: quae fabricae Ecclesiae, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadem, vel alia femina, perseverantes, secundae monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum, et pensiones eo ipso amittant, qui praedictis locis applicentur: sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarium, etiam uti Sedis Apostolicae delegatus, arbitrabitur, suspendantur; et si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, et pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuò priventur, atque inhabiles ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, be-

(1) *Supr. sess. 2. 4. c. 8. de Ref. Con. Carth. 3. c. 17. Nicaen. 1. c. 3. Matis. 1. c. 1. Arelat. 2. c. 3. Tolet. 2. c. 3. Bracc. 1. c. 15. Turon. 2. c. 10. 11. et 12. et Maguntiacum temp. Arnulphi, c. 10. et 19. c. Interdixit 32. dist. c. Cum cinnibus, c. Volumus, et c. Feminas, et dist. c. 1. cum multiis seqq. de Cohab. Cler. et Mulier. (2) *Conc. Later. 2. cap. 6.**

beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitae emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed, si postquam eas visum dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, praeter praedictas penas, (1) excommunicationis gladio plectantur. Nec quaevis appellatio, aut exemptio praedictam executionem impediatur, aut suspendatur: praedictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu, et figura iudicii, et sola facti veritate inspecta, procedere possit. Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, (2) iuxta delicti, et consumaciae perseverantiam, et qualitatem ab ipso Episcopo carceris poena, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ab beneficiis obtinenda, aliisve modis, iuxta sacros Canones, puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; et à Synodo provinciali admoniti, se non emendaverint; (3) ipso facto sint suspensi: et, si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpae, (4) etiam per privationem, si opuserit, in eos animadvertat.

(1) *Cap. 2. cum seqq. de Cohab. Cler. et Mul. cap. Si concubinae, de Sent. excom. Con. Aurel. 3. cap. 4. (2) Sup. cap. 6. Con. Tolet. 4. cap. 41. Tolet. 8. cap. 4. 5. et 6. cap. Si autem de Cohab. Cler. et Mul. (3) C. Quorundam 34. dist. et cap. Si quispiam 81. dist. Con. Aurelian. 5. cap. 3. (4) *Cap. Praesbyter, et cap. Si quis amodò dist. 81.**

CAPUT XV.

Filii Clericorum illegitime à quibusdam beneficiis arcenti.

UT (1) paternae incontinentiae memoria à locis Deo consecratis, quos maximè puitas sanctitasque decet, longissimè arceantur; non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam disimile beneficium obtinere, (2) nec in dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quae parentes eorum obtinent, vel aliàs obtinuerunt, habere. (3) Quòd si in praesenti pater, et filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam intritium mensium spatium: aliàs ipso iure eo privatus existat, et super iis quaecumque dispensatio surrepticia censeatur. Ad haec, reciprocae resignationes, si quae post hac à parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius decreti, et Canoniarum Sanctionum factae omninò censeantur: nec collationes secutae, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque; quae in fraudem factae fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

(1) *Cont. 9. Toletan. cap. 10. cap. Proposuisti, dist. 82. cap. Cum multae 16. q. 8.* (2) *Cont. 2. Later. cap. 21. (3) Cap. 2. et ser per totum de Praesb.*

CAPUT XVI.

Beneficia curata non convertantur in simplicia: ei, in quem translata fuerit cura animarum, assignetur congrua portio: Vicariae cessent, cura ad titulos revocata.

STatuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia saecularia, quocumque nomine appellentur, quae curam animarum ex primaeve eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignatà Vicariò perpetuo congrua portione, non convertantur; non obstantibus quibuscumque gratiis, quae suum plenarium effectum non sunt consecutae. In iis verò, in quibus contra eorum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, (1) si congrua portio fructuum, Vicariò, quocumque nomine iis appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, et ad minus intra annum à fine praesentis Concilii, arbitrio Ordinarii, (2) iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. Quòd si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primùm per cessum vel decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariae nomen cesset, et in antiquum statum restituatur.

(1) *Quantitatem portionis declarat Pius V. Const. Ad exequendum 1567.* (2) *Suprà sess. de Reform. cap. 7.*

CAPUT XVII.

Episcopi dignitatem suam morum gravitate commendent, nec Regum ministris, Regulis, aut Baronibus indigna demissione se gerant.

NON potest sancta Synodus non graviter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status (1) oblitos, Pontificiam dignitatem non leviter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, et Baronibus, in Ecclesia, et extra, indecenti quadam demissione se gerunt, et veluti inferiores ministris Altaris, nimis indignè non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inserviunt. Quare, haec, et similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, (2) atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, et gravitatem pertinentes renovando, praecipit, ut ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in Ecclesia, quam foris sumum gradum et Ordinem prae oculis habentes, ubique se Patres, et Pastores esse meminerint; reliquis vero tam Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reverentia prosequantur.

(1) Unde Conc. Agath. c. 23. et Bracar. 1. c. 24. nec Episc. posteriorum sinunt priorum praeponi, c. Quanta, de Off. ord. et supra de Regul. c. 4. (2) Supr. c. 6. c. Valentinianus, 36. dist. c. Episcopus in Ecclesia, 95. dist. c. Quis dubitet, c. Duo sunt cum seq. 26. dist. et c. Sollicito, de Maior. et Obed.

CAPUT XVIII.

Canones ad amissionem servantur: si quando in eis dispensandum, id valide, mature, et gratis fiat.

Sicuti (1) publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, ut plenius, evenientibus casibus, et necessitatibus, pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem solvere, exemploque potius, quam certo personarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. (2) Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, et quoad eius fieri poterit indistinctè observandos. Quòd si urgens, iustaque ratio, et maior quandoque utilitas postulerit, cum aliquibus dispensandum esse; (3) id causa cognita, ac summa maturitate, acque gratis à quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit praestandum: aliterque facta dispensatio sureptitia censeatur.

CAPUT XIX.

Monomachia poenis gravissimis puniatur.

Destabilis (4) duellorum usus, fabricante diabolo, introductus: ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus extirminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, et quocumque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad (5) mono-

Y 2

ma-

(1) Cap. Requiritis, et c. Dispensationes 1. q. 7. (2) Cap. Si Romanorum et c. Enim vero. 19. dist. c. Si quis omnem, 1. q. 7. c. 1. de Const. (3) Cap. 1. de Voto. (4) Cap. Monomachiam 2. q. 4. c. 1. de Torneamen. (5) De ea Nicolaus I. Decretorum suorum tit. 12.

machiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, et dominio civitatis, castris, aut loci, in quo; vel apud quem duellum fieri permisserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur et si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. (1) Qui verò pugnam commiserint, et qui eorum patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuae infamiae poenam incurrant; et ut homicidae (2) iuxta sacros Canones, puniri debeant; et si in ipso conflictu decesserint, perpetuò careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam qui consilium, in causa duelli, tam iniure, quàm facto dederint, (3) aut alia quacumque ratione ad id quemquam suasserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuae maledictis vinculo teneantur non obstante quocumque privilegio, seu prava consuetudine, etiam immemorabili.

CAPUT XX.

Quae sunt iuris Ecclesiastici Principibus saecularibus commendantur.

CUpiens Sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christo populo non solum restitui, sed etiam perpetuò sanctam rectam à quibuscumque impediementis conservari, praeter ea quae de Ecclesiasticis personis constituit, saeculares quoque principes (4) officii sui admonendos esse censuit, confidens eos, ut Catholicos, (5) quos Deus sanctae Fidei Ecclesiaeque pro-

(1) *Bulla Gregorii XIII. Ad tolendum 1582. extendit ad duclia privata.* (2) *Cap. 2. de Cler. pugnan. in duel. de torneam. et de homic. per totum* (3) *Bulla Clem. VIII. Illius Vices 1592. declaratur, et extenditur.* (4) *Cap. fin. de Const. Cap. Boni 96. dist. c. Principes, 23. q. 5.*

protectores esse voluit, ius suum Ecclesiae restituit non tantum esse censuro, sed etiam (1) subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos et superiores Ordines reverentiam revocatuos; nec permissuros ut officiales aut inferiores Magistratus, Ecclesiae, et personarum Ecclesiasticarum immunitatem, (2) Dei ordinatione, et Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacrissimum (3) Pontificium, et Conciliorum constitutionibus observantiam praestent. Decernit itaque, et praecipit, (4) sacros Canones, et Concilia generalia omnia, nec non alias Apostolicas sanctiones, in favorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticae, et contra eius violatores editas, quae omnia praesenti etiam decreto innovat, exactè ab omnibus observari debere. Proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, et omnes, et singulos, cuiuscumque status, et dignitatis extiterint, ut; quò largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctius, quae Ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei praecipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur; (5) nec ab ullis varonibus, Domicellis, Rectoribus, aliisve dominis temporalibus, seu magistratibus; maxime-

Y 3

que

(1) *Cap. Concilia, §. Hunc, 17. dist. 1. Quis dubitet, 6. Duo sunt, 96. dist.* (2) *1. Mach, 16.* (3) *Pii II. epist. 2.* (4) *Cap. Pervenit, 86. dist. c. Si quis suadente, 17. q. 4. Toto tit. de Immun. Ecclesiae, cap. Quamquam de censi in 6. 6. Felicis, de Poe. eod. Conc. Ticinen. vers. Statuimus, et ver. Sancimus, Conc. Aquisgran, c. 9. Late. sub Leone X. sess. 9. et 10.* (5) *Plurima circa Ecclesiarum immunitatem statuit Greg. XIV. in Bulla Cum aliis 1590.*

que ministris ipsorum Principum, laedi patientur, sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animadvertant, quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumque protectionem existant: (1) imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiae sua in primis (2) auctoritate, ac munificentia auxerunt, nondum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adcoque ea in re quisque officium suum sedulo praestet: quo cultus divinus devotè exerceri, et Praelati, ceterique Clerici in residentiis, et officiis suis, quieti, et sine impedimentis, cum fructu et aedificatione populi, permanere valeant.

CAPUT XXI.

In omnibus salva Sedis Apost. auctoritas maneat.

Postremò sancta Synodus, omnia, et singula, sub quibuscumque clausulis et verbis, quae de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub Fel. rec. Paulo III. ac Julio III. quam sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc (3) sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salva semper auctoritas Sedis Apostolicae et sit, et esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

Cùm ea omnia, quae in praesenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint: propterea iuste id, quod in generali Congregatione à Patribus statutum fuit, ea quae supersunt, in diem crastinam, hac eandem Sessionem continuando, differuntur,

CON-

(1) *Cap. Valentianus, 63. dist. c. Ecclesiae in fin. 67. dist. cap. Constant. et c. ult. 96. dist.* (2) *Cap. fin. de Rebus Eccl. non alien.* (3) *Supr. sess. 7. de Reform. in princ.*

CONTINUATIO SESSIONIS

DIE IV. DECEMBRIS.

Decretum de Indulgentiis.

CUM (1) potestas conferendi indulgentias à Christo Ecclesiae concessa sit, atque huiusmodi potestate divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit; sacrosanta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maximè salutarem, et sacrorum (2) Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, et praecipit: eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant: in his tamen concedendis moderationem, (3) iusta veterem, et probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit: neminiam facilitate Ecclesiastica disciplina enervetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, et quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab haereticis blasphematur, emendatos, et correctos cupiens, praesenti decreto generaliter statuit, (4) pravos quaestus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusu causa fluxit, omninò abolendos esse. Ceteros verò, qui ex superstitione, ignorantia, irre-

Y 4

VC.

(1) *Matth. 16. Joan. 20. c. Audivimus, et c. Quodcumque ligaveris, 24. q. 1. c. Ut constitueretur, 50. dist. c. Adhuc, de Poen. dist. 3. Toto tit. de Poenit. et Remis, extra in 6. et in Clem.* (2) *Ancyran. per multa capita, Neocaesar. c. 3. Nicaeni I. c. 1. et II. Carth. 4. c. 75. Agathen. c. 60. Claramont. sub Urbano II. c. 2. Later. I. c. 11. Lugdun. 2. sub Gregorio X. V. enen. sub Clement. V.* (3) *Cap. Cum ex co, de Poenit. et Remis.* (4) *Clem. Abusionibus, de Poen. et Remis. Confirmatur Const. Pii V. Etsi Dominici ~ 67.*

quod non humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminaverint: ea propter sancta Synodus id potissimum curavit, ut praecipuos haeticorum nostri temporis errores damnaret, et anathematizaret; veramque et Catholicam doctrinam traderet, et doceret, prout damnavit, anathematizavit, et definiit. Cumque tamdiu tot Episcopi ex variis Christiani orbis provinciis vocati, sine magna gregis sibi commissi jactura, et universali periculo ab Ecclesiis abesse non possint; nec ulla spes restet, haeticos, toties (1) fide etiam publica, quam desideraverunt, invitatos, et tam diu expectatos, huc amplius adventuros: ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, (2) ut principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita praestanda, ut, quae ab ea decreta sunt, ab haeticis depravari, aut violari non permittant; sed ab his, et omnibus devotè recipiantur, et (3) fideliter observentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quae declarationem, quod non creditur, aut definitionem postulant, praeter alia remedia in hoc Concilio instituta, confidit sancta Synodus, Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut vel evocatis ex illis praesertim provinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicaverit, vel commodiore quacumque ratione ei visum fuerit, provinciarum necessitatibus pro Dei gloria, et Ecclesiae tranquillitate consulatur,

De-

(1) *Suprà in fin. sess. 13. 15. et 18.* (2) *Idem in fine quatuor primorum. Concil. general. Nicæn. Const. Ephes. et Chalced.* (3) *Ne quis juramento se adstringat adversus Concilii Decreta, vetat Greg. XIII. in Bulla Inter Apostolicas 1584.*

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III. et Julio III. in Sessione.

Quoniam (1) diversis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Julio III. multa in hoc sacro Concilio, quoad dogmata, ac morum reformationem statuta, et definita sunt; vult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, et legantur.

Recitata sunt.

De fine Concilii, et confirmatione petenda à Sanctissimo Domino nostro.

Illustriissimi Domini, Reverendissimique Patres, Placetne vobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacrae oecumenicae Synodo finis imponatur? et omnium, et singulorum, quae tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. quam sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta, et definita sunt, (2) confirmatio nomine sanctae huius Synodi per Apostolicae Sedis Legatos, et Praesidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur?

Responderunt: Placet.

Postmodum *Illusterrimus, et Reverendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus, et Praesidens, benedicens sancta Synodo dixit: Post gratias Deo actas reverendissimi Patres ite in pace. Qui responderunt: Amen.*

(1) *Suprà sess. 5. 6. 7. 13. et 14.* (2) *Juxta Gelas. Pap. super Conc. Chalced. et Pelagium, PP. 2. in ep. Decretali, ad epis. Anthioc. Provinc. et Conc. Chalced. in fin. in epist. Concilii ad Leonem Papam, cap. Si Romanorum, dist. 19.*

ACCLAMATIONES PATRUM

in fine Concilii.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

*Beatissimo Pio Papae, et Domino nostro, sanctae Universalis
Ecclesiae Pontifici, multi anni, et aeterna memoria.*

RESPONSIO PATRUM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissimè
Ecclesiae tuae conserva multos annos.

CARD.

Beatissimorum summorum Pontificum animabus,
Pauli III. et Julij III. quorum autoritate hoc sacrum
generale Concilium inchoatum est, pax à Domino, et
aeterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.

RESP.

Memoria in benedictione sit.

CARD.

Caroli V. Imperatoris, et Serenissimorum Regum,
qui hoc universale Concilium promoverunt, et pro-
tulerunt, memoria in benedictione sit.

RESP.

Amen, Amen.

CARD.

Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Au-
gusto, Orthodoxo, et pacifico, et omnibus Regibus,
Rebuspub. et Principibus nostris, multi anni,

RESP.

Pium, et Christianum Imperatorem Domine con-
serva: Imperator caelestis terrenos Reges, rectae fidei
conservatores custodi.

CARD.

CARD.

Apostolicae Romanae Sedis Legatis, et in hac Syno-
do praesidentibus, cum multis annis magnae gratiae.

RESP.

Magnae gratiae: Dominus retribuat.

CARD.

Reverendissimis Cardinalibus; et illustribus Ora-
toribus.

RESP.

Magnas gratias, multos annos.

CARD.

Sanctissimis Episcopis vita, et felix ad Ecclesias
suas reditus.

RESP.

Praeconibus veritatis perpetua memoria: Orthodoxo
Senatui multos annos.

CARD.

Sacrosancta oecumenica Tridentina Synodus eius
fidem confiteamur, eius decreta semper servemus.

RESP.

Semper confiteamur, semper servemus.

CARD.

Omnes ita credimus: omnes idipsum sentimus: om-
nes consentientes, et amplectentes subscribimus,
Haec est fides beati Petri, et Apostolorum: haec est fi-
des Patrum: haec est fides Orthodoxorum.

RESP.

Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.

CARD.

His decretis inhaerentes, digni reddantur misericor-
diis, et gratia primi, et magni supremi Sacerdotis Jesu-
Christi Dei, intercedente simul inviolata Domina nos-
tra sancta Deipara, et omnibus Sanctis.

RESP.

CONCIL. TRID.
RESP.

Fiat, fiat, Amen, Amen.

CARD.

Anathema cunctis haereticis.

RESP.

Anathema; anathema.

Pos haec mandatam fuit à Legatis, et Praesidentibus, sub poena excommunicationis, omnibus Patribus, ut, antequam discederent è Civitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilii; aut ea per publicum instrumentum approbarent: qui omnes deinde suscripserunt, et fuerunt numero CCLV. videlicet, Legati IV. Cardinales II. Patriarchae III. Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX. Generalis Ordinum VII.

LAUS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarelus, Episcopus Thelesimus, sacri Concilii Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinensis diocesis, eiusdem Concilii Notarius.

CONFIRMATIO
CONCILII.

NOS Alexander, Sancti Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, et attestamur, qualiter hodie, die Mercurii, XXVI. Januarii, M. D. LXVI. Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Pii, divina providentia Papae IV. anno quinto, in Consistorio secreto, apud S. Petrum, Reverendissimi DD. mei, Cardinales Moronus, et Simoneta, nuper reversi à sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicae Legati praerant, petierunt ab eodem Sanctissimo Domino nostro ut infra:

Beatissime Pater, in decreto super fine Concilii oecumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris praeteriti publicato statutum fuit, ut per Sanctitatis vestrae, et Sanctae Sedis Apostolicae Legatos, et Praesidentes peteretur nomine dicti Concilii à Sanctitate Vestra confirmatio omnium, et singulorum, quae tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. quam sub sanctitate vestra in eo decreta, et definita sunt. Quapropter nos Joannes Cardinalis Moronus, et Ludovicus Cardinalis Simoneta, qui tunc legati, et praesidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii oecumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestras dignetur confirmare omnia, et singula, quae tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, et definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas sua, viso, et lecto tenore dicti decreti, et habitis votis Reverendissimorum DD.

meorum Cardinalium, respondit per haec verba:

Petitioni, nomine Concilii oecumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factae, annuentes, omnia, et singula, quae in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III. et Julio III. Praedecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, et difinita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, et assensu, matura cum illis deliberatione praehabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, et inviolabiter observari mandamus: in Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Ita est.

A. Cardinalis Farnesius, Vicecancellar.

BULLA S.D.N. PII,

DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE QUARTI,

Super confirmatione oecumenici generalis Concilii Tridentini.

Pius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Benedictus Deus, (1) et Pater Domini nostri Iesu Christi, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis, et tempestatibus agitatam atque vexatam, et gravius in dies labo-

(1) 2. Cor. 1.

borantem, apto tandem ei subvenit, optatoque remedio. Ad plurimas, et perniciosissimas hereses extirpandas, ad corrigendos mores, et restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem, et concordiam Christiani populi procurandam, indictum iam pridem in Civitate Tridentina oecumenicum, et generale Concilium à pia memoriae Paulo III. praedecessore nostro, et Sessionibus aliquo habitis coeptum fuerat: ab eius autem subcessore Julio in eandem urbem revocatum, post alias Sessiones celebratas, variis impedimentis, et difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potueret: itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo moerore piorum omnium, cum quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicae regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut Pastoralis sollicitudo monebat, divinae misericordiae fiducia perficere aggressi, adiuri pio studio charissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, et aliorum Christianorum Regum, Rerum publicarum, et Principum, tandem consecuti sumus quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destimus, quodque à (1) Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset, nostris convocata litteris, et sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum, et aliorum insignium praelatorum maxima, et oecumenico Concilio digna frequentia, praeter plurimos alios pios, et sacrarum litterarum scientia, divini quoque, et humani iuris cognitione praestantes viros praesidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicae Legatis, nobis ad hoc Concilii liberari faventibus, ut etiam de rebus Sedis Apostolicae propriae reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per lit-

Z

te.

(1) Iacoh. 1.

teras, ad Legatos nostros scriptas, ultrò permiscimus, quae de sacramentis, et aliis rebus, quae quidem necessariae visae sint, tractanda, definienda, et statuenda restabant, ad confutandas hereses, ad tollendos abusos, et emendandos mores, a sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, et accuratè, ac maturè admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum planè à Domino effectum fuisse constiterit: (1) idque in nostris, atque omnium oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Urbe indiximus, quae magna Cleri, et populi pietate celebratae fuerunt laudesque, et gratias divinae Maiestati meritò persolvendas curavimus, cum eiusmodi Concilii exitus spem magnam, et propè certam attulerit fore, ut maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis, constitutionibusque perveniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhaerens, decretorum suorum omnium, quae nostro, et praedecessorum nostrorum tempore facta sunt, (2) confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione factò: Nos, ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorum, ex iis, quae Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia Catholica, et populo Christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum

CON-

(1) *Psal'm. 117.* (2) *In fine ultimae Sessionis*

consilio, et assensu, in Consistorio nostro secreto illa omnia, et singula auctoritate Apostolica odie confirmavimus, et ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac servanda esse decrevimus, sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, et suscipi, observarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctae obedientiae, et sub poenis à sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus, etiam privationis, arbitrio nostro infligendis, universis, et singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et aliis quibusvis Ecclesiarum Praeclatis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, et dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore praefulgeant, ut eadem decreta, et statuta in Ecclesiis suis, Civitatibus, et Dioecesis, in iudicio, et extra iudicium diligenter observent, et à subdiciis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinet inviolabiliter faciant observari: contradictores quoslibet, et contumaces, per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo, etiam invocato, si opus fuerit, brachii secularis auxilio. Ipsum verò charissimum filium nostrum Imperatorem electum, caeterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, et per viscera misericordiae Domini nostri Iesu-Christi obtestamur, ut, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, divini honoris, et populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicae, et sacrae Synodi reverentia, ad eiusdem Concilii exequenda, et observanda decreta, Praeclatis, cum opus fuerit, auxilio, et favore suo adsint, neque adversantes sanae, ac salutari Concilii doctrinae opiniones à populi ditionis suae recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandum praeterea perver-

tionem, et confusionem, quae scribi poterit, si unicuique liceret, prout ei liberet in decreta Concilii commentarios, et interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis cuiuscumque sint ordinis, conditionis, et gradus, quam laicis, quocumque honore, ac potestate praeditis Praelatis. quidem sub interdicti ingressus Ecclesiae aliis verò quicumque fuerint sub excommunicationis latae sententiae poenis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, annotationes, scholia, ullum omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quidquam quaecumque nomine, etiam sub praetextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quaesito colore, statuere. Si cui verò in eis aliquid obscurius dictum, et statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut declaratione aliqua egere visum fuerit: (1) ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad sedem videlicet Apostolicam, omnium fidelium magistram, cuius auctoritatem, (2) etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim difficultate, et controversias, si quae ex eis decretis ortae fuerint, novis declarandas, et decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decrevit reservamus, parati, sicut ea de nobis merito confisa est, omnium provinciarum necessitatibus ea ratione, quae commodior novis visa fuerit, providere: Decernentes nihilominus irritum, et inane, si secus super his quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Uthaec autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignoracionis uti possit. Volumus, et mandamus, ut haec litterae per aliquos auctoritatis nostrae Cursores in Basilica Vaticana Principis Apos-

10-

(1) Deut. 17. (2) Cap. de Recip. et Observ. Decret. Conc.

olorum, et in Ecclesia Lateranensi, tunc, cum in eis populos, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, et clara voce recitentur: et postquam recitatae fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariae Apostolicae, et in loco solito Campi Florae affigantur: ibique, ut legi, et omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquuntur. Cum autem inde amovebuntur relictis, de more ibidem exemplis, in alma Urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis provincias, et regna divulgari possint. Transumptis quoque earum, quae manu alicuius publici Notari scripta, subscriptave, et sigillo, ac subscriptione alicuius personae, in dignitate Ecclesiastica constitutae, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, monitionis, inhibitionis, reservationis, voluntatis, mandatorum, et decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, septimo Kalendas Februarii Pontificatus nostri anno quinto.

*Ego Pius Catholicae Ecclesiae Episcopus.**Ego F. Card. Pisanus, Episcopus Ostiense Decanus.**Ego Fed. Card. Caesius, Episcopus Portuense.**Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Tusculanense.**Ego A. Card. Farnesius, Viccanense Episcopus Sab.*

: : : : : : : :

Ego R. Card. S. Angeli Maior Poenitent.

: : : : : : : :

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.

Ego Io. Michael, Card. Saracenus.

: : : : : : : : : : : :

Ego Io. B. Cicada, Card. S. Clementis.

Ego Scipio, Cardinalis Pisarum.

Ego Io. Cardinal. Romanus.

Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.

Ego F. Clemens, Card. Aracoeli.

Ego Io. Card. Sabellus.

: : : : : : : : : : : :

Ego B. Cardinalis Salvatus.

Ego Ph. Cardinalis Aburd.

Ego Lud. Cardinalis Simonetta.

: : : : : : : : : : : :

Ego F. Card. Patieccus, y de To.

Ego M. A. Cardinalis Amuljus.

Ego Io. Franc. Card. de Gambara.

Ego Carolus, Card. Borromaeus.

Ego. M. S. Card. Const.

Ego Alph. Card. Gesualdus.

Ego Hip. Cardinalis Ferrar.

Ego Franciscus, Card. Gonzaga.

: : : : : : : : : : : :

Ego Gui. Asc. Diac. Cardinalis Cam.

Ego Vitellotius, Cardinalis Vitellius.

: : : : : : : : : : : :

: : : : : : : : : : : :

Antonius Florebanus Lavellinus

H. Cwyn.

LEO DECIMUS.
IN CONCILIO LATERANENSI.
SESSIONE X.

De impressione librorum.

NOS, ne id, quod ad Dei gloriam, (1) et fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christi fidelium salutem detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de caetero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermiscantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, hoc sacro approbante Concilio, ut negotium impressionis librorum huiusmodi eo prosperetur felicius, quo deinceps indago solertior diligentius, et cautius adhibeatur; statuimus, et ordinamus, quod de caetero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque scripturam, tam in Urbe nostra, quam aliis quibusvis civitatibus, et dioecibus, imprimere, seu imprimi facere præsumat, nisi prius in Urbe per Vicarium nostrum, et sacri Palatii Magistrum; in aliis vero civitatibus, dioecibus per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ, libri, seu scripturæ huiusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hereticæ pravitatis civitatis, sive dioecesis, in quibus librorum impressio huiusmodi fieret, diligenter examinentur, et per eorum manu propria subscriptionem, sub excommunicationis sententia, gratis, et sine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem secus præsumpserit, ultra librorum impressorum amissionem, et illorum publi-

Z 4

blicam combustionem, ac centum ducatorum fabricam Principis Apostolorum de Urbe, sine spe remissionis, solutionem, ac anni continui exercitii impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodata existat: ac demum ingravescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectivè per omnia iuris remedia castigetur, quo alii eius exemplo similia minime attentare presumant. Nolli ergo, &c. ubi quis autem, &c. Datum Romae in publica Basilica solemniter celebrata anno Incarnationis Dominicae 1515. 4. Maii Pontif. nostri anno 3.

SIXTI QUARTI.

Constitutio prior de Festo Conceptionis immaculatae Virginis, ex libro tertio Extravagantium Communium, tit. de reliquiis, et veneratione Sanctorum.

CUM (1) praeexcelsa meritorum insignia quibus Regina caelorum, virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus praelata aethareis, sideribus quasi stella matutina per-

(1) *Sess. 3. de Pecc. orig. Vide Bullam Pii V. quae incipit, Super specula. 1570. Pauli V. quae in Regis pacifici. 1616. eiusdem decretum in generali Congregatione. 1617. 31. Augusti, Ne quis publice affirmare audeat, Virginem peccasse in Adamo; extensum postea ad actus privatos à Gregorio XV. in generali Congregatione 24. Maii 1622. datum tamen facultate Fratribus Ordinis Praedicatorum per Bullam, quae incip. Eximii adque singulares. eiusdem anni, privatim, et inter se dumtaxat eam quaestionem agendi. Iam ante Concilium Basiliense eos, qui Virginis Conceptioni immaculatae detraberent, solemniter admodum damnatos ab Episcopo, et universo Clero Parisiensi, auctor est Ioannes Luvencalis Ursinus, Archiepiscopus Rhemensis, lib. de Rebus gestis Caroli VI. Francorum Regis, sub annum 1387.*

perrutilans, devorae considerationis indigne perscrutatur, et infra pectoris arcana revolvimus, quod ipsa utpote via misericordiae, mater gratiae, et pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salutem fidelium, qui delictorum onore gravantur, sedula oratrix, et pervigil ad Regem, quem genuit, intercedit; dignum, quin potius debitum reputamus, universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cuius providentia eiusdem Virginis humilitatem ab aeterno respiciens, pro concilianda suo auctoritati humana natura, lapsu primi hominis aeternae morti obnoxia, eam sui Unigeniti habitaculum Sancti Spiritus preparatione constituit, ex qua carnem nostrae mortalitatis, pro redemptione populi sui assumeret, et immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatae Virginis mira conceptione gratias, et laudes referant, et instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas, alia divina Officia dicant, et illis intersint, indulgentiis, et peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant eiusdem Virginis meritis, et intercessione divinae gratiae aptiores. Hac igitur consideratione inducti, eiusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum eius auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, et ordinamus, quod omnes, et singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missas, et Officium Conceptionis eiusdem Virginis gloriosae, iuxta piam, devotam, et laudabilem ordinationem dilecti filii Magistri Leonardi de Nogarolis, Clerici Veronensis, Notarii nostri et quae desuper à nobis emanavit Missae, et Officii huiusmodi institutionem, in die festivitatis Conceptionis eiusdem Virginis Mariae, et per octavas eius, devote celebraverint, et dixerint, aut illis Horis Canonice intersuerint, quoties id fecerint, eandem pro-

prorsus indulgentiam, et peccatorum remissionem consequantur, quam iuxta felicis recordationis Urbani IV. in Concilio Viennensi approbatae, ac Martini V. et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam, et Horas Canonicas in festo Corporis, et Sanguinis Domini nostri Iesu Christi à primis Vesperis, et per illius Octavas, iuxta Romanae Ecclesiae constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missae, Officio, et Horis huiusmodi intersunt, praesentibus perpetuis temporibus validis. Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae 1476. 3. Kalend. Martii, Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

Grave nimis gerimus, et molestum, cum sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad evangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus praedicando commissis, eo gravius provocamur, quo illi periculosius remanent incorrecti, cum facile deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè praedicando diffusius, et damnabilius imprimuntur errores. Sane, cum sancta Romana Ecclesia de intemeratae, semperque Virginis Mariae Conceptione publice festum solenniter celebret, et speciale, ac proprium super hoc Officium ordinaverit, nonnulli, ut accepimus, diversorum Ordinum Praedicatores, in suis sermonibus ad populum publice per diversas civitates, et terras affirmare hactenus non erubuerunt, et quotidie praedicare non cessant, omnes illos, qui tenent, aut asserunt, eandem gloriosam, et immaculatam De genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hereticos; eiusdem immaculatae Conceptionis Officium celebrantes, audien-

tes-

tesque sermones illorum, qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare graviter; sed et praefatis praedicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt; ex quorum assertionibus, et praedicationibus non levia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, et maiora merito exoriri formidantur in dies. Nos igitur huiusmodi temerariis ausibus, ac perversis assertionibus, ac scandalosis, quae exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obviare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed nostra mera deliberatione, et certa scientia, huiusmodi assertiones Praedicatorum eorundem, et aliorum quorumlibet, qui affirmare praesumerent, eos qui crederent, aut tenerent, eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione praeservatam fuisse, propterea alicuius heresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiusmodi Officium Conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes, alicuius peccati reatum incurrere, utpote falsas, et erroneas, et à veritate penitus alienas, editosque desuper libros praedictos id continentes, quoad hoc, autoritate Apostolica, tenore presentium reprobamus, et damnamus; ac motu, scientia, et auctoritate praedictis statuimus, et ordinamus, quod Praedicatores verbi Dei, et quicumque alii, cuiuscumque status, gradus, aut ordinis, ac conditionis fuerint, qui de caetero ausu temerario praesumpserit in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per nos improbatas, et damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, postquam de praesentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua ab alio

alio, quam á Romano Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia, auctoritate similibus, simil poenae, ac censurae subiicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, haeresis crimen, vel peccatum incurrere mortale; cum nondum sit á Romana Ecclesia, et Apostolica Sede decisis: non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, quibus communiter, vel divisim á Sede Apostolica indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne de praemissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quod locorum Ordinarii requisiti, praesentes litteras in Ecclesis consistentibus in eorum civitatibus, et suarum dioecesium locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad divina convenerit, sermonibus ad populum mandent, et faciant publicari. Praererea, quia difficile fore praesentes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre etiam volumus, et dicta auctoritate decernimus, quod earumdem litterarum transumpto, manu Publici Notarii confecto, et autentico alicuius praelati Ecclesiastici sigillo munito, ubique stetur, prout staretur eisdem originalibus litteris, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reprobationis, damnationis statuti ordinationis, voluntatis, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, et beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romae apud

apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae 1483. pridie Nonas Septembris, Pontificatus nostri anno 13.

BULLA S. D. N. D. P. II,

DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QUARTI.

Super forma iuramenti professionis fidei.

DIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVUORUM DEI,
ad perpetuam rei memoriam.

Inunctum nobis Apostolicae (1) servitutis officium requirit, ut ea, quae Dominus omnipotens, ad providam Ecclesiae suae directorem, sanctis Patribus in nomine suo congregatis, divinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem, et gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilii Tridentini dispositionem omnes quos deinceps Cathedralibus, et superioribus Ecclesiis, praefici vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, et aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, provideri contingeret, publicam orthodoxe fidei professionem facere, seque in Romanae Ecclesiae obedientiam permansuros spondere, et iurare, teneantur Nos volentes, etiam per quoscumque, quibus de Monasteriis, Conventibus, Domibus, et aliis quibuscumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocumque nomine vel titulo providebitur, idem servari, et ad hoc ut unius eiusdem fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, et certa illius forma

(1) Qui praeterea ad fidei professionem teneantur, declarat Bulla Pii. V. In sacrosancta. 1564.

cunctis innotescat, nostrae sollicitudinis partes, in hoc alicui minime desiderari, formam ipsam, praesentibus annotatam, publicari, et ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, et alios praedictos spectat, recipi, et observari, ab sub poenis per Concilium ipsum in contravenientes latis iusta hanc, et non aliam formam, professionem praedictam solemniter fieri, auctoritate Apostolica tenore praesentium directè praecipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore: (1) EGO N. firma fide credo, et profiteor omnia, et singula, quae continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem Coeli, et terrae, visibilium omnium, et invisibilium; et in unum Dominum, Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia secula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum; consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de Coelis; et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est; et resurrexit tertia die secundum Scripturas; et ascendit in Coelum, sedet ad dextram Patris; et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos, et mortuos; cuius regni non erit finis: et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: et unam sanctam Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum; et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi seculi, Amen. Apostolice

(1) Cap. Ego N. de Inuejurando.

cas, et Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes, et constitutiones firmissimè admitto, et amplector: Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, et tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam umquam nisi iuxta unanimum consensum patrum accipiam, et interpretabor: Profiteor quoque, septem esse verè, et propriè Sacramenta Novae Legis à Iesu-Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam-Uncionem, Ordinem, et Matrimonium: illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem, et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse: Receptos quoque, et approbatos Ecclesiae Catholicae ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solenni administratione recipio, et admitto: Omnia, et singula, quae de peccato originali, et de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, et declarata fuerunt, amplector, et recipio: Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium, et propitiatorium sacrificium pro vivis, et defunctis; atque in sanctissima Eucharistiae Sacramento esse verè, realiter, et substantialiter corpus, et sanguinem, una cum anima, et divinitate Domini nostri Iesu-Christi, fierique conversionem totius substantiae panis in corpus, et totius substantiae vini in sanguinem: quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat: Fateor etiam, sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi: Constante teneo, Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuari: Similiter et Sanctos, una cum Christo regnantes, venerandos, atque

que invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas: Firmis-
simè assero, imagines Christi, ac Deiparae semper Virgi-
nis, nec non aliorum Sanctorum, habendas, et retinen-
das esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem
impertiendam: Indulgentiarum etiam potestatem à
Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum
Christiano populo maximè salutarem esse, affirmo:
Sanctam Catholicam, et Apostolicam Romanam Eccle-
siam, omnium Ecclesiarum Matrem, et Magistram ag-
noscò: Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum
Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram
obedientiam spondeo, ac iuro: cetera item omnia à sa-
cris Canonibus, et oecumenicis Conciliis, ac praecipuè
à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, et de-
clarata, indubitanter recipio, atque profiteor: simulque
contraria omnia, atque haereses quascumque ab Ecclesia
damnatas, reiectas, et anathematizatas, ego pariter dam-
no reicio, et anathematizo: Hanc veram Catholicam fi-
dem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in prae-
senti spontè profiteor, et varaciter teneo, eadem inte-
gram, et inviolatam, usque ad extremum vitae spiritum
constantissime (Deo adiuvante) retineri, et confiteri,
atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in-
mane in meo spectabit, teneri, doceri, et praedicari, quan-
tum in me erit, curaturum, ego idem N. spondeo, vo-
veo, ac iuro: Sic me Deus adjuvet, et haec sancta Dei
Evangelia. Volumus autem quòd praesentes litterae in
Cancellaria nostra Apostolica de more legantur. Et ut
omnibus facilius pateant, in eius Quinterno describan-
tur, etiam imprimantur.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam
nostris voluntatis, et mandati infringeres vel ei ausu te-
me-

merario contraire. Si quis autem hoc attentare prae-
sumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Bea-
torum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se noverit in-
cursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno
Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo se-
xagesimo quarto. Idibus Novemb. Pontificatus nostri
anno quinto.

Fed. Cardinalis Caesius.

Caes. Glorierius.

Lectae, et publicatae fuerunt superscriptae litterae Ro-
mae, in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis
Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo quar-
to die verò Sabbati, nona mensis Decembris, Pontifi-
catus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri
Domini Pii Papae Quarti, anno quinto.

A. Lomelinus Custos.

BULLA S. D. N. D. PII, P. Q. IV.

DIVINA PROVIDENTIA PAPAE QUARTI,

Super declaratione temporis ad observanda decreta sa-
cra, oecumenici, et generalis Concilii Tridentini.

PIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI,
ad perpetuam rei memoriam.

Sicut ad sacram Conciliorum decreta ac Cano-
nes auctoritas, atque confirmatio Apostolicae
Sedis et debet, et solet accedere, ita si qua super
eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio, et
declaratione tollenda est. Ad aures nostras pervenit,

multos esse, qui dubitent, ex quo tempore coeperint decreta sacri generalis Concilii Tridentini, ad reformationem et ius positivum dumtaxat spectantia eos, ad quos pertinent, obligare, illa praesertim, quae tempora certa praestituunt ad provinciales dioecanasque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad Parochiales Ecclesias, aliaque beneficia Ecclesiastica, quae eiusdem Concilii decretis retineri prohibitum sit, resiganda, et ad complures res huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad praedictam reformationem, iusque positivum tantum spectantes, quae observari, aut evitari debeant. Nos itaque, ut omnis controversia, dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, iuri, et aequitati convenire censuimus, duximus declarandum. Nam etsi ipsius Concilii decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio, et assensu, in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerint sub finem mensis Ianuarii, et ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari coeperint quia tamen non parum temporis in eis Romae diligenter, emendatèque imprimendis necessariò consumptum fuit, et iure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones novae vim non nisi post certum tempus obtineant, aequum nobis, et iustum visum est, praedicta decreta omnia ad dictam reformationem, iusque positivum dumtaxat spectantia, à Kalendis Maii proximè praeteritis omnes obligare coepisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignoraverit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, et ab omnibus iudicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum, et inane, si quid secus à quoquam, quacumque dignitate, auc-

auctoritate, et potestate praedicto, contigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam nostrae declarationis, definitionis, mandati, statuti, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, quinto decimo Kalendarum Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Cardinalis Caesius.

Caes. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Caesarem Secretarium.

Anno à Nativitate Domino millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, indictione septima, die verò vigesima mensis Iulii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pii, divina providentia Papae Quarti, anno quinto, retrospectae litterae affixae, lectae, et publicatae fuerunt in valvis Basilicarum, Principis Apostolorum de Urbe, et Sancti Ioannis Lateranen. necnon Cancellariae Apostolicae, et in acie Campi Florae, per nos Iacobum Carta, Iulium Parinum, praelibati S. D. N. Papae Cursores.

Antonius Clerici, Magister Cursorum.

MOTUS PROPRIUS S. D. N. D. PII,

DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE QUARTI.

Per quem deputantur octo Cardinales, qui faciant observari reformationes ab ipso editas, necnon decreta sacri, oecumenici, et generalis Concilii Tridentini.

PIUS PAPA IV,

Motu proprio, &c. Alias nos nonnullas constitutiones, et ordinationes, reformationem maioris Poenitentiarii ac sacrae Poenitentiariae nostrae, ac Vicarii nostri, ac eius officii, necnon Camerarii, et Camerae Apostolicae, ac illius causarum Auditoris, necnon Palatii Apostolici causarum Auditorum, ac Gubernatoris, et Capitolinae Curiarum, et Contradictarum, aliorumque almae Urbis nostrae, ac Romanae Curiae Tribunalium, et officiorum concernentes, edidimus, quae tamen (ut intelleximus) ab eorundem officiorum, et Tribunalium praefectis, ac Officialibus minus diligenter observantur. Cum autem enixae nostrae voluntatis sit, ut illa, et pariter decreta sacri Concilii Tridentini, in his, quae ad eorum officia spectant ab eisdem omnino observentur: Nos propterea considerantes, parum esse, iura condere, nisi sint, quae executioni demandari faciant, et in praemissis, prout ex debito Pastoralis Officii nobis (meritis licet in paribus) iniuncti obligamur, salubriter, et utiliter providere, praefatasque constitutiones, et ordinationes, ac decreta Concilii, quas, et quae hic haberi volumus pro expressis, inviolabiliter observari volentes: Venerabili

fratri nostro Iohanni Episcopo Tuscula. Moronno, Io. Michaeli Sanctae Anastasiae Saraceno, ac Ioan. Baptistae S. Clementis Cicadae, necnon Michaeli S. Sabinae Alexandrino, Clementi S. Mariae in Aracoeli, et Ludovico S. Cyraei in Thermis Simonetae, ac Carolo S. Martini in Montibus Borromaeo, Presbyteris, necnon Vitellorio S. Mariae in Porticu Vitelio nuncupatis, titulorum Diacono, (1) Cardinalibus committimus, et mandamus: quatenus ipsi, (2) seu eorum maior pars, coniunctim, vel divisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum, constitutionem, et decretorum praedictorum constitutiones, et ordinationes, ac decreta praefata, iuxta tenores eorum, ac litterarum desuper confectarum, per quoscumque Poenitentiariae, Vicariae, et Camerae, ac Rotae Curiarum, ac Tribunalium praedictorum Iudices, et Officiales, sub excommunicationis latae sententiae, ac privationis officiorum, et aliis eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis poenis, firmiter observari faciant, et cum effectu: nisi, tam in executione, dictorum decretorum Concilii, quam dictarum litterarum nostrarum, aliqua dubietas aut difficultas emergerit: quo casu ad nos referant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, ac eos, qui litteris, et decretis praedictis, et eorundem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, et e contra, illorum officii privatos, necnon ad illa, et alia Romanae Curiae officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic privatis, illa tamquam per privationem

Aa 3

nem

(1) *Sixtus V. istius Congregationis facultates declaravit in Bulla quae incipit Immensa 1588. art. 7. (2) Confirmatur Bulla Pii V. Cum Felicit. 1566.*

nem vacantia à Datario nostro vendi, à quibusvis personis idoneis pro pretio convenienti emi, liberè et licitè posse auctoritate nostra curen, nuncient, discernant, ac declarent, prout nos harum scire nunciavimus, decernimus, et declaramus. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac Poenitentiariae, et Curiarum, necnon Tribunalium praedictorum statutis, &c. etiam iuramento, &c. roboratis, privilegijs quoque indultis, et litteris Apostolicis, illis, ac dictis Officialibus, et Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam motu simili, &c. et alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissimè derogamus, eaque adversus praemissa nullatenus suffragari volumus; caeterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu proprio I.

Datum Romae apud S. Marcum, quarto Nonas Augusti, anno quinto.

BULLA S. D. N. PII

PAPAE IV.

REVOCATORIA PRIVILEGIORUM, exemptionum, immunitatum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, et aliarum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis, et personis concessarum, in his, in quibus statutis, et Decretis Sacri Concilii Tridentini contrariantur.

*PIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI,
ad perpetuam rei memoriam.*

IN Principis Apostolorum Sede, (1) meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, nihil neque universali Ecclesiae, curae, et sollicitudini nostrae commissae salubria, neque iniuncto nobis Apostolicae servitutis officio decentius praestare possumus, quam quod providentiae nostrae ministerio oecumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspicijs, summaque Sanctorum Patrum concordia, per Dei misericordiam felicitate absolutum fuit ita, per universos, qui Christiana pietate censentur, ubique suscipiatur, et remotis quibuslibet obstaculis, ab omnibus aequaliter observetur. Cum itaque in eodem Concilio quam plurima salubria, et ad universalem morum reformationem valde utilia, decreta, atque statuta, maturo praesentium ipsorum examine praecedente, sint edi-

Aa 4 ta,

(1) Gregorius XIII. privilegia Regularibus concessa à Pio V. reduxit iterum ad terminos Concilii per Bullam, IV tanta, 1573.

suffragari posse, et debere. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, aliosque Iudices, et Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi facultate, in utroque foro iudicari, et defini debere, ac quidquid secus á quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, et inane decernimus. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, statuti, ordinationis, et decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, tertio decimo Kalend. Martii, Pontificatus nostri anno sexto.

Cae. Glorierius.

P. Episcopus Narnien.

H. Cumyn.

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Indictione sexta, die verò vigesima quarta mensis Februarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri, Domini Pii, divina providentia Papae Quarti, anno eius sexto, retrospectæ litterae Apostolicae afixae, et publicatae fuerunt in Aede Campi Florae, et valvis Cancelariae Apostolicae, per Nos Nicolaum de Matthaeis, et Camillum Cherubinum, S. D. N. Papae Cursores.

Philibertus Chapuis, Magister Cursorum.

DE

DE LIBRIS PROHIBITIS.

REGULAE X.

Per Partes à Tridentina Synodo dilectos concinnatae, et à Pio PP. IV. comprobatae constitutione, quae incipit: Dominici, die 24. Martii, anno 1564.

REGULA I.

Libri omnes, (1) quos ante annum M. D. XV. aut Summi Pontifices, aut Concilia oecumenica damnarunt, et in hoc indice non sunt, eodem modo damnati esse censeantur, sicut olim damnati fuerunt.

REGULA II.

Haeresiarcharum libri, tam eorum, qui post praedictum annum haereses invenerunt, vel suscitaverunt quam qui haeticorum capita, aut duces sunt, vel fuerunt, quales sunt Lutherus, Zwinglius, Calvinus, Balthasar Patimontanus, Swen kfeldius, et his similes cuiuscumque nominis, tituli argumenti existant, omnino damnantur. Qui verò de religione non tractant, à Theologis Catholicis, iusu Episcoporum, et Inquisitorum examinati, et approbati permittuntur. Libri etiam Catholici conscripti, tam ab aliis, qui postea in haeresim lapsi sunt, quam ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiae gremium redire, approbati à facultate Theologica alicuius Universitatis Catholicae, vel ab Inquisitione generali permitti poterunt.

RE-

(1) *Consule Indicent librorum prohib. Congregationem pro Indice statuit Sixtus V. in Bulla Immensa. 1588. art. 6.*

REGULA III.

Versiones scriptorum etiam Ecclesiasticorum, quae hactenus editae sunt à damnatis auctoribus, modo nihil contra sanam doctrinam contineant, permittuntur. Librorum autem veteris Testamenti versiones, viris tantum doctis, et piis iudicio Episcopi concedi poterunt: modò huiusmodi versionibus tamquam elucidationibus Vulgatae editionis, ad intelligendam sacram Scripturam, non autem tamquam sano textu utantur. Versiones verò Novi Testamenti ab auctoribus primae classis (1) huius indicis factae nemini conceduntur; quia utilitatis parum, periculi verò plurimum lectoribus ex earum lectione manerè solet. Si quae verò annotationes cum huiusmodi, quae permittuntur, versionibus, vel cum Vulgata editione circumferuntur, expunctis locis suspectis a facultate Theologica alicuius Universitatis Catholicae, aut Inquisitione generali, permitti eisdem poterunt, quibus et versiones. Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut partes eius, concedi viris piis, et doctis poterunt. Ex Bibliis verò Isidori Clarii Brixiani prologus, et prologomena praecidentur: eius verò textum nemo textum Vulgatae editionis esse existimet.

REGULA IV.

Cum experimento manifestum sit, si sacra Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quam utilitatis oriri, hac in parte iudicio Episcopi, aut Inquisitoris, stetur, ut cum consilio Parochi, vel Confessarii, Bibliorum à Catholicis auctoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerint ex huiusmodi lectione, non damnum, sed fidei, atque

(1) *Consule Indicem.*

pietatis augmentum capere posse: quam facultatem in scriptis habeant. Qui autem absque tali facultate ea legere, seu habere praesumpserit, nisi prius Bibliis Ordinario redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit. Bibliopolae verò, qui praedictam facultatem non habent, si Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint, vel alio quovis modo concesserint, librorum pretium, in usus pios ab Episcopo convertendum, amittant: aliisque poenis pro delicti qualitate eiusdem Episcopi arbitrio subiaceant. Regulares verò, non nisi facultate à Praelatis suis habita, ea legere, aut emere possint,

REGULA V.

Libri illi, qui haeticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cuiusmodi sunt Lexica, Concordantiae, Apophthegmata, similitudines, Indices, et huiusmodi, si quae habeant admista, quae expurgatione indigeant, illis Episcopi, et Inquisitoris, una cum Theologorum Catholicorum consilio, sublatis, aut emendatis, permittantur.

REGULA VI.

Libri vulgari idiomate de controversiis inter Catholicos, et Haeticos nostri temporis disserentes, non passim permittantur; sed idem de iis servetur, quod de Bibliis vulgari lingua scriptis statutum est. Qui verò de ratione bene vivendi, contemplandi, confitendi, ac similibus argumentis, vulgari sermone conscripti sunt, si sanam doctrinam contineant, non est cur prohibeantur, sicut nec sermones populares vulgari lingua habiti. Quòd si hactenus in aliquo Regno vel Provincia aliqui libri sunt prohibiti, quod nonnulla continerent, quae, sine delectu ab omnibus legi non expediat,

si eorum auctores Catholici sunt, postquam emendati fuerint, permitti ab Episcopo, et Inquisitore poterunt.

REGULA VII.

Libri qui res lascivas, seu obscenas ex professo tractant, narrant, aut docent, cum non solum fidei, sed et morum, qui huiusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio habenda sit, omnino prohibentur et qui eos habuerint, servare ab Episcopis puniantur. Antiqui vero ab Ethnicis conscripti, propter sermonis elegantiam, et proprietatem permittuntur; nulla tamen ratione pueris praelegendi erunt.

REGULA VIII.

Libri, quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quae ad haeresim, seu impietatem, divinationem, seu superstitionem spectant, à Catholicis Theologis, inquisitionis generalis auctoritate, expurgati concedi possint. Idem iudicium sit de prologis, sumariis, seu annotationibus, quae à damnatis auctoribus, libris non damnatis, appositae sunt: sed posthac non nisi emendati excudantur.

REGULA IX.

Libri omnes, (1) et scripta Geomantiae, Hydromantiae, Aeromantiae, Pyromantiae, Onomantiae, Chitomantiae, Necromantiae, sive in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes, artes magicæ, prorsus eiciuntur. Episcopi vero diligenter provident, ne astroligiae iudiciariae libri, tractatus, indices legantur, vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisve casibus, aut iis actionibus, quae ab humana voluntate pendent, certi aliquid eventurum af-

(1) Vide Bullam Sixti V. Coeli et terrae. 1586. qua procedi potest, non modo, per ipsos Episcopos et Ordinarios, sed etiam per Inquisitores locorum.

affirmare audent. Permittuntur autem iudicia, et naturales observationes, quae navigationis, agriculturae sive medicae artis iuvandae gratia conscripta sunt.

REGULA X.

In librorum, aliarumve scripturarum impressione servetur, quod (1) in Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 10. statutum est. Quare, si in alma Urbe Roma liber aliquis sit imprimendus, per Vicarium Summi Pontificis, et Sacri Palatii Magistrum, vel personas à Sanctissimo Domino nostro deputandas, prius examinentur. In aliis vero locis ad Episcopum, vel alium habentem scientiam libri, vel scripturae imprimendae, ab eodem Episcopo deputandum, ac Inquisitorem haereticæ pravitatis eius civitatis, vel dioecesis, in qua impressio fiet, eius approbatio, et examen pertineat, et per eorum manu propria subscriptione gratis, et sine dilatione imponendam sub poenis, et censuris in eodem decreto contentis approbetur; hac lege, et conditione addita, ut exemplum libri imprimendi authenticum, et manu auctoris subscriptum, apud examinatore remaneat: eos vero, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi ante examinati, probatique fuerint, iisdem poenis subici debere iudicari Patres deputati, quibus impressores et qui eos habuerint, et legerint, nisi auctores prodiderint, pro auctoribus habeantur. Ipsa vero huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, et in fronte libri, vel scripti, vel impressi authenticè appareat, probatioque et examen, ac caetera gratis fiant. Praeterea in singulis civitatibus, ac dioecibus, domus, vel loci, ubi ars impressoria exercetur, et bibliothecae librorum venalium saepius visitentur à personis ad id deputandis ab Epis-

(1) Vide supra pag. I. et sess. 4. in decreto de Edit. et Usu sacr. libr.

copo, sive eius Vicario, etiam ab Inquisitore haereticæ pravitatis, ut nihil eorum, quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeatur. Omnes vero librarii, et quicumque librorum venditores habeant in suis bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum suscriptione dictarum personarum, nec alios libros habeant, aut vendant, aut quacumque ratione tradant, sine licentiâ eorundem deputandorum sub poena amissionis librorum, et aliis arbitrio Episcoporum, vel Inquisitorum imponendis. Emptores vero, lectores, vel impressores eorundem arbitrio puniantur. Quod si aliqui libros quoscumque in aliqua civitatem introducant, teneantur eisdem personis deputandis renuntiare; vel, si locus publicus mercium eiusmodi constitutus sit, ministri publici eius loci prædictis personis significant libros esse adductos. Nemo vero audeat librum, quem ipse, vel alius in civitate introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, nisi ostenso prius libro, habita licentiâ à personis deputandis, aut nisi notum constet, librum iam esse omnibus permissum. Idem quoque servetur ab heredibus, et executoribus ultimarum voluntatum, ut libros à defunctis relictos, sive eorum indicem illis personis deputandis offerant, et à iis licentiâ obtineant, priusquam eis utantur, aut à aliis personas quacumque ratione transferant. In his autem omnibus, et singulis poena statuatur, vel amissionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem Episcoporum, vel Inquisitorum, pro qualitate contumaciæ, vel delicti.

Circa verò libros, quos Patres deputati examinarunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, ut rursus excuderentur, con-

cesserunt, quidquid illos statuisse constiterit, tam bibliopola, quam caeteri observent. Liberum tamen sic Episcopis, aut Inquisitoribus generalibus, secundum facultatem, quam habent, eos etiam libros, in his regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis regnis, aut provinciis, vel dioecesibus expedire iudicaverint. Caeterum nomina cum librorum, qui à Patribus deputatis purgati sunt, tum eorum, quibus illi hunc provinciam dederunt, eorundem deputatorum Secretarius, Notario Sacrae Universalis Inquisitionis Romanae descripta Sanctissimi Domini nostri iussu tradidit.

Ad extremum verò omnibus fidelibus præcipitur, ne quis audeat contra hæc regularum præscriptum, aut huius Indicis prohibitionem libros aliquos legere, aut habere. Quod si quis libros hæreticorum, vel cuiusvis auctoris scripta, ob hæresim, vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita, legerit, sive habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat. Qui verò libros, alio nomine interdictos, legerit, aut habuerit præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Episcoporum severè puniatur.

ORATIO

HABITA IN SESSIONE NONA, ET ULTIMA
SACRI CONC. TRIDENT.

Celebrata duobus continuis diebus, tertia et quarta Decemb. M.D.LXIII. sub Pio IV. Pont. Max.

A. R. P. D. Hieronymo Ragazono Veneto. Episcopo Naxiangeno, et Coadiutore Famagustano.

Hic summatim recensentur omnia in Concilio Tridentino definita, quae et ad piè credendum, et ad benè vivendum pertinent.

Audite haec omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iam diu coeptum, aliquando intermissum, distractum variè, atque divulgum, nunc demum, singulari Dei omnipotentis beneficio, summa, atque incredibili omnium ordinum, ac nationum voluntate, connectitur, atque perficitur. Dies haec quidem felicissima Christiano Populo illuxit; in qua Templum Domini disturbatum frequenter, ac dissipatum reficitur, et absolvitur: et navis haec una bonorum omnium ex maximis, ac diuturnis turbinibus, atque fluctibus tuta in portu collocatur: quam utinam conscendere nobiscum ii voluissent, quorum in primis gratia haec ipsa navigatio instituta fuit: atque aedificii huius construendi participes existerent qui hoc nobis negotium exhibuerunt: maioris nunc profecto laetitiae causam haberemus. Sed nostra id certè culpa non accidit.

Nos Urbem hanc in Germaniae faucibus, id est, in domus illorum ferè limine positam elegimus: nos custodiam

diam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quam sibi ipsi composuerunt: nos hic illos per diu expectavimus: neque hortari, ac rogare nunquam destitimus, ut ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illis etiam absentibus, satis, ut puto, à nobis consultum est. Etenim cum duo essent, in quibus aegris, atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda, alterum fidei Catholicae, ac verè Evangelicae, illis in rebus, quae in dubium ab ipsis vocantur, quaeque opportuna his temporibus viderentur, explicata, et confirmata, disiectis omnibus, ac dissipatis errorum tenebris, doctrina: alterum disciplinae Ecclesiasticae, cuius potissimum depravatione illi se à nobis defecisse affirmant, fuit restitutio: utrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulatè praestitimus.

Principio enim sancta haec Synodus, (facta ex laudabili maiorum nostrorum consuetudine suae fidei professione) ut quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimoniis, atque praesidiis in dogmatibus sancientiis nitendum esset, ostenderet, veteris, ac Novi Testamenti libros, qui essent sine ulla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo, piè, et prudenter enumeravit, ac, ne de verbis quidem ulla ex variis versionibus oriri posset difficultas, certam, ac definitam de Graecis, et Hebraeis translationem approbavit. Hinc omnium haeresum caput, atque arcem aggrediens, de humanae naturae corruptis initiis ea statuit, quae veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De iustificatione deinceps, (res magna, et cum ab antiquis, tum à nostri temporis haereticis mitum in malum oppugnata) ea definit, quibus

et perniciosissimis eo in genere opinionibus occurreretur, et rectè sentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (ut in illis Dei Spiritum facilè agnoscas) demonstraretur. Praestantissimo hoc post hominum memoriàm decreto haereses ferè universae iugulantur, et, quasi caligo Sole, discutiuntur ac dispelluntur: eaque claritas, isque splendor veritatis apparet, ut tantum lumen quin videat, dissimulare iam nemo possit. Subsequuta est salutaris septem divinatorum Ecclesiae Sacramentorum tractatio: primùm simul de omnibus; post de unoquoque separatim. Hic verò quis non videt, quàm distinctè, explicatè, abundanter, illuminatè, & (quod caput est) verè tota coelestium horum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna, multiplicique doctrina, quid aut sequendum, aut fugiendum sit, potest ullo modo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum, aut occasionem inveniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi, atque virtute dubitare in posterum poterit? cùm gratiam illam, quae illis ipsis quibusdam quasi stillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis adfuisse tam copiosè perspiciatur? Accesserunt ad haec de sacrosancto Missae Sacrificio, et de Communione sub utraque specie, et parvulorum, decreto: quibus quidem nihil sanctius, nihil utilius, ut de cetero lapsi, non ab hominibus composita videantur. Adiungitur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Invocatione, Imaginibus, et Reliquiis doctrina, qua non solum haeticorum fraudibus, et calumniis obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientias planè satisfiet.

Haec de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quae dogmata appellantur, sanctè, ac feliciter erunt peractae: neque aliud quidquam praetereà eo in genere à nobis hoc tempore expectabitur.

In

In eorum autem quibusdam administrandis cum nonnulla essent, quae non ritè omninò, ac rectè servarentur, accuratissimè Patres amplissimi, curastis, ut purè illa, et castè, atque ex more, institutoque Maiorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quaestum, omnem (ut dicunt) irreverentiam à divina Misarum celebratione abstulistis: vagis ignotis, et criminosis Sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis: rei huius sacratissimae usum privatis domibus, et profanis, in sacra, et religiosa loca revocastis: molliores cantus, et symphonias, de ambulationes, colloquia, negotiationes à Templo Domini summovistis. Ita Ecclesiastico unicuique gradui leges illae à vobis praescriptae sunt, ut tradito illis divinitus ordine, abutendi nullus utriusque locus relinqueretur. Ita nonnulla Matrimonii impedimenta, ansam quasi quamdam ad violanda Ecclesiae praecepta dare videbantur, removistis: facilem veniam consequendae viam minus legitimè conubii foedus inuentibus interclusistis. Quid de furtivis, tenebrosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, alia nulla causa convocandi Concilium fuisse, (quae multae, et maximae fuerunt) propter unam hanc omninò fuisse faciendum. Nam cùm res haec ad omnes spectet, neque ullus in orbe terrarum universo angulus reperitur, quem labe haec non invaserit, curandum meritò fuisse, ut communi huic malo communi etiam consilio provideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, et gravissimorum delictorum, ac scelerum occasio, prudentissima ista vestra ac propè divina sanctione, penitus ablata est, et Christianae reipub. gubernationi sapientissimè consultum. Accedet ad haec utilis in primis, ac necessaria multorum in Purgatorii, Sanctorum Venerationis, invocationis, Imaginum, et Reliquiarum atque etiam

etiam Indulgentiarum ratione abusu interdicio, qui rerum ipsarum pulcherrimam faciem inquinare, atque turpare mirum in modum videbantur.

Altera verò pars, in qua de labenti, ac propè cadenti Ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissimè etiam absoluta fuit, atque perfecta Eligentur in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione praesent; quique populi commodis, non suis inserviant, et prosint potiùs, quàm praesint. Enunciabitur, atque explanabitur frequentius, et studiosius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

Aderunt suis gregibus, et invigilabunt Episcopi, caeterique, quibus animarum cura commissa est; neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè, et flagitiosè vivendum aut ad malè, et perniciosè docendum privilegia: nullum sine poena crimen; nulla sine praemio virtus relinquitur. Pauperum, et mendicantium Sacerdotum multitudini optimè provisum est: certae unusquisque Ecclesiae, statutoque operi, unde ali possit, adscribetur.

Avaritia, quo nullum vitium estretius, praesertim in Domo Dei, ab ea omninò tolletur: gratis Sacramenta omnia, ut par est, conferentur. Ex una Ecclesia plures, ex pluribus una, ut populi commodum, et ratio postulabit, constituetur, Elimosynarum quaestores, (ut appellant) qui sua, non quae Iesu-Christi quaerentes, magnum nostrae religioni damnum, magnam infamiam afferebant, ex omni hominum memoria (quod summae felicitatis loco ponendum est) penitus evellentur. Hinc nostra praesens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manareque in dies latius non desistebat; neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cau-

tionibus, ac provisionibus potuit. Quamobrem quis non nisi sapientissimè factum dixerit, ut membrum hoc, in quo sanando diu ac multum frustra laborarum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur?

Porrò Deo cultus tribuetur purius, et accuratius, atque ita, qui ferunt vasa Domini, mundabuntur, ut ad sui imitationem alios trahant: In quo praeclarè illud fuit excogitatum, ut, qui sacris essent initiandi, iis moribus, atque litteris, in unaquaque Ecclesia à prima aetate instituerentur, ut quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud existeret. Iam verò provincialibus Synodis restitutus, Visitationibus ad populorum utilitatem, non ad querelam, et sumptum renovatis: Tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodius facultate: Poenitentia publicè in usum revocata: Hospitalitatem Ecclesiasticis hominibus, tum piis locis indicta: In Curatis Sacerdotiis conferendis memorabili, ac paenè coelestiratione constituta: Beneficiorum (ut aiunt) pluralitate sublata: Haereditaria sanctuarii Dei possessione prohibita: Modo excommunicationibus imposito, ac terminato: Primis iudiciis in locis, ubi lites oriuntur, assignatis: Singularibus certaminibus interdictis: Omnium hominum, ac sacrorum in primis luxuriae, cupiditati, atque licentiae fraeno quasi quodam, quod excuti non facilè possit, iniecto: Regibus, ac Principibus sui muneris diligenter admonitis: aliisque rebus huiusmodi prudentissimè sancitis: quis non videt vestras vos, PP. optimi, hac etiam in re partes cumulatissimè executos? Actum saepè est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis: sed nescio, an unquam diligentius, atque distinctius. Hic, praesertim hoc biennio, ex omnium populorum, ac nationum, in quibus Catholicae Religionis veritas agnoscitur, non solum

Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos; si usum, peritissimos; si ingenia, perspicacissimos; si pietatem, religiosissimos; si vitam, innocentissimos. Numerus is quoque fuit, ut, si praesentes Christiani orbis considerentur angustiae, frequentissima haec omnium, quae antea fuerunt, Synodus appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est nostrorum adversariorum argumenta, et rationes ita tractatae, ut eorum tum causa, non nostra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa saepe contentione certatum: eo scilicet consilio, ut, quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi lutationibus, veritatis vires, ac nervi probarentur. Quae enim inter idem sentientes, idemque spectantes, discordia potuit existere?

Quae cum ita sint, licet optandum (ut initio dicebam) summoperè fuisset, ut unà cum illis haec agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt; absentium tamen etiam incolunitati, atque saluti ita provisum est, ut aliaratione provideri, si adfuissent, non potuisse videatur. Legant illi, quae de fide nostra statuimus, ut Christianum hominem decet, humiliter, et, si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem avertant; et, si vocem Domini audierint, corda sua non obducent. Ac, si ad communem matris Ecclesiae complexum, unde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem, ac misericordiam tribuendam non dubitent. Sed praecipua illa ratio est, P. A. dissentientes à nobis animos conciliandi, consentientes in fide, atque officio retinendi, si, quae hoc in loco verbis sancivimus, re ipsa in nostris Ecclesiis praestemus. Leges etsi optimae sunt, muta tamen res est. Quid Hebraeo populo Dei ipsius ore latae leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedaemoniis, Solonis Atheniensibus, ad li-

libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptae, utilitatis attulere? Sed cur externa, atque antiquanimis commemoro? Quae ad benè, beateque vivendum instituta, atque praecepta ex unius Christi Domini nostri vita, atque doctrina desiderare aut possumus, aut debemus? Quid item fuit à maioribus nostris omissum, quod cum ad rectè sentiendum, tum ad praeclarè agendum, pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum, ac paratum iamdiu habemus: verum; si morbum debet expellere, summendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis nos primum inebriemur, charissimi, et vivae, atque loquentes leges simus, et norma quasi quaedam, ac regula, ad quam aliorum actiones, et studia dirigantur: atque ita sibi unusquisque persuadeat, nihil è Christianae Reipublicae commodo, ac dignitate successurum, nisi, quantum in se sit, studiosè praestiterit,

Id curandum nobis cum antea fuit, tum multò erit in posterum accuratius. Etenim, si magistri nostri, ac Salvatoris exemplo facere prius debebamus, quam docere, postquam docuimus, quin faciamus, quae esse poterit excusatio? Quis ferre nos, ac pati poterit, si, cum non firmandum esse demonstraverimus, ipsi furemur? Si, cum non moechandum, moechemur? Sanctos à sancto Concilio innocentes, atque integros ab integritatis praecipitis, et innocentiae firmos in fide, atque constantes à fidei nostrae firmata doctrina discedere minimè convenit. Ac tales quidem expectant nos populi nostri, qui nostrum, iamdiu reditum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabantur, fore ut hanc temporis usuram maiori praesentis studio sarciremus. Sed fiet id à vobis, ut spero; Patres sanctissimi, diligenter; et quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi satis Deo, adque hominibus facie-

facietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primum ipsi maximo, atque immortalis, maximas, atque immortales gratias et agamus, et habeamus, qui non secundum peccata, quae fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis; sed diem hunc laetissimum, quem videre multi concupiverunt; nobis non solum videndum, sed etiam celebrandum, incredibili cum totius Christiani populi assensu, atque approbatione, sua magna benignitate concessit. PIO deinde IV. summo nostro atque optimo Pontifici gratiae perpetuae, ac singulares habendae sunt, qui cum primum Beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurandi desiderio exarsit, ut in eo suas omnes curas, et cogitationes defigeret. Nuntios statim viros probatissimos ad indicendum illis nationibus, atque Provinciis Concilium misit, pro quorum imprimis salute convocabatur. Hi Aquilonis partes prope omnes peragrantes, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt: tuta omnia, atque amica promiserunt: atque id etiam egerunt, ut in Angliam traicerent: Legatos postmodum pietate, ac doctrina praestantissimos, cum interesse illi Synodo, ut mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit; ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tamesi nulli ferè Episcopi convenissent, hic esse voluit. Hi, atque additus eis paulò post tertius, novem menses, atque eò amplius, iustum ad Synodum instituendam Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes expectaverunt: cum interea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam ut Patres quam plurimi, quam optimi, et quam primum huc accederent, et Christiani nominis Reges omnes, ac Principes suos huc Oratores mitterent, ut communi omnium voto, atque consilio communis haec causa gravissima omnium, atque maxima tractaretur.

tur. Quid verò postea omni cura, sollicitudine, sumptibus praetermisit, quod ad Concilii huius amplitudinem, libertatem, et commodum pertinere aliquo modo videretur? O singularem pastoris, ac patris aotri pietatem, atque prudentiam! O summam eriam eiusdem felicitatem, cuius auctoritate, atque auspiciis iactum hoc diu et agitatum Concilium constitit, et conquiescit! Te Paulum III. te Iulium, mortuos appello; quandiu, quantoque studio videre, quod nos videmus, exoptastis? Quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem verè tibi, atque ex animo, PIE Sanctiss. ac Beatiss. gratulamur, quod tantam tibi laetitiam, tantam tuò nomini laudem (id quod maximum divinae in te benevolentiae argumentum est) Dominus reservavit: quem nos precibus omnibus, ac votis supplices oramus, ut te nobis incolumem, pro Ecclesiae suae sanctae commodò, atque ornamento, et quam citissimè reddat, et quam diutissimè conservet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere, et gratulari iure optimo debemus. Illo potentissimorum Caesarum, qui propagandae Christianae Religionis miro quodam desiderio flagrant, tantum, ut loquimur referens, Urbem hanc ab omni periculo liberam conservavit, et nos ut tutam, tranquillamque pacem traheremus, sua vigilantia perfecit; magnamque nostris animis securitatem, assidua trium suorum Legatorum summorum virorum praesentia, ac prope pignore, attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirifice fuit.

Ille à se atque à nobis dissentientes homines, ex obscurissimis, in quibus versantur, tenebris eruere, atque ad sanctae huius Synodi clarissimam lucem aspiciendam adducere, maximopere laboravit. Regum praeterea Christianorum, ac Principum, in Concilio hoc amplis-

simis suis legationibus ornando, et suos vestrae auctoritati fascis submitrendo, pia maximè voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Iam verò quis est, Illustriss. Legati, et Cardinales, qui se vobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces optimi, ac moderatores excitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo, aut in decernendo libertas violare aliqua ex parte videretur, incredibili patientia, ac diligentia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum rei exitum, quod alii multi vestri similes frustra tentaverunt, quam primùm perduceretur. In quo praecipuam quamdam, ac propriam laetitiam habere tu, MORONE Illustriss. atque ornatissime, debes, qui, cum vigesimo ab hinc anno primum praeclaro huic aedificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua, ac propè divina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium, ac singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur, neque ulla unquam aetas de tuis his laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres Sanctiss. quàm benè de Christiana Repub. vestris his praestantissimis actionibus meruistis? Quanta vestrum uniuscuiusque nomini commendatio, quanta gloria à Christiano populo universo tribuetur? Vos verè Patres, verè Pastores et agnoscent omnes, et praedicabunt vobis suam unusquisque vitam, atque salutem acceptam libentissimè referet. O diem illam populis nostris iucundissimam, atque laetissimam, in qua primum revisere illis nos, atque amplecti a Templi Domini aedificatione redeuntes contigerit!

Sed fac, tu Domine Deus noster, ut tam eximiae de nobis opinionis egregiis factis respondeamus, et semen hoc, quod in agro tuo seminavimus, uberem fructum affe-

fferat, fluatque ut ros eloquium tuum; atque quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, ut unum sit omnium ovile, et unus Pastor, atque is potissimum PIUS IV. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

NOMINA, COGNOMINA, PATRIAE, ET DIGNITATES Legatorum, et aliorum Patrum, item Oratorum, et Theologorum, qui ad Sacrosanctam oecumenicam Tridentinam Synodum convenerunt, sub Pio IV. Pont. Max.

Cardinales Legati.

Hercules Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tituli Sanctae Mariae novae, Mantuanus, Obiit Tridenti, die secunda Martii 1563. et sepultus est Mantuae.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Cardin. tituli Sanctae Susannae, Neapolitanus, Archiepiscopus Salernitanus, Obiit Tridenti, die 18. Martii 1563. et ibi sepultus in Ecclesia S. Marci, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, cuius olim fuerat Generalis.

Ioannes Moronus S. R. E. Card. Episcop. Praenestinus, postea Ostiensis, et sacri Collegii Decanus, Mediolanensis, in demortui **Card. de Mantua locum**

suffectus, Obiit Romae 1580. 1. Decembris, sepultus in aede sanctae Mariae super Minervam.

Stanislaus Hosius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurentii, in pane et perna, civis et Episcopus Uvarmitensis postea Poenitentarius Maior, Obiit Capranicae 1579. Nonis Augusti, sepultus. Romae in aede sanctae Mariae trans Tiberim.

Ludovicus Simonetta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci in Thermis, Mediolanensis, Episcopus Fisacensis, Obiit Romae 1563. prid. Kal. Maii, sepultus in aede Sanctae Mariae Angelorum.

Marcus Siticus de Altagampis S. R. E. Diaconus Card.

Card. Basilicae Ss. duodecim Apostolorum, Germanus, Episcopus Constantiensis, Obiit Romae 1595. mense Martio, sepultus in aede sanctae Mariae trans Tiberim.

Bernardus Navagerius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Nicolai, inter imagines, Episc. Veronen. Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus, Obiit Veronae 1565. prid. Kal. Iunii, sepultus in Ecclesia Cathed.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharingia S.R.E. Presb. Cardin. tit. S. Apollinaris, Princeps et Archiepiscopus Rhemensis, Abbas Cluniaci, Gallus, Obiit Avenione 1574. 7. Kal. Ianuarii, sepultus Rhemis in Ecclesia Metropolit.

Ludovicus Madrutius, S. R. E. Diaconus Cardin. tit. S. Callixti, civis et electus Episc. Tridentinus, postea Episcop. Tusculanus, Obiit Romae 1600. 2. Aprilis, se-

pultus in sacello Familiari S. Onuphii.

Oratores Ecclesiastici sedebant à manu dextra Legatorum, videlicet.

Antonius de Muglito, Moravus, Archiepiscopus Pragensis, orator Caesareus.

Georgius Drascovitus, Croatus, Episcopus Quinque Ecclesiensis, Orator Caesareus pro Regno Hungariae, postea Archiep. Colocensis, et Cardinal. Obiit 1585. sepultus in Cathedrali Giavarini Ecclesia.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Praemislensis, Orator Serenissimi Regis Poloniae.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episcopus Augustensis in Pedemontio, Excellentissimi Ducis Sabaudiae Orator, postea Cardinalis, Obiit 1575. sepultus Romae in Templo S. Mariae Angelorum.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcop. Cortonensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiae,

mis-

missus in locum Ioannis Strozzi.

Frater Martinus Rojas Portalrubeo, Hisp. Orator Religionis Hierosolymitan. *Oratores saeculares sedebant à manu sinistra Legatorum.*

Sigismundus à Thun, Tridentinus, Orator Caesareus.

Ludovicus de Sancto Gelasio, Dominus de Lansac.

Renaldus du Ferrier, Praesidens in Parlamento Parisiensi, et

Guido du Faur, Dominus de Pibrach, Iudex Maior Tolosae, postea Advocatus Regius, demum Praeses in suprema Curia Parisiensi, Obiit Parisiis 1584.

Oratores Christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarinus, Orator Serenissimi Regis Portugall.

Nicolaus de Ponte, Doctor, et Eques, et

Matthaeus Dandulus, Eques: Oratores Serenissimi

mi Domini Venetorum, Melchior Lussi, Eques auratus, Orator septem Cantonum Helvetiorum.

Augustinus Paungartner I.V.D. Monacensis, Orator Excellentiss. Alberti, Ducis Bavariae.

Claudius Fernandez Vigel de Quinones, Comes Lunae, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Avalos Marchionis Piscariae missus, Obiit Tridenti die 20. Decemb. 1563. post finem Concillii, ibique sepultus est. Hic separatim ab aliis Oratoribus sedebat apud Reverendissimum Thelesinum, Secretarium sanctae Synodi, ob contentione super praecedentia ortam inter ipsum, et Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchae.

Antonius Helius, Iustitiosopolitanus, Patriarcha Hierosolymitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Patriarcha Aquileiensis.

Ioan. Hieronymus Tre-

vi-

visanus, Venetus, Patriarcha Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli Tertii.

Ferdinandus Annius Neapolitanus, Archiepiscopus Amalphitan. postea Episcopus Bovinus.

Petrus Landus, Venetus, Archiepiscopus Cretensis, Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscopus Hydruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccavella, Graecus, Ordin. Praed. Archiepiscopus Naxiensis, postea Episcopus Litteranensis.

Petrus Guerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.

Antonius Altovitius, Florentinus, Archiepiscopus Florentinus Obiit 1589.

Caesar Cibo, Genuensis, Archiepiscopus Taurinensis, Obiit Tridenti die 26. Decembris 1562.

Archiepiscopi Iulii Tertii.

Paulus Aemilius Venetianus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen. postea Episcopus Caputaquens.

Ioannes Brunus de Orchinio, Macedo, Regni Serviae Primas, Archiepiscopus Antibarens.

Ioannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen. postea S. R. E. Presb. Cardinalis tit. Marcelli, Bononiae Legatus, ac tandem Pontif. Maximus, et Legatus nactus Urbanus VII. Vixit in Pontif. dies xii.

Ioannes Baptista Ugonus, Romanus, Archiepiscopus Sanctae Severinae.

Archiepis. Pauli Quarti.

Ludovicus Beccatellus, Bononiensis, Archiepiscopus Ragusinus.

Matus Calinus, Brixientis, Archiepiscopus Iaderensis. Sigismundus Saracenus, Neapolitanus, Archiepiscopus Materanus.

Antonius Parrages de Castrillejo, Hispanus, Archiepiscopus Calaritanus.

Iulius Pavesius, Brixientis, Ord. de Praed. Archiepiscopus Surrentinus. Bartholomaeus de Maribus, Lusitanus, Ordin. Praed. Archiepiscopus Bracarenensis.

Augustinus Salvago, Genuensis, Ord. Praed. Archiepiscopus Genuensis.

Archiepiscopi Pii Quarti.

Hilippus Mocenicus, Venetus, Regni Cytus, ac tandem Pontif. Maximus, et Legatus nactus, Archiepiscopus Nisibensis.

Guilielmus de Avanzon, Gallus, Archiepiscopus Ebroconen. et Abbas Montis Maioris prope Arelate.

Antonius Caucus, Veneticus, Archiepiscopus Corcyrensis.

Germanicus Baudinus, Senensis, electus Archiepiscopus Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiscopus Tarentinus, postea Cardinalis, et Archiepiscopus Salernitanus, Obiit in Aragolae 1597. sepultus

401
ibidem in Monasterio S. Mariae Ord. S. Francisci.

Gaspar de Fosso, Consentinus, Calaber, Ordin. sancti Francisci de Paula, Archiepiscopus Rheginus.

Antonius de Muglito, Moravus, Orat. Caesaris, Archiepiscopus Pragensis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiscopus Amalphitanus.

Gaspar Cervantes de Gaeta, Hispanus, Archiepiscopus Messanensis, postea Salernitanus, et Cardinalis.

Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Praed. Archiepiscopus Lancianensis.

Octavianus Praeconius, Siculus Messanensis, Ord. Min. Convent. S. Francisci Archiepiscopus Panormi, Obiit Panormi. 1528. 18. Iulii, sepultus in aede maiori.

Nicolaus de Pelleve Gallus, Archiepiscopus Senonensis, postea Cardinalis, et Archiepiscopus Rhemensis, Obiit Paris. 1594.

Antonius Iustinianus, Graecus

Græcus, Chiensis, Odin.
Praed. Archiepisc. Naxien.
Antonius Puteus, Nicaen.
Archiepisc. Barenis.

Episcopi Leonis Decimi.

Vincentius Nicosantius
de Fano, Episcopus
Arbensis,

Ioannes Franciscus de
Flisco, Genuensis, Episcopus
Andriensis.

Ioannes Thomas de S.
Felicio, Neapolitan. Episcopus.
Cavensis senior.

Episcopi Adriani Sexti.

Quintius de Rusticis,
Romanus, Episcopus.
Miletan.

Episcopi Clemenis Septimi.

Lucas Byzantius de Ca-
tharo, Episcopus Ca-
tharensis.

Aloysius Pisanus, Ve-
netus, Episcopus Patavi-
nus, postea Cardinalis,
Obiit 1570. ultim. Maii.

Alexander Piccolomi-
neus, Semen. Episcopus
Pientin.

Dionysius Græcus, Ord.

Minor. sancti Fancisci de-
Observ. Episcopus Milopo-
tamen. senior.

Gabriel de Veneur, Gal-
lus, Episcopus. Ebroicensis.
Guillelmus Barron de
Montbas, Gallus, Episcopus
Lectorens.

Episcopi Pauli Tertii.

Antonius á Camara
Sabaudus, Episcopus
Bellicens.

Nicolaus Maria Carac-
ciolus, Neapolitanus, Episcopus
Catinen.

Berardus Bonioannes,
Romanus, Episcopus Ca-
merinen.

Fabius Mirtus, Neapoli-
tanus, Episcopus. Caiacens.
Scipio Bongallus, Ro-
manus Episcopus Civita-
tis Castellanae.

Georgius Cornelius, Ve-
netus, Episcopus. Tarvisinus.

Vincentius Durantius,
Brixiensis, Episcopus. Ther-
mularum.

Mauritius de Petra, Pa-
piens. Episcopus. Viglevens.

Matius de Martiis, Me-
di-

dices, Florentinus, Episcopus
Marsicen.

Ioannes Vincentius Mi-
chaelius, Barolitanus, Episcopus
Minerbinen.

Gabriel de Bouveri, Gal-
lus, Episcopus, Andegavens.
Leonardus Haller, Ger-
manus, Episcopus Phila-
delphien.

Ludovicus Vanninus de
Theodolis, Foroliviens.
Episcopus Britonoriensis.
Obiit Tridenti die 11. men-
sis Ianuarii 1563.

Aegidius Falcetta, Cin-
gulanus, Episcopus. Caprula-
nus, postea Britonoriensis.
Iulius Contarenus, Ve-
netus, Episcopus Civitatis
Bellunen.

Thomas Casellus, Ros-
sanae, Ord. Praed. Episcopus
Caven. iunior.

Hypollitus Arivabenus,
Mantuanus, Episcopus. Hiera-
petrens.

Hieronimus Macha-
baeus, Romanus, Episcopus
Castrens.

Petrus Augustinus, His-
panus, Episcopus. Osçen. et
Iaccensis.

Iacobus Naclantus, Flo-
rentinus, Ord. Praed. Episcopus
Clodiens.

Bartholomeus Sirigo,
Cretens. Græcus, Episcopus
Castellanetens.

Thomas Stella, Vene-
tus, Ord. Praed. Episcopus.
Iustinopolitan.

Petrus du Val, Gallus,
Parisinus, Episcopus. Sagiens-
is, Obiit Vicennis 1564.

Ioannes Antonius Pan-
tusa, Consentinus, Episcopus
Litteriensis, Obiit Tri-
denti die 27. Octob. 1561.

Ioannes Baptista de
Grossis, Mantuanus, Episcopus
Regiensis.

Ioannes Xuarez, Lusit-
tanus, Ord. sancti Augusti-
ni, Episcopus. Conimbricen.

Philippus Ricabella, Re-
canaten. Episcopus. Recanat.

Ioan. Iacobus Barba,
Neapolit. Ord. S. Augustini.
Episcopus Interamnen.

Michael á Turre, Uri-
nen. Episcopus Ceneten.
postea Presbyter Cardina-
lis, Obiit 1586. sepultus
in Ecclesia Ceneten.

Pompeius Zambacca-
ius,

rius, Bononen. Episcopus
Sulmonen.

Ioannes Beroaldus, Pa-
normitanus, Episcop. sanctae
Agathae.

Antonius Scarampus,
Aquensis, Episc. Nolanus
Antonius de Comitibus,
Genuens. Ord. Praed. Episcopus
Brugnacen.

Caesar Foggia, Rossan.
Episcop. Umbriaricam.

Caesar Comes á Gamba-
ra, Brixien. Episcop. Torto-
nen.

Ioan. Baptista de Ber-
nardis, Lucen. Episcopus
Adiacen.

Martinus Perezus de
Ayala, Hispanus, Episcopus
Segobiansis.

Nicolaus Psalme, Gal-
lus, Episcopus Verdunen.

Alphonsus Rosettus,
Ferrarien. Episcopus Com-
macien. postea Ferrarien.

Iulius Parisianus, de
Tolentin. Episc. Ariminen.

Bartholomaeus Sebastia-
nus, Hispanus, Episcopus
Pacten.

Franciscus Lambertus,
Sabaudus, Episc. Nicien.

Maximilianus Doria,
Genuen. Episc. Naulen.

Eustachius du Bellay.
Gallus, Episc. Parisien.

Bartholomaeus de Ca-
pranica, Romanus, Episc.
Carinen.

Ennius Massatius de
Narnia, Episc. Feretranus.

Achilles Brancia, Nea-
pol. Episc. Boven.

Ioan. Franciscus Verdu-
ra, Messanen. Episc. Chi-
ronen.

Albertus Duimius de
Gliricis, Catharensis, Ord.
Praed. Episc. Veglensis.

Ioannes Antolinez de
Bricianus de la Ribera,
Hispanus, Episc. Iuvenac.

Tristanus de Bizet, Ord.
Cisterciensis, Gallus, Episcopus
Xantonen. et Abbas
sancti Nicalai in Bosco.

Episcopi Iulii Tertii.

A Scanius Gherardinus
de Amelia, Episcopus
Cartacen.

Marcus Gonzaga, Man-
tuanus, Episcopus Ause-
ren.

Baldovinus de Baldo-
vi-

vinis, Pisanus, Episc. Aver-
samen.

Petrus Franciscus Palla-
vicinus, Genuen. Episc.
Alerien.

Aegidius Fuscarius, Bo-
nonien. Ord. Praed. Episc.
Mutinen.

Timothaeus Iustinianus,
de Chio, Graecus, Ordin.
Praed. Episcopus Calama-
nensis.

Didacus de Almansa,
Hispanus, Episc. Caurien.
Lactantius Roverella,
Ferrarien. Episcop. Ascu-
lanus.

Ambrosius Monticula,
Lunensis, Sarzanensis, Episcopus
Signinus.

Sebastianus Gualterius,
Urbevetanus, Episcopus
Viterbien.

Honoratus Hisernien-
sis, ex Fascitellis, Mona-
chus Casinensis, Ord. S. Be-
nedicti, Neapolitanus,
Episcopus Insulanus, Obiit
Romae mense Martio
1564.

Petrus Camaianus, Are-
tinus, Episc. Fesularum.

Horatius Graecus, Tro-

ienen. Apalus, Episc. Lu-
sinen.

Fabius Cuppalata, Pla-
centius, Episcopus La-
chedonen.

Gaspar de Casal, Lusi-
tanus, Ord. S. Augustini,
Episc. Leirien. postea Co-
nimbricens.

Bernardinus de Cuppis,
Romanus, Episcop. Auxi-
manus.

Ioannes de Morvilliers,
B'esensis, Gallus, Episc.
Aurelian.

Iulius Gentilius, Torto-
nen. Episc. Vulturien.

Adrianus Fusconius,
Romanus, Episc. Aquinas.

Antonius de S. Michaelae,
Hispanus, Ordin. S. Fran-
cisci de Observant. Episc.
Montis Marani.

Hieronymus Melchio-
rius, Recanaten. Episcopus
Maceraten.

Petrus de Petris de
Monte, Aretinus, Episc.
Luccrinus.

Caesar Iacomellus, Ro-
manus, Episc. Bellocastren.

Iulius Gritus, Venetus,
Episc. Parentinus.

Iacobus Silverius Piccolomineus, de Caclano, Episcopus Aprutinus.

Ludovicus de Breze, Gallus, Episc. Meldens.

Iacobus Mignanellus, Senen. Episc. Glossetan.

Ioan. Andreas Crucius, de Tibure, Episcop. Tiburtinus.

Franciscus Richardotus, Burgundio. Ord. Eremitarum S. Augustini, Episcopus Attrebaten. Obiit 1554. 16. Iulii.

Carolus Cicada, Genuens. Episcopus Albingannens.

Franciscus Maria Piccolomineus, Senen. Episcopus Ilcinen,

Aciscus Moya de Contreras, Hisp. Episc. Vicen.

Galeatius Roscius, de Interamna, Episcopus Assisiensis, Obiit Tridenti 26. Octob. 1561.

Iacobus Maria Sala, Bononien. Episc. Vivarien.

Gabriel de Monte S. Sabini, Episcop. Hesinens.

Marianus Sabellus, Ro-

manus, Episcopus Eugubinus.

Agapitus Belhomo, Romanus, Episc. Casertanus.

Iulius Cananius Ferrariens. Episc. Hadriensis, postea Presb. Cardin. tit. sancti Eusebii, et Episcop. Mutinensis. Obiit Ferrariae 1592. sepultus in Ecclesia S. Dominici.

Iulius Galettus, Pisanus, Episcopus Alessanens.

Hieronymus Burgen-
sis, Gallus, Episcopus Cata-
lonen. et Abbas S. Petri de
Monte, Obiit 1573.

Episcopi Pauli Quarvi.

SCipio AEstensis, Ferrar-
rien. Episc. Casalens.

Didacus Sarmiento de
Sotomayor, Hispanus,
Episcopus Asturicens.

Thomas Goduelus, An-
glus, Episcop. Asaphen.

Faustus Caffarellus, Ro-
manus, Episc. Fundanus.

Bellisarius Baldinus,
Neapolitanus, Episcopus
Larinen.

Urbanus Vigerius de
Rue-

Ruere, Genuen. Episcopus
Senogalliens.

Iacobus Sueretus, Grae-
cus, Episc. Milopotamen.
iunior.

Ioan. Baptista Osius,
Romanus, Episcop. Rea-
tinus, Obiit 12. Novem-
bris 1562.

Marcus Laureus, Tro-
piensis, Ord. Praed. Episc.
Campanien.

Franciscus Belcarius,
Pegulio, Dominus de la
Creste, et Chommieres,
Baro sancti Desiderati,
Gallus, Episcop. Metensis,
postea Abbas S. Germani
Antisiodorensis, Rignia-
ci, et S. Sigirani, Obiit
1591. 14. Februarii.

Ioann. Franciscus Com-
mendonus, Venetus, Episcop.
Card. Zacynthen. postea
Card.

Carolus de Grassis, Bo-
noniens. Episcopus Montis
Falisci, postea Cardinalis.

Arias Gallego, Hispanus,
Episcop. Gerunden.

Hieronymus Gallego,
Hispanus, Episc. Oveten.

Hercules Rettinger, Ger-

manus, Episc. Laventinus.
Iulius de Rubeis, Polian.
Episc. S. Leonis, Obiit Ro-
mae mense Martio 1564.

Ioannes de Munatones,
Hispanus, Ord. S. Augusti-
tini, Episc. Segobricens.

Franciscus Blanco, His-
panus, Episc. Auriensis.

Vincentius de Luchis,
Bononien. Episcop. An-
conitatus.

Pompeius Piccolomi-
neus de Aragonia, Episco-
pus Tropien.

Petrus Barbaricus Ve-
netus, Episcop. Curzolen.

Franciscus Bachodius,
Sabaudien. Episcopus Ge-
bennen.

Carolus de Angennes à
Ramboillet, Gallus, Episcop.
Cenomanen. postea
Cardinalis, Obiit Corneti
in Etruria 1587. 23. Martii

Hieronymus de Nichi-
sola, Veronen. Ord. Praed.
Episcopus Theanen.

Marcus Antonius Bob-
ba, Casalen. Episc. Augus-
ten, postea Cardinalis. Vi-
de supra inter Oratores
Ecclesiasticos.

Iacobus Lomellinus, Messanen. Episcop. Mazarien.

Donatus de Laurentiis, de Asculo, Apulus, Episcopus Arianen.

Petrus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.

Petrus Danesius, Gallus, Episc. Vauren, Obiit 1577.

Hieronymus Savorgnanus, ForoIulien. Episc. Sibiricen.

Philippus du Bec, Gallus, Episcopus Veneten. postea Nanneten. deinde Archiepiscopus Rhemensis, Obiit 1605.

Carolus de Roussy, Gallus, Episc. Suession.

Georgius Drascovitiuss, Croatus, Episc. Quinque Ecclesien. postea Cardinalis. Vide supra inter Oratores Ecclesiasticos.

Franciscus de Aguirre, Hisp. Episc. Crotonen.

Andreas de Cuesta, Hispanus, Episc. Legion.

Antonius Gorrionero, Hisp. Episc. Almerien.

Antonius Augustinus, Hispan. Episc. Herden.

postea Archiepiscop. Tarracon.

Angelus Massarellus, Septempedanus, Episcop. Thelesinus.

Antonius Ciurelia, Barenensis, Episc. Buduenfis.

Dominicus Casablanca, Messanen. Ord. Praed. Episc. Vecensis.

Petrus Faunus, Costaciarus, Episc. Aquen.

Ioan Carolus Bovius, Bononien. Episc. Ostunen. postea Archiepiscop. Brundusinus.

Hugo Boncompagnus, Bononien. Episc. Vestanus, postea Card. tit. S. Sixti, et Pont. Max. dicitur Gregor. XIII.

Salvator Pacinus, de Colle, Episcop. Glusinus.

Lupus Martinez, Hispan. Episc. Elnens.

Carolus de Espinay, Gallus, Electus Episcop. Dolen, Obiit 1591.

Aegidius Spifame, Gallus, Episc. Nivernen. et Abbas S. Pauli Senon. Obiit Lutetiae 1578.

Antonius Sebastianus

Min-

Minturnus, de Traiect. Episcop. Uxentin.

Bernardus Delbene, Florentinus, Episc. Ne-mausen.

Dominicus Bollanus, Venetus, Episc. Brixiens.

Ioan. Antonius Vulpius, Comen. Episc. Comen.

Ludovicus de Genoilhac, Gallus, Episc. Tutelien, et Abb. S. Romani de Blavia, Obiit Burdigalae 1581.

Philippus Maria Camppegius, Bononien. Episcopus Feltren.

Ioan de Quinones, Hispan. Episc. Callagurritan. Didacus Covarrubias de Leyva, Hispan. Toletanus, Episc. Civitatis Roderici, postea Segoviensis; demum Conchae designatus, Obiit Matriti, 1577. 1. Octobris, sepultus Segoviae.

Philippus Gerius, Pistorien. Episcopus Iselanen. postea Assisiens.

Ioan. Antonius Fachinettus de Nuce, Bononien. Episc. Neocastren. postea Patriarcha Hierosolymit. S.

R. E. Presb. Card. tit. Ss. Quatuor Coronatorum, ac tandem Pontifex Max. dicitur Innocentius IX. Vixit in Pontif. menses duos.

Episcopi Pii Quarti.

Hippolitus Capilupus, Mantuanus, Episcopus Fanensis.

Ioan. Fabricius Severius, Neapolitanus, Episcopus Acerens.

Martinus Balduini Rithovius, Brabantus, primus Episc. Ipre, Obiit Audomari 1583.

Anton. Havelius, Flander. Ordin. Praedic. primus Episcop. Namurcen. Obiit 1578.

Constantinus Bonellus, Feretran. Episc. Civitatis Castell.

Iulius Superchius, Mantuanus, Ord. Carmelitarum, Episcop. Accien. postea Caprulan.

Matthaeus de Concini, Florentinus, Episcop. Cortonen.

Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episc. Cre-

monen. postea Presb. Cardinalis tit. S. Caecliae, demum Pontif. Max. dictus Gregorius XIV. Vixit in Pontificatu menses 10. dies 10.

Ventura Buffalinus, Tiphernas, Episc. Messan.

Ludovicus de Bueil, Gallus, Episc. Venciens.

Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Sutrinus.

Ioan. Petrus Delphinus, Venetus, Ordin. Canonico-regularium, Episcopus Zacynthi, et Cephaloniae secundus.

Ioannes Andraeas Bellonius, Messanen. Episcopus Massalubren.

Georgius Zifchovid, Hungarus, Ordin. Min. S. Francisci de Observ. Episcopus Signini.

F. Fredericus Cornelius, Venetus, Ordin. S. Ioan. Hierosolymitani, Episcopus Bergomen. postea Patavinus, et S. R. E. Presbyter. Cardinalis, tit. S. Stephani, Obiit Romae 1590. sepultus Patavii in Eccle-

sia Cathedrali.

Stephanus Boucher, Gallus, Episcopus Corisopiten.

Ioannes Paulus Amannius, Cremen. Episcopus Anglonen.

Alexander Sfortia, ex Comitibus S. Florae, Episcopus Parmen. postea Cardin. tit. S. Mariae in Via, Obiit Maceratae 1581. sepultus Romae in Ecclesia sanctae Mariae Maioris.

Antonius le Cirier, Gallus, Episcopus Abricen.

Andreas Mocenicus, Venetus, Episc. Nimosiens.

Benedictus Salvianus, Firmanus, Episc. Verulanus;

Guillelmus Cassador, Hispanus, Episcopus Barcinon.

Petrus Gonzalez de Mendoza, Hispanus, Episcopus Salmatin.

Martinus de Cordoba de Mendoza, Hispan. Ord. Praed. Episc. Dertusen.

Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. Min. Convent. S. Francisci, Episcopus Calven.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Praemissien, Orator Regis Poloniae.

Simon Aleotus, Forojulien. Episc. Forojulien. Obiit Tridenti 20. Augusti 1562.

Petrus de Xaque, Hispanus, Ordin. Praed. Episcopus Niochen.

Prosper Rebiba, Messanen. Episcopus Troianus, postea Patriarcha Constantinopolitanus.

Melchior Avosmedianus, Hispanus, Episcopus Guadixen.

Hyppolitus de Rubeis, Parmensis, Episcopus Papiensis, postea S. R. E. Presbyter. Cardinalis, tit. S. Mariae in Portic. deinde S. Blasii de Annulo, Obiit Romae 1591. 4. Kal. Maii, sepultus in sancti Blasii.

Didacus de Leon, Hispanus, Ord. Carmelitarum, Episcopus Columbrien. Annibal Saracenus, Neapolitan. Episc. Licien.

Paulus Iovius, Comensis, electus Episc. Nucerien.

Hieronymus Trivisanus Venetus, Ord. Praedicator. Episcopus Veronen. Obiit Tridenti die 9. Septembris 1562.

Hieronymus Ragazzonus, Venetus, Episc. Naziancenus, et Coadiutor Emaugustan. postea Episcopus Bergomensis.

Romulus de Valentibus, de Trebia, Episcopus Conversan.

Lucius Maranta, Venusinus, Episc. Lavellinen.

Simon de Nigris, Genuen. Episcopus Sarzanen.

Theophilus Galluppus, Tropien. Episc. Oppiden.

Iulius Simonetta, Mediolanen. Episc. Pisaren.

Petrus de Albert, Navarus, Episc. Convenarum.

Iacobus Guidius, Volaterranus, Episcopus Penanen. et Adriens.

Didacus Ramirez, Hispan. Episc. Pampilonens.

Franciscus Delgado, Hispan. Episc. Lucensis.

Ioannes Clausse, Gallus, Episcopus Saniciensis.

Iacobus Gilbertus de

Nogueras, Hispanus, Episcopus. Aliphani.

Ioannes Annius, Neapolitanus, Episcopus. Hipponen. et Coadiutor Bovinus.

Antonius Maria de Salviatis, Romanus, Episcopus. S. Pauli, postea S. R. E. Presb. Cardinalis tit. S. Mariae in Aquiro, et Bononiae Legatus, Obiit Romae 1602. 26. Aprilis, sepultus ante summam aram in S. Iacobi.

Matthaeus priulus, Venetus, Episcopus. Aemonien. postea Vincentinus.

Thomas Lilius, Bononien. Episcopus. Soranus.

Hieronymus Guerrinus, Feretranus, Episcopus. Imolen.

Thomas Overlathie, Hibernus, Episcopus. Rossen.

Franciscus de laVallette, Gallus, Episcopus. Vabren. Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episcopus. Monopolitan.

Carolus de Vicecomitibus, Mediolanen. Episcopus. Vintimilien. postea Cardinalis tit. Ss. Martyrum Viti et Modesti in Macelo, Obiit Romae 1565. idibus

Novemb. sepultus in Ecclesia sui rituli.

Ioannes Colosuarinus, Hungarus, Ordin. Praed. Episcopus Canadiensis, Obiit Tridenti 24. Novembris 1562.

Andreas Duditiussbardellatus, Hungarus, Episcopus Thimnien. postea Quinque Ecclesien. Spinellus Bencius, Politianus, Episcopus. Montispolitani.

Franciscus Abundius-Castilioneus, Mediolanensis, Episcopus. Bobien. postea S. R. E. Presb. Cardin. tit. S. Nicolai inter Imagines, Obiit 1568. 18. Kal. Decemb. sepultus Romae in Ecclesia sanctae Mariae de Populo.

Stanislaus Faleschi, Polonus, Episcopus. Theodosien. Eugenius Ohairt, Hibernus, Ordin. Praedic. Episcopus Aegaden.

Donaldus Magongial, Hibernus, Episcopus. Rapoten.

Guido Ferrerius, Pedemontanus, civis et Episcopus. Vercellen. postea S. R. E.

Pres-

Presby. Card. tit. sanctae Euphemiae, deinde Ss. Viti et Modesti Martyrum in Macello, et Marchio Romagnani, Obiit 1585. 26. Maii, sepultus in sanctae Mariae Maioris.

Ioannes Baptista Sighicellus, Bononien. Episcopus. Faventinus.

Sebastianus Vantius, de Ariminio, Episcopus. Urbevetanus.

Ioan. Baptista Lomellinus, Messanen. Episcopus Gardien.

Ioan. Baptista Milanesius, Florentinus, Episcopus Marsican.

Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Episcopus Trivicanen.

Carolus Grimald. Genuen. Episcopus. Savonen.

Fabricius Landrianus, Mediolanen. Episcopus S. Marci.

Bartholomaeus Ferratinus, civis et Episcopus. Amerinus.

Petrus Fragui, Hispan. Episcopus Usellen, postea Algarensis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonen.

Franciscus Contarenus, Venetus, Episcopus. Paphens. Ioannes Delphinus, Venetus, Episcopus. Torcellanus.

Alexander Molus, Comnen. Episcopus. Minoren.

Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Praed. Episcopus Argolicen.

Franciscus Raguseus, Ordin. S. Francisci de Observantia, Episcopus. Marcanens.

Abbat.

Ludovicus de Baissey, Abbas Generalis Cistercii.

Hieronymus de Souchier, Gallus, Camganus, Monachus Ordinis Cisterciens. Abbas Clarae vallis, postea Abbas Generalis Cistercii, demum S. R. E. Presb. Cardinalis tit. S. Matthaei in Merulana, Obiit Romae 1571. 10. Kal. Novemb. sepultus in

Eccle-

Ecclesia S. Crucis in Hierusalem.

Simplicianus, Abb. S. Salvatoris Papiæ, de Vulturina, Congregationis Casinen.

Stephanus Catanus, Novarien. Abb. S. Mariæ Gratiarum, Placent. in Dioec. Congregationis Casinen.

Augustinus Loscus, Hispanus, Abbas Sancti Benedicti de Ferraria, Congregationis Casinen.

Eurychius de Cordes, Antuerpiensis Abb. Sancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Casinen, Obiit 1582. mense Septembri, sepultus in S. Iustinae de Padua.

Claudius Sanctes Galus, Abb. Lunevillan.

Cosmas Damianus Hortulan. Hispan. Abb. Villabertrandi

Generales.

Vincencius Iustinianus, Genuen. Generalis Ord. Praed. postea Card. tit. S. Nicolai inter Imagines,

deinde S. Sabinae; Obiit Romae 1582. 28. Octob. sepultus in Sanctae Mariae super Minervam.

Franciscus à Zamora, Hispanus, Conchensis, Generalis Ord. Min. de Observantia, Obiit 1571.

Antonius de Sapientibus, Augustanus, Generalis Ord. Min. Conventualium.

Christophotus Patavin. Prior Generalis Ord. Eremitarum S. Augustini, Obiit 1769.

Joan. Baptista Migliavaca, Asten. Generalis Ord. Sanctae Mariae Seravorum,

Stephanus Fazinius, Cremonen. Provincialis Lombardiae, pro Generali Carmelitarum.

Iacobus Lainez, Hispanus, ex oppido Almazan, Praepositus Generalis Societatis Iesu, Obiit Romae 1565. 19. Ianuarii.

Thomas Tiferas, civitatis de Castello in Umbria, Generalis Capucinarum.

Doctores legum pro Sacro Concilio.

Gabriel Paleotus, Bononien. Aucior Rotae, postea S. R. E. Diaconus Cardinalis tit. Ss. Nerei et Achillei, mox Ss. Ioannis et Pauli, et Episcopus Bononien. deinde tit. S. Mart. in Montibus, et primus Bononiae Archiepiscopus, demum tit. S. Laurentii in Lucina, ac Episcopus Albanus, postremo Episcopus Cardinalis Sabinus, Obiit Romae 1597. 11. Kalend. Augusti, sepultus Bononiae in Ecclesia Metropolitana.

Scipio Lancellottus Romanus, Advocatus Consistorialis, postea Auditor Rotae, et S. R. E. Presb. Cardinalis, tit. S. Simeonis, Obiit Romae 1598. 6. Non. Iunii, sepultus in S. Ioannis Lateranensis.

Ioan. Baptista Castellus, Bononien. Promotor, postea Episcopus Ariminens.

Michael Thomasius, Ma-

ioricen. Doctor Doctororum, postea Episcopus Ilerdensis.

Theologi à Summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Soto, Hispanus, Ord. Praed. Obiit Tridenti mense Aprili 1563.

Alphonsus Salmeron. Hispanus, Toletanus, Societatis Iesu, Obiit Salamancae 1590.

Franciscus Turrianus, Legionen. Hispan. Doctor Theologus, postea Societatis Iesu, Obiit Romae 1584. ipso die festo Praesentationis B. Virginis: quem ex Breviario expunctum Ecclesiae catholicae restitui procuraverat.

Antonius Solisius, Hispanus, Doctor Theologus.

Frater Camillus Campesius, Papiens. Inquisitor Ferrariae, Ord. Praed.

Frater Hieronymus Bravo, Hispanus, Ord. Praed.

Fra-

Frater Adrianus Valentinus, Venetus, Ord. Praed. in demortui F. Petri de Soto locum missus, Postea Dominii Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologi facultatis Parisiensis, missi à Carolo Nono, Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.

Ioannes Peletier, Praefectus Collegii Navarrae, Antonius Demochares, Ressonaeus.

Nicolaus de Bris.

Fr. Iacobus Hugonis, Franciscanus, idem etiam Procurator Reverendiss. Ioannis Ursini, Episcopi Trecorensis.

Simon Vigor, Normannus, Canonicus Parisiensis. postea Archiep. Narbonensis.

Richardus du Prè

Natalis Paillet, Obiit Tridenti 7. Kalend. Decemb. 2562.

Robertus Fournier.

Antonius Coquier.

Lazarus Broychot.

Claudius de Saintes,

Canonicus Regularis Augustini, postea Episcopus Ebrouicensis, Obiit anno 1590.

Theologi missi à Philippo Secundo, Rege Catholicico.

Observa hunc Theologorum ordinem à librariis inductum hic non immutari, salvo tamen Decreto super hac re sancito in fine Sessionis secundae, et Decreto de loco Oratorum sub fine Sessionis vigesimaquintae. Quin et diversum planum ordinem nunnulli servaverunt inter quos Gentianus Hervetus, Aurelianus, vir clarissimus, qui et ipse Confessio inter Theologos interfuit.

Cosmas Damianus Hortulan. electus Abbat. Villabertrandi.

Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonicus Caurien.

Ferdinandus Vellostillus,

Doctor Theologus, Canonicus Seguntinus, postea Episcopus Lucensis.

Thomas Dassio, I. V. D. Canonicus Valentinus.

Licentiat. Antonius Covarrubias, Didaci frater, Auditor Granaten.

Fernandinus Vazquez Menchaca, Decretorum Doctor.

Frater Ioannes Ramirez, Hispanus, Minister Provincialis Divi Iacobi.

Frater Alphonsus Conseras, Commissarius Ordinis Minorum in Curia Regis Hispan.

Frater Michael de Medina, Hispanus, Ord. Min. Sacrae Theologiae Doctor, Obiit Toleti.

Frater Ioannes Lobera, Hispanus, Sacrae Theologiae Lector Salmanticae, socius Ministri Provinciae Divi Iacobi.

Cosmas Palma Fonteus, Sacrae Theologiae Doctor, Hispanus, socius Hortulani Abbat.

Frater

Frater Ioannes Gallo, Hispanus, Ord. Praed.

Frater Petrus Fernandez, Hispanus, Ordinis Praed. in societate Magistri Gallo.

Frater Desiderius de S. Martino, Panorm. Ordinis Carmelitani.

Michael Baius, Hannus, Athenensis, Sacrae Theologiae Doctor, postea Decanus Ecclesiae Collegiatae S. Petri Lovanii, Academiae Cancellarius, et eiusdem Conservator, Obiit Lovanii 1589. 16. Sept. ibique sepultus in sacello Collegii Pontificii.

Ioannes Hessels, Brabantus, Lovaniensis, Sacrae Theologiae Doctor, Obiit Lovanii 1579. 7. Novemb.

Cornelius Iansenius, Flander, Hulstensis, Sacrae Theologiae Doctor, postea primus Episcopus Gandensis, Obiit Gand. 1576. 11. April.

Theologi missi à Rege Portugalliae.

Frater Franciscus Foriero, Lusitanus Ulisiponensis, Ord. Praed.

Iacobus à Payva de Andrade, Lusitanus, Doctor, Theologus.

Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliae.

Ab Excelentissimo Duce Babariae.

Ioannes Covillonius, Flander, Insulensis, ex Societate Iesu, Obiit Romae 1581.

Procuratores Episcoporum absentium.

Merchantes, Doctor Theologus, pro Illustriss. Cardin. de Mendoza, Episcopo Burgens.

Ioan. Gothardius, Clericus Saecul. Germanus, pro Episcopo Ratisbonen.

Georgius Hochenvarter, Cleric. Saecul. Doctor

Theologus, suffraganeus, pro Episcopo Basiliensi.

Frater Felicianus Miranda à Morbinio, Ord. Praed. pro Illustrissimo Domino Salisburgen. Orator.

Petrus Cumel, Doctor, Theologus, Canonicus Malacitanus, pro Reverendissimo Malacitano.

Ioan. Delgadis, Doctor Theologus, Canonicus Tudensis, pro D. Ioanne de S. Aemiliano, Episcopo Tudensi.

Gaspar Cardillus, Villalpandus, Segob. Doctor Theologus, pro Episc. Abulensi.

Frater Ioannes de Luddenna, Doctor Theologus, Ord. Praed. pro Episcopo Seguntino.

Frat. Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Minorum, pro Episcopo Palentino.

Caesar Ferrantius, Suessanus, Doctor Theologus, pro Episc. Suessano apud Reverendissimum Ilerdensem.

Pro-

Procuratores Ordinum.

Ioannes Cotignon, Doct. Gallus, Procurator Ord. Cluniacensis, postea Prior Maior, Obiit 1572. 22. April. sepultus Marciacii.

Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior Monasterii de Recluso, Procurator General. Ord. Cistercien. postea eiusdem Ordinis Abbas Generalis, Obiit 1586. 12. Martii.

Theologi Saeculares, et Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard, Gallus, Doctor Theologus, cum Reverendis. Andegavensi.

Gentianus Hervetus, Gallus, Aurelianensis, cum Illustriss. et Reverendis. Cardinale à Totharingia, Fuit postea Canonicus Rhemensis, Obiit Rhemis 1594. 12. Septembris.

Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologiae, et Canonicus Salman-

ticens. cum Reverend. Salmanticensi.

Mathaeus Guerra, Cousentinus, Calaber, Presb. Saecularis, cum Episc. S. Marci.

Federicus Pendasius, cum Illustriss. Cardin. de Mantua Legato S. Concilii.

Ioan. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato Sacri Concilii.

Petrus Mercatus, Theologus, cum Reverendiss. Vicensi.

Trigillus, Doct. Theologus, Canonicus Legionen. cum Reverend. Legionensi.

Sobannus, Doct. Theologus, cum Reverend. Legionensi.

Antonius Leitonus, Doct. Theologus, cum Reverend. Conimbricensi.

Petrus Fuentidueña, Segoviensis, Canonicus Salmantinus, Doctor Theologus, cum Reverend. Salmantino.

Ioannes Villetta, Doct. Dda Theo

Theologus, cum Reverend. Barcinonensi.

Ioannes Fonseca, Doctor Theologus, cum Reverend. Archiepisc. Granatens.

Michael Oroncuspe, Doct. Theologus, cum Reverend. Episc. Pampilon.

Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hispan. Doctor Theologus, cum Reverend. Guadixensi.

Michael Ytero, D. V. I. cum Episc. Pampilonensi.

Josephus Puebla, Doctor Theologus, cum Episcopo Civitatensi.

Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Episcopo Almeriensi.

Antonius Garcia, Doctor Theologus, cum Episcopo Oveten.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doct. Theologus, cum Reverend. Segoviensi.

Ioan. Barcelona, Theologus, cum Episcopo Uscellensi.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Ioannes de Chartougne, Doctor Theologus.
Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Praedicatorum.

Angelus Ciosus, Florentinus, cum Illustriss. Card. Mantuano, Legato S. Concilii.

Seraphinus de Caballis, Brixienensis, Provincialis Terrae Sanctae, cum suo Generali, postea Ord. Generalis, Obiit Hispaniæ 1578. 21. Novembris.

Heliseus Capys, Venetus, Theologus, cum Archiepiscopo Pragensi,

Petrus Aridien. Gallus, cum Rever. Cenomanensi.

Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Avenion. Vicarius Congreg. Franciae, cum Rever. Neomausensi.

Ioannes Mathaeus Valdina, cum Reverend. Tarantino.

Pe-

Petrus Martyr Coma, Hispanus, cum Reverend. Gerundensi.

Petrus Zatores, Hispan. cum Reverend. Derutusensi.

Antonius de Grosupto, cum Rever. Viglevanensi. Aurelius de Chio, cum Reverend. Spalatrensi.

Adrianus Valentinus, Venetus, cum Reverend. Nicosiensi.

Marcus Medices, Veronensis, cum Reverend. Cenetensi.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reverend. Brixienensi.

Michael de Ast, Genuesis, Prior S. Laurentii.

Constantinus Coccianus, Isorelia, cum Reverendiss. Montis Politiani.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reverendiss. Braccarensi.

Ludovicus de Sotomayor, Lusitanus, cum Reverend. Georgio Tudensi.

Baptista de Lugo, cum Reverend. Veronensi.

Hieronymus Barolus, Papien.

Theologi Ordinis Minorum de Observantia.

Alosius de Burgonovo Italus, Sacrae Theologiae Lector, Bononiae, Commissarius Generalis, postea Ord. Generalis.

Thomas de Sogliano, Italus, Prov. Bononiae Minister.

Antonius de Padua, Lusitanus, Ordinis Secretarius.

Bonifacius Raguseus, Apostolicus Praedicator, Terrae S. Gubernator, postea Episc. de Stagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector Sacrae Theologiae Perusiae.

Angelus Iustinianus, Italus, Lector Sacrae Theologiae Ianuae.

Vincentius de Messina, Italus, Sacrae Theologiae Lector Neapoli.

Iulius Passiranus, Urceanus, Italus, Sacrae

Dd 3 Theo-

Theologiae Lector Bergomi.

Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Episc. Venetens.

Theologi Ord. Fratrum Minorum Conventualium.

Marcus Antonius Garbaronus à Lugo, socius Religionis.

Bartholomaeus Golphus de Pergula.

Ioannes Tertius, Bergomens. Lector Theologiae publicus in Gymnasio Papiensi.

Clemens Thomasinus, de Florentia, Regens in Conventu S. Crucis de Florentia.

Augustinus Balbus à Lugo.

Ioannes Baptista Chisulphus, Ordinis Scriba.

Antonius de Grignano, Regens S. Antonii de Patavio.

Lucius Angusiola, Placentinus, Regens S. Francisci Banoniae.

Maximilianus Bevia-

nus, Cremen. Orator pro Religione, et Inquisitor Paduae, postea Episcopus Clodiensis.

Octavianus Charus, de Neapoli, Regens S. Laurentii de Neapoli.

Antonius Possius, de Monte Ilcino, Regens in Conventu duodecim Apostolorum Romae, Obiit Monte-Ilcini 1580.

Bonaventura Meldulien. Regens in Conventu Parmae.

Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in Conventu Ferrariae.

Antonius à Cubalo, Feltrens.

Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reverendissimo Cathanzario.

Balthasar Crispus, Neapolitanus, cum Reverend. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini.

Thadaeus Perusin. cum Reverend. Salviato, postea Praeposit. General. Ioan-

Ioannes Paulus, Recanatensis, cum Reverendiss. Quinque Ecclesiens. Oratore pro Regno Hungarie.

Simon Florentinus, cum Illustr. Cardin. Seripan. Legato.

Cherubinus Lavosius, de Cassia, cum Reverendissimo Vercellen.

Gabriel Duratellus, Anconitanus.

Ambrosius Veronensis. Prior Conventus S. Marci in Urbe Tridentina.

Ioannes Baptista Burgos, Hispan. Valentinus.

Antonius Mondulphen- sis, cum Reverend. Praegens. Oratore.

Aegidius Volaterranus, cum Episcopo Thini- niens.

Eugenius Pisaren- sis, Concilii Praedicator, postea Episcopus Smyrnen- sis, et Velliternorum Praepae- sul, apud quos obiit 1580. 11. Iunii.

Adamantius Florentinus, cum Illustriss. Card. Ma- drutio, Orationem habuit

nomine Oratoris VII. Pa- gorum Helveticorum Ca- tholicorum, Obiit Romae 1581. 17. Ianuarii.

Aurelius Corismalten- sis, cum Oratore Helve- ticorum.

Balthasar Massanus, cum Episc. Catanien.

Sebastianus Fanensis, Ordinis scriba.

Christophorus de Sanc- toro, Hispan. Burgensis.

Simon de Brazzolat- is, Patavinus.

Angelus Ferus, Vene- tus, cum Reverend. de Os- ma, Obiit Barii in Apulia Praefectus Provincialis.

Petrus Lusitanus, cum Reverend. Leiriens.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelitar.

Ioann. Iacobus Chere- catus, Vincentius, Provincialis Venetiarum, postea Proturator Gene- ralis Ordinis.

Theolorus Masius, Mantuan. cum Reveren- dissimo Comonensi.

Silvester, *Confessarius*
Illustriss. Card. Mantuani.

Lucretius Asolanus, cum
Reverend. Patriarcha Venetiar.

Nicolaus Gallus, cum
R. Patre Generali.

Eraldus Gallus, cum
R. Patre Generali.

Laurentius Lauretus,
Venetus, cum R. Patre
Generali.

Angelus Ambrosianus,
Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum
Servorum B. Mariae.

Stephanus Bonucius,
Tuscus, Aretinus, postea
Episcopus Alatrinus,
deinde Aretinus, et S. R. E.
Presb. Card. tit. Ss. Petri
et Marcellini, Obiit Ro-
mae 1589. 2. Ianuar. in
Collegio sui Ordinis, ibique
sepultus.

Amans, pro Congrega-
tione Servorum, cum
Reverendissimo Sibini-
ensis.

Officiales Sacri Concilii
Tridentini.

Episcopus Cavensis,
Commissarius.

Episcopus Thelesinus,
Secretarius.

Ludovicus Bondonius,
Magister Caeremoniarum.

Antonius Manellus, De-
positarius.

Cantores Sacri Concilii.

Simon Bartholinus, Pe-
rusinus.

Ioannes Aloysius de
Episcopis, Neapolitanus.

Bartholomaeus le Com-
te, Gallus.

Mathias Albo, de Ful-
gineo.

Franciscus Bustaman-
te, Hispanus.

Ioannes Antonius La-
tinus, Benevent.

Franciscus Druda, Gal-
liensis.

Lucas Longinquus, Gi-
sonens.

Petrus Scorteccius, Are-
tinus.

Notarii.

Marcus Antonius Pere-
grinus, Comensis, et Cyn-
thius Pamphilus, de S. Se-
verino.

Hieronymus Gamba-
rus, Brixiensis Forensis.

*Cursores Sanctissimi Do-
mini nostri, et Sacri Con-
cilii.*

Nicolaus de Matthaëis,
et Iacobus Carra, Allo-
broges.

*Numerus Praelatorum cuiuscumque nationis, qui ad
oecumenicam Tridentinam Synodum convenere.*

(Itali,	187.	per Procuratores,	2.
(Galli,	26.	per Procuratorem,	1.
(Germani,	2.	per Procuratores,	4.
(Hispani,	31.	per Procuratores,	4.
(Lusitani,	3.	(Hiberni,	5.
(Graeci,	6.	(Flandri,	2.
(Poloni,	2.	Praelati. (Croati,	1.
(Ungari,	2.	(Moravi,	1.
(Angli,	1.	(Illyrici	3.

INDEX DECRETORUM CONCILII TRIDENTINI.

Sessio prima. Pag. 18.

Decretum de inchoando Concilio, *ibid.*

Sessio secunda. 19.

Decretum de modo vivendi, et aliis in Concilio servandis. *ibid.*

Sessio tertia. 22.

Decretum de Symbolo fidei. *ibid.*

Sessio quarta. 25.

Decretum de Canonicis Scripturis. *ibid.*

Decretum de editione et usu Sacrorum Librorum. 27.

Sessio quinta. 30.

Decretum de peccato originali. 30.

Decretum de reformatione. 34.

Sessio sexta. 41.

Decretum de iustificatione. 41.

De naturae, et legis ad iustificandos homines imbecillitate. 42.

De dispensatione, et Mysterio adventus Christi. 42.

Qui per Christum iustificantar. 43.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, et modus eius in statu gratiae. 44.

De necessitate praeparationis ad iustificationem in adultis, et unde sit. 44.

Modus praeparationis. 45.

Quid sit iustificatio impij

pii, et quae eius causae. 46.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, et gratis iustificari. 48.

Refellitur inanis haereticorum fiducia. 49.

De acceptae iustificationis incremento. 50.

De observatione mandatorum, eamque necessariam esse, nec impossibilem. 50.

Praedestinationis temerariam praesumptionem cavendam esse. 52.

De perseverantiae munere. 53.

De lapsis, et eorum reparatione. 54.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem. 55.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione. 56.

Canones de iustificatione. 58.

Decretum de reformatione. 66.

Sessio septima. 71.

Decretum de Sacramentis. 71.

Canones de Sacramentis in genere. 72.

Canones de Baptismo. 75.

Canones de Confirmatione. 78.

Decretum de reformatione. 78.

Bulla facultatis transferendi Concilii. 87.

Sessio octava. 90.

Decretum de translatione Concilii. *ibid.*

Sessio nona. 91.

Decretum prorogationis Sessionis. *ibid.*

Sessio decima. 93.

Decretum prorogationis Sessionis. *ibid.*

Bulla resumptionis Concilii sub Iulio III. 94.

Sessio undecima. 97.

Decretum de resumendo Concilio. *ibid.*

Sessio duodecima. 98.

Decretum prorogationis Sessionis. *ibid.*

Sessio decimatertia. 99.

Decretum de Sanctissimo Eucharistiae Sacramento *ibid.*

De reali praesentia Domini nostri Iesu-Christi in Sanctissimo Eucharistiae Sacramento. 101.
 De ratione institutionis Sanctissimi huius Sacramenti. 102.
 De excellentia Sanctissimae Eucharistiae super reliqua Sacramenta. 103.
 De transubstantiatione. 104.
 De cultu, et veneratione huius Sanctissimo Sacramento exhibenda. *ibid.*
 De affervando Sacrae Eucharistiae Sacramento, et ad infirmos deferendo. 106.
 De praeparatione adhibenda, ut dignè quis Sacram Eucharistiam percipiat. *ibid.*
 De usu admirabilis huius Sacramenti. 107.
 Canones de Sacrosancto Eucharistiae Sacramento. 109.
 Decretum de Reformatione. 112.
 Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramen-

to Eucharistiae, et Salvi conductus Protestantibus dandi. 118.
 Salvus conductus datus Protestantibus. 120.
Sessio decimaquarta. 121.
 Doctrina de Sanctissimis Poenitentiae, et Extremae-Uncionis Sacramentis. *ibid.*
 De necessitate, et institutione Sacramenti Poenitentiae. 122.
 De differentia Sacramenti Poenitentiae, et Baptismi. 124.
 De partibus, et fructu huius Sacramenti. 125.
 De Contritione. 126.
 De Confessione. 128.
 De Ministro huius Sacramenti, et Absolutione. 131.
 De casuum reservatione. 132.
 De satisfactionis necessitate, et fructu. 134.
 De operibus Satisfactionis. 136.
 Doctrina de Sacramento Extremae-Uncionis. 137.
 De institutione Sacramen-

menti Extremae-Uncionis. 138.
 De effectu huius Sacramenti. *ibid.*
 De Ministro huius Sacramenti, et tempore, quo dari debeat. 139.
 Canones de Sanctissimo Poenitentiae Sacramento. 141.
 Canones de Sacramento Extremae-Uncionis. 146.
 Decretum de Reformatione. 147.
Sessio decimaquinta. 159.
 Decretum prorogationis Sessionis *ibid.*
 Salvus conductus datus Protestantibus. 160.
Sessio decimasexta. 165.
 Decretum suspensionis Concilii. *ibid.*
 Bulla celebrationis Concilii Tridentini sub Pio IV. Pont. Max. 167.
Sessio decimasextima. 172.
 Decretum de celebrando Concilio. *ibid.*
Sessio decimaoctava. 174.
 Decretum de librorum deductu, et omnibus ad Concilium fide publica invitandis. *ibid.*

Salvus conductus concessus Germanicae nationi. 176.
 Extensio ad alias nationes. 181.
Sessio decimanona. 181.
 Decretum prorogationis Sessionis. *ibid.*
Sessio vigesima. 182.
 Decretum prorogationis Sessionis *ibid.*
Sessio vigesima prima. 183.
 Doctrina de Communione sub utraque specie, et parvulorum. *ibid.*
 Laicos, et Clericos non conficientes, non adstringi iure divino ad communionem sub utraque specie. 184.
 Ecclesiae potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiae. 185.
 Totum et integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi. 186.
 Parvulos non obligari ad Communionem Sacramentalem. *ibid.*
 Canones de Communionem sub utraque specie, et parvulorum. 187.

Decretum de Reformatione. 188.
Sessio vigesimasec. 198.
 Doctrina de Sacrificio Missae. *ibid.*
 De institutione Sacrosancti Missae Sacrificii. *ibid.*
 Sacrificium visibile esse propitiatorium pro vivis, et defunctis. 200.
 De Missis in honorem Sanctorum. 201.
 De Canone Missae. *ibid.*
 De solemnibus Missae sacrificii caeremoniis. 202.
 De Missa, in qua solus Sacerdos communicat. 203.
 De aqua in Calice offerendo, vino miscenda. *ibid.*
 De Missa vulgari lingua passim non celebranda, et mysteriis eius populo explicandis. 204.
 Prolegomenon Canonum sequentium. *ibid.*
 Canones de Sacrificio Missae. 205.
 Decretum de observandis, et evitandis in celebratione Missae. 206.

Decretum de Reformatione. 209.
 Decretum super petitione concessionis Calicis. 218.
Sessio vigesimatertia. 219.
 Vera, et Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis. *ibid.*
 De institutione Sacerdotii Novae Legis. *ibid.*
 De septem Ordinibus. 220.
 Ordinem verè esse Sacramentum. 221.
 De Ecclesiastica Hierarchia, et Ordinatione. *ibid.*
 Canones de Sacramento Ordinis. 223.
 Decretum de Reformatione. 225.
Sessio vigesimaquarta. 225.
 Doctrina de Sacramento Matrimonii. *ibid.*
 Canones de Sacramento Matrimonii. 246.
 Decretum de Reformatione Matrimonii. 249.
Sessio vigesimaquinta. 291.
 Decretum de Purgatorio. *ibid.*

De

De invocatione, veneratione, et Reliquiis Sanctorum, et Sacris Imaginibus. 292.
 De Regularibus et Monialibus. 295.
 Decretum de Reformatione. 315.
 Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem. 342.
 Continuatio Sessionis. 343.
 Decretum de Indulgentiis. *ibid.*
 Delectu ciborum, ieiuniis, et diebus festis. 344.
 De indice librorum, et Catechismo, Breviario, et Missali. 345.
 De loco Oratorum. *ibid.*

De recipiendis et observandis Decretis Concilii. 345.
 De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III. et Julio III. in Sessione. 347.
 De fine Concilii, et confirmatione petenda à Sanctissimo Domino nostro *ibid.*
 Acclamationes Patrum in fine Concilii. 348.
 Confirmatio Concilii. 351.
 Bulla S. D. N. Pii Divina providentia Papae IV. super confirmatione oecumenici generalis Concilii Tridentini. 352.

IN.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

A

Abbates quomodo eligendi. Sessione 25. capite
Nec tonsuram, nec minores ordines iis con-
rant, qui sibi subiecti non sunt. Ses. 23. cap. 10. Usu
Mitrae, et Baculi habentes, qua in causa Episcoporum
loco adhibentur. Ses. 13. cap. 4. Visitandi ius habent.
Ses. 25. cap. 11. et cap. 20. Quae de Regularibus decret
sunt, exequantur. Ses. 25. cap. 22. Abbatum negligent
qua in causa ab Episcopo corrigi possit. Ses. 5. cap. 1. Ab-
batum Monasteria, in quibus ipsi domicilium habent
à iurisdictione Episcoporum sunt libera. Ses. 25
cap. 11. Abbatum privilegia in Ecclesiis Parochia-
libus vacantibus quando locum non habent. Ses.
24. cap. 18.
Abbatissae, qua aetate, et quomodo creati debe-
Ses. 25. cap. 7.
Abesse ab Ecclesia Episcopo non licet ultra tri-
menses. Ses. 23. cap. 1. Abesse quo anni tempore
non licet. Ibid.
Absentēs Episcopi qua Poena mulctentur. Ses. 2
cap. 1. Absentes inferiores Curati mortaliter peccant
Ses. 23. cap. 1.
Absentiae Episcopi causae legitimae. Ses. 23. cap. 1
Absentiae illius causae à quibus probandae. Ibidem.

433
Absentiae licentiae inferioribus Curatis non ultra bi-
mestre tempus danda, nisi, &c. Ibidem. Absentiae ho-
rum causa, à quo probanda. Ibidem.

Absolutio Sacerdotalis, ses. 14. cap. 6.

Absolutio Sacerdotalis est actus iudicialis. Ibidem.
cap. 5. et 6. Absolutio peccatorum graviorum à quibus.
Ibid, cap. 7. Quando nullius momenti. Ibid. Absolutio
peccatorum non absque contritione poenitentis, minis-
terio Sacerdotis. ses. 14. cap. 6. Absolutionis commo-
da. Ibid. cap. 5. Absolutionis Ministri, ses. 14. cap. 6.
et Canone 10. Absolutionis de publico Crimine impe-
tratae causa, quando cognoscitur ab Episcopo, ses. 13.

cap. 5. Absolutio à Summo Pontif. impetrata, usurpan-
tibus bona, et iura Ecclesiastica, non aliter prodest, ni-
si quae detinent, restituant, ses. 22. cap. 11.

Abusus, qui irrepserunt in usum indulgentiarum
quomodo tollendi, ses. 25. *Decret. de Indulg.* Abusus
ex ignorantia, et superstitione. Abusus in reliquiis, et
veneratione Sanctorum.

Academiae testimonium de eius doctrina, qui crean-
tus est Episcopus, ses. 22. cap. 2.

Accessus, aut regressus ad beneficium Ecclesiasti-
cum non concedatur: concessi non suspendantur, ses.

5. cap. 7.

Acolyti, ses. 23. cap. 2.

Adae peccatum in omnes transfusum, ses. 5. et ses.
6. cap. 3. et 4.

Administratores cuiusvis loci pii singulis annis Epis-
copo rationem reddant, ses. 22. cap. 9. Administratores
ab Episcopo, Sede vacante electi, futuro Episcopo
rationem reddant, ses. 24. cap. 16.

Adoratio. Vide *Imagines.*

Adulterio Matrimonium non dirimitur, ses. 24.

Canon. 7. Adulterii poena, ses. 24. cap. 8.

Ætas singulis Ordinibus præscripta, ses. 23. cap. 12. Ætas obtinendo beneficio, ses. 23. cap. 6. Ætas ad Canonicatum legitima, ses. 24. cap. 12. Ætas puerorum, qui in seminarium cooptandi sunt, ses. 23. cap. 18.

Affinitas ex fornicatione, quando dirimat matrimonium, ses. 24. cap. 4.

Aleas fugere Clerici debent, ses. 22. cap. 1.

Alexandri III. Constitutio, ses. 7. cap. 1. et 3. ses. 21. cap. 4. ses. 24. cap. 12.

Anexa beneficia visit. Epist. ses. 7. cap. 7.

Anathemata in eos, qui de iustificatione male sentiunt, ses. 6. Canon. 1. et sequentibus. Anathemata circa Sacramentum Matrimonii, ses. 24. Canon. 1. et seq. Circa septem Eccles. Sacramenta, ses. 7. Canon. 3. et seq. Circa Baptismum, ses. 7. Circa Confirmationem. Ibid. Circa Eucharistiam, ses. 13. Circa Sacram. Pœnitent. ses. 14. & seq. Circa Sacram. Extremæ: Uctionis, ses. 14. Circa Sacram. Ordinis, ses. 23. Circa Sacrificium Missæ, ses. 22. Circa Communionem sub utraque specie, ses. 21.

Annus ad suscipiendos Ordines datus, ses. 22. cap. 4. Antiquior Episcopus, Metropolitana impedito, habendæ Synodi Provincialis ius habet, ses. 24. cap. 2. Antiquiori Episcopo Metropolitanae Ecclesiæ oconomum eligere quando licet, ses. 24. cap. 16.

Appellatio in causis criminalibus quando admittenda, ses. 13. cap. 1.

Appellationis inhibitio in visitatione, ses. 24. cap. 10. Appellatio concubinarij non impedit executionem, ses. 25. cap. 14. Appellatio in causis matrimonialibus. Ibid. Appellationes, aut inhibitiones in prima instantia,

tia, ses. 24. cap. 20. Appellatione facta, præscribitur modus transferendi acta. Ibid. Appellationibus admittendis, quæ forma servanda, ses. 22. cap. 7.

Apostata Regularium, ses. 14. cap. 11.

Apostoli in coena Sacerdotes à Domino instituti, ses. 22. cap. 2. Apostolis, et eorum successoribus remittendi, ac retinendi peccata potestas communicata, ses. 14. cap. 2. Apostolis consecrandi potestas data, ses. 23. cap. 1.

Aqua mixtio cum vino in Calice, ses. 22. Canon. 9. et ses. 22. cap. 7. Aqua naturalis. Vide. *Baptism.* Aquarum significatio, ses. 22. cap. 7.

Arbiter de suspicione, et iurisdictione cognoscenda inter Ordinarium, et Iudicem conservatorem, ses. 14. cap. 5.

Archidiaconi oculi Episcoporum, ses. 24. cap. 12. Quales esse debent. Ibid. Archidiaconi, qui visitandi ius habent, quomodo visitent, ses. 24. cap. 3. Causas matrimonii, et Criminum non iudicant. Ibid. cap. 20. Neque ad eorum iudicium concubinatus causæ pertinent, ses. 25. cap. 14.

Archiepiscopi Episcopos negligentes in institutione Seminarii compellant, ses. 23. cap. 18. Archiepiscopos ad institutionem Seminarii Synodus Provincialis cogat. Ibid. Archiepiscopi negligentes in Synodo Provinciali habenda, qua poena mulcentur, ses. 24. cap. 2. Archiepiscoporum officium, ut Rectores Abbatibus subiecti prædicent, ses. 5. cap. 2.

Archipresbyteri, quibus animarum cura commissa est, quando prædicare debeant, ses. 5. c. 2.

Assumendus ad Cathedralē Ecclesiam qualis esse debeat, ses. 22. cap. 2.

Attritio ses. 14. cap. 4.

Avaritiae suspicio ab Ecclesiasticis tollenda, ses. 21. cap. 1.

Aucupia Clericorum, ses. 24. cap. 12.

B

Baptismus Sacramentum fidei, ses. 6. cap. 7. Baptismus Ioannis, ses. 7. can. 1. Baptismus ad salutem necessarius. Ibid. can. 5. Baptismus haereticorum quomodo verus. Ibid. canon. 4. Baptismus parvulorum, ses. 5. Decret. de pecc. origin. et ses. 7. can. 13. Baptismus non iterandus, ibid. can. 11. Baptismi doctrina vera in Ecclesia Romana, ibid. can. 3. Baptismi, et Poenitentiae differentia, ses. 14. cap. 2. Baptismi sola recordatio non tollit, neque minuit peccata, ses. 7. can. 10. Baptismo necessaria aqua naturalis, ibid. can. 2. Baptismi gratia, et fructus, ses. 14. cap. 2. Baptismi character indelebilis, ses. 23. cap. 4. Baptismi lavacro regenerati, Christo incorporati, ses. 14. cap. 2. Baptismi Canones, ses. 7. Baptismo suscepto, vota post facta non irrita fiunt, ses. 7. can. 9. Baptizari licet in omni aetate, et tempore. Ibid. can. 12. Baptizantur parvuli in fide Ecclesiae, ibid. can. 13. Baptizatus, peccando, gratiam amittit, ibid. can. 6. Baptizati, universae Christianae legis debitores, ibid. can. 7. et 8.

Benedictio Sacerdotalis coniugibus in Templo suscipienda, ses. 24. cap. 1. Benedictio Sacerdotalis non ab alio, quam à suo Parocho, sumenda, ibid. Benedictionis Sacerdotalis licentia à quo danda, ibidem.

Beneficium obtinentium habitus, ses. 14. cap. 6. Beneficia conferantur iuxta Sacros Canones, alias pro-

vi-

visio nulla, ses. 7. cap. 4. Beneficia habentes, quamvis familiares Cardinalium, ab Ordinariis non sunt exempti rationi beneficiorum, ses. 24. cap. 11. Beneficia, quibus animarum cura incumbit ab institutione sua, in simplicia non convertantur, ses. 25. cap. 16. Beneficia plura obtinere volentium cupiditati occurritur, ses. 24. cap. 17. Beneficia plura incompatibilia nemini recipere, et obtinere licet, ses. 7. cap. 4. Beneficia regularia regularibus conferantur, ses. 14. cap. 10. Beneficia saecularia impetrare iis non licet, qui ad aliam Ordinem translati sunt, ses. 24. cap. 11. Beneficiis obtinendis aetas definita. Vide *Aetas*. Beneficiorum exemptorum visitatio, ses. 24. cap. 9. Beneficiorum haereditariae successiones Patrum decretis odiosae, ses. 25. cap. 7. Beneficiorum qualitatibus, et oneribus, quae ex fundatione, seu donatione sunt, non derogandum, ses. 25. cap. 5. Beneficiorum simplicium fructus quibus attribuendi, ses. 23. cap. 17. Beneficiorum Cathedralibus annexorum visitatio, ses. 17. cap. 7. Beneficiorum quorumcumque visitatio, ses. 21. cap. 8. Beneficium habere debet prima Tonsura initiatus, ut fori privilegio gaudeat, ses. 23. cap. 6. Beneficium unum uni conferendum, ses. 24. cap. 17.

Biblia Latina vulgatae editionis probata, ses. 4.

Biennii spatium litibus finiendis statutum, ses. 24.

cap. 20.

Bigami ad minorum Ordinum munera obeunda non probantur, ses. 13. cap. 17.

Bona Ecclesiastica occupantium poena, ses. 22. cap. 11. Bona mobilia, et immobilia quomodo regularibus concessa, ses. 25. cap. 2.

Bononiae Sessiones habitae, ses. 9. et 10.

Brachium Seculare implorandum pro revocandis

Monialibus intra Urbem, ses. 25. cap. 5.

Bulla indictionis Concilii pag. 5. Bulla Facultatis transferendi Concilii, pag. 87. Bulla Resumptionis Concilii, pag. 94. Bulla celebrationis Concilii sub Pio IV. pag. 167. Bulla Confirmationis Concilii, pag. 352.

C

Calicis usus in aliquibus nationibus concedendus, ses. 21. cap. 2. et 22. Decret. sup. petit. concess. Cantic. Candelarum certus numerus in Missarum celebratione superstitiosus, ses. 22. Decr. de Observ. et evit. in celebrat. Missae.

Canonem Missae ex quibus constet, ses. 22. cap. 4.

Canones antiqui de vita, et honestate Clericorum renovati, ses. 22. c. 1. Canones de Baptismo, ses. 7. Canones de Confirmatione, ses. 7. Canones de Eucharistia, ses. 13. Canones de Extrema-Uncione, ses. 14. Canones de Iustificatione, ses. 6. Canones de Comunione sub utraque specie, et parvulorum, ses. 21. Canones de Missae Sacrificio, ses. 22. Canones de Matrimonio, ses. 14. Canones de Ordine Sacro, ses. 23. Canones de Poenitentia, ses. 14. Canones omnes Sacri indistincte ab omnibus observandi, ses. 25. cap. 18.

Canonicatus quibus conferendi, ses. 24. cap. 12. Canonici Regulares translati ad alium Ordinem beneficii saecularia obtinere non possunt, ses. 14. cap. 11. Canonici praesentes Sacrae Ordinationi, ses. 23. cap. 8. Canonici Divina Officia per se obeant, ses. 24. cap. 12. Canonici professionem fidei faciant. Ibid. Canonici quales. Ibid. Canonici in Sacris vocem in capitulo habeant, ses. 22. cap. 4. Canonici non amplius tribus mensibus abesse licet, ses. 24. cap. 12. Canonicorum absentium conatum poenas. Ibid. Residentia, ibid.

Ca-

Canonicorum vestitus, temperantia, officium in choro, et celebrante in choro, ibid. et sequentibus.

Cantus in Choro qualis. Ibid. Cantus lascivus in Missis vetatur, ses. 22. Decr. de observan. et evit. in celebrat. Missae. Capellani Regii quando Ordinariis subiecti, ses. 24. cap. 11.

Capituli Cathedralis visitatio, et correctio, ses. 25. cap. 5. Capituli officium Sede vacante, ses. 24. cap. 16. Capituli ius oeconomum eligendi Sede vacante. Ibid. Capituli negligentiae in eligendo Vicario remedium. Ibid. Capitulo, sede vacante, quando licet litteras dimissoriales concedere, ses. 7. cap. 10. Capituli in visitatione Episcopi exemptio nulla, ses. 6. capit. 4. Capitulum quando ius visitandi habet, ab eo delectos Episcopus probet, ses. 24. cap. 3. Capitulum de scripturis futuro Episcopo rationem reddere tenetur. Ibid. cap. 16. Capitulum quando in consilium ab Episcopo adhibendum, ses. 25. cap. 6. Capitulum sub tit. S. Petri, et S. Ioannis, ibid. cap. 9. Capitulum Generalium, seu Provincialium negligentia quando Concilio Provinciali supplenda, ibidem, cap. 22. Capitulum General. seu Provincial. Officium in Magistris Sacrae Scripturae decernendis, ses. 5. cap. 1.

Capucinis, et Minoribus de Observantia Fratibus solis bona immobilia possidere non licet, ses. 25. de Regular. cap. 3.

Cardinales ex omnibus Christianae Reipub. nationibus, ses. 24. cap. 1. Cardinales eligendi, quales. Ibid. Cardinales tres eligendi qui testificentur de eo, qui creandus est Episcopus, ibid. Cardinales, qui Ecclesiis Cathedralibus praesunt, consecrationem suscipiant intra tres menses, ses. 23. cap. 1. Cardinalibus beneficiorum multitudo negatur, ses. 24. cap. 17. Cardinalium residentia, ses. 23. cap. 1. Cardinalium regressus

non conceduntur, ses. 25. cap. 7. Cardinalium familiarum. Vide *Familiares* Cardinalium privilegia in Ecclesiis Parochialibus vacantibus, ses. 24. cap. 18.

Carthaginense Concilium, ses. 25. cap. 1.

Castitatis donum, ses. 24. can. 9.

Catecheses vulgari lingua à Parocho explicandas, ses. 24. c. 7. Catechesis singulis Sacramentis praemittenda, *ibid.*

Catechumeni, ses. 6. cap. 7.

Causae reservatae Sedi Apostolicae, ses. 24. c. 6. Casuum reservatio, ses. 14. cap. 7. et can. 11. Casuum reservatio nulla in articulo mortis, ses. 14. c. 7. Casuum reservationis vis, *ibid.* et can. 11.

Cathedralibus Ecclesiis qui praeficiendi, ses. 7. c. 1. et ses. 22. cap. 2. Cathedralibus Ecclesiis quibus pensiones imponendae, ses. 24. cap. 13. Cathedral. Ecclesiis exigui reditus providetur, *ibid.* Cathedralium Ecclesiam simul et Parochialem nemo retineat, ses. 24. c. 17.

Causae fori Ecclesiastici in prima instantia ab Ordinariis cognoscantur, ses. 24. cap. 20. Causae civiles. Vide *Civiles*. Causae exceptae, ses. 24. cap. 20. Causae Matrimoniales, et criminales ad Episcopum spectant, ses. 24. cap. 20. Causis finiendis biennium praescriptum, et non finitis remedium, *ibidem*. Causae Matrimoniales extra provinciam, *ibid.* Causae graviores contra Episcopos Summo Pontifici reservantur, ses. 24. cap. 5.

Celebratio Missarum, ses. 22. Decret. de Observan. et evitand. in celebrat. Missae. ses. 23. cap. 14.

Censurae Ecclesiasticae quando ferendae, ses. 25. cap. 3. Censurae, et interdicta ab Episcopis imposita publicanda, et observanda à regularibus, ses. 25. cap. 12.

Ceremoniae in Sacramentis non contemnendae, ses.

7. can. 13. Caeremoniae in sacrificio quare institutae, ses. 22. c. 5. Non sunt impietatis irritabula. *Idid.* et can. 7. et 9. Caeremoniae in Ordine Sacro non contemnendae, ses. 23. can. 5. In nuptiis, ses. 24. can. 11. Caeremoniae in Sacrificio ab Episcopo non permittantur, nisi rite stabilitae, ses. 22. Decr. de observand. et evitand. celebr. Missae.

Character quid, ses. 7. can. 9. ses. 23. cap. 4. character imprimatur in Baptismo, Confirmatione, et Ordine, *ibidem*. Non potest deleri, *ibid.*

Chalcedonense Concilium, sessione 23. cap. 16.

Choreae Clericis prohibita, ses. 22. cap. 1.

Chrisma, ses. 7. can. 2.

Christus ante legem, et in lege promissus, ses. 6. c.

2. Christus secundus Adam, *ibidem* c. 4. Omnium

Sacramentorum auctor, ses. 24. Doctr. de Sacram. Matrimo.

Causa salutis aeternae omnibus obtemperantibus, ses. 6. cap. 11. Datus ut Legislator, *ibidem*, can.

21. Christus meruit nobis iustificationem, et satisfecit

pro nobis, *ibid.* cap. 7. Pro omnibus mortuus, *ibid.* c.

3. Totus sumitur sub qualibet specie Eucharist. ses. 13.

cap. 3, et can. 3. Sedet ad dexteram Patris, et nobiscum

est in Eucharistia, ses. 13. cap. 1. Christi amor erga

uos, *ibid.* c. 8. Resurrectionis eius vis, ses. 6. cap. 9.

Christi Adventus Mysterium, ses. 6. cap. 2,

Christiani, ses. 6. cap. 28.

Ciborum delectus servandus, ses. 25. de delectu

ei. ieiun. &c.

Circumstantiae peccati, ses. 14. cap. 5.

Cirari personaliter quando possit Episcopus, ses.

13. cap. 6.

Civilibus causis definiendis modus praescriptus Ec-

clesiasticis iudicibus, ses. 25. cap. 3. Civilibus in causis,

et criminalibus quando appellationi locus, ses. 13. c. 1.

Clan-

6. *Confitendi in Quadragesima mos*, *ses. 14. cap. 5. et can. 8. Confessio in calicem peccatorum necessaria*, *ibid. can. 7. Confessio circumstantiarum, et venialium*, *ses. 14. cap. 5. Confessionis audire quibus Presbyteris liceat*, *ses. 23. cap. 15. Confessionum libros dicantur poni in Seminario*, *ses. 23. cap. 18. Confessio fidei ab eo facienda, qui Cathedrali praeficitur*, *ses. 24. cap. 1. Confessio Monialium. Vide. Miniales.*

Confirmatio Sacramentum, *ses. 7. can. 1. Confirmantis Minister*, *ibid. can. 3. Confirmationis Sacramentum libere Tonsura iniuriandus*, *ses. 23. cap. 4. Cognatio ex confirmatione*, *ses. 24. cap. 2.*

Concanguiui, et familiares Cardinalium, et Episcoporum ne ex fructibus Ecclesiarum dicantur, *ses. 25. cap. 1.*

Consecratio ubi facienda, *ses. 23. cap. 2. Consecrationis tempus Episcopis praescriptum. Ibid.*

Conservatores iudices, *ses. 14. cap. 5. Erectum tribunal non habeant*, *ibid. et ses. 7. cap. 14.*

Conservatoriae litterae quibus nihil prosint, *ses. 14. cap. 5. et ses. 7. cap. 14.*

Consistorium, *ses. 24. cap. 1.*

Consuetudo Ecclesiae in dandis indulgentiis, *ses. 25. Decr. de Indulgentiis. In servanda Eucharistia pro infirmis*, *ses. 13. cap. 6. Consuetudo Ecclesiastica*, *ses. 13. cap. 7. et 8. can. 6. et ses. 14. cap. 3. et 5. et 7. et can. 6. et ses. 22. cap. 8. et 9. et ses. 24. cap. 22.*

Contritio quid, *ses. 14. cap. 4. Contritio imperfecta non facit hypocritam*, *ibid. cap. 4. et can. 5. Libera, et voluntaria. Ibid.*

Constantiense Concilium, *ses. 15. in salvocond. et ses. 18. in salvocond.*

Conventus Monachorum Scripturae interpretem habeant, *ses. 5. cap. 1. Con-*

Convertitae, seu poenitentes mulieres, *ses. 25. c. 18.*

Criminales causae. Vide. conservatoriae litterae. Criminales causae inferiorum Episcopi iudicio non relinquendae, *ses. 24. cap. 20. crimina Episcoporum leviora a quo iudicanda*, *ses. 24. cap. 5. Graviora, ibid. Criminosi Clerici notorii altari non ministrent*, *ses. 22. Decret. de Observant.*

Curati residere compellantur, *ses. 6. cap. 2. et ses. 23. cap. 1. Curati oves suas cognoscere, et pascere tenentur praecepto Divino*, *ses. 23. cap. 1. Curatorum non residentium poena*, *ses. 23. cap. 1. Curati quales esse debent*, *ses. 24. cap. 12. Curati Abbatibus subiecti ad praedicationem a Metropolitanis compellendi*, *ses. 5. cap. 2. Curati inferiores per se, et per alios praedictent*, *ses. 5. cap. 2. Curati Synodo Dioecesanæ intersint*, *ses. 24. cap. 2. Curata beneficia plura simul in commendam data revocantur*, *ses. 7. cap. 4. Curata beneficia Episcopi visitent quotannis*, *ibid. cap. 7. Curata plura detinentium poena*, *cap. 4. Curata in simplicia non convertantur*, *ses. 25. cap. 16. Curatis beneficiis, quae monasteriis subiecta sunt, nemo praeficiatur sine approbatione Episcopi*, *ses. 5. cap. 2.*

Curiosa a popularibus conditionibus secludantur, *ses. 25. Decret. de Purgat. ses. 24. cap. 4.*

D

Deambulationes, et actiones saeculares ab Ecclesiis tollant Episcopi, *ses. 22. Decret. de Observant.*

Decalogi praecepta ad Christianos pertinere, *ses. 6. can. 19. Decalogi praecepta duo ultima*, *ses. 14. cap. 5.*

Decanorum visitatio qualis , ses. 24. cap. 3. Quas causas non iudicent Decani , *ibid.* cap. 20. et ses. 25. cap. 10.

Decimarum solutio, ses. 25. cap. 12. Eam impediens excommunicantur , *ibid.* Decimarum assignatione occurrunt tenibus Parochiis , ses. 24. cap. 13.

Decreta Concilii Tridentini recipiantur Synodis Provincialibus, et Dioecesanis, ses. 25. cap. 2. Decreta de Ecclesiastica disciplina quomodo intelligenda , ses. 25. cap. 21. Decretum de modo vivendi, et servandis in Concilio, ses. 2. Decretum de Symbolo Fidei, ses. 3. Decretum de Canonicis Scripturis , ses. 4. Decretum de editione et usu Sacrorum Librorum , *ib.* Decretum de peccato originali , ses. 5. Decretum de Reformatione, ses. 34. et 66. et 78. 112. et 131. et 137. et 147. 209. 225. 258. Decretum de iustificatione, ses. 6. Decretum de Sacramentis ses. 7. Decret. de translatione Concilii, ses. 8. Decretum prorogationis Sessionis , ses. 9. et 10. Decretum de resumendo Concilio ses. 11. Decretum Prorogationis , ses. 12. Decretum de Eucharistia , ses. 13. Decretum Prorogationis , ses. 15. Decretum suspensionis Concilii , ses. 16. Decretum de celebrando Concilio , ses. 17. Decretum de Librorum delectu , et invitandis ad Concilium , ses. 18. Decretum Prorogationis , ses. 19. et 20. Decretum de Sacrificio Missae, ses. 21. Decretum super petitione concessionis Calicis, ses. 22. Immed. post Reformat. Decretum de Sacramento Matrimonii, et de Reformatione eiusdem , ses. 24. Decretum de Purgatorio , ses. 25. De invocatione , veneratione , et Reliquiis , et Imaginibus, *ibid.* De Regularibus, et Monialibus , *ibid.* De Indulgentiis, *ibid.* immed. post Reformat. De delectu ciborum , ieiuniis , et diebus festis , *ibid.* De indice Librorum , et Catechismo , Breviario , et Missali , *ibid.* De loco Oratorum, *ibid.*

ibid. De recipiendis, observandis Decretis Concilii , *ib.* De recitandis , *ibid.* De fine Concilii , et confirmatione *pendenda* , *ibid.* Depositionis causae a quibus cognoscantur , ses. 13. cap. 4.

Derogationes quae non faciendae , ses. 25. cap. 5.

Deus Auctor veteris , et novi Testamenti , ses. 4.

Diementia , ses. 14. cap. 9. et can. 13. Iudicium, et

Misericordia ante oculos habenda , ses. 6. cap. 16. Bonitas, *ibid.* Deus iustificatos non deserit, nisi deseratur, ses. 6. cap. 11. Reddit unicuique iuxta opera sua, *ibid.*

cap. 12. Non iubet impossibile , *ibid.* cap. 11. Bonum

quod inchoatum perficiet , *ibid.* cap. 13.

Diaboli tentationibus quomodo resistitur , ses. 14.

cap. 2.

Diaconi , ses. 23. cap. 2. Quomodo ordinandi , ses.

cap. 12. Diaconorum aetas , *ibid.* Continentia , ses.

cap. 13. Diaconatus , ses. 23. cap. 17. et ses. 24.

cap. 12.

Dignitates Ecclesiasticae quare institutae , ses. 24.

cap. 12. Quibus conferendae *ibid.* In iis collocati resideant, *ibid.* Per quot menses abesse possint , &c. *ibid.*

Diligentes Christum, qui mandata servant, ses. 6. c. 11

Dimissoriae litterae. Vide *Litterae*.

Dioeceses quare distinctae, ses. 14. cap. 9. Dioecesana Synodus quotannis habenda, ses. 24. c. 2. Eius deligendi quatuor Iudices ad causas delegatas , ses. 25. cap.

10. Dioecesanæ Synodo , qui debeant interesse, ses. 24.

cap. 2. In ea iuramentum de Observandis Decretis

Trid. Concilii ses. 25. cap. 2.

Disciplinae Ecclesiasticae restitutio , ses. 6. cap. 1.

Quomodo conservatur , ses. 13. cap. 1. et ses. 24. cap.

12. et ses. 33. cap. 18. Eius necessitas , ses. 25. cap. 1.

Nervus , *ibid.* cap. 3.

Dispensationes extra Curiam Roman. Ordinariis

com-

committantur, ses. 22. cap. 5. Dispensatio de promovendo non valet, nisi cum litteris Episcopi, ses. 23. cap. 8.

Dispensatio ad matrimonium raro, et gratis danda, ses. 24. cap. 5. Dispensatio ad transeundum ad alium Ordinem, ses. 14. cap. 11. Dispensatio de non residendo temporaria, et perpetua, ses. 6. cap. 2. De non promovendo ad annum, ses. 7. cap. 12. De homicidio voluntario, et casuali, ses. 14. cap. 7. Dispensatio in canonibus decretis quam ob causam liceat, ses. 25. cap. 18.

Distributiones quotidianae, ses. 21. cap. 3. et ses. 22. cap. 3. et ses. 24. cap. 12. et 15.

Divortium quoad thorum, ses. 24. can. 8.

Divinorum Officiorum ratio à Synodo praescribitur, ses. 24. cap. 12.

Doctoribus conferantur dignitates, ses. 24. c. 1. Doctores, Magistri, et Licentiati Cathedralibus praeficiendi, ses. 22. cap. 2. Doctores Universitatum initium cuiusque anni iurent, se servaturos decreta Concilii Tridentini, ses. 25. cap. 2.

Doctrina de communione ses. 21. Sacrificio, Sacramentis. Vide *Decretum*.

Dominicis diebus, et Festis praedicent Parochiani, ses. 5. cap. 2. Dominicis diebus populus ad suam Parochiam accedat, ses. 22. *Decret. de Observand.*

Domini temporales decreta Concilii curent observari, ses. 25. cap. 20. Ne cogant subditos ad Matrimonium, ses. 24. cap. 9.

Domus Dei nihil profanum habere debet, ses. 24. cap. 1.

Duellorum usus, ses. 25. cap. 19.

E

Ecclesia columna veritatis, ses. 13. cap. 1. A Christo edocta, *ibid.* Decret. de Sanctiss. Euchar. Sacram.

quos exercet iudicium, ses. 14. cap. 2. Non errat, ses. 24. can. 4. et 8. et iustus de causis communicavit

laicos sub una specie, ses. 21. can. 2. Ecclesiae mandatorum observantia, ses. 6. cap. 10. Eius praecepta servare

Baptizati tenentur, ses. 7. can. 8. Eius usus in Sanctorum invocatione, ses. 25. De invocatione, et venerat. &c. Eius potestas in dispensatione Sacramentorum,

ses. 21. cap. 2. Eius facultas in gradibus affinitatis, ses. 24. can. 3. Ecclesia primitiva, ses. 14. cap. 3. Ecclesia Romana Magistra omnium Ecclesiarum, ses. 7.

can. 3. Ecclesiae Cathedrali vacante, preces habendae ad Deum, ses. 24. cap. 1. Ecclesiae dignissimis conferantur,

ses. 6. cap. 1. Earum status ex dignitate conservandus, ses. 21. cap. 5. Ecclesiae tenues habeant saltem Magistrum Grammaticae, ses. 5. cap. 1. Ecclesiae omnes habeant Ministros ad Minorum Ordinum munia, ses. 23.

cap. 11. Ecclesiae dirutae, ses. 21. cap. 7. Ecclesiis quibus pensiones non imponendae, ses. 24. cap. 13. Ecclesiae res receptivae, ses. 24. cap. 18. Ecclesiae patri-

moniales, *ibid.*

Editio vulgata Sacrorum Librorum retinenda, ses. 4.

Electi Dei nequeunt sciri, nisi speciali revelatione, ses. 6. cap. 12.

Electio Abbatum, et omnium Praelatorum quomodo habenda, ses. 15. c. 6. Electioni Monialium praesidentes claustra ne intrent, ses. 25. cap. 7.

Elemosynarum quaestores. Vide *Quaestores*.

Elemosynarum, et piorum operum administratorum.

res rationem Episcopo reddant, ses. 22. cap. 9.

Episcopi quales, ses. 2. Eorum munus in Concilio ibidem. Episcopi, quibus in causis ut Apostolicae Sedis delegati, ses. 5. c. 1. et 2. et ses. 6. c. 2. et 3. ses. 7. c. 6. et 14. et ses. 13. c. 5. ses. 14. c. 5. et ses. 21. c. 3. et 4. et 5. et 6. et 7. et 8. et ses. 22. c. 3. et 5. et 6. et 8. et 10. ses. 24. c. 9. et 10. et 11. et 14. ses. 25. c. 8. et 9. de Regular. et c. 9. et 14. de Reformat. Episcopi Apostolorum successores, ses. 23. cap. 4. Presbyteris Superiores, ibid. et can. 7. Creati à Romano Pontifice sunt legitimi Episcopi, can. 8. Sunt ministri confirmationis, ses. 7. can. 3. Ab Spiritu Sancto positi regere Ecclesiam Dei, ses. 23. cap. 4. In ultimarum voluntatum commutationibus executores, ses. 22. c. 6. Piarum dispositionum executores, ibid. c. 8. Episcopis non licet in aliena Dioecesi Pontificalia exercere, ses. 6. cap. 5. et ses. 14. cap. 5. Episcoporum officium vitia coarguere, ibid. in Proem. Episcoporum legitimus numerus in atrocioribus Clericorum causis aliquando non requisitus, ses. 13. cap. 4. Episcopi praediceant, ses. 5. cap. 2. Sacrae Scripturae interpretes examinent, ses. 5. cap. 1. Quibus casibus citari possint, ses. 13. c. 6. De absolutione male impetrata cognoscant, ibid. cap. 5. Curent, ut decretum de clandestinis nuptiis publicetur, ses. 24. cap. 1. Invitis Rectortibus, quando novas Parochias erigere possint, ses. 21. cap. 4. Episcoporum non residentium poena, ses. 6. cap. 1. Episcopo honor debitus à Principibus deferatur, ses. 25. c. 17. Episcoporum modesta suppelex, mensa, ses. 25. c. 1. Episcoporum causae. Vide *causae*. Episcopi Titulares. Vide *Titulares*.

Eucharistiae institutio, ses. 13. cap. 2. Excellentia, cap. 3. Cultus, cap. 5. Usus, c. 8. Eucharistiae asservandae, et ad infirmos deferendae consuetudo, cap. 6. Ad eam

eam praeparatio, cap. 7. De Eucharistia Canones, ses. 13. Eucharistia, ne intra septa Monialium asservetur, ses. 25. cap. 10.

Eugeniana constitutio curatis non suffragatur contra Episcopos, ses. 23. cap. 1. Deque curialibus, et familiaribus Cardinalium, ses. 24. cap. 11.

Excommunicatio gladius Ecclesiasticae disciplinae, quando ferenda, ses. 25. cap. 3. Excommunicatio non resipiscentis poena, ibid.

Exemptorum locorum variorum visitatio ab Ordinariis, ses. 7. cap. 8. et ses. 21. cap. 8. et ses. 25. cap. 8. Exempli, quando subiecti Ordinariis, quando non, ses. 24. cap. 11.

Rxoristae, ses. 22. cap. 2.

Expectativae non dentur, datae abrogentur, ses. 24. cap. 19.

F

Fabricae Ecclesiae attribuendi fructus Episcoporum male percepti, ses. 23. cap. 1. Tertia item pars fructuum beneficiorum concubinarii, ses. 25. cap. 14. Fabricae administratores visitentur ab Episcopo, ses. 22. cap. 9.

Facultas de promovendo, et non promovendo. Vide *Dispensatio*.

Familiaris Episcopi, quando ab illis ordinandi, ses. 23. cap. 9. Qui conservatoriarum privilegio gaudeant, ses. 14. cap. 5. Familiares Cardinalium, quando Ordinariis subiecti, ses. 24. cap. 11.

Festi dies Sanctorum, ses. 25. De innoxat. et venerat. &c. et cap. 5. de Regular.

Festum Corporis Christi, ses. 13. cap. 5.

Feudalia directis Dominis qua causa requirantur, ses. 25. cap. 19.

Fides radix iustificationis, ses. 6. c. 8. Non amittitur per peccatum mortale quodcumque, ses. 6. c. 15. Sine operibus mortua est, ibid. cap. 7. cooperatur bonis operibus, ibid. cap. 10. Sine ea impossibile est placere Deo, ibid. cap. 8. In Christo ea valet, quae per dilectionem operatur, ibid. cap. 7. Vide ses. 6. *De iustificatione*. Fidei rudimenta pueri doceantur in Parochiis, ses. 24. cap. 4. Fidei professio. Vide *Professio*. Fiducia haereticorum inanis, ses. 6. cap. 9. et can. 12.

Filii Dei Christum diligunt, ses. 6. cap. 11. Non desinunt esse iusti propter venialia, ibid.

Filii Clericorum illegitimi ubi nequeant habere pensiones, ses. 25. cap. 15.

Fori Ecclesiastici causae in prima instantia, ses. 24. cap. 20. Fori privilegio quando gaudeant Tonsurati, ses. 23. cap. 6.

Fratres Minores de Observantia. Vide *Capuccini*.

Fructus absentium quibus dandi, ses. 23. c. 2. Malè percepti non retinendi, ses. 23. c. 1. A quibus malè recipiantur, ses. 24. cap. 17.

Funeralium Quarca. Vide *Quarta*.

G

Gehennae metus, salubris, ses. 6. can. 8. et ses. 14. cap. 4.

Grammaticae Magistri, ses. 5. cap. 1.

Gradus affinitatis, et consanguinitatis, ses. 24. can. 3. et cap. 4. et 5.

Gratia Dei praeveniens, ses. 6. cap. 5. Eam conse-

secutum se esse nemo scit certitudine Fidei, &c. Eadem Sessione, cap. 19.

Gratis fiant dispensationes, ses. 25. cap. 18.

Gregorius X. ses. 7. cap. 3. et 5.

Gymnasia publica Sacrae Scripturae Lectorem habeant, ses. 5. cap. 1.

H

Habitus Clericalis á quibus deferendus, ses. 14. c. 6. et ses. 23. cap. 6. Habitus Religionis palàm deferendus, ses. 25. cap. 19. Post quinquennium non deponendus, ibid.

Haeresis suspectus, ses. 25. cap. 3. Ab haeresi in foro conscientiae quis absolvat, ses. 24. cap. 6. Haeresim praedicantium poena, ses. 5. c. 2. Haereticorum inanis fiducia, ses. 6. cap. 9. Callida ingenia, ses. 6. c. 15. Novatores, ses. 14. cap. 8.

Hierarchia Ecclesiastica, ses. 23. can. 6.

Historiae mysteriorum nostrae Redemptionis, ses. 25. de Invocat. et venerat. &c.

Homicidii voluntarii poena, et causalis dispensatio, ses. 14. cap. 7.

Hospitalia visitanda, ses. 22. cap. 8. Fideliter administranda, ses. 7. cap. 15. Ea obtinentes debitum munus exerceant, ses. 25. cap. 8. Alia de Hospitalibus, ibid, et ses. 22. cap. 8. et 9. et ses. 23. c. 18. et ses. 14. cap. 15.

I

Illiteratis Parochis Coadiutores dantur, ses. 21. cap. 6.

Ius Patronatus ex fundatione, ses. 25. cap. 9.

Iustificationis causae, ses. 6. cap. 7. Incrementum, cap. 10. Ad iustificationem praeparatio, cap. 6. Naturae, et legis imbecillitas, cap. 1. Necessitas praeparationis in adultis, cap. 5. Iustificati per Christum, cap. 3. &c. ibid.

L

Lapsi post Baptismum quomodo amissam gratiam recuperant, ses. 6. can. 29. Eorum reparatio, ibid. cap. 14.

Lateranense Concilium, ses. 7. c. 1. et ses. 14. c. 5. et ses. 24. c. 1. De Mtrim. et ibid. cap. 12. de Reform. et ses. 4. Decret. de Editione, &c.

Latinam Linguam sciant minoribus initiandi, ses. 23. cap. 11.

Latriae cultus Christo in Eucharistia exhibendus, ses. 13. cap. 5. et can. 6.

LECTIO Sacrae Scripturae, Lectores, et Lectorum stipendium, ses. 5. cap. 1. Eorum privilegium, ibid. c. 2.

Lectores, ses. 23. cap. 2.

Lex Moysis, ses. 6. cap. 1. Legislator Christus, ibid. can. 21. Eius Lex, ses. 7. can. 7.

Liberum arbitrium, ses. 6. c. 1. et can. 2. can. 4. et can. 5.

Li-

Libertas Ecclesiastica non violanda, session. 25.

cap. 20.

Libri Canonici, ses. 4. de Edit.

Librorum index, ses. 25. de Indice Libror. Librorum approbatio ab Ordinariis, ses. 4. Decret. de Edition. Sac. Lib.

Licenciati, ses. 22. cap. 2. ses. 24. cap. 8. et cap. 12. ses. 23. cap. 18. et ses. 24. cap. 16. et cap. 18.

Litterae conservatoriae. Vide *Conservatoriae*, Litterae dimissoriae, ses. 7. cap. 10. ses. 14. cap. 2. ses. 21. cap. 1. et ses. 23. cap. 10.

Litigatorum artes, ses. 25. cap. 10.

Locationes honorum Ecclesiasticorum emendatae, ses. 25. cap. 11.

Lugdunense Concilium, ses. 7. cap. 3. et 5. et 14. et ses. 21. cap. 9.

Lusus, et Luxus Clericorum, ses. 22. cap. 1. et ses. 24. cap. 12.

M

Magistri in Theologia, ses. 22. cap. 2. ses. 23. c. 18. ses. 24. c. 8. et 12. et c. 18.

Maiores Ordines, et Minores, ses. 23. cap. 5. et 11.

Mandata de providendo. Vide *Expectativae*. Mandatorum Dei observantia, et possibilitas, ses. 6. c. 11.

Mare Magnum, ses. 25. cap. 22. de Regular. et cap. 13. de Ref.

Martyrum Reliquiae, ses. 25.

Matrimonium Sacramentum magnum, session. 14. Doctrin. de Sacram. Matrim. A Christo institutum, ibidem can. 1. Propter haeresim non solvitur, can. 5. Non

Ff 4

con-

consummatur quando dirimatur, can. 6. Eius caeremoniae, can. 11.

Matrimonia contrahendi modus, ses. 24. cap. 1. Matrimonia Clandestina, ibid. Matrimonii libertatem impediendum poena, ibid. cap. 9. &c. Ad Matrimonium pertinentia, ibid. In decret. de Reform. Matrim.

Mercenarii ab animarum cura arcendi, ses. 23. cap. 1.

Meritoriae operae, ses. 6. cap. 16.

Metropolitanus, ses. 23. c. 1. et ses. 24. Dec. de Reform. cap. 1. et 2. 18. et ses. 25. cap. 8. de Regul.

Miraculorum approbatio, ses. 25.

Missa non celebranda vulgari lingua, ses. 22. cap. 8. et can. 9. Verum Sacrificium, ibid. can. 1. Propitiarium, can. 3. Non solum sumenti prodest, ibid. &c. Ad Missam pertinentia, ses. eadem.

Monasteriorum visitatio, ses. 25. cap. 11. Com mendata, ses. 21. cap. 8. et ses. 25. c. 20. et 21.

Moniales, ses. 25. cap. 10. et 18. Earum Monasteria, ibid. cap. 9.

Montes Pietatis, ses. 21. cap. 8. et c. 9. et c. 11.

N

Naturae impotentia ad iustificationem, ses. 6. c. 1. Nicaenum Concilium, ses. 13. cap. 6. et ses. 25. Decret. de Invocatione, &c.

Notariorum imperitiae occurritur, ses. 22. cap. 10.

Novitii quando ad Professionem admittendi, ses. 25. cap. 16.

Nullius diocesis loca, ses. 23. cap. 10. et c. 18. et ses. 24. cap. 9.

Ope-

O

Opera nostra bona, ses. 6, cap. 16. Ordinis Sacri Doctrina, et Canones, ses. 23. Ordinatio ibid. cap. 3. et seq.

P

Parochiae novae, ses. 21. cap. 4. Collapsae restituendae, ibidem capit. 7. Vide *Benedictio Cathedralis Gurati*.

Parvulorum Baptismus, ses. 7. can. 13. et 14. Peccatum originale ses. 5.

Pensiones. Vide *Cathedrales, et Seminarium*.

Plures Cathedrales, et beneficia obtinentium poena, ses. 7. cap. 2. et 4. et ses. 24. cap. 17.

Poenitentiae Sacramentum, ses. 14. cap. 1. et seq. et ibid. can. 1. et seq.

Poenitentiarius in Cathedralibus, ses. 24. cap. 8.

Pontificalia, ses. 6. cap. 5. et 14. cap. 2.

Praedestinationis arcanum Mysterium, session. 6. cap. 12.

Praebendae. Vide *Beneficium*.

Praedicationis munus. Vide *Curati. et Episcopi*.

Priorum, et Priorisarum electio, ses. 25. cap. 6. et 7.

Professionem Fidei, qui facere teneantur, ses. 24. cap. 1. et 12. et ses. 25. cap. 2. de Reform.

Promovendi ad Cathedrales, ses. 22. cap. 2. Ad Ordines, ses. 23. cap. 1.

Pro-

Provinciale Concilium, ses. 25. cap. 2. et ses. 14. cap. 1. 2. 3. et 13. et ses. 23. cap. 1.

Purgatorium, ses. 6. can. 30. et ses. 25. Decret. de Purgator.

Q

Quarta Funeralium, ses. 25. cap. 13.

Quaestores eleemosynarum, ses. 6. cap. 2.

R

Raptores, et raptae, ses. 24. cap. 6.

Rebaptizari non licet, ses. 7. can. 13.

Rectores, ses. 24. cap. 13. et ses. 25. cap. 16.

Regularium Beneficiorum collatio emendata, ses. 14. cap. 10.

Regulares ordinandi, ses. 23. cap. 13. Non praedicerent, contradicente Episcopo, ses. 24. cap. 4. Quae ratione vitam instituere debeant, ses. 25. de Regul. cap. 1. et seq. et ses. 21. cap. 8.

Reges tolluntur, ses. 25. cap. 7.

Reliquiae. Vide *Mariyr.*

Reservationibus fructuum Ecclesiae non gravandae, ses. 24. cap. 13. Reservationes mentales, ibid.

Residentia, ses. 6. cap. 1. et 2. et ses. 23. cap. 1. et ses. 24. cap. 12 et, 17.

S

Sacramenta. Vide *Anathema*, *Canones*, *Decreta*.

Sanctimonialia, ses. 25. cap. 5. et sequent.

San-

Sanctorum invocatio, ses. 22. cap. 3. de Sacrif. Mis-sae, ses. 25. de Invocat. et venerat.

Scholasteriae quibus conferendae, ses. 23. cap. 18.

Seminarium Clericorum, ses. 23. cap. 18.

Satisfactio peccatorum necessaria, ses. 6. cap. 14. et ses. 14. cap. 8. Eius fructus, ibid. Opera, cap. 9.

Societatis Iesu Clericorum Religio, ses. 25. c. 16.

Subdiaconi, ses. 23. cap. 2. de Sacram. Ordin. et cap. 12. et 13.

Suffragia fidelium pro animabus defunctorum, ses. 25. de Purgator.

T

Tabernas Clerici vident, ses. 24. cap. 12.

Tempora, quibus nuptiae prohibentur, ses. 24. c. 10.

Testium numerus in Matrimonio, ses. 24. cap. 1.

Testes contra Episcopum, ses. 13. cap. 6.

Titularium Episcop. licentia correctae, ses. 24. c. 2.

Toletanum Concilium, ses. 2.

Tonsura prima quibus non confertur, ses. 23. c. 4.

Traditiones Apostolorum, ses. 5. Decret. de peccato origin. et 6. cap. 7. et ses. 7. in prooemio, ses. 15. in salv. conduct.

Transubstantiatio, ses. 13. cap. 4. et can. 2. Translatio simplicium beneficiorum, ses. 21. cap. 7.

Turnorum lucra, ses. 24. cap. 14.

V

Vagantes, non facile ad Matrimonium admittantur, ses. 24. cap. 7.

Ves-

- Vestitus Clericorum, ses. 23. cap. 6. et ses. 24.
 cap. 12.
 Viennense Concilium, ses. 41. cap. 6. et ses. 22. c.
 4. et ses. 23. cap. 18. et ses. 25. cap. 8.
 Visitatio, ses. 21. c. 8. et ses. 14. cap. 3. et seq.
 Uniones, ses. 7. c. 6. et ses. 21. cap. 5. et ses. 23.
 c. 18. et ses. 14. cap. 13.
 Universitatum exemptio, ses. 14. cap. 5.
 Vota Regularium, ses. 25. cap. 1.

FINIS.

CO-

COROLLARIUM

AD SESSIONES VI. ET XIV.

Religio fuerit, loca duo insignia suis citatis auctori-
 bus non facere testatoria: quorum prior, ses. 6.
 can. 23. Deiparam Virginem ab omni labe veniali om-
 ninò vindicat: eum esse asserens Ecclesiae sensum. Et
 quidem Theologorum Orthodoxorum cum S. Thoma 3.
 p. q. 27. art. 9. communi suffragio id affirmari constat,
 si unicum excipias Ariminensem, in 2. dist. 30. q. 2. art.
 1. ab omnibus aliis meritò reiectum. In cuius tamen
 opinione observatione dignum est, quid ipsum in frau-
 dem induxerit: cum enim ex Augustini quodam effato
 videret, Salvatoris Matrem ne originali quidem macula
 in ortu coinquinatam fuisse, si omni postea veniali ca-
 ruerit: maluit utroque modo ream facere, quam neu-
 tro. Verum nemo illi magis refragatur, quam ipse Au-
 gust. lib. de Nat. et Grat. cap. 36. ubi sanè gravissima
 emphasi Ecclesiae sententiam suo calculo firmat: ne au-
 dire quidem sustinens, ut Deiparae ab omni noxa immu-
 nitas in dubium vocetur. Praeiverat Cyprianus, Serm.
 de Nat. Christi: secuti sunt Bernard. epist. 174. et Serm.
 super Signum magnum. Anselm. de Conceptu Virginis,
 et de peccato originali, c. 18. Rupertus, l. 7. de Glorif.
 Trinit. c. 13. et l. 9. in cant. Ricar de S. Victor. l. 2. de
 Emmanuele, c. 30. et l. super Cant. 39. et alii plurimi.
 Sed prae omnibus magni facienda auctoritas Concilii
 Claromontani sub Urbano II. apud Vegam, l. 14. de
 Iustificat. in hanc ses. 6. c. 18. ut quidem citant insig-
 nes Theologi Franc. Suarez, et Gabriel Vazquez, dum
 in hoc argumento versantur. Verùm diligenter scrutamini

mihî nihil tale apud Vegam occurrit, nisi fortè qui meliùs appellandum sit. Neque enim Claromontanum citat Vega, sed apud Vegam fax Europae Calvinus, qui can. 29. sui venenosi Antidoti, purissimae omnium fidelium Parentis praerogativam hanc omnimodaesacritatis rubiginoso dente obrodere tentans, fatetur tamen eam illi laudem iam antea à Concilio Claromontano attributam. Quod sanè testimonium, ab ipso veritatis redditum, plurimum videtur habere ponderis, cum certum sit, eum id numquam concessurum, nisi aliquo in exemplari pervetusto (nam in vulgariibus non extat) fortè ex tot nobilibus veterum Monasteriorum manuscriptis, quae illius nebulonis a saeculae expilarunt, diserte legisset, ac putasset idem in reliquis prae lo iam excusis reperiri.

Alter locus Ses. 14. c. 2. Poenitentiam à sanctis Patribus laboriosum quemdam Baptismum vocatam fuisse testatur: quos Patres nondum laudatos reperi ab iis qui hactenus hoc Concilium Notis suis illustrarunt. Damasus itaque Nazianzenum Orat. in sancta lumina, quae est 39. sub finem, ubi enumerans sex diversa Baptismatum genera, quinto loco collocat, *Baptisma quod est lacrymarum, verum laboriosius*, Haesit huius Theologi vestigiis Ioannes Damascenus l. 4. de Fide Orthodoxa, cap. 10 qui octo Baptismatum genera commemorans, sexto loco Poenitentiam ponit his verbis: *Sexim quod per poenitentiam, et lacrymas, verè laboriosum*. Haec subiungere visum, ne opus aliqua ex parte minùs absolutum quisquam criminari posset.